

Karl May

Winnetou aranya

Fordította: Hegedűs Arthúr

TARTALOM*

HARMADIK FEJEZET
Old Jumble

NEGYEDIK FEJEZET
„Sti-i-poka”

ÖTÖDIK FEJEZET
Hóban

---

* A mű első része *Hajza az aranyért* címmel jelent meg. (a szerk.)

HARMADIK FEJEZET

Old Jumble

Három héttel később Wyoming délkeleti részén a mostani Albany-kerület hegyei között voltunk. Tőlünk északra a Conical Peak, mögötte pedig a Squaw-hegység meredt az égnek. A messze távolból pedig a Rees- és Laramie-Peak csúcsai sötétlettek. Balra a Jelm- és a Sheep-hegylánc gerince tűnt fel a távoli láthatáron, míg ezektől jobbra az Elk-Mountain halvány, alig észrevehető vonalát lehetett sejteni. A nagy kiterjedésű, rendkívül termékeny Laramie-fennsíkon voltunk. Aznapi célunk a Lake Jone volt, melynek partján akartuk az éjszakát eltölteni.

Hogy egy rövid pillantást vessünk vissza, el kell beszélnem, hogy a St. Josephben vásárolt öltönyömet Hillernének adtam át megőrzésre és megbíztam, hogy vegye át és nyugtassa helyettem a St. Louisból befolyó tiszteletdíjakat. Eddigi lovaglásunk nagyon gyors és fárasztó volt, de nem hozott semmi különösebb élményt. Dr. Rosttal meg voltunk elégedve. Testének látszólagos gyengesége és kicsisége mellett kitartó lovasnak bizonyult. Figyelmes, szolgálatkész bajtársnak mutatta magát és túlzott udvariasságán titokban sokat és jól mulattunk. Most is állandóan Mylordnak szólított és igen gyakran kért engedélyt, hogy „egy belső hang mondhasson neki valamit”. Hogy miképpen fogja viselni magát veszélyes helyzetekben, amikor egészen másként kell vigyázni, mint eddig, azt még be kellett várni. Reméltem azonban, hogy akkor sem kell megbánnom, hogy pártoltam kérését Winnetounál, és elkísérhetett bennünket. Meg kell jegyeznem, hogy egy, bár kicsi, de gondosan összeállított gyógyszerért hordott magánál és egy csomó sebészeti műszert. Lehetségesnek, sőt valószínűnek tartotta, hogy olyan helyzetbe fog kerülni, amikor az orvosságra szükség lesz.

Hogy tulajdonképpen célunkat elérjük és a sosónokat felkeressük, mindenesetre a Kígyó-folyóig kellett előrehatolnunk, ott kellett megtudnunk, hol találhatjuk fel őket ez idő szerint. Egészen pontosan ismertük ugyan lakhelyeiket, melyek gyakran valóságos falvakból állottak, meglehetősen jól épített faházakkal. Fel kellett azonban tételeznünk, hogy a varjúindiókkal kilátásban levő háborúra való tekintettel, legalább is a harcosok, nem otthon, hanem valamerre egészen másfelé lesznek.

Délután volt és a Lake Jone-ig még körülbelül kétórányi lovaglás volt hátra. Az úgynevezett indián-nyár időszakában voltunk, mely az időjárás tekintetében csodálatos évszak. Csak a Nyugat sajátja ez és egyetlen más országban, a földkerekség egyetlen más vidékén sem fordul elő. A Laramie-fennsík kétezer méter magasságban fekszik és mégis olyan enyhe, meleg volt a levegő idefenn, amelyet az ember ebben a magasságban, legfeljebb [...] * hogy az ember azt hihette, hogy a tágas fennsíkon a végtelenségbe lát.

A fennsík ott, ahol voltunk, meglehetősen magas fűvel van benőve. Ez a körülmény lehetővé tette, hogy a nyomot, mely jobb kéz felől igen éles szögben futott felénk, már igen messziről világosan megláthassuk. Mikor elértük a nyomot, megállottunk és megszemléltük. Rost be akarta bizonyítani, hogy nem egészen hasznavehetetlen bajtárs és így szólt:

- Ezek nem vadállatok voltak. Engedje meg, Mylord, hogy azt mondhasssa nékem egy benső hang, hogy emberek lovagoltak erre! Egészen világosan lehet még látni a lónyomokat.

- Well! Hány lovas volt? - kérdeztem mosolyogva.

- Hány? Azt senki sem tudná megmondani.

---

* Szöveghiány! (a szerk.)

- Akkor mi, tudniillik Winnetou és én, senkik se vagyunk!

- Miért? Talán meg tudnák mondani a számukat?

- Igen.

- Ez olyan művészet lenne, amit én még csak elképzelni sem tudok.

- Azt elhiszem! Várjon csak egy pillanatig és Winnetou mindjárt megadja a felvilágosítást!

Winnetou ugyanis leszállott, hogy megszámlálja a nyomokat. Most ismét nyeregbe vetette magát és így szólt az ő szűkszavú modorában:

- Öt fehérember - Uff!

Mivel az Uff előtt szünetet tartott, azt következtettem, hogy a csapás gondolkozásra készíteti őt. De minthogy tovább lovagolt és egy szót sem szólt többet, csendben maradtam. Csak a csapást figyeltem, gondosabban, mint egyébként tettem volna.

Köveztük a csapást, először, mert a mi utunk is erre vezetett, másodszer, mert a vad Nyugaton a legkisebb nyomot sem szabad közönyösen kezelni. Lehetséges ugyanis, hogy olyan emberektől ered, akiknek ellenséges szándékuk van. Kis idő múlva láttuk, hogy az öt lovas közül kettő megállapodott és leszállt a lovakról. Lábuk nyoma nem távozott el a csapástól, követte azt. Azután egy olyan nyomot vettünk észre, amely nem lábtól származott. Mikor lovamat egy pillanatra visszatartottam, hogy megvizsgáljam, Rost megkérdezte:

- Van itt valami néznivaló, Mr. Shatterhand?

- Igen, mégpedig igen fontos dolog.

- Micsoda?

- Az öt lovas közül kettő a másik három nyomát vizsgálhatta és eközben egyikük letérdelt.

- Minek? Semmi okot sem látok rá. Ha valamit tudni akartak, csak meg kellett volna a többieket kérdezni!

- Azt nem teheték meg!

- Miért?

- Mert nem voltak együtt.

- Mit? Micsoda? A kettő nem volt együtt a hárommal? Tehát nem mind az öten lovagoltak együtt?

- Nem.

A hallgatag Winnetou helyeslő pillantást vetett rám, hogy felesleges szavak nélkül is tudassa velem, hogy most már tudhatom, miért tartotta ő ezt a csapást olyan gondolkodóba ejtőnek. Rost tovább kérdezősködött:

- Honnan tudhatja azt olyan biztosan, Mylord? Én meg tudom ugyan különböztetni a csuklyás izmot és harántcsíkostól, de itt nem tudnék magamnak tanácsot adni.

- Csak kissé gondolkozni kell és már meg is oldotta a talányt: Éppen mivel ennek a kettőnek csak meg kellett volna a másik hármat kérdezni, ha tudni akartak valamit, nem lettek volna kénytelenek megállni, leszállni a lóról és megvizsgálni a nyomokat. De hogy mégis ezt tették, azt bizonyítja, hogy nem voltak együtt, hanem csak utánuk lovagoltak. Nézze meg csak a csapást kissé jobban! Itt bal oldalt a fű például már újból csaknem egészen felegyenesedett, míg jobb kéz felől még teljesen le van taposva. Utóbbi nyomok tehát frissebbek, mint amazok.

A bal oldali öt, a jobb oldalit pedig csak három órára becsülöm. Eszerint tehát a két lovas két órával később volt itt, mint az első három.

- Most már, hogy figyelmessé tett reá, persze én is látom a különbséget a fűvön. Meg fogom ezt a jelet jegyezni magamnak, hogy alkalomadtán én is meg tudjam majd mondani, hogy milyen régi egy csapás!

Mosolyognom kellett. Rost észrevette ezt és megkérdezte:

- Ön nevet, Mylord? Miért?

- Mert ez a meghatározás nem olyan könnyű, mint ahogy Ön azt gondolja, Mr. Rost.

- Nem olyan könnyű? Hm! Csak a fűvet kell megnézni!

- Pshaw! Ha csak arról van szó, hogy milyen állapotban van a fű, akkor a dolog mindenesetre meglehetősen egyszerű lenne. De még egészen más dolgokat is figyelembe kell venni.

- Miket?

- Mindenekelőtt az időjárást. Esett-e az eső, vagy sütött-e a nap? Merről fúj a szél? Erős vagy gyenge, száraz vagy nedves volt-e a szél? Azután meg kell nézni, milyen fajta fűvel van dolgunk. Könnyen, vagy nehezen tér-e magához. E tekintetben hosszának vagy rövidségének, az egyes szálak vastagságának, a fű korának, tehát ruganyosságának, kisebb vagy nagyobb törékenységének is nagy hatása van.

- Hagyja abba, Mylord! Hiszen ezek szerint egész sereg dolgot kell ismerni.

- Óh, ez még nem minden!

- Mi van még hátra?

- Milyen nagy volt a teher, mely a fűre nehezedett és mennyi ideig tartott ez a nyomás? Gazdátlan, vagy pedig lovassal bíró lónak a nyomai nem egyformán élesek és világosak, mert az utóbbi terhet visel, azután a nyomok gyors járásnál, vagy lovaglásnál elmosódottabbak, vagyis kevésbé világosak lehetnek. Más esetekben pedig éppen ellenkezőleg kifejezettebbek és erősebbek, mint a lassú menésnél. Lassú járásnál vagy lovaglásnál a láb, vagy a pata hosszabban nyugszik egy helyen, mint a gyors iramnál. Viszont ezzel szemben nagyon is figyelembe kell venni, hogy a gyorsasággal a nyomás ereje is fokozódik. A galappozó ló egészen más erővel lép a földre, mint a lassan lépdelő; valósággal lecsap rá és mivel közben első patáival erősebb és mélyebb nyomot hagy, mint hátsó lábaival, még hosszú idő múlva is meg lehet a nyomok alakjából a járási módot állapítani. De mondhatnék még sok mindent, amit mind figyelembe kell venni.

- Elég, teljesen elég már nekem, Mylord! Belátom, hogy a dolog mégis sokkal nehezebb, mint gondoltam és alig hiszem, hogy hamarosan és könnyedén megtanulhatnám.

- Bizony, a helyes nyomolvasás valóságos tudomány a vad Nyugaton. Tudomány, amiről persze nem írtak tankönyveket és aminek nem állítottak fel tanszéket. Nem minden embernek van meg az a képessége, hogy ebben a tudományban jó eredményeket mutasson fel. Akinek ez nem adatott meg, az csak maradjon otthon, ha nem akar elpusztulni, mert igen gyakran előfordul, - velem is megtörtént már ezerszer - hogy egy csapás helyes megítélésétől igen sok, nem egyszer az élet függ.

- De talán csak nem ettől is?

- Azt most még nem lehet tudni. A lovasok fehérek voltak, tehát nincs indiánokkal dolgunk. Ez bizonyos mértékig megnyugtató. De akadnak olyan fehérek is, kiktől jobban kell félni,

mint az ellenséges indiánoktól. Éppen ezért most még semmi okunk sincs, hogy az itt állandóan szükséges óvatosságra fittyet hányjunk. Öt órával ezelőtt három halványarcú lovagolt erre, két órával később két másik jött utánuk. Ezek öten egy társaságot alkotnak, feltétlenül összetartoznak és ezért nagy kérdés, miért nem lovagolt ez a kettő a másik hárommal együtt és miért vált el tőlük?

- Hüm! Engem nem szabad megkérdeznie, mert én nem tudom! De miből meri olyan határozottan következtetni, hogy ezek öten összetartoztak?

- Abból a körülményből, hogy a később jövők olyan alaposan megvizsgálták az előttük lovaglók nyomát.

- Különös! Ebből éppen az ellenkezőjére mernék következtetni.

- Hogy-hogy?

- Nekem azt mondaná egy benső hang: Éppen mivel megvizsgálták a nyomokat, nem tudták, hogy kik azok, akik előttük vannak.

- Ez nem bizonyít mást, minthogy ön nem westman. Ha az ember idegen csapásra bukkan, akkor elolvassa és követi addig, míg változást nem mutat, vagy valami más ok nincs a megállapodásra. De ez a két lovas leszállott és olyan helyen tanulmányozták a nyomot, ahol ez nem adott okot erre a különös figyelemre. Hiszen éppen olyan maradt, amilyen azelőtt volt. Tehát nem olyasmi után kutattak, amit még nem tudtak, hanem csak még egyszer meg akartak arról győződni, hogy ez-e az a nyom, melyet követniök kell. A nyom és ennek folytán a három lovas is, tehát ismerős volt előttük. Valószínűleg csupán azt akarták tudni, milyen nagy a távolság közöttük. Ez a körülmény természetesen újabb kérdést vet fel, ami ránk nézve végtelenül fontos lehet.

- Természetesen! Semmiféle kérdést nem látok, de legkevésbé látom azt az egyetlen egyet, ami abból olyan természetesen következne, amint ön mondotta!

- Erről meg vagyok győződve! Az a kérdés: Utol akarja-e ez a kettő érni a társait, vagy sem?

- Természetesen utol akarja érni, hiszen összetartoznak!

- Ezt nem lehet ilyen határozottsággal állítani. Ha én arról beszéltem, hogy összetartoznak, az nem zárja még ki a lehetőséget, hogy ez nem a mai napra, hanem egy későbbi időpontra, valami távolabbi útra vonatkozik.

- Ez igen bonyolult dolog nekem! Én ugyan meg tudom különböztetni a csuklyás izmot a...

- A harántcsíkos izomtól, - szakítottam félbe. - De a mostani...

- Bocsánatot, Mylord! - vágott gyorsan a szavamba. - Ezúttal nem a harántcsíkosat, hanem az elülső, nagy, rovátkosat gondoltam; de mind a hárman a váll- és kulcscsont izomcsoportjához tartoznak. Ezekhez még csak az emelőt számíthatom, melyet türelmesnek is neveznek, a kis, elülső, rovátkosat és a musculus subclaveust.

- Jó, számítsa hozzá még ezt a hármat, akkor összesen hat lesz! De most nyugodtan rajtahagyhatjuk a vállon és a kulcscsonton ezeket az izmokat és foglalkozzunk inkább a csapással, ami ránk nézve most mindenesetre fontosabb!

- Well, Mylord! A legnagyobb figyelemmel kísérem szavait, mert ez a nyom egész eddigi lovaglásunk alatt az első, ami annyira leköti az ön figyelmét.

- Engem mindenekelőtt az a két kérdés foglalkoztat: Miért maradt hátra a két lovas, és utol akarja-e érni a másik hármat vagy sem? A lovaglás célja mind a két csoportnál bizonyára

ugyanaz; úgy látszik azonban, hogy a két hátramaradottnak valamilyen szándéka van, amit titokban akarnak tartani; azért váltak el tőlük, hogy ezt a szándékukat megbeszélhessék, anélkül, hogy megzavarják, vagy amazok kihallgassák őket. A viszonyok között, melyek itt a vad Nyugaton uralkodnak, száz esetből kilencvenszer fel lehet tenni, hogy ilyen gondosan titokban tartott szándék nem jó, hanem gonosz. A három lovasnak tehát oka volna óvakodni a kettőtől. Ez az, amit nekem ezek a nyomok mondanak.

- Mylord, az ön éleslátása csodálatraméltó! Be kell vallanom, hogy én sohasem jutottam volna ezekre a gondolatokra és következtetésekre!

- Pshaw! Nemcsak az éleslátás hozott ezekre a következtetésekre, hanem még valami, amire azonban nincs találó kifejezés. A westmannak ugyanis lassacskán, úgy mondhatnám, kifejlődik a hatodik érzéke, amire éppen úgy rábízhatja magát, mint öt valódi érzékére. Ez egy bizonyos fajta a szellemi látásnak, vagy hallásnak, egy titokzatos módja a megfigyelésnek, mely független a fény- vagy a hanghullámoktól. Sejtelmi vagy megézési érzéknek lehetne nevezni, ha a megézés és a sejtlem nem lenne olyan bizonytalan valami. Ez a hatodik érzék ellenben éppen olyan biztonsággal találja el az igazat, mint ahogy a szem meglátja az előtte lévő tárgyat. A westmannak éppen úgy kell ezt az érzékét lassacskán begyakorolnia, mint ahogy a gyermek csak hosszas gyakorlat után képes az érzékeit használni; de azután, ha egyszer megtanulta, olyan nyugodtan rábízhatja magát, mint a szemére, vagy a fülére; sőt bizony nem ritkán előfordul, hogy ez a döntő, ha az események látszólag ellentmondanak egymásnak. Egyetlen emberben sem fejlődött ki ez az érzék olyan élesen és olyan mértékben, mint Winnetouban. Bizonyára én sem vagyok újonc, de voltak esetek, melyekben még én is a legnagyobb mértékben csodálkoztam azon a biztonságon, amellyel olyan eseményeket jósolt előre, amire én összes éleslátásommal sem jöttem volna rá. Ezek a jóslatok mindig olyan pontosan teljesültek, mintha ő az összes erre vonatkozó, még a jövőben rejlő viszonyokat a szemeivel egészen világosan látta volna. Ha nekem ugyancsak nem volna meg ez az érzékem, akkor valószínűleg néha napján kísértésbe estem volna, hogy öt azok közé az emberek közé sorozzam, akiknek megvan az úgynevezett „második arc” adománya. De látja, hogy mennyire élénk került. Siessünk, hogy ismét utolérhessük! Az a sejtlemem, hogy ma a Lake Jone mellett nem maradunk olyan tétlenek, mint eddigi nyugvóhelyeinken voltunk.

- Csak nem gondol valami veszélyre, Mylord?

- Nem. Aki mellett Winnetou van, az apacsok főnöke, annak sok minden gyerekjátékká válik, ami különben veszélyes lenne. Egy érdekes, igazi vadnyugati mulatságban lesz részünk, ennyi az egész. Jerünk, Mr. Rost!

Megsarkantyúztuk lovainkat, hogy utolérjük Winnetout, aki megtartotta gyors iramát és így jóval megelőzött bennünket, azután követtük a nyomot, amely egyenesen a Lake Jonehoz tartott, de egyszerre csak kettévált. Három ló az eddigi irányban haladt tovább, kettő pedig jobb felé tért le. Winnetou gondolkodás nélkül az utóbbi csapáson lovagolt tovább. Ennek okát nem tudta Rost megmagyarázni magának, tehát megkérdezte tőlem.

- Miért nem lovagolunk egyenes irányban tovább. Mr. Shatterhand? Hiszen ezek az újabb nyomok nem vezetnek a tóhoz, ahová készülünk!

- De oda vezetnek - feleltem.

- Valóban? Pedig eltérnek az iránytól!

- Csak egyelőre. Később a két csapás össze fog találkozni. Winnetou azonnal kész volt a számításával, mihelyst meglátta, hogy szétválnak a nyomok. Gyanítja, hogy mire gondol?

- Nem. Olyan gyanútlan vagyok, mint egy gyerek.

- Mindkét csapat a tóhoz igyekszik, de a második egyelőre nem akarja mutatni magát a többiek előtt, mert valószínűleg az a szándéka, hogy kihallgassa őket.

- Hüm! Az apacs tehát mindentudó?

- Ha ő az, akkor én is az vagyok, mert én ugyanezt gondolom. Az eredmény meg fogja mutatni, hogy igazunk van. Más oka nem is lehetne ennek az elválásnak.

- De hát nem volna akkor nekünk is arra okunk, hogy az első csapatot kilessük?

- Mindenesetre. De sokkal fontosabb, hogy megtudjuk, micsoda oka lehet ennek a két embernek, hogy titokban kihallgasson olyan személyeket, akik hozzájuk tartoznak. Itt van a bizonyítéka, hogy igaz az, amit az előbb mondtam önnek: valami van a begyükben, amit három társuk közül valakinek, vagy egyiknek sem szabad megtudni. De ha emberek, akiknek közösen kell viselniük a Nyugat veszélyeit, titkolóznak egymás előtt, akkor hiányzik a viszonyukból az éppen itt annyira szükséges nyíltság. Előre látható, hogy össze fogunk találkozni ezzel az öt emberrel és azért szükséges, hogy mindenekelőtt rájöjjünk a titkolózók terveire. Egyelőre tehát utánuk lovagolunk, hogy az ujjakra koppintsunk, ha szükséges. Azon a ösvényen, amerre Winnetou és Old Shatterhand lovagol, nem történhetnek aljasságok!

- Akkor esetleg ellenségeskedés is törhet ki közöttük?

- Igen.

- Végtelenül érdekes! Most már örülök, hogy erre a csapásra bukkantunk!

- Valószínűleg lesz a három lovas között is valaki, aki éppen úgy, vagy még jobban örülhet annak, mint ön. Nagyon hamar meg fogjuk ezt tudni, mert még csak egy félórát kell lovagolnunk, hogy elérjük a tavat.

Ez a jövendölés igaznak is bizonyult, mert még le sem telt a jelzett idő, midőn tőlünk dél-nyugatra egy sötét vonalat pillantottunk meg a láthatáron, ami a tavat köröskörül szegélyező erdőt jelezte. Ahelyett, hogy tovább követné a csapást, Winnetou letért arról, hogy még jobban jobbféle kanyarodjék. Rost nem tudta felfogni az annyira kézenfekvő okot és megkérdezte tőlem. Nem vagyok barátja a sok felesleges beszédnek és valahányszor Winnetouval egyedül voltam, éppen olyan hallgatagon viselkedtem, mint ő; de egy újoncot, amilyen Rost volt, tanítani kell és mivel az oktató szerepe ez egyszer rám jutott, nem vonhattam ki magamat alóla. Megadtam tehát a kívánt felvilágosítást:

- Azok hárman arra lovagoltak, hogy a tavat a déli oldalán közelítsék meg. A másik kettő tovább jobbra, tehát északabbra lovagolt, hogy olyan helyen éri el a tavat, ahol három társuk nem láthatja meg őket. Innen akarnak majd a közelükbe kúszni. Mivel mi őket éppen úgy meg akarjuk lesni, mint ők társaikat, nekünk sem szabad magunkat mutogatnunk. Azért térünk le a csapásukról, hogy még északabbra érjük el a vizet. Mindjárt meg fogja látni, hogy Winnetou galoppozni kezd.

- Mire jó ez?

- Mert a galoppozó ló gyorsabban mozog és jobban elnyúlik a földön, tehát a távolból nem lehet olyan könnyen meglátni, mint egy lassan poroszkálót. Azonkívül az időtartam is rövidebb lesz, ami alatt bennünket észrevehetnek.

- De hiszen az a kettő egyáltalában nem látható és nem figyelhet meg, annyira délre vannak tőlünk!

- Tulajdonképpen egészen igaza van, de az óvatos westmannak mindenféle eshetőséggel számolnia kell. Ha ők olyan óvatosak, amilyenek mi lennénk az ő helyükben, akkor jó darabon átkutatják az erdőt, hogy meggyőződhesse nekincs-e valaki a közelükben, tehát biztonságban vannak-e. Eközben olyan messzire eljuthatnak északra, hogy észrevehetnék közeledésünket, ha mi nem lennénk olyan okosak, hogy kellőképpen kikerüljük őket.

- Nagyon szép. Meg fogjuk tehát látni, hogy tényleg galopposzni fog-e!

Alig ejtette ki Rost ezeket a szavakat, amiket Winnetou nem is hallhatott, az apacs máris bátorító nyelvsattintással felszólította lovát, amely azonnal galoppban vágatni kezdett. Mi természetesen ugyanolyan tempóban követtük.

A tavat környező erdő bokorcsápját nyújtotta ki felénk. Emögött megállapodtunk és leszálltunk lovainkról. Az a hely, ahová jutottunk, talán egy angol mérföldnyire lehetett onnan, ahol a két lovaszt sejtettük. Winnetou szabaddá tette a lova száját, hogy legelhessen és így szólt:

- Fehér testvéreim várjanak itt rám!

E szavak után eltűnt a bozótban, miután ezüst puskáját levette válláról és átadta nekem.

- Hová akar menni? - kérde Rost.

- Meg akarja keresni azokat az embereket, akiket meg fogunk figyelni.

- Miért nem viszi fegyverét magával?

- Mert az csak akadályozná őt. Lehetséges, hogy igen messze kell másznia a bozótban, és ekkor természetesen útjában lenne egy hosszú fegyver.

- Mi mit fogunk ezalatt csinálni?

- Leülünk és várunk. Igen könnyen eltelhetik egy óra is, míg visszatér. Lássá el a lovakat és tegye magát kényelembe. Én ezalatt körülnézek, hogy nincs-e valaki a közelben.

Gondosan átkutattam az erdő szélét, de semmi jelét sem láttam valamely emberi lény jelenlétének. Visszatértem tehát hozzá. A napot nem láthattuk, mert eltakarta a körülöttünk elterülő erdő. De majdnem a láthatáron állhatott. Tehát körülbelül fél óra múlva volt az alkonyat várható.

Az árnyék mind hosszabb és hosszabb lett, míg végre a fák hegyei egészen elterültek a keleti fennsíkon. Erre rohamosan sötétedni kezdett. Az apacs éppen akkor tért vissza, mikor a világosság tűnőfélben volt. Felült lovára és anélkül, hogy kinyitotta volna száját, déli irányban lovagolt az erdő mentén. Mi követtük. Rost kíváncsi lett. Nagyon szerette volna tudni, hogy Winnetou elérte-e célját. Nem mert azonban kérdésekkel alkalmatlankodni. Én is csendben maradtam, mert tudtam, hogy a főnök beszélni fog, mihelyt szükségesnek fogja látni. Bizonyára megtalálta a keresetteket, mert abból a gondtalanságból, ahogy lovagolt, láthattam, hogy tudja, merre vannak.

Jó negyedóra múlhatott el, mikor leszállott lováról, levette a kantárt, kipányvázta az állatot, majd megszólalt:

- Rost testvérem maradjon itt a lovaknál és maradjon a legnagyobb csendben. Átadjuk neki fegyvereinket, hogy könnyebben lopódzhassunk a két sápadtarcú közelébe. Ne nyugtalanodjék miattunk még akkor se, ha éjfélig sem tértünk vissza, és amíg vissza nem jövünk, el ne távozzék erről a helyről! Most jer, Sarli!

- Igazán egészen nyugodt lehetek önök miatt, Mr. Shatterhand? - kérde tőlem a megszólított.

- Igen, - feleltem.

- Még akkor is, ha talán azt mondaná nekem egy benső hang, hogy önök veszélyben forognak?

- Még akkor is. Önnek egyáltalában nem szabad arra a benső hangra hallgatnia, hanem csak mi ránk. Számunkra nincs veszély és ha mégis lenne, akkor ön csak még növelné a bajt, ha esetleg saját szakállára cselekednék valamit. Önnek minden körülmények között itt kell várakoznia, míg vissza nem térünk. Még akkor is, ha ez csak holnap reggel történnék meg!

Átadtam neki medveölömet és Henry-puskámat és azután követtem az apacsot, aki, úgy látszik, minden bokrot megjegyzett itt magának, oly nagy biztonsággal vezetett engem először a bozóton és később az alsó lomboktól ment erdön keresztül. Itt már egészen sötét volt, tehát megfogta a kezemet.

Úgy vettem észre, hogy körben halad előre ama hely felé, amelyet el akar érní és annál elővigyázatosabb lett, minél jobban közeledtünk. Egyszerre csak eleresztette kezemet, lefeküdt a földre és négykézláb mászott tovább. Természetesen követtem példáját. Nemsokára hangokat hallottunk. Miközben lassan és nesztelenül előre kúsztunk, elértük az utolsó fákat az erdő szélén és megláttuk a keresetteket közelünkben a fűben ülni. Nem messze tőlük megkötött lovaiknak sötét körvonalai voltak láthatók.

A szerencse rendkívül kedvezett, mert a két egyén éppen akkor olyan dologról beszélt, ami engem végtelenül érdekelt. Mikor már annyira közeledtünk hozzájuk, hogy megérthettem beszédüket, e szavakat hallottam:

- Igen, én is meg vagyok győződve, hogy az a sheriff nagyon szorgosan fog kutatni utánunk. Éppen, mivel be kellett látnia, hogy hamis nyomon járt, nagyobb fáradságot fog venni magának, hogy jóvá tegye tévedését. Csak azt szeretném tudni, ki lehetett az a német idegen!

- Valami újságíró, semmi egyéb! - felelte a másik, kinek hangja azonnal ismerősnek tűnt fel előttem, jóllehet csak suttogott.

- Abban kételkedem! Az a fickó úgy lépett fel veled szemben, hogy abból többre lehet következtetni, mint egyszerű tintanyalóra.

- De hát mégis ő írta ezt a költeményt, tehát mégis pennalovagnak kellett lennie!

- Meg mersz esküdni, hogy nem hazudott?

- Megesküdni éppen nem. De micsoda oka lehetett volna, hogy kiadja magát a szerzőnek, veszekedni kezdjen velem és azután a verseket elégesse?

- Azt bizony már nem tudom!

- Különben is az az elégetés örültség volt tőle, mert a költeményt, mely igazán nem is rossz, megtanultam kívülről és ismét ki fogom nyomtatni, ha újból szükségem lesz rá, hogy mint istenfélő bibliás ember szerepeljek.

- Ez nem fog már többé elkövetkezni, mert a mostani fogásunk annyit fog jövedelmezni, hogy feladhatjuk az üzletet és nyugalomba vonulhatunk. Csak az a jó, hogy annak az ostoba Watternek a nuggetjeit olyan gyorsan be tudtuk váltani és a pénzt letétbe helyezni, meg hogy a két Lachner kész volt úti készülődésével és azonnal velünk jöhettek.

- Vajon annyira szükséges volt-e a vasutat venni igénybe?

- Feltétlenül! Lehetőleg gyorsan el kellett tűnnünk Missouri államból, ahol te soha többé meg nem kockáztathatod, hogy eljártsszad jámbor szerepedet. Hamarosan nyakon ragadnák a keneteljes bibliás embert. Egyáltalában szerencséről beszélhetsz, hogy már régen nem lettek rád figyelmesek. Feltétlenül rá kellett volna jönniök, hogy mindig ott jártál előzetesen, ahol valami jól előkészített betörés történt!

- Pshaw! Jámborságom vakká tette az embereket. Még most is mulatok rajta, hogy a szállodás Westonban a betörésről beszélt az ottani kereskedőnél, és Pretter ügyvédnél Plattsburgban és amellet még gyermeki ártatlansággal megemlítette, hogy én röviddel azelőtt Westonban és Plattsburgban jártam. Az ostoba fickónak sejtelve sem volt az összefüggésről!

- De most már valószínűleg világosság gyúlt az agyában! Soha többé nem mutathatod magadat Westonban. Ha az az átkozott német nem lett volna, az a - hogy is hívják?

- Meier.

- Tehát ha ez a Meier nem lett volna, a dolog egészen másképp végződhetett volna és nem kellett volna úgy sietnünk, hogy felséges tervünknek a sikerülte majdnem lehetlenné vált. Tehát gyanút fogott veled szemben?

- Úgy látszik.

- Mi okból?

- Tudja az ördög! Nem voltam jelen, mikor Watter felfedezte a lopást, tehát nem is tudhatom, hogy mi mindent beszéltek. Mikor azután bejöttem, csak annyit hallottam, hogy ez a Meier felszólította a sheriffet, hogy tartóztasson le. Úgy látszik, hogy ráterelődött a gyanú és azzal akarta igazolni magát, hogy ő viszont rám háritotta. Én persze azonnal kerekét oldottam.

- Talán helyesebben cselekedtél volna, ha ott maradsz?

- Nem. Ha egyszer le vagyok tartóztatva, akkor már bizonyos, hogy minden ellenem szóló gyanús körülményt alaposan megvizsgálják. Különben is utánad kellett sietnem és már emiatt sem engedhettem magamat letartóztatni.

- Well! De én mégis amellet maradok, hogy ez a Meier nem az volt, akinek kiadta magát. Ennek a feltevésnek a helyessége mellett szól az is, hogy olyan mesteri módon lőtt.

- Az csupa véletlenség volt!

- Nem. Aki oly kevés lövésnél egy golyót céltudatosan mellélő, az bizonyosan tudja, hogy nem fog többé célt téveszteni.

- Azt nem lehet bebizonyítani, hogy céltudatosan történt.

- És én mégis azt állítom! Hátha valamelyik westman volt álruhában!

- Pshaw!

- Akkor bizonyára arra a gondolatra jött, hogy kissé alaposabban érdeklődjék utánunk. Nem hiszek annak a fickónak, jóllehet, sajnos, nem láttam őt. Egy jó prérizáró igen könnyen mindenfélét kiszámíthat, amire más embernek az agya nem képes. Nem hagyta hátra semmit, ami a nyomunkra vezethetne?

- Nem.

- A szerszámaidat?

- A folyóba dobtam.

- A kézításkádat?

- Elégettem.

- Te bizonyára jegyzeteket is csináltál magadnak. Nálad vannak?

- Nem, azokat is elégettem, mert a westoni esemény elővigyázatossá tett.

A bibliás ember itt valótlant mondott, mert kézitáskája a szerszámokkal és jegyzetekkel együtt a kezeink között volt. Most elhallgatta az igazságot, hogy ne tegye ki magát szemrehányásoknak.

Elképzelhető, hogy nem volt rám nézve kellemetlen az a meglepetés, hogy a bibliás embert itt találom a Lake Jone-nál! Ellenkezőleg, nem is érhetett volna valami örvedetesebb dolog, mint találkozás azzal az emberrel, akinek terveit keresztülhúzni hő vágyam volt. Most már egyszerre egészen pontosan tudtam, hogy ki az öt lovas. Nem is volt nehéz kitalálni.

A nuggetlopásnál Westonban három egyén működött közre: a bibliás ember, a tulajdonképpen betörő, és az, aki az udvaron állott és átvette a nuggeteket. Egyik a két utóbbi közül az az idegen volt, aki az étteremben ült és a bibliás emberrel azt az egyetértő pillantást váltotta, amit megfigyeltem. Nem az az idegen ült most itt a bibliás ember mellett, mert hiszen ő akkor látott engem a teremben, hanem a harmadik cinkostársa, aki éppen az imént mondta, hogy ismeretlen vagyok előtte. Ez a harmadik látszott a vezetőnek, a takaros banda uralkodó tagjának. Kifejezési módjából is látható volt ez.

Megtudtam, hogy két embert, nagybácsit és unokaöcsöt, akarnak a hegyek közé csalogatni egy finding-holehoz. Ez az öt személy lovagolt a hegység felé, még pedig azon az úton, mely azon a cédulán fel volt jegyezve, amit a bibliás ember táskájában találtunk. Kézenfekvő volt tehát, hogy itt ezzel a tervezett vállalkozással van dolgunk: a három gazember volt két áldozatával együtt, akikkel itt összetaláloztunk. És ha én nem tévedek ezzel a következtetéssel, akkor a másik három, akik előre lovagoltak, a nagybácsi volt, az unokaöcs és az idegen vendég Meier szállodájából, akit ott megfigyeltem.

Ezek a gondolatok csak úgy futtában repültek át az agyamon, mert nem volt időm, hogy alaposabban fontolóra vegyem, ugyanis minden szó, amit kiejtettek, teljes figyelmemet igénybe vette.

- Nagyon okos volt tőled, hogy mindent megsemmisítettél. Hát módodban volt, hogy gyors szökésed közben a táskákat magaddal hurcold? - faggatta tovább a bibliás embert.

- Igen, mert olyan ostobák voltak a fickók, hogy elég időt adtak. Észrevettem ugyan, hogy követnek, de már olyan távelőnyöm volt, hogy nem tudtak utolérni.

- Watter hamarosan utánad veti magát!

- Bizonyára, de csak nevetek rajta. Az az ember valóban jó westmannak tartja magát! A nyomot egy-kettőre megint el is veszthette.

- Hüm! Ha úgy akarja az ördög, akkor egyszerre a legbutább fickóból is okos embert csinál!

- Pshaw! A vasúti utazás annyira megszakította a nyomunkat, hogy még egy Winnetou, vagy Old Shatterhand sem találná meg újból.

- Csak ne állíts ilyen merészeket!

- Nem is teszem. De egyáltalában nincs emberi agy, mely oly találékony lenne, hogy kikutassa azt a helyet, ahol vonatra ültünk és ahol leszállottunk. És ha véletlenül találkoznánk még valaha ezzel a Watterrel, úgy időközben már sok víz folyt le a Mississippin és hallgatnia kell.

- És ha mégsem hallgatna?

- Akkor golyót kap a fejébe és csendes lesz örökre. Ennek a nuggetrablásnak a felfedezése éppoly kevés gondot okoz nekem, mint Welley cimborájának a megtámadása, akinek a Platte partjáról röpítettünk golyót a mellébe és aki tutajról a folyóba zuhant. A halott Welley nem igen fog beszélni arról, hogy kitől kapta a golyót, kik kaparintották meg a tutajt és húzták ki a

partra az arannyal együtt. Az volt csak a fogás! Majdnem húszezer dollár! Nem is számítva azt a három fontot, amennyit azok a nagy nuggetek nyomtak, melyekkel az öreg Lachnert lépre csaltuk! De nem lenne már itt az ideje, hogy odalopózkodjunk?

- Bizony! Ha túl hosszú ideig elmaradunk, még gyanút fog. Feltűnt, hogy miféle beszédeket folytatott az utóbbi időben. Azért is adtam Egglynek a megbízást, hogy nyílt színvállásra bírja ma este, mihelyt megadom neki erre a jelet. Lehet azonban, hogy a gyanakodásom teljesen alaptalan és még mindig bízunk bennünk. Ha valaki olyan utakon jár, mint ez a mi mostani utunk, akkor könnyen gyanakvóvá lesz, még ha nincs is alapja. De nekem bizonyosság kell. Eggly könnyebben ki tudja csalogatni belőle véleményét, mint mi és mivel nem is sejt, hogy mi is ott leszünk és mindent hallunk, valószínűleg nem tesz lakatot a szájára. Az unokaöccse ostoba gyerek, aki egészen közömbös lehet nekünk. Nem fontos, hogy ő mit gondol. Az öreg sem szedte be ugyan kanálszámra a bölcsességet, de alattomos, és ha veszélyt sejt, könnyen arra a gondolatra juthat, hogy megfosszon minket ennek a lovaglásnak az eredményétől. Sőt még sokkal rosszabbat is tehet.

- Az nem sikerülne neki.

- Pshaw! Én ebben a tekintetben óvatosabban gondolkozom, mint te.

- Pedig erre semmi szükség sincs. Ha a vén betyár talán ugrándoznék, akkor szorosabbra húzzuk a pórázt és megmutatjuk neki, hogy tulajdonképpen hogyan kell gondolkoznia felőlünk.

- Ezt persze könnyű mondani. De mi történik, ha egyszer gyanút fog és lesz annyi esze, hogy ezt nem véteti velünk észre? Ha bizalmatlanná válik, akkor már át is látott rajtunk és be fogja látni, hogy mi képesek vagyunk bármilyen erőszakra, tehát ő is csak erőszakkal segíthet magán. Nem volna valami nagyon előnyös az életünkre, ha egészen váratlanul néhány golyót röpítene a fejünkbe, újból hazalovagolna és minket a keselyük zsákmányának hagyna!

- Ezer ördög! Képesnek véled őt ilyesmire?

- Igen. Éppen ezért kell őt Egglynek ma kihallgatnia, amíg mi hallgatózunk. Ha egyetlen szóval azt árulná el, hogy nem bízunk többé bennünk, akkor gondoskodnunk kell arról, hogy se ő, se az öccse meg ne érje a holnap reggelt. A leghatározottabban el vagyok erre tökévelve.

- Kár lenne, rettenetes kár!

- Ezért a két emberért? Örültség!

- Nem értettük, hanem a munkáért, amit el kell végezniök. Hármunk közül egyikünknek sem jutna az eszébe, hogy lebukjunk pár százszor a finding-hole jeges vizébe, hogy felhozzuk a mederben heverő nuggeteket. Az élete elvégre is mindenkinek becsesebb, mint a földkerekség minden aranya!

- Ezt természetesen elismerem. Erre az okra való tekintettel talán rászánnám magamat, hogy csak az öreget tegyem ártalmatlanná, az ifjút pedig életben hagyjam. Megkötöznék őt és - egyáltalában nem találom nehéznek a dolgot - mint foglyot vinnék magunkkal. Hiszen olyan tapasztalatlan és amellet oly zavaros a feje ennek az Old Jumble-nek (szeleburdi), - ahogy Eggly őt örökké nevezi -, hogy ha egyszer alaposan megfélemlítenénk, még csak eszébe sem jutna, hogy ellenkezzék. Az csak kellemes lehet ránk nézve, hogy a hideg víz majd lehüti, teljesen halálra hűti őt. Mert ez megtakarítja nekünk a fáradságot, hogy golyót röpítsünk feledékeny agyába.

- De mégis jobb lenne, ha az öreg is életben maradna. Természetesen csak addig, amíg szükségünk van rá. Ezért bosszantana, ha nem bízánk már bennünk.

- Engem is. De hát rövid időn belül meg fogjuk tudni, hogy is állunk vele ebben a tekintetben. Ideje lesz már azonban, hogy felkerekedjünk. Jó volt, hogy azt parancsoltam Egglynek, hogy üssön táborát és gyújtson tüzet, mielőtt elérjük az erdőt. Így legalább könnyen meg fogjuk őket látni. Folyton csak itt az erdő szélén kell mennünk, amíg megpillantjuk a tüzet, amit Eggly azonnal ki fog oltani, mielőtt jeladásomat meghallja. Ha azután megtudjuk, amit akarunk, visszatérünk ide a lovainkhoz és kerülő úton visszalovagolunk a nyomokhoz, hogy úgy lássák, mintha csak most érkeztünk volna meg a prérin át.

- Mit fogunk mondani a vadászatunkról?

- Hogy nem találtunk bölényt. És az öreg valóban elhitte a szarvasnyomról, hogy bölény-csapás! Hahahaha! És amikor azt mondtam, hogy rendkívül veszélyes bölényre lőni, milyen szívesen tovább lovagolt az ő Old Jumble-jával és Egglyvel, anélkül, hogy sejtette volna, hogy ez csak ürügy volt részünkről, hogy visszamaradhassunk! Ebből is látható, hogy egyetlen westman ravaszsága teljesen elegendő, hogy tíz legokosabb keleti embert is az orránál fogva vezessen! Most jér!

Felállottak a fűből és eltávoztak. Mi is felkeltünk.

- Valami fontos dolgot hallott Sarli testvérem? - érdeklődött Winnetou.

Magától értetődőleg Winnetou jól tudta, hogy én éppen úgy hallottam minden szót, mint ő, csak azt akarta tudni, hogy meg vagyok-e elégedve kémkedésünk eredményével.

- Roppant fontosat, - feleltem. - Most már mindent tudok, amit akartam.

- Uff! Menjünk utánuk!

Kiléptünk a fák közül és tovasurrantunk a puha fűben az erdőszegély mentén. Állandóan készenlétben voltunk, hogy azonnal megállhassunk, ha igen közel jutnánk a két előttünk haladóhoz. Jó negyedóra múlva kerülhetett, míg messze előttünk tüzet pillantottunk meg, amely nagy lánggal égett és fényesen felénk világított. Mivel a bibliás ember és cimborája a tűz és mi közöttünk voltak, láthattuk őket és az ő járásukhoz igazodhattunk. Amikor már olyan közel jutottak társaik táborához, hogy félniük kellett, hogy esetleg meglátják őket, eltűntek az erdőben. Erre mi is a fák közé suhantunk és oly gyorsan törtettünk előre, ahogy csak lehetett. Már szuroksötét volt idebenn. Gyakorlott szemeink azonban itt sem hagytak cserben. Azonkívül a tűz is felénk csillogott a fatörzsek között és ez is nagyon megkönnyítette előrejutásunkat.

Körülbelül hatvan lépésre közelítettük meg őket, amikor észrevettük a két leskelődőt, akik a földön feküdtek és a tűz felé kúsztak. Mi is leereszkedtünk a kezeinkre és követtük a kúszókat. De nem mögöttük, hanem némi távolságra egyvonalban velük. Miközben én, arcommal majdnem a földet súrolva, előrehaladtam, úgy tűnt fel, mintha valami gyöngye, alig észrevehető érces csillogást látnék a mohában. Odanyúltam és... legnagyobb csodálkozásomra egypár sarkantyút találtam. A sarkantyúk fényesek voltak, tehát nem lehettek hosszú idő óta ott. Valószínűleg ama három egyikéé volt, kik ott ültek a tűz körül. Micsoda vigyázatlanság! Az embernek lehet ugyan néhanapján valami oka, hogy levesse a sarkantyúit; de azokat nem zsebredugni, hanem a fűbe, vagy mohába letenni és ott felejtetni, olyan hallatlan vigyázatlanság, hogy egy tapasztalt westman haragjában alaposan kijönne miatta a sódrából. Ilyen nagy, megbocsáthatatlan hanyagság alkalmas arra, hogy az összes résztvevők biztonságát, sőt esetleg még az életét is kockára tegye! Aki ilyen hibát követ el, többet, sokkal többet érdemel, mint csak azt, hogy Old Jumble-nak nevezzék! Mert csak az unokaöcs, az a szeleburdi követhette el ezt a vigyázatlanságot, akiről az előbb beszéltek. Egy ilyen szórakozottság... szórakozottság! Mikor ez a szó az eszembe öltött, mintha villanyütés futott volna át, nem is tudom, hogy a lelkemen, vagy a testemen. És miért?

A Lachner-nevet említették és Lachner volt a vezetékneve az én egykori barátomnak és útitársamnak, Carpiónak is. Neki is volt egy rokona Amerikában és örökké szeleburdi, Old Jumble volt. Nem volt időm rá, hogy tovább fűzhessem ezt a gondolatot, mert Winnetou elé került és sietnem kellett, hogy utolérjem. Zsebrettem a sarkantyúkat és gyorsan tovább kúsztam.

A tűz még éppen olyan magasan és világosan lobogott, mint előbb, megvilágította a tanyahely egész környékét. Jól átláthattuk az egészet. Egy keskeny fűsáv végpontja volt, amely két bokorcsoporttól körülvéve, a nyílt préritől az erdő széléig terjedt. Az északi bokorcsoportot nyílások szakították meg, melyeken át a fény kihatolt a síkságra. Ennek a körülménynek volt tulajdonítható, hogy megpillanthattuk a tüzet.

A bibliás ember és kísérője efelé a bokorcsoport felé kúsztak. Nekünk tehát a délit kellett választanunk. Így kénytelenek voltunk kerülőt tenni és csak akkor értük el őrhelyünket, mikor ők már kényelmesen elhelyezkedtek az övékén. Miután befurakodtunk a földigérő ágak alá, a jeladásra várakoztunk, ami meg volt beszélve. Azt persze nem tudtuk, hogy mi lesz az adandó jel.

Nem volt nehéz a helyszínére jutni, mert a tűz mellett ülő három ember olyan hangosan beszélgetett, hogy nem is hallották volna, ha esetleg mégis valami kis zörejt okozunk. Az már nehezebb volt, hogy az ágakat, amikor a bokrok alá bújtunk, olyan lassan és egyenletesen emeljük fel, hogy észre ne vegyék a mozgást. Szerencsénkre, a velünk szemben levő két leselkedő úgy el volt önmagával foglalva, hogy nem figyelhettek arra a bokorra, amely alatt rejtőztünk.

A tűz mellett úgy ültek ott hárman, hogy a préri felé néző oldal szabadon maradt. Ezt mindenestre az Egglynek nevezett útitárs rendezte így, hogy a vele titokban egyetértők könnyen megtalálhassák a helyet, ahol tanyáznak. Hátával az erdőnek ült és mialatt beszélt, szorgosan pislogott a bokrok közé... természetesen a két leselkedő felé.

Velünk szemben, tehát arccal dél felé, a tűz másik oldalán sovány, ráncosképű öregember ült, akinek erőteljes csontozata még mindig erőről és kitartásról tanúskodott. Nagyon erős állkapcsa volt, ami éppen úgy, mint a széles, tömör, előreugró álla nem valami nemes ösztönöket árult el. Ajkai rendkívül vékonyak és halványok voltak, ahogy a kimondottan fősvény embereknél rendszeren megfigyelhető. Erősen hajlott karvalyorra becsületére vált volna bármelyik örmény uzsorásnak. Szürke, ritkás hajzata alól, alacsony homlokából két kicsi, majdnem teljesen pillátlan szem pislogott nyugtalanul állandóan ide-oda és a nagyon hiányosan nőtt, gondozatlan körszakáll hiába igyekezett a csúnya és egyáltalában nem bizalmat keltő arcnak tiszteletreméltó kinézést kölcsönözni.

Ez az öregember erős, szürkésbarna szövetrohában volt, hosszú sarkantyús csizmát viselt és szélesperemű kalapot. Puska hevert mellette, de nem ez volt egyetlen fegyverzete, mert széles övébe még egy kés és két revolver is volt betűzve. Bizonyára ő volt a nagybácsi, míg az unokaöcs háttal volt felénk fordulva, úgy, hogy nem láthattuk az arcát. Éppen úgy volt öltözve és felfegyverezve, mint a rokona. Ahogy a fejét forgatta, csak borostás szakálla látszott, amely a hosszú lovaglás alatt nőhetett ki, távol az Egyesült Államok összes borbélyaitól.

Eggly bőrnadrágot és vastag zubbonyt viselt éppen olyan vastag mellény felett. Neki is pus-kája, kése és két revolvere volt, azonkívül övéből több zacskó lógott alá, melyek valószínűleg tele voltak mindenféle, westmanoknak szükséges holmikkal. Az első pillanatban felismertem benne azt az idegen vendéget, akit a westoni szállodában megfigyeltem. Mialatt őt szemléltem, elnyomott, rekedt krákogás hallatszott, amit tapasztalatlan ember keselyűnek, vagy

hollónak tulajdonított volna, de én azonnal hallottam, hogy a szembenálló bokorból jön. Eggly aggódó mozdulatot csinált és így szólt:

- Egy keselyű, mely még ébren van? Vagy talán felzavarták volna? Kicsoda? Valami ember lehetett! Pedig végigkutattuk az egész környéket és semmiféle nyomot sem találtunk. Mégis legyünk óvatosak és oltuk ki a tüzet!

Ezek a szavak nyomban gyanakodóvá tettek volna egy tapasztalt embert. És nem valami odalopódzkodó emberre irányult volna a gyanúja, hanem magára a beszélőre. Egy keselyű, melynek hallani lehet a hangját, közel van és így az sem lehet távol, aki felzavarta. Tehát már észre kellett vennie a tábortüzet. A tűz eloltása tehát hiábavaló lett volna, mert már túlságosan elkésett, mint rendszabály. Egy westman nem oltotta volna ki és nem is maradt volna oly nyugodtan azon a helyen, hanem gyorsan felugrott volna és az erdőbe rohan, nehogy kitegye magát a leselkedő golyójának. És az erdei sötétség leple alatt kutatott volna a zavarás oka után. De Eggly nem így cselekedett, hanem szétszórta az égő fahasábokat, hogy így oltsa el a tüzet és csak azután szólalt meg újból:

- Így ni! Most már senki meg nem láthat és nyugodtan tovább beszélgethetünk.

A krákogás volt a megbeszélte jel. Most kellett megkezdődnie az öreg kifaggatásának. A szerencsétlennek sejtelve sem volt arról, hogy mostani válaszaitól függ az élete.

- Igazán ember lehetett, aki felzavarta a keselyűt? - kérdezősködött.

- Lehet, de egyáltalában nem valószínű. Ki járna éjnek idején ezen a félreeső környéken! Mindenki addig keres tanyahelyet magának, amíg világos van. Csak azért oltottam el a tüzet, mert már szokásommá vált, hogy elővigyázatos legyek. Azért egy kis hasábot égve hagyhatunk, hogy később megint felszíthassuk a tüzet. Azt hiszem, hogy a keselyű, vagy mi is volt tulajdonképpen, csak álmában károgozott, mert ez a madárféle is álmodik néha. Talán tudja ezt, Mr. Lachner?

- Azt tudom, hogy a kutyák és kalitkába zárt madarak szoktak álmunkban néha egy-egy hangot hallatni. Miért ne tehetnék hát ugyanezt a keselyűk is? Én csak Mr. Sheppardért és Mr. Cornerért aggódom.

- Miért?

- Mert ha most megérkeznének, mindenféle kóborolhatnának a sötétben és nem találnának meg bennünket.

- Ez persze igaz! Tehát nemsokára újra meggyújtjuk majd a tüzet.

- Kíváncsi vagyok, vajon rábukkantak-e a bölényre?

- Kétkedem benne. Ezek a vadak néha mérföldekre is elfutnak, mielőtt megállapodnának és még akkor is kérdés, hogy olyan vidéken állapodnak-e meg, ahol megközelíthetők. Társaink csak néhány órát szánhattak rá és nem engedhetnek minket túlságosan előrehaladni. Meg vagyok győződve, hogy semmit sem lőttek.

- Alapjában véve nincs is rá szükség, mert van még elég húsunk. Futni kellett volna hagyniok a bölényt. Ha ők nincsenek itt, az embernek nincs is semmi mulatsága!

- Úgy...? Hát nem vagyok itt én?

- Igen, persze, ön itt van!

- És nem beszéltem mostanáig folytonosan? Ez nem volt mulatság?

- Hogyne! De én már nem is akarok másról hallani, mint a finding-holeról.

- Arról velem is beszélhet.
- Nem vonom kétségbe, de Mr. Corner és Mr. Sheppard mégis csak többet tudnak mint ön.
- Ők sem tudnak többet, mint én. De úgy látszik, hogy önnek több bizalma van hozzájuk, mint hozzám.
- Több bizalmam sincs, mert mindegyikükben egyformán megbízom. De Mr. Sheppard beszélt velem először a finding-holeról és Mr. Cornerrel kötöttem meg a szerződést. Magától értetődik tehát, hogy inkább húzok hozzájuk, mint önhöz. Nagy összeg, amit ígértem érte.
- Aggódik?
- Aggódom? Hüm! Csak egy tekintetben.
- Milyen tekintetben?
- Hogy csalódtak és az aranyos lyukban nincs arany.
- Más baja nincs?
- Nincs.
- Valóban?
- Miért kérdezősködik így? Miféle aggodalmam lehetne még?
- Hüm! Akarok önnek valamit mondani, de ígérje meg, hogy nem fog elárulni.
- Jó. Mi az? Valóban kíváncsivá tesz!
- Ismeri az én megállapodásomat Shepparddal és Cornerrel?
- Nem.
- Egyáltalán nem?
- Csak annyit tudok, hogy ön is részesedik abból az összegből, amit én fizetni fogok.
- Well! De azt is tudja, hogy én még nem voltam odafenn a finding-holenál?
- Nem, azt nem tudtam. Tehát ön még egyáltalában nem is volt odafenn?
- Még nem. Engem csak kíséretre szerződtettek, mert önök ketten nem westmanok és mégis csak jobb, ha egy ilyen társaságnál több a tapasztalt, mint a járatlan ember. Én a kíséretért kapok talán bizonyos összeget, ha minden szerencsésen lefolyik. Talán külön jutalmat is, de ez az egész. A nuggetekhez tehát, melyek állítólag odafenn vannak, nekem tulajdonképpen semmi közöm.
- Úgy, tehát így áll a dolog?
- Igen. És bizony meg van a magam véleménye. Nem lehetséges-e az, hogy Cornernek és Sheppardnak gonosz szándékai vannak önökkel szemben?
- Gonosz? Hogy-hogy?
- Nos hát, hogy... hogy a finding-holeban nincsenek nuggetek?!
- Meg van bolondulva, Sir?
- Egyáltalában nem, Mr. Lachner!
- De mégis! Miért kötötték volna meg ezek az emberek velem az üzletet, ha nem lennének nuggetek?

- Hogy megkaparintsák a pénzét.
  - Hallja, ön meg van örülve!
  - Milyen jó önnek, ha így gondolkozik!
  - De nem jó önnek, Mr. Eggly! Olyan ostobának hisz engem, hogy aláírok egy szerződést, anélkül, hogy biztosra mennék?
  - Ezt persze, nem hiszem.
  - Láttam a nuggeteket. Olyan nagyok voltak közöttük, mint egy galambtojás.
  - Valóban? Tehát mégis?
  - Igen. Tehát arany, az van, mégpedig elég. És én nem fizetek előbb, amíg meg nem győződtem arról, hogy még ott van az arany. Meg lehet akkor engem csalni?
  - Nem.
  - Nos tehát!
  - De miért adják el Sheppard és Corner a finding-folet, miért nem szedik ki maguk a nuggeteket?
  - Mert nem akarnak többet a vad Nyugatról tudni, hanem nyugalomba akarnak vonulni. Különben is csodálkozom, hogy ön, mint westman, nem ismeri az aranykeresők szokásait.
  - Miféle szokásokat?
  - Hogy gyakran eladják a lelőhelyeket és másokat keresnek.
  - Persze, persze, ez is igaz.
  - Úgy látszik, hogy valamiféle bizalmatlanság támadt önben két társa iránt!
  - Nekem? Én inkább azt hittem, hogy önnek.
  - Miért hitte ezt?
  - Mert tegnap és tegnapelőtt olyan szavakat ejtett el, amelyek gyanakodásként hangzottak.
  - Eszembe se jutott! Ön olyan szavaknak, melyek bizonyára egészen ártatlanok voltak, teljesen hamis jelentőséget tulajdonított. Nem, bizalmatlanságról szó sem lehet. Én biztos vagyok a dolgomban. Ha önnek talán esztelen gondolatai lennének, ejtse el azokat. Mr. Corner és Mr. Sheppard gentlemanok, érettük jót állok, pedig mondhatom, hogy emberismerő vagyok és ami pénzdolgokat illeti, sohasem engedtem becsapni magamat. Tulajdonképpen kötelességem lenne és meg kellene mondanom nekik, hogy ön óvatosságra intett velük szemben!
- Erre Eggly úgy tett, mintha megijedne és felkiáltott:
- Csak nem fogja ezt megtenni, Mr. Lachner!
  - Meg kell tennem!
  - Nagyon kérem, hogy hallgasson! Hiszen megígérte nekem!
  - Mert nem tudtam, hogy mit akar mondani.
  - Gondolja csak meg, hogy milyen kárt okozna nekem ezzel!
  - Bizony, feltétlenül elkergetnék!
  - Pedig én csak jóindulatból szóltam önnek!

- Hiszen ez a szerencsége! Ha nem az lenne, feltétlenül, figyelmeztetném őket önre. De hát hallgatni fogok, sőt hajlandó vagyok jóindulatáért még más módon is bebizonyítani a hálámat.

- Hogyan?

- Amint mondja, önt csak a kíséretért fizetik meg és a nuggetekhez különben semmi köze. Gondoskodni akarok róla, hogy mégis legyen hozzájuk köze.

- Az persze ínyemre való lenne, nagyon is jó volna, de nem tudom, hogy gondolja ezt, Mr. Lachner.

- A következőképpen gondolom: Ön felkísér bennünket oda és újból vissza, tehát megismeri a finding-folet. Mihelyst hazaérek, szerződtem a szükséges munkaerőt és megveszem a szükséges szerszámokat, illetve gépeket, hogy kiaknázzam a placert. Önt is szeretném ehhez a munkához szerződtetni. Lenne hozzá kedve?

- A legnagyobb örömmel elfogadom!

- Well; a dolog tehát el is van intézve. Most már önnek is érdekében állnak a nuggetek és később elmondhatja, hogy szerencsége volt, amikor megismerkedett velem.

Jól tudta a vén fősvény, miért tette Egglynak ezt az ajánlatot. Eggly, ha még eddig tényleg nem ismerte volna, meg fogja ismerni a finding-folet. Elárulhatta volna másoknak, vagy maga is nekieshetne és mire az igazi tulajdonos megérkezik, aki kifizette az árát, a fészek már kiürült. Hogy ezt megakadályozza, kénytelen volt az öreg Lachner magához kötni. És ezt nem tehette volna meg kevésbé költséges módon, minthogy szerződteti. Ravasz volt az öreg. De az az eszébe jutott, hogy Eggly még nálánál is sokkal ravaszabb. Az utóbbi olyan hangon felelt, mintha rendkívül örvendezne:

- Örökre hálás leszek önnek, Mr. Lachner! Már torkig vagyok a kóborlással és rég vágyakozom arra, hogy biztos, jól fizetett állást találjak. Most egyszer és mindenkorra, még pedig egészen váratlanul, segítve lesz rajtam! Azt majd később beszélhetjük meg, hogy mi lesz a dolgom és mennyit fizet.

- Igen, ezt később. Először csak jussunk fel, nézzük meg, milyen nagy a lyuk, és mennyi nugget van benne. Nem igaz, Hermann? Mi?

Ezt a kérdést unokaöccséhez intézte. Most kétszeresen megerőltettem a hallásomat, nehogy elszalasszak csak egy hangot is a válaszból. Arra voltam kíváncsi, megismerem-e a hangját a zengzetéből. Carpio volt-e, vagy nem volt-e ő?

- Igen, - felelte.

Ez a rövid szó, sajnos, nem volt elegendő ahhoz, hogy felvilágosítást nyújtson. Úgy hangzott ez az „igen”, mint bármilyen más szájából és igen kevés volt egy hang felismeréséhez, amit sok-sok évvel ezelőtt hallottam utoljára.

- Már megint micsoda bolondság felett gondolkozol, hallod-e? - kérde az öreg. - Sohasem figyelsz, amikor kellene. Mire gondoltál most? Tudni akarom!

Rendkívül szigorúan hangzott ez a parancs. Ha ez volt az az állandó hangnem, amellyel unokaöccsével érintkezett, akkor viszonyuk nem lehetett valami nagyon örvendetes utóbbira nézve!

- A sarkantyúimra gondoltam - szólt a válasz.

- A sarkantyúdra? Hogy érted ezt? Nem tudom megérteni. Csak nem vesztetted el?

- Még sincsenek sehol!

- A lábaidról tűntek el?

- Igen.

- Damned! Az teljességgel lehetetlen, hogy a sarkantyú eltűnjék a lábról, a csizmáról!

- És még sincsenek a csizmámon!

- Ember, a te szórakozottságod minden képzeletet felülmúl! Olyan lehetetlen alak, mint te vagy, nem is lehet még egy a földön! Tapogasd csak meg a sarkaidat, biztosan ott lesz!

- Már megtettem, éppen az imént és nyomban észrevettem, hogy a sarkantyúk eltűntek. Bizonyára levettem és odaadtam neked, hogy tedd el. Te azonban rendkívül feledékeny vagy, kedves bácsi. Nyúlj csak be a zsebedbe, bizonyosan megtalálod benne!

- Az ördög van a zsebeimben, nem a te sarkantyúd! Tegnapelőtt is azon vitatkoztam velem ez a fickó, hogy az én fegyverem az övé; tegnap megette az övéből az én egész adag húsomat is és azután azon panaszkodott, hogy igen sokat kapott. Ma pedig a sarkantyúi mondtak neki bűcsút! Aki ezt nem sokallja meg, annak galambepéje van!

- Látom, hogy a tieid még megvannak. Csillapodj le, kedves bácsi és keresd csak a zsebedben! Nálad kell lenniök, mert kinek adhattam volna másnak, mint neked?!

- Nálam nincs! - fortyant fel az öreg. - Hogyan jöttél egyáltalában arra a gondolatra, hogy levedd a sarkantyúdat?

- Emlékszem már rá. A lovam nagyon csiklandós. Nem tarthatja az ember a sarkantyúit mindig kifelé, ha pedig csak hozzáérek velük egy kicsit, rögtön ágaskodik.

- Mert sohasem tudod nyugton tartani a lábaidat, hanem hadonászol velük, mint egy pojáca!

- Ezért aztán inkább rögtön le is vettem a sarkantyúkat és neked adtam oda, hogy tedd el. Ha sincsenek a zsebedben, akkor elvesztetted.

- Én?! Megáll az ember esze! Kölyök, hiszen veled már ki sem lehet bírni!

- Kérlek, kedves bácsi, csak ne izgasd fel magadat hiába! Nem tehetsz róla, hogy néha szórakozott vagy, anélkül, hogy tudnád. Úgy látszik, hogy ez már a családi betegségünk, mert a testvéreim ugyanebben a hibában szenvedtek. Tudom, hogy...

- Csak ne emlegesd folyton a testvéreidet! Már legalább százszor elbeszéltem neked és én ugyanannyiszor nem csak mondtam, de kézzelfoghatóan be is bizonyítottam, hogy a testvéreid egészen derék és figyelmes hölgyek voltak. Te voltál egyedül a szeleburdi, aki mindazt a sok ostobaságot elkövetted, amiket rájuk fogtál! Kifizettem az adósságaidat és áthozattalak Amerikába, hogy hasznavehető embert csináljak belőled. De csak bosszúságot szereztem magamnak. Minden veled való fáradozásom kárba veszett munka volt.

- Kedves bácsi, ne vesd mindig a szememre azt a kis összeget, amit akkoriban apámnak küldtél. Tudod jól, hogy ez mennyire rosszul esik nekem.

- Te azt kis összegnek nevezed? Kétszáz dollár kis összeg? Persze, az olyan embernek, aki semmiházi és szegény gimnazista korában húsz tallért és még nem is tudom, hány forintot ajándékoz csavargó nőknek, annak természetesen sejtelve sincs a pénz értékéről!

- Hiszen nem én voltam az ajándékozó, hanem Sappho barátom.

- A barátod? Köszönöm szépen az ilyen barátot! Hiszen a forintok a tieid is voltak. Ismételten elbeszéltem neked, mert még ma is ragaszkodással gondolsz arra a léhűtőre, arra a semmiházira, aki nem is barátod, hanem rosszra csábítód volt.

Erre már az unokaöcs is dühbe jött:

- Hallod, bácsi, meg ne bántsod az én Sapphomat ilyen módon! Tudod, hogy ez olyan pont, amelyet nem szabad érintened. Ha továbbra is érintkezésben maradhattam volna vele, most nem bolyonganék itt a vad Nyugaton, míg neki otthon bizonyára valami fényes állása van. Elvesztettük egymást szem elől, de még most is éppoly mélyen a szívembe van zárva, mint az akkori időkben, amelyek, sajnos, sohasem térnek többé vissza!

Felindulásában oly hangosan beszélt, hogy Eggly most szigorú hangon rászólt:

- Ne kiabáljon úgy, fiatalember! Nincs itt néger-gyülekezetben, ahol mindenki úgy ordít, ahogy neki tetszik! Sohasem tudja összeszedni a gondolatait és szórakozottságával még a legnagyobb kellemetlenségeket szerezheti nekünk. És emellett az a legostobább, hogy hibáját állandóan másra tolja. Elneveztem magát Old Jumblenak és teljes mértékben rászolgált erre a névre!

- De én ezt kikérem magamnak! Semmi joga sincs, sértő nevet adni nekem. Én Mr. Egglynek nevezem önt és megkövetelem velem szemben ugyanazt az udvariasságot!

- Hallgasson, Old Jumble! Most csak annyit mondok magának, hogy az a sarkantyú, amit ma elvesztett, a legrettenetesebb helyzetbe hozhat még minket. Ha egy indián, vagy valamely más gazember megtalálná és ezáltal a nyomunkra bukkan, az egész gyönyörű tervünk csúfosan végződhetik! Nem tud lovagolni, nem tud lőni, egyáltalában semmit sem tud mindabból, amit itt tudni, érteni kell és ha mindezekhez még ilyen esztelenségeket is művel, mint ma a sarkantyúkkal, akkor éppenséggel veszedelmes lesz ránk nézve. Eddig egyszerűen csak terhünkre volt. És veszedelmes útitársra semmi szükségünk sincs! Levenni a sarkantyúkat és elveszíteni! Ilyet még nem is hallottam! Ha nem szedi jobban össze magát, kénytelen lennék valahol lerázni a nyakunkról és maga nélkül tovább lovagolni. Maga úgylis csak a keselyűk zsákmánya lesz. Nem is való másra!

- Mr. Eggly, én nyugodtan végighallgattam önt, de most kérem, hogy ön is éppen olyan nyugodtan...

- Hallgasson! - szakította félbe haragosan a megszólított. - Tudjuk, hogy maga mennyit ér és most maga is tudja, hogy hányadán van velünk. Több szót szaporítani felesleges! Most pedig újból fel fogjuk szítani a tüzet, mert ha annak a madárnak a károga ránk nézve kellemetlen zavarást jelentett volna, a baj már régen bekövetkezett volna. Meg vagyok győződve, hogy senki idegen sincs a közelben. Nagy tűzre van újból szükségünk, hogy társaink megtalálhassanak, ha megérkeznek.

De azért nem nagyon sietett a tűz meggyújtásával, mert időt akart engedni Cornernek és Shep-pardnak, hogy a sötétségben észrevétlenül eltűnhessenek. Természetesen mi is felhasználtuk ezt az előnyt, ami ily módon nekünk is kínálkozott.

Micsoda találkozás! Az én Carpióm, az én kedves, jó, öreg Carpióm itt van a Lake Jone mellett, a vad Nyugat fennsíkján! Bizony, sajnos, elvesztettük egymást szem elől! Minden fáradozásom dacára sem jutott előre. Pedig eleget kínlódtam vele, de amikor elvégeztem a gimnáziumot, az volt a meggyőződésem, hogy eredménytelen lesz minden vergődése. Mint iparos valószínűleg sokkal könnyebben vihette volna valamire; a kézművességnek arany talaja van és aki megveti azt az embert, aki ezen a tiszteletreméltó talajon mozog, az saját maga érdemel megvetést. De Carpio egyike volt annak az elterjedt és mégis annyira téves világnézet sok-sok áldozatának, amit tanult apák vallanak, nevezetesen, hogy szégyen lenne rájuk, ha a fiúk nem végezne iskolákat. Még az olyan apák is, akik jó álláshoz jutottak anélkül, hogy fő-iskolát végeztek volna és így magukról tudhatnák, hogy igen sok út vezet ahhoz, hogy valaki

feldolgozza magát egy úgynevezett, de igazán csak úgynevezett „úri álláshoz”, még az ilyen apák is abba helyezik a büszkeségüket, hogy legalább egyik fiúkat esetleg még erőszakkal is valamely egyetemnek tiltakozó ölelő karjai közé vigyék. A következmény azután sohasem marad el: a csalódás nem várat magára és ha valaki tíz embert hall panaszkodni arról a híres, elhibázott életről, akkor egészen nyugodtan állíthatja, hogy közülük nyolc, vagy kilenc ilyen apának a gyermeke.

Carpio is ilyen szerencsétlen csillagzat alatt született. Én előre láttam ezt és iránta való barátságból egyszer azt a merészséget követtem el, hogy apjával való beszélgetés közben egészen odavetőleg erre vonatkozóan megjegyzés tettem. Ennek az lett az azonnali eredménye, hogy amint mondják, kiadta az utamat. És míg egészen csendben eltávoztam, olyan kifejezéseket hallhattam, hogy „gyerekes nézetek, éretlen ítéletek és kéretlen beavatkozás olyan ügyekbe, amihez egyáltalán nem is érthetek”, később pedig megjegyezte, hogy fiával való érintkezésem ezen túl nemcsak nem fogja szívesen látni, de mindent el fog követni, hogy azt megakadályozza. Ez volt a tulajdonképpeni oka, hogy írásbeli érintkezésünk, amit távozásom után egy ideig még fenntartottunk, lassacskán teljesen abbamaradt. Azt hitték, hogy a levélbeli érintkezést is fel fogom használni és Carpiót rábírom, hogy kövesse véleményemet, amit apjával szemben kifejtettem.

Nem is tudtam, hogy mi lett belőle. De mindent inkább hittem volna, mint azt, hogy a vad Nyugaton fogom viszontlátni szórakozott és ügyetlen egykori barátomat, ahol pedig még nagyobb határozottsággal lép fel minden emberrel szemben az a követelés, hogy ne csak névleg, de igazán férfiú legyen. Ha tudta volna, mikor rólam beszélt, hogy az ő Sapphója, az a „léhűtő és semmiházi” a háta mögött rejtőzik, a bokrok között hallgatódik! Már most is olyan jól ismertem rokonához való viszonyát, hogy később nem is maradt semmi mondani-valója. A vén zsebmetező túl magasra becsülte őt, mint egykori gimnazistát, igen hasznos fiatalembernek tartotta és kihozatta magához Amerikába, hogy megfelelő fizetés nélkül, egészen alaposan kihasználhassa. De hamarosan rá kellett jönnie tévedésére. És mivel nyugodtan fel lehetett róla tételezni, hogy a várakozásainak meg nem felelő unokaöccsét egyszerűen lerázza a nyakáról és minden segítség nélkül elhagyja, érthetetlen volt előttem, miért nem tette ezt. Sőt miért tartotta magánál és miért hozta erre az útjára is magával! Itt valami olyan szándéknak kellett lappangania, melyet most még nem tudtam kitalálni. Reméltem azonban, hogy rá fogok jönni.

Legszívesebben már most előugrottam volna, hogy úgy Isten igazából megmondjam a véleményemet a kedves nagybácsinak; de ezt nem tehettem; követnem kellett Winnetout, aki már Eggly utolsó szavainál visszahúzódott a bozótból, hogy eltávozhassék, mielőtt a tűz újra fellobog. Rövidesen utolértem őt és azután olyan gyorsan tovasuhantunk a fák között, amint csak tudtunk, hogy megelőzzük Cornert és Sheppardot és esetleg elleshessük még néhány szavukat.

Magától értetődőleg visszatértek lovaikhoz. Hogy gyorsabban előrejuthassunk, lehetőleg gyorsan kisurrantunk az erdőből. Az erdőszelén siettünk tova és egy kinyúló bozót sarkán állapodtunk meg. Erre nekik is el kellett haladniuk. Lebuktunk és vártunk rájuk. Itt már olyan messze voltunk a tüztől, hogy onnan egy hangot sem lehetett meghallani és így aztán gondoltuk, hogy mikor egymás között beszélgetnek előreláthatólag nem fognak valami különös fáradságot venni maguknak, hogy suttogva beszéljenek. Ahogy reméltük, úgy történt! Hamar megérkeztek és hallhattuk, amint Corner így szólt Sheppardhoz:

- Tehát nem szükséges megölni az öreget. Rendíthetetlen bizalma van hozzánk, sőt még gentlemaneknek is tart bennünket.

- De a fiú! Elveszti a sarkantyúit! Ilyesmit még elgondolni is képtelenség! Mit csináljunk ezzel a fickóval?

- Ha már idáig cipeltük és bosszankodtunk felette, anélkül, hogy behaltunk volna, akkor már azt a néhány napot a finding-holeig kibírhatjuk valahogy!

- Well! De azután nincs kímélet és nincs hallgatás. Torkig vagyok vele, hogy olyan locsogásokat hallgassak, amik a gyerekszobába, nem pedig ide fel, a Rocky Mountainsba valók! Most egyenesen odalovagolunk hozzájuk, elbeszéljük, hogy a bölény nem...

Többet nem hallhattunk, mert túlhaladták rejtekhelyünket. Néhány pillanatig még várakoztunk, majd lassan utánuk mentünk. Rövid idő múlva meghallottuk a lovaik tompa dobogását a puha fűben, hogy elhagyták az erdőt és egy darabon kilovagoltak a prérre, hogy Lachnerék előtt azt a színezetet adják a dolognak, mintha csak most érkeznének a tóhoz.

Mikor Rosthoz visszatértünk, csodálkozott, hogy olyan hamar viszontlát minket. Figyelmeztéseink folytán azt várta, hogy sokkal később fog viszontlátni. Nagyon örült azonban, hogy nem kell már tovább egyedül lennie az éjszaka mélységes és ránézve annyira barátságtalan csendjében. Mivel legelső feladatunkat megoldottuk, most arra került sor, hogy megítassuk lovainkat. Jó darabon fellovagoltunk tehát az északi tóparton húzódó erdő mentén és a lovakat a folyóhoz vezettük, amely a tóval összeköttetésben állott. Mikor jól teleitatták magukat, helyet kerestünk, amely alkalmas éjszakai tartózkodásra. Kipányváltuk a lovakat és szétterítettük takaróinkat, hogy kényelmesen elhelyezkedjünk.

Jó darabig heverésztünk anélkül, hogy akár egyikünk is szót ejtett volna. Ezen titokban nagyon mulattam, mert elképzelhető, hogy Rost égett a kíváncsiságtól, hogy mit láttunk és mit hallottunk. Hol felült, hol újból lefeküdt, hol jobbra fordult, hol balra és minél jobban múlt az idő, annál kevésbé tudta nyugtalanságát elrejtteni. De nem igen akart előttünk tolakodónak látszani. Winnetouhoz pláne nem merészelt fordulni. Én voltam végre is a kiválasztott, akihez végre szavait intézte, mikor a bizonytalanságot nem tudta már tovább elviselni.

- Mr. Shatterhand, ön olyan csendben fekszik. Talán alszik már?

- Nem - feleltem.

- Hála Istennek! Különben most valószínűleg fel kellett volna ébresztenem.

- Miért?

- Mert, hogy úgy mondjam, én is emberi érzésekkel és vágyakkal felruházott lény vagyok.

- És ilyen emberi érzései és vágyai vannak most is, Mr. Rost? Ugyan micsoda?

- Ah, most már ön is az, ami én olyan régóta vagyok?

- Micsoda?

- Kíváncsi.

- Nem kíváncsiságból, hanem ön iránti részvétből kérdeztem. Minduntalan felugrik és lefekszik, ide-oda forog, mintha azok az érzések, amelyekről beszél, nagyon fájdalmasak lennének önre nézve.

- Nem éppen fájdalmasak, de nagyon kellemetlenek. Ha az embernek az az érzése, hogy ő felesleges, akkor kényszerítő szükségét érez azután a jóleső bizonyíték után, hogy mégsem egészen az!

- Felesleges? Hogy-hogy?

- Ezt még ön kérdi? Hallja, Mylord, én ugyan igen jól meg tudom különböztetni a csuklyás izmot a rovátkástól, de sajnós, nem vagyok képes olyan dolgokat látni és hallani, melyek egy angol mérföldre, vagy még nagyobb távolságra történtek.

- Azt senki nem is tételezte fel önről, Mr. Rost!

- De mégis! Feltételezik rólam, mert ha nem tételeznék fel, akkor lennének olyan kegyesek és elbeszelnék nekem, hogy és miképpen sikerült az odalopózkodás?

- Well! Ha ez önnek az egyedüli baja, ettől könnyen megszabadíthatom. Tudja tehát meg, amit tudni akar. Hogy sikerült-e? Igen, sikerült! Miképpen sikerült? Nagyon jól, minden várakozásunkon felül sikerült!

- Kérem szépen, mondja tovább!

- Mit tovább? Hiszen megválaszoltam a kérdéseit!

- De milyen módon! Ne tartson engem egészen közönséges kíváncsinak. Idefenn, a Rocky Mountainsban, ahol a legcsekélyebb kicsiségnek is a legnagyobb fontossága lehet, egészen magától értetődő dolog, hogy nem akarok bizonytalanságban maradni afelől, amit önök megtudtak. Kegyes engedélyét kérem, Mylord, hogy egy benső hang...

- Helyes! Megengedem önnek, - vágta a szavába - hogy az ön benső hangja mindent elmondhasson, amit annyira szeretne tudni.

- Igazán kegyetlen! Az én benső hangom ebben a pillanatban éppen olyan tájékozatlan, mint jó magam. Megtudhatnám legalább azt, hogy kicsoda az az öt személy és hogy valóban összetartoznak-e, amint azt gondolták?

- Igen, meg fogja, sőt meg kell tudnia. Csak azért húztam önt kissé kínpadra, mert jó hangulatban vagyok.

- Köszönöm szépen! Tehát, ha önnek jó hangulata van, akkor az okoz önnek gyönyörűséget, ha más embereket kínpadra feszít? Bocsásson meg, de eddig azt gondoltam, hogy emberbaráti érzelmei vannak!

- Ennek a kínpadnak a szenvedései nem olyan jelentékenyek, hogy az egészségét veszélyeztetné. De végtelenül érdekes újdonságokkal tudom érte kárpótolni. Itt van a bibliás ember.

- Kicsoda... hogyan... micsoda... hol?! - ugrott fel, egészen elkábulva. - A bibliás ember?

- Igen.

- Ez mégis csak... a legnagyobb, a legeslegnagyobb mértékben csodálatos!

- Én nem csodálkozom rajta, mert előre számítottam rá, hogy idefenn találkozni fogok vele. Továbbá van itt még valaki, akit a szállodában nemcsak látott, de még ki is szolgált. Az az idegen ugyanis, aki négy-öt westoni lakossal együtt az ablak melletti asztalnál ült.

- Emlékszem rá; tudom, kire gondol, Mr. Shatterhand. Azt hittem, hogy hozzánk fog szállani, de csalódtam.

- Ezt nem lehet neki rossz néven venni. Ő csak meg akart valamit kaparintani és azzal gyorsan elpárologni.

- Micsodát?

- Watter nuggetjeit.

- Mit beszél, Mylord! Tehát a bibliás ember cinkostársa? Úgy van?

- Igen. Ugyanaz az ember, aki a bibliás emberrel az enyémmel szomszédos szobában együtt volt. Ön nem akarta elhinni, de én nem tévedtem.
- Tehát mégis, mégis! Tudja azt is, hogy mit beszélt ez a két ember egymással?
- Igen.
- Mit?
- Azt majd csak később fogja megtudni. Még valaki van itt.
- Kicsoda?
- A tolvaj maga, aki - de hát rövid leszek; itt van mind a három tolvaj, a bibliás ember, aki megteremtette az alkalmat a lopásra, a betörő, aki felnyitotta az arannyal telt ládát és az az ember, aki az udvaron átvette a nuggeteket.
- Ez egészen rendkívüli, olyan véletlen találkozás, aminél jobbat nem is kívánhattunk volna. Tudja, hogy mit mond az én benső hangom?
- Valami okosat semmi esetre!
- De mégis! Most az egyszer nem olyan tudatlan, mint én magam. Azt mondja ugyanis, hogy a nuggetek is itt vannak a tolvajoknál.
- Ja úgy!
- Igen. Mi el fogjuk tőlük venni és visszaadjuk a jogos tulajdonosának!
- Ez csodálatosan szépen és okosan hangzik. Csak az a kár, hogy a nuggeteket már régen eladták!
- Hol?
- Azt nem tudom. Valószínűleg St. Louisban.
- Tehát nincs náluk?
- Eszükbe se jutott magukkal hozni! Hogyan jut ön arra a különös gondolatra, hogy a tolvajok ide felhurcolják magukkal a nehéz aranyat? Ez volna a legnagyobb esztelenség, amit cselekedhettek volna. Minden aranykereső örül, ha szerencsésen elcipelte innen a zsákmányát. Ezek pedig idehoznák az övékét? Minden tolvaj elsősorban arra törekszik, hogy zsákmányát pénzzé tegye és ön ezt a három kitanult gazembert olyan bolondnak hiszi, hogy magukkal hordanak fél mázsa nuggetet, csak hogy rájuk bizonyíthassák a lopást és az aranyat elvegyék tőlük?
- Igaza van, teljesen igaza van, Mylord! Egészen megzavarodtam a meglepetéstől, hogy itt találjuk azt a három fickót. De azt mégis tudom, hogy önök mit fognak velük csinálni!
- Ebben már kételkedem.
- De igen, egészen biztosan tudom!
- No, mit?
- Elfogják őket és visszazállítják Westonba.
- Eszünk ágába sem jut!
- Micsoda? Nem? És miért nem?
- Erre több okunk van; de a fő ok az, hogy nincs rá időnk, mert a sosónokhoz kell mennünk. Továbbá ez a három alak újabb gyalázatosságot tervez, melyet ugyan meg tudnánk akadályozni azzal, ha elfogjuk őket, de viszont, ha ezt nem tesszük meg, nem támadjuk meg őket és

okosan viselkedünk, egy finding-holet fedezhetünk fel. Két embert csaltak ide fel, egy öreget, meg egy fiatal, akiket holnap meg fog náluk látni.

- Mit terveznek ezekkel?

- Ezt is meg fogja tudni, ha nem is most, később, ebben a pillanatban éppen eleget tud. Ennyit megmondtam önnek, mert elő kellett készítenem, hogy a holnapi nap ránk nézve végtelenül érdekes lesz. Hogy önnek mi lesz a teendője és hogyan kell majd magát viselnie, azt majd holnap, útközben, fogom önnek közölni.

- Útközben? Mikor indulunk?

- Hajnalban.

- Ezzel az öt emberrel együtt?

- Nem.

- Tehát mögöttük?

- Nem, hanem előttük.

- Úgy hiszem, követnünk kell őket, hogy egy finding-holet felfedezhessünk.

- Igen, de holnap kivételt teszünk és előttük lovagolunk. És majd bevárjuk őket.

- Ismerik tehát az utat, amelyen ők haladni fognak?

- Igen. De már elég lesz a beszélgetésből mára. Igyekezzenek aludni! Reggel korán fogjuk felkelteni.

- Nem kerül ma rám sor az örködésben?

- Nem. Veszedelmes emberek vannak a közelünkben; így tehát csak önmagunkban bízhatunk. Jó éjszakát!

- Jó éjszakát, Mylord! De aludni azért még sokáig nem fogok tudni. Talán egész reggelig sem! Végignyújtózkodott és beburkolódzott takarójába. Könnyen megérthetem, hogy olyan lámpalázféle fogja el. Hiszen ez volt az első kalandja, amit ezen a lovaglason megértünk. Az e fölötti felindulás elvette az álmát.

Winnetou nem szólt egy szót sem. Kettőnk között felesleges lett volna minden különösebb magyarázkodás. Alaposan ismertük egymást és ha bármilyen viszonyok közé kerültünk, mindegyikünk tudta, hogy mi arról a másikon a véleménye és hogy mit szándékozik tenni. Olyan egyforma lett a hosszas együttélés folytán érzésünk, gondolatunk és elhatározásunk, hogy csak kétséges esetekben vált egy-egy kérdés szükségessé.

- Jó éjt, - Winnetou! - szóltam és felállottam.

- Jó éjt, Sarli! - felelt. - Előbb a testvérem örködik, mert beszélgetnie kell gondolataival.

Ez újabb bizonyítéka volt annak, milyen pontosan meg tudott engem ítélni! Kissé eltávoztam és azután tanyahelyünk közelében megindultam lassan fel s alá. Mióta tudtam, hogy Carpio itt van, teljességgel lehetetlen lett volna, hogy az apacsnak engedjem át az első örködést és hogy lefeküdjem aludni. Felelevenedett előttem a munkával teljes, szegény és mégis oly kedves, szép fiatalember és elvonultak előttem annak a kornak összes szereplői, gondjai, bajai, szenvedései és örömei. Az ember bolygó növény, melynek gyökerei meg sem nyugszanak sehol máshol, mint a fiatakorban. Ebből szív még késő öregségében is, talán anélkül, hogy elis-

merné, vagy csak tudna is róla, egy csomó szellemi táplálékot. Enélkül kedélyének ki kellene száradnia!

Így járkáltam jóval éjfél utánig fel s alá, azután pedig felköltöttem a főnököt. Szemrehányásokkal illetett.

- Miért csak most költött fel testvérem? Két óra múlva el kell indulnunk! Howgh!

Lefeküdtem és hála annak a szerencsés körülménynek, hogy az ember elvégre mindenre képes, amit csak akar, hamarosan elaludtam. Amikor felköltöttek, a lovak már készen állottak, pedig a reggel még csak alig észrevehető derengést küldött kelet felől. Felültünk és északnak lovagoltunk a folyó mentén. Egy gázolóig jutottunk, amelyet jól ismertünk. Itt átgázoltunk a másik partra.

Ezen az úton eltávoztunk ugyan attól az iránytól, melyen Corner kísérőivel együtt bizonyára elindulni szándékozott, de viszont kikerültük a veszélyt, hogy észrevegyék nyomainkat. Meg voltunk arról győződve, hogy ezt a kerülőt könnyedén be tudjuk hozni.

Továbbra is északi irányban maradtunk, míg körülbelül egy vonalba jutottunk a mindenesetre igen távoli Squaw-Mountains-sal. Ekkor nyugatra kanyarodtunk és most lovainkat derekasan nekieresztettük. Az volt ugyanis a célunk, hogy a Medicine-Bowt még a finding-holet keresők előtt elérjük. Déltájban érkeztünk oda és miután lovainkat a Creekből megittattuk, a fürdővel felfrissítettük, Winnetou a Tutsil meredek oldala felé kanyarodott.

Nem akartunk egészen felmenni, csak oly magasra, ahonnan céljainknak megfelelő kilátásunk nyílt a messze síkságra; ott azután leszállottunk és szabadon bocsátottuk a lovainkat, hogy tetszésük szerint legelhessenek. Míg én Rosttal leültem egy fa alá, Winnetou eltávozott. Magával vitte fegyverét. Ebből tudtam, hogy húst akar szerezni. Nem is tartott túl sokáig, mikor két lövést hallottunk. Amikor Winnetou visszatért, két olyan nagy hegyi tyúkot hozott magával, hogy egész napra volt elég ennivalónk. Lekopasztottuk a tyúkokat és lassú tűzön megsütöttük. Közben nem mulasztottuk el, hogy szorgalmasan kipillantgassunk, jön-e már a várva-várt öt lovas.

Éppen akkor pillantottuk meg őket közeledni, mikor megebédeltünk. Még messze voltak, de rövid idő múlva mégis meg tudtuk állapítani az irányt, melyben haladtak. Számításba véve az ottani terepviszonyokat, egészen pontosan ki tudtuk jelölni azt a pontot, ahol a legjobban állhattunk velük szembe. Odalovagoltunk, miután lovainkat előbb ismét leveztettük a hegyen.

A Bow-Creek mentén közeledtek. Olyan helyet választottunk, ahol egy hosszú, keskeny fűsávon kellett áthaladniok, melyet balról a folyó, jobbról sűrű facsoport határolt. Winnetou csak úgy véletlenül akart velük találkozni, tehát visszamaradt, de én Rosttal hátulról belovagoltam a sűrű facsoportba, hogy ne hagyjunk a fűvön nyomokat és a facsoportnak egészen az elülső széléig haladtunk előre. Innen Winnetou találkozását velük éppen szemmel tartottuk. Amíg itt várakoztunk, kitanítottam Rostot, hogyan kell viselkednie. Égett a vágytól, hogy a bibliás embernek olyan prédikációt tartson, melyről tudtam, hogy nem lesz olyan istenes, mint a kenetteljes bibliaárus kifejezései voltak Westonban.

Itt meg kell említenem, hogy Sheppard előző este, mikor őt Cornerrel együtt meglestük, nem ilyen választékos modort használt; ellenkezőleg, kifejezései éppen olyan közönségesek voltak, mint a Corneréi. Annyira, hogy lehetetlenség lenne azokat itt megismételni. Aki hallotta őket, rögtön az első mondat után arra a meggyőződésre kellett jutnia, hogy ez a két ember az erkölcsi érték, vagy jobban mondva értéktelenség legalacsonyabb fokán áll.

Nem kellett túlsokáig várakoznunk, amikor hangos beszédünk már elárulta, hogy közelednek. A Creek egy kanyarulatát kellett megkerülnünk, mielőtt megláthattuk őket. A bibliás ember Cornerrel elől lovagolt; Eggly követte őket az öreg Lachnerrel. Leghátul Carpio lovagolt egyedül.

Ha nem tudtam volna, hogy kicsoda, nem hiszem, hogy felismertem volna az első pillantásra. Igen, az ő arcvonásai voltak ezek, de sokkal, sokkal öregebb volt, nemcsak az akkori fiatalos arcához képest, amit utoljára láttam, hanem öregebbnek tűnt fel, mint amilyenek kora szerint lennie kellett volna. Szemei mélyen feküdtek üregekben, arca beesett, tartása pedig olyan fáradt volt, mintha napok óta nem szállott volna le a nyeregből. Arról beszélni sem akarok, hogy hogyan ült a lovon. Még ma is sokkal jobban szeretem az én jó Carpiomat, semhogy olyan kíméletlen legyek és csúfosan leszállítsam őt kedves olvasóim szemeiben. Tény az, hogy a ló minden lépésénél félni kellett, hogy leesik róla. A legrosszabb lovat adták neki, amelynek rázós menésénél nem is volt csoda, ha a tanulatlan lovas minden csontja fájt a lovaglástól. Oly nyomorúságosan, részvétet keltően nézett ki, hogy legszívesebben előugrottam volna, hogy a szívemre szorítsam, kínzóit pedig azonnal leüssöm öklömmel! A többiek egyáltalában nem voltak rosszul ellátva lovakkal. Corner pedig olyan pejlovon ült, melyen még én se szégyelltem volna lovagolni.

Mikor már csaknem egyvonalban voltak velünk, meghökkentek. Corner visszarántotta lovát és felkiáltott:

- Hallo, egy indián! Figyeljete! Ah, úgy látszik, egyedül van!

A többi is megállott. Én most csak Carpiot vettem szemügyre és láttam, hogy arckifejezése Winnetou megpillantásakor bámulatot árult el. Winnetou lassan közeledett jobb felől; megállította lovát, sértően közömbös pillantással mérte végig a fehéreket és megszólalt:

- Öt halványarcú! Uff! Álljanak félre, hogy tovább mehessek!

- Félreállni? - nevetett fel Corner. - For shame! Egy vörösbőrű, különben még az öklömet érzed az arcodban!

- Pshaw! - csak ennyi volt az apacs rövid, de végtelenül megvető válasza.

- Kutya, te egy Pshaw-val válaszolsz? - kiáltá Corner. - Itt van érte a jutalmad!

Megsarkantyúzta lovát, hogy néhány gyors ugrással elrohanjon Winnetou mellett és ütésre emelte öklét.

- Tcsah! - kiáltá Winnetou paripájának.

A ló hatalmasat ugrott félre, összeütközött a pejjel, amely a következő pillanatban lovasával együtt földre bukott. A ló gyorsan felugrott, de Corner sokkal lassabban tápázkodott talpra. Elvesztette fegyverét, tehát revolver után akart nyúlni, de Winnetounak már mindkét revolver a kezében volt és villámló szemekkel mennydörgött a társaságra:

- Itt van öt halványarcú, a kezeimben pedig tizenkét lövés. Amelyik halványarcú megmozdítja a kezét fegyvere után, azonnal golyót kap!

A fehérek ismerték a vad Nyugat törvényeit és szokásait: Akinek leggyorsabban van lőfegyver a kezében, az győzött. Winnetou nem is gondolt arra, hogy a szokásos „Hands up!”-ot parancsolja; olyan biztos volt a dolgában, hogy anélkül is kényszeríteni tudja az öt fehéret, hogy feltartsák kezeiket. Parancsoló tartása éppúgy hatott, mint revolvere; Corner keze lehanyatlott övéről, de fenyegetően felelt:

- Ember, te legázoltál! Tudod, mit jelent ez?

- Ember, te meg akartál ütni! Tudod, mit jelent ez? - válaszolt Winnetou.

- Pshaw! Egy indiánt megütni! Ezek a fickók nem is érdemelnek egyebet, mint verést!

- Winnetou is, az apacsok főnöke?

Erre a névre mind az öten fülelni kezdtek.

- Az ördögbe is! Ez talán azt akarja jelenteni, hogy te Winnetou vagy, az apacs? - kérdezte Corner.

- Az vagyok!

- Ha ez igaz, akkor én fel engedem magam... Teringettét! Hiszen ez a híres ezüstpuska! Ez a ló pedig Iltschi, a fekete mén! Ez már egészen más, folytathatod utadat. Nem fogunk bántani!

- Uff! Ti nem fogjátok Winnetout bántani? - kérde megvető kézlegyintéssel. - Tizenkét golyót röpíthetnék belétek és ez a halványarcú olyan kegyes és biztosít róla, hogy nem lesz semmi bántódásom! Winnetou akkor és oda lovagol, amikor és ahová neki tetszik; de most itt marad, mert beszélni valója van veletek. Te felemelted a kezedet ellene és kutyának nevezted! Hát te mi vagy? Mi lehet egyáltalában egy halványarcú, ha Cornernek hívják?

- Micsoda? Te tudod a nevemet?

- Pshaw! Winnetou ismeri mind az ötöt. Akiket Cornernek, Egglynek és Sheppardnak hívnak, azok idegen nuggeteket lopnak és megölik a nuggetek tulajdonosait! Bűdös coyoták vagytok! Számatokra nincs golyóm, mert azokat csak becsületes emberek számára tartogatom. Le-típorlak benneteket a földre a lovam patájával!

Visszadugta mindkét revolverét santillo-övébe. Amint nem látták a fegyvert a kezében, a fickók bátorságra kaptak.

- Mik vagyunk mi és mit tettünk mi?! - kiáltotta a volt bibliás ember. - Ilyen sértést még Winnetoutól sem tűrhetünk! Nekünk is van fegyverünk és revolverünk!

Le akarta venni fegyverét a válláról, de az apacs felsőbbbséges mosollyal a fák közé mutatott és megfenyegette.

- A halványarcú Sheppard csak hagyja nyugton a fegyverét, mert ott csillog Shatterhand testvérem Henry-puskája.

Minden szem afelé a hely felé irányult, ahol kidugtam a bozótból puskám csövét.

- A fenébe! - kiáltá Corner. - Hiszen ez valóságos támadásnak látszik! Winnetou előlről támad meg, Old Shatterhand pedig oldalról. Már régóta itt rejtőzködnek, hogy megvárják érkezésünket. Mit akarnak tőlünk?

Intésemre Rost kiugratott lovával a rejtekből és így szólt:

- Nem is kell azt önöknek megmondanunk, hogy mit akarunk! A bibliás ember bizonyára tudja, hogy ki vagyok!

A megszólított egy ideig mintegy magánkívül meredt Rostra, azután kényszeredett kacajra fakadt, mely igen zavartan hangzott és megszólalt:

- A pincér Westonból; Isten bizony, a pincér! Hát önt mi kergette e hegyek közé, Mr. Rost?

- Mr. Watter nuggetjeit keresem, - felelte Rost.

- Hát idefenn vannak? Bizonyára itt felejtette őket és azt hitte, hogy ellopták tőle.

- Csak hagyja el a tréfálkozást! Tudjuk, hogy hányadán vagyunk!

- Mi? Kit ért ez alatt? Talán önmagát?

- Nem, nemcsak önmagát, hanem engem is, - feleltem most már én, miközben kijöttem a fák közül. - Le a lovakról!

Újból vállamra vettem puskámat és revolveremet tartottam kezemben. Rövid, mély csend állott be, azután a bibliás ember felkiáltott rémülettől remegő hangon:

- Hiszen... hiszen... hiszen ez az a pompás Mr. Meier, aki olyan pompás karácsonyi verseket csinál! És most ebben a ruhában...! Azt hihetné még az ember...

- Le a lovakról! - ismételtem, félbeszakítva őt. Corner már - jobban mondva, még - lenn volt.

Eggy megértette a helyzetet és leszállott. De Sheppard nem nagyon igyekezett eleget tenni parancsomnak; erre jól megszorítottam lovamat a combommal, két hosszú ugrással mellette termettem, elugrottam mellette és eközben öklömmel úgy fejbcsújtottam, hogy elvesztette a kengyelét. A jobb kezemben levő revolvert természetesen előbb átvettem a balba. Lova felágaskodott és a félig eszméletlen gazdáját ledobta a föbe.

Lovamat újból megfordítva, Carpio állott előttem. Szemei úgy néztek rám, a tágra nyitott szempillákból, mintha ki akarnának gödreikből ugrani.

- Te vagy... vagy... vagy... ön... ön... Old Shatterhand? - dadogta tört angol nyelven.

- Igen, én vagyok, Old Shatterhand, - feleltem, hogy azt, amire most mindenekelőtt szükség volt, el ne odázzuk egy felismerési jelenettel.

- Üljenek le a föbe. Önök hárman tegyék a fegyvereiket a hátuk mögé! De engedelmeskedjenek gyorsan, különben mindnyájukat agyontaposom!

Eggy leült, kését és revolverét háta mögé tette. Corner ugyanúgy cselekedett, bár fogcsikorgatva. Sheppard is előbicegett és leült melljük.

- Most már csak azt szeretném tudni, hogy mit akar ez a komédia tulajdonképpen jelenteni? - kérdezte Corner azzal az elvetemedett szemtelenséggel, ami a védekezés utolsó módja.

- Azt mindjárt meg fogják tudni, - feleltem, miközben magam is leszálltam a lóról. - Egy kérdést szeretnék önhöz intézni. Önök hárman lopták el Westonban Watter nuggetjeit?

- Szó sincs róla!

- Well! Legyen úgy, ahogy önök akarják. Én nem vagyok sem a kárvallott, sem a sheriff, sem pedig a bíró. Tartogassák tehát maguknak, amit tudnak. De ezzel az öreg Lachnerrel annál szükségesebb egy pár szót váltanom.

Az öreg, éppen úgy, mint Carpio, szintén leszállott lováról; most hozzá fordultam:

- Mr. Lachner, ön rossz kezekben van. Hogy van az, hogy ön gyilkosságokkal és tolvajokkal szövetkezett?

- Gyilkosságok és tolvajok? - kérdezte. - Ön téved, Sir! Ezek a gentlemanok a legbecsületesebb emberek, akik az Államokban csak találhatók!

- Akkor ön az, aki téved. Én jobban ismerem őket. Ez a három minden hájjal megkent gazember, akiket ön gentlemanoknak nevez, egyéb bűnöktől eltekintve, agyonlőtt egy bizonyos Wellyt, aki húszezer dollár értékű nuggetet szállított le a Platten és elrabolta a meggyilkolt ember aranyát. Azután Westonig követte a társát és ott ellopott tőle fél mázsa aranyat. De ott egy kereskedőnél és Plattsburgban egy ügyvédnél is betört. A rendőrség üldözi mindhármukat,

nem is mutathatják többé magukat Missouri államban. Most pedig önöket viszik fel a hegyek közé, hogy elszedhessék a pénzüket.

A három vádlott hangos kiáltással tiltakozott, de Winnetou egy komoly, fenyegető pillantása hamarosan elhallgattatta őket.

- Azt tanácsolom önnek, hogy hagyja itt őket! - folytattam. - Még sem szabad, hogy ilyen gazfickókkal érintkezzék.

- Jelen volt ön, mikor lelőtték azt az embert a Platte folyónál? - kérdezte az öreg.

- Nem.

- Szemtanúja volt a westoni és a plattsburgi betöréseknek?

- Nem.

- Ott volt, amikor megkötöttem velük az üzletet?

- Nem, - feleltem erre is. Nem árulhattam el mindent, amit tudtam, mert ezzel kiadtam volna minden fegyveremet a kezemből.

- Akkor tehát nincs is módjában, hogy a vádjait bebizonyíthassa. Ha ön Old Shatterhand, akkor híres westman, de a három úr gentleman, erre meg mernék esküdni és nem fogok tágítani a velük való összekötésemről. Hogy jön ön egyáltalán arra a gondolatra, hogy az én dolgomba bele kell avatkoznia?

- Az egyik rokonának jó barátja vagyok.

- Ki lenne ez a rokon?

- Az ön unokaöccse, Hermann, ki ön mellett áll.

- Ön? Az ő barátja?

Mielőtt válaszolhattam volna, megfelelt Carpio helyettem. Még mindig nem vette le szemét rólam és arca állandóan vonaglott, a kétkedés küzdött benne a reménnyel, hogy mégsem téved. Mikor szavaimat most meghallotta, valósággal felordított:

- Sappho! Te vagy, igazán te vagy? Tehát mégsem tévedtem?

- Nem, kedves Carpio, nem tévedtél! Én vagyok, a te öreg, hűséges iskolatársad és szünidei pajtásod.

Carpio felém tántorgott, átölelte a nyakamat és keservesen sírni kezdett, mintha a szíve akarna megszakadni. De mélységes zokogása közepette is meghallottam félhangos könyörgését:

- Ne hagyj el, Sappho, ne hagyj el! Különbön tönkre megyek. A nagybátyám ki nem állhat, a többiek pedig az életemre törnek!

- Ne félj semmitől! - nyugtattam meg. - Mellettem vagy, akkor biztos kezekben vagy.

- Igen, melletted, mint akkoriban, amikor szintén nem volt senkim más, csak egyedül te!

Úgy látszik, hogy az öreg mégis meghallott néhányat a félhangon kiejtett szavak közül, mert mérgesen megkérdezte:

- Mit mondott? Kiket gondolt az alatt, hogy az életére törnek?

- Önt semmi esetre sem!

- Akkor kit? Ő hozzám tartozik. Én vagyok a nagybátyja. Nekem jogom van rendelkezni felette. Az ön „jó kezeiről” bízvást lemondhat! Engedje el!

- Mr. Lachner, ön nem az én nagybátyám! Én azt teszem, ami nekem tetszik. Hermann most nálam van és ahol most van, ott is fog maradni, amíg csak tetszik neki!

- Ohó! Ide vele!

Szét akart minket választani, de én nem engedtem. Ellöktem mellőlünk és így szóltam:

- Az ön unokaöccse nagykorú, nem parancsolhat neki!

- De ön sem parancsolhat nekem! - förmedt rám mérgesen.

- De itt, ezen a helyen, igenis, most itt mi vagyunk az urak, amint bebizonyítottuk. Figyelmeztettem önt három útitársára, és ezzel megtettem kötelességemet. Szóval továbbra is velük akar tartani?

- Igen. Most már gyanítom, hogy ön az az iskolásfiú, akivel az unokaöcsém egy karácsonyi kirándulást tett?

- Igen.

- És mégis ön Old Shatterhand? Hallja, nagyobb bakot a sors már nem löhetett! Én Old Shatterhandot örökké ügyes fickónak tartottam, de mos már más, egészen más véleményem van. Aki már gyerekkorában olyan esztelenül könnyelmű volt, abból nem válhatott olyan férfiú, aki jó tanácsot adhasson nekem. Most már csak azért is ezekkel az urakkal tartok, mert annyira megrágalmazza őket.

- Well! Ha mindenáron meg akar maradni a szándéka mellett, akkor igazán én vagyok a legutolsó, akinek kifogása lehet ez ellen. Remélem, hogy egyszer s mindenkorra végeztünk egymással.

- Úgy van, örökre! Én tovább lovagolok!

Visszalépett. Ekkor a bibliás ember kiáltott fel:

- Hát velünk mi lesz? Mi természetesen szintén eltávozzhatunk?

- Igen, elmehetnek, - feleltem. - Megmondtam, hogy nem vagyok az önök bírója és mivel rendőri hatalmam nincs, nem tartóztathatom le önöket.

- Tehát előre!

Fel akart állani.

- Várjanak még csak egy kicsit! - tartottam vissza. - Mi ugyanis még nem végeztünk egymással. Nekem ugyan most, de csakis most, nincs hatalmam önök felett; de mihelyest a legcsekélyebb ellenségeskedést tanúsítanak velünk szemben, érvénybe lépnek a préri törvényei és akkor rendőrség, bíróság és ítéletvégrehajtók leszünk egy személyben. Tehát vigyázzanak magukra! Már Westonban megismerkedett velem! Most pedig még egyet. A fiatal Mr. Lachner nem megy önökkel. Ő velünk marad és...

- Ohó! - kiáltott a nagybácsi. - Ő velem jön, még ha öreg öklömet kellene is ezen az Old Shatterhandon...

- Fogja be a száját! - szakítottam félbe. - Már megmondtam önnek, hogy itt mi vagyunk az urak és ezt tudomásul kell vennie!

- Azt hiszi? Akkor meg akarom önnek egyszer mutatni, hogy ki az úr, ön-e, vagy én!

Felém rohant. Nekem sehogyan sem volt ínyemre, hogy egy öreg és annyira utálatos emberrel birkózzam, de hogy elkerüljem a hosszadalmas szóvitát és a dolognak rövidesen véget vessek,

erősen megragadtam jobbról-balról és felemeltem a magasba. Azután a kezeivel-lábaival dühösen kalimpáló, rugdosódó embert odavittem a pár lépésre levő Creekhez és belefektettem a hideg vízbe, fejét néhányszor lebuktattam; azután megengedtem, hogy kiugorják és jajgatva, meg szitkozódva lovához siessen. Megragadta kantárjánál, magával vonszolta és felkiáltott:

- Megyek, én tovább megyek! Most mi vagyunk a legyőzöttek, de ha még egyszer találkozom ezzel a semmirekellővel, akiről senki sem tudja, hogyan jutott a Shatterhand névhez, majd leszámolok vele. Legalább száz százalék kamatot kell neki fizetnie!

Ez a magas kamatláb persze mindennapos dolog volt neki, a zsebmetszőnek! De én mégis azt gondoltam, hogy nem irántam való ellenszenvet vezetett, mikor hű maradt a nyilvánvaló gazemberekhez, hanem a fősვნისე, a kapzsisága. Hiszen erkölcsi szempontból éppen olyan alacsony fokon állott, mint amazok.

Mikor eltávozott, a többiekhez fordultam:

- Winnetou, az apacsok főnökét, kétszeresen megsértették; ez nem maradhat büntetlenül, de a büntetésnek enyhének kell lennie és amellet annak kell hasznára válni, akit eddig elkínóztak. Mr. Lachnernek ugyanis nincs jó lóva, de neki nem szabad rossz lóra ülnie, mert ő velünk fog maradni. Ezért most már Corner pejlován fog lovagolni. Eddigi rozzant dögére felülhet az, akinek kedve lesz hozzá. Ilyen gentlemanoknak a dög is elég jó lesz.

Ez az elhatározás Cornerben a dühnek valóságos vulkáni kitörését idézte elő. Csak úgy dobálózott olyan kifejezésekkel, melyeket egy rendes, vagy pláne művelt ember meg sem ismételhet. Teljes alakjában megmutatta magát a benne rejtőzködő ördög. Két kísézője csatlakozott az átkokhoz és szidalmakhoz, melyeket rám szórt.

- Sarli testvérem, végezzen vele rövidesen! - szólt Winnetou, aki nem akarta a szidalmakat tovább hallgatni.

- Igen, rövidesen, - szóltam. - Ha e pillanatban nem lesz csend, akkor maguk is a vízbe repülnek. De maguk már nem kerülnek olyan könnyen ki belőle!

- Dobj hát be, nyomorult, ha van hozzá merszed! - kiáltotta Corner. - Egy betyár, aki saját maga lopta el Westonban a nuggeteket és a hibát most másokra tolja, persze nem tartja szégyennek, hogy ellopja a lovamat. Leköplek!

Valóban, be is váltotta a fenyegetést. Ez már nekem is sok volt. Rávettem magamat, hogy megragadjam. Ez volt a szerencsém, mert ebben a pillanatban egy felém irányított lövés dördült el, mely eltalált volna, ha csak egy pillanattal tovább állva maradok. Ez később derült ki, mikor láttuk, hogy a golyó Eggly hátam mögött álló lovának nyakát súrolta. Most egy rövid, végtelenül fárasztó jelenet következett. A három fickó hátranyúlt revolveréért. Corner teljesen alattam feküdt, de mégis sikerült neki fegyverét megragadnia. Eggly és Sheppard rám irányították puskájuk csövét; az előbbinek én vertem ki kezéből, az utóbbit Rost rántotta vissza. Winnetou, aki előbb az öreg Lachner után akart sietni, mert ez lőtt rám orozva, gyorsan megfordult és segítségünkre jött. Egglyt a földre vetette és szoroson letartotta. Én Cornert úgy fejbevágtam, hogy összeesett, mint egy hulla. Sheppard Rosttal küzdött még. Vadászütésemmel ugyanazt a jó eredményt értem el, mint előbb Cornernél. Időközben az apacs is végzett Egglyvel. Úgy összeszorította torkát, hogy a betyár csaknem elvesztette az eszméletét. Két perc múlva mind a három meg volt kötözve.

Carpio úgy állott ott, mintha álmodnék. Meg se moccan. Azután remegő hangon panaszkodni kezdett.

- Édes Istenem! Hát valóban lehetséges, hogy ilyen dolgok történhetnek? Azt hittem eddig, hogy csak vértől csepegő regényekben fordulhatnak ezek a dolgok elő.

- Az életben ez így történik, ahogy most láttad, - feleltem. - Egy regényíró nyolcunk közül legalább ötöt vagy hatot a fűbe engedett volna harapni.

- Uff! - hallatszott Winnetou hangja és a folyó partjára mutatott, ahol a menekülő öreget láttuk ellovagolni.

- Hagyd őt! - feleltem. - Ő magával viszi büntetését. Nem fogja az őt szabadon engedni!

- Láttam, ahogy ott állt a bokor mögött a folyó partján és önre lőtt, - jelentette ki Rost.

- Nem talált el, de őt annál bizonyosabban el fogják találni a következmények. Ismétlem, hagyd csak menekülni!

Az összetalálkozás ezekkel az emberekkel egészen másképpen alakult, mint ahogy mi terveztük. Én csak Carpiót és lehetőleg még a nagybátyját is, akartam megmenteni, de nem akartam, hogy összeütközésre kerüljön a dolog. Ez mégis megtörtént, bár szerencsére, vérveszteség nélkül, mert azt a pár csöppet nem számítottuk, ami a ló igen könnyű, súrolt sebéből szivárgott. Most az volt a kérdés, hogy mi történjék. Kérdő pillantást vettem Winnetoura. Ő némán a legyőzöttek fegyvereire, azután pedig rájuk mutatott. Teljesen megértettem ezt a jelt és így szóltam Rosthoz, meg Carpióhoz:

- Ezek hárman itt maradnak megkötözve. A nagybátyád Carpio bizonyára vissza fog térni és kiszabadítja őket köteleikből. Revolvereiket magunkkal visszük, a késeket és fegyvereket azonban meghagyjuk nekik.

- Miért nem visszük ezeket is magunkkal? - kérde Rost.

- Mert akkor éhhalálra ítélnék őket. Nem tudnának maguknak húst szerezni. Az öreg lovat kicseréljük a pejjel, azután tovább lovagolunk.

- Hová? - kérdezte Carpio. - Remélhetőleg haza?

- Mit nevezel otthonnak?

- Nem tudom. De hát hol lakol?

- Mindenütt és sehol.

- Nincsen állásod?

- Nincs.

- Milyen kár! De hát miért nem?

- Nem volt kedvem hozzá!

- Nem volt kedved hozzá! - ismétlé. - És én, én szegény ördög, megelégedtem volna a legszerényebbel is. Téged valami fényes hivatalban gondoltalak és éppen tegnap azt mondtam a nagybátyámnak, hogy...

- Hogy neked itt kell bolyongani a vad Nyugaton, míg én odahaza ülök valami, bizonyára igen jó állásban, - vágtam gyorsan közbe.

- Ezt - igen, éppen így mondtam, szóról-szóra így! De, Sappho, honnan tudhatod te ezt?

- Tőled magadtól.

- Hogyan lehetséges ez? Nem értelek.

- Mikor ezt mondtad, ott feküdtem Winnetouval mögöttem a bokorban. Meglestünk benneteket.
- De, - de, kedves Sappho, ez egészen úgy hangzik, mint ahogy az ember indiántörténetekben olvassa!
- És ahogy még elevebben megélheti az ember a vad Nyugaton. Erről még többet is fogunk beszélni, mint ahogy ez most lehetséges.
- Tehát te westman vagy, valóságos westman?
- Igen.
- Milyen csodálatos, milyen csodálatos! De hát hogy jutottál te arra a vakmerő gondolatra, hogy itt a vörös faj vérében fürödjél? Hiszen különben olyan kedves, jó és jószívű ember voltál!
- Egyelőre szolgáljon neked megnyugtatólag, hogy nem fürdöm semmiféle vérben. Sőt ellenkezőleg, úgy ismernek engem, mint indiánbarátot. Azután megjegyzem, hogy a westmanság csak egy része az életemnek. Nekem ugyanis néhány másféle foglalkozásom is van.
- Hallod, előttem talány, igen nagy talány lettél! Úgy látszik, hogy te csupa titok közepette rejtőzködsz!
- Talán fordítva áll a dolog: a titkok bennem, jobban mondva a zsebeimben rejtőznek. Itt a vadászkabátom jobb zsebében például van valami, ami rád vonatkozik.
- Én rám? Valami titok? Kíváncsivá teszel! Megtudhatom?
- Igen. Ismered ezt?
- Átadtam neki a két sarkantyút, melyeket előző napon a mohában találtam. Megnézte őket és azt mondta:
- Hogyan jutsz te ezekhez a sarkantyúkhöz?
- Az erdőben találtam a ti tanyahelyetek közvetlen közelében.
- Ott? Tehát mégis csak igazam volt!
- Hogy-hogy?
- Igazat állítottam, de a bácsi nem akarta elhinni. Ezek az ő sarkantyúi.
- Nem a tied?
- Nem.
- Egészen bizonyosan?
- Egészen bizonyosan! Csak meg tudom különböztetni a sarkantyúimat a nagybátyámétól! Én levettem az enyémeiket, mert a lovam nagyon érzékeny volt az oldalán és folytonosan csiklandozták. Átadtam a nagybátyámnak, hogy tegye el. Ez nagyon kapóra jött neki, mert ő elvesztette az övéit és feltette az enyémeiket.
- Kedves Carpio, nincs itt talán valami összetévesztésről szó?
- Összetévesztés? Kérlek, hogy tehetsz ilyen indokolatlan kérdést! Hiszen ismersz engem már régóta elég jól, sokkal jobban, mint bárki más a földön. Tehát tudnod kell, hogy ilyen gyengeségek és megfoghatatlan dolgok olyan távol állnak tőlem, mint Makó Jeruzsálemtől. Minden túlzás nélkül elmondhatom magamról, hogy soha életemben nem követtem el semmiféle összetévesztést, vagy más szórakozottságot. Nálam minden a maga rendes, következetesen

előírt és csalhatatlan medrében folyik. Talán túlságosan is következetes vagyok az életben és ezért nem vittem soha semmire. A sors, sajnos, engem választott ki arra, hogy folyton-folyvást szenvedjek embertársaim gondatlanságai miatt. Mehetek, ahová akarok, mindig találok valakit, aki valamiféle zavart okoz. Még téged sem vehetlek ki ez alól a szabály alól. Pedig te sokkal drágább vagy nekem, mint bárki más.

- Engem? - kérdeztem csodálkozva.

- Igen, nem kell csodálkoznod rajta és én sem csodálkozom felette egy cseppet sem, mert éppen ezek a zavaros fejű emberek valóságos mintaképének tartják magukat a rendszeretnek és pontosságnak. Bizonyára te is!

- Én szívesen bevallom a hibáimat, ha meg tudod azokat jelölni. Emlékszel talán valami tévedésre, amit én okoztam?

- Hogyne, mégpedig egy nagy, rendkívül nagy összetévesztésre, ami miatt a becsületemen nagy csorba esett. De akkor hallgattam és mindent magamra vállaltam, csak hogy meg ne bántsalak.

- Halljuk, kérlek!

- Emlékszel még a mi éjjeli szállásunkra Franci kocsmárosnál Falkenuban?

- Igen.

- Te akkor igen erős szivarokat szívtál és ennek következtében semmit sem ettél. Valószínűleg ehhez egy kis bormámor is járult. Elég az hozzá, hogy nem tudtál sem enni, sem inni. De azután éjnek idején olyan égető éhség fogott el, hogy megettél egy egész nagy tüdőshurkát. A bőrét, hogy elpalástold a bűnödöt, megtöltötted tollpelyhékkel. Emlékszel még?

- Hm, emlékszem!

- De ez még nem elég. Elfogyasztottál még egy nagy lepényt is. Azt most már nem tudom bizonyosan, hogy túrós, vagy almáslepény volt-e. Másnap természetesen a kipukkadásig tele voltál és úgy fájt a gyomrod, hogy alig tudtál egyenesen ülni a szánkóban. Még ma is olyan világosan és tisztán látom magam előtt a fájdalmas arcodat, mint akkor. Persze, felfedezték, hogy hiányzik egy lepény, meg egy hurka. Mivel pedig egy olyan súlyos beteg, amilyen te voltál, aligha fogyaszthat el annyi hurkát és lepényt, rám háramlott a gyanú. És én ezt csendes megadással el is viseltem. Nos, meggyőztelek most már, kedves Sappho?

Szegény, szegény Carpio! Hát már ennyire jutott! Erőt kellett vennem magamon, tekintetemet nem rá, hanem a földre szegeztem, mint a tetten ért bűnös. Azután így válaszoltam:

- Igaz bizony, sajnos, pokoli nagy volt az az éhség! Még ma is hálás vagyok neked akkori önfeláldozásodért.

- Ne beszélj háláról, szívesen tettem! De itt van a kézzelfogható bizonyíték, hogy én valóban arra születtem, hogy magamra vegyem mindazt a sok baklövést, amit mások elkövetnek. Már úgy hozzá vagyok ehhez szokva, hogy egészen magától értetődőnek tartom. Mit akar az a gentleman? Miért vágkál a táskámban?

Rost ugyanis át akarta rakni a Carpio eddigi nyeregtáskáinak tartalmát a Corner lován levő táskába. Megmondtam ezt Carpionak.

- Ezt magamnak kell megcsinálnom, - vélekedett ő. - Nem szívesen engedek más embereket a holmim között turkálni. Mindig csak rendetlenséget és zavart okoznak.

Odament a lóhoz, hogy maga fogjon munkához Winnetou megvizsgálta a három fogoly bilincseit. A foglyok ugyan eszméletre tértek, de okosabbnak találták úgy tenni, mintha még ájultak lennének. Én a revolvereket szedtem össze, hogy szétoszthassam magunk között. Ekkor Carpio kiáltását hallom. Hozzáfordulok és látom, hogy fejcsóválva egy pipát tart a kezében, melynek kalumet formája volt. Mikor észrevette, hogy figyelem, odajött hozzám és így szólt:

- Itt van már megint egy újabb bizonyíték. Ez itt ugyanis a nagybátyám pipája. Mit keres az én táskámban?

- Fogalmam sincs róla!

- Nekem sincs.

- Tényleg az övé?

- Igen.

- Nem a tied?

- Az enyém? Hallod, kedves barátom, kissé jobban kellene ügyelned az emlékezőtehetségedre! Olyan visszaemlékezéseket felejtesz el, melyek hozzám egész életemen keresztül hívek maradtak. Mikor te akkoriban annyit szivaroztál és ittál, olyan elijesztő hatást tett rám a te siralmas állapotod, hogy megfogadtam: soha sem fogok dohányozni, szeszt pedig csak orvoságként fogok inni. Meg is tartottam a szavamat. Sohasem dohányzom. Ez a pipa tehát nem lehet az enyém. És mégis az én táskámból került elő.

- Ki tehetette belé?

- Persze, hogy a nagybátyám! Ő mindig úgy el van merülve gondolataiban, hogy mindent összezavar a világon. Mikor tegnap a tűz mellett ültünk, ő pipázott, azután nekem adta a pipát azzal az utasítással, hogy tegyem bele a nyeregtáskájába. Természetesen azonnal meg is tettem ezt.

- De ha most a tiedben van!

- Magától értetődik, mert a bácsi olyan szeleburdi! Ő az én nyergemet az övének gondolta és azt hitte, hogy én tévedtem. Hogy jóvátegye ezt a vélelmezett elnézést, kivette a pipát az egyik nyeregtáskából és áttette a másikba. Így került bele az enyémbe. Másként el sem képzelhető! Most azután hiányozni fog neki. Utána lovagoljak, hogy visszaadhassam?

- Nem, dehogy! Először is egyelőre nincsen hozzá semmi közünk, másodszer pedig nem engedné meg, hogy te visszatérj hozzánk.

- Persze, persze, ez nagyon valószínű. Tehát magamnál kell tartanom, míg ismét találkozom vele. Hová lovagolunk?

- Amennyiben lehetséges, valószínűleg a Medicine-Creek betorkolása az északi Platte-folyóba lesz utunk végcélja. Itt különben már végeztünk és mindjárt indulunk. Van valami kívánságod?

- Egyelőre csak egyetlen egy, kedves egyetlen barátom: Ne hagyj el engem ebben a rettenetes helyzetben, amelyben most vagyok! Légy hozzám újból az a régi, kedves, hű pajtás, aki fiatalkorunkban mindig voltál!

- E tekintetben nem kell aggódnod, Carpio; nálunk jó kezekben vagy. A mi mostani együttlétünk természetesen egészen másképpen fog alakulni, mint a régi, de mivel már itt találkozunk, a vad Nyugaton, el kell túrnöd a fáradalmakat, amik a vad Nyugaton természetesek.

Csak arra kérlek, hogy bármi történnék is, mindenben teljesen Winnetouhoz és hozzám alkalmazkodjál!

- Oh, ami ezt illeti, meg fogod látni, hogy én meg tudom állni a helyemet. Minden elképzelhető indiántörténetet végigolvastam és annyi ismeretet merítettem belőlük, hogy egészen nyugodtan állíthatom, felvehetem a versenyt a legjobb westmanokkal is.

Ha más valaki lett volna, akkor vagy kinevettem volna, vagy éppen erélyesen megmondtam volna neki a véleményemet arról, hogy én másképpen gondolkodom. De ő olyan gyerekesen őszinte szemekkel nézett rám, és úgy állott ott előttem, mint a megszemélyesített gyámsalagság maga. Csak egy szelíd megjegyzés tolult az ajkaimra:

- Kedves Carpio, én legalább ugyanannyi olyan zöldséget olvastam el, mint te és semmit, de egyáltalában semmit sem tanultam belőlük!

- Persze ez rád vall! Te mindig azzal a sok idegen nyelvvvel bíbelődtél és sohasem szeretted az ilyesféle mulattató történeteket. De én képes voltam arra, hogy kiszedjem belőlük és felszívjam magamba azt a szellemi táplálékot, ami bennük volt. Te azzal pazaroltad el a szabad idődet és kiadtad rá utolsó filléredet is, hogy lovagolni, löni, vívni, birkózni, tornázni és úszni tanulj, én ellenben minden üres percemet ezekre a könyvekre fordítottam. És igen hamar alkalmad lesz meggyőződni, hogy az éppen most milyen nagy hasznomra válik. A sok testgyakorlásból én csak az úszást kedveltem és még emlékezhetsz rá, hogy a bűvárokodásban mindig lefőztelek.

Természetesen sejtelve sem volt róla, hogy éppen a bűvárokodásban való nagy ügyessége, amiről Cornernek valamiképpen értesülnie kellett, volt az egyik fő indító oka, hogy őt is elcipeltek a Rocky Mountainsbe rokonával együtt. Én ezt szépen meg is mondhattam volna neki, de megbízhatatlansága miatt jobbnak véltem hallgatni. Egyáltalában feltettem magamban, hogy teljes tájékozatlanságban hagyom őt ama veszély felől, melynek olyan gyanútlanul nézett elébe. Miért nyugtalanítanám ezt a kedves fiút, mikor már el is múlt a veszély; legalább is úgy reméltem!

A foglyok eddig csendben maradtak. De amikor neki készülődtünk az indulásnak és Carpio felült a pejre, Corner elárulta, hogy nem eszméletlen többé. A káromkodások özönét zúdította ránk. Erre persze mi nem is hederítettünk. Még fenyegetőleg utánunk is kiáltott:

- Sok szerencsét kívánunk nektek Old Jumble-hoz, ehhez a hasznavehetetlen tacsóhoz! Nehogy azt gondoljátok, hogy többé nem találkozunk! De akkor majd leszámolunk veletek. Visszakapom még a lovamat és ha elég ostobák volnátok és nem tudnátok, miképpen szokás itt, a Nyugaton, a lótolvajokat megbüntetni, majd meg fogjátok tanulni. Fel lesztek akasztva mindnyájan, felakasztva - felakasztva!

Mikor már negyedórája követtük a Creek folyását, megpillantottuk az öreg Lachnert, aki messze oldalvást megállapodott és vizsgálódva hátranézett. Winnetounak és nekem gyerekjáték lett volna öt perc alatt magunk közé kapni őt és megbüntetni gyilkossági kísérletért, de eszünk ágába sem jutott, hogy miatta csak egy lépésnyit is letérjünk utunkról. Minthogy látta, hogy nem is törődünk vele, visszalovagolt arra a helyre, ahol útitársai feküdtek. Egészen természetes dolog volt, hogy megszabadítja útitársait a bilincsektől és követni fognak bennünket. De az is magától értetődik, hogy ez nekünk semmi különösebb fejtörést nem okozott.

A Medicine-Bow River továbbra is a vezetőnk maradt. Annak kellett különben maradnia egészen a torkolatáig, mert egy folyó völgyében mégis csak gyorsabban halad az ember előre, dacára a kanyarulatoknak, amelyeket csinál, mintha toronyirányban haladna egyenesen előre és meredek helyeken, meg járhatatlan erdőkön kellene keresztül törtetnie. Sajnos, rövidesen

be kellett látnunk, hogy a folyó betorkolását a North-Plattéba estig nem fogjuk elérni. A pej sok munkát adott Carpiónak. Túlságosan tüzes volt neki és bár Rostot rávettük, hogy cserélje el az ő lovát vele, a helyzet mégsem lett sokkal jobb. Carpio nagy akadály volt akkor is, ha a legjobb lovon ült.

Winnetou egy szót sem szólt amaz elhatározásomhoz, hogy oly váratlanul feltalált gyerekkori barátomat magunkkal vigyünk. Nem is cselekedhettünk másképpen, ha meg akartuk menteni abból a veszélyből, amelyben forgott. De folytonos állva maradása végül is feltétlenül bosszanthatta a főnököt. És ha ő rám való tekintettel mégis hallgatott, nem tehettem mást, minthogy én hoztam szóba a dolgot és felkeltsem Carpio iránti érdeklődését annyira, hogy nagylelkűen elnézze hibáit. Elbeszéltem tehát neki gyerekkori barátságunkat és egykori pajtásomat azzal a benső részvétellel jellemeztem, amit hajdan iránta éreztem és ami ma ismét feltámadt bennem. És ezt valóban meg is érdemelte. Mikor befejeztem, Winnetou egy darabig magába mélyedt, azután ezt mondta:

- Uff! A sápadtarcúak élete csaknem megfoghatatlanul csodálatos! A vörös emberek fiai között soha sem akadhatna olyan, amilyen ember iránt most szívemnek részvétét fel akarod kelteni. A ti apáitoknak megvan az a joga, hogy gyermekeik agyát meggyilkolják azzal a kényszerrel, hogy olyasmit csináljanak belőlük, amire nem alkalmasak. És ezzel megfosztják őket életük boldogságától. És ha az agy felmondja a kényszerítés folytán a szolgálatot, akkor arról panaszkodnak, hogy rosszul sikerült a gyermekük! A te védenced nemcsak szellemileg beteg, de beteg a teste is; rögtön megláttam rajta, mihelyst rápillantottam. Ahogy rágódott a kényszer a szellemén, hogy tanult ember legyen belőle, úgy járt, mint a kinni-kinnik, amely elpusztítja a föld erejét, úgy, hogy mellette nem terem meg semmi sem. De ő maga is elpusztul. Ugyanígy semmisítette meg a rákényszerített munka a könyvek között, azután pedig a rákövetkező elszakadás a hazából nemcsak a lelkét, de testének erejét is. Meg fogjuk őt védelmezni a finding-hole jeges vizében való haláltól, de mégsem fogja viszontlátni sem elődeinek honát, sem Kansas zöld prérijét, sem a Kelet házaktól hemzsegő városait, mert a Nyugat hava fog arra a helyre hullani, ahol a föld könyörületesége magába fogadja őt. Sarli testvérem bánjon vele szelíden és elnézően, mert egy jó ember nem veheti magára azt a szemrehányást, hogy megnehezítette egy haldokló utolsó óráit. Amikor a nap lemegy, az ég aranyos és ezüstös színekbe öltözik; így legyen megdicsőítve és megkönnyítve szegény testvéred elmúlása is szíveinknek neki nyújtott részvéte által, ami azt parancsolja nekünk, hogy szelídek legyünk hozzá. Mire való lenne a szeretet a földön, ha nem lenne hajlandó fivéreink és nővéreink gyengéit elnézni és akarataikon kívül szerzett szenvedéseit enyhíteni. Howhg!

Micsoda felséges ember. Így érzett, így gondolkozott, így beszélt egy indián, tehát egy úgynevezett vadember! Én egyáltalában több úgynevezett, mint tényleges vadembert ismertem, éppen úgy, mint igen könnyen megeshetik, hogy valaki több úgynevezett, mint valódi keresztényt talál.

Amit Winnetou szavakkal mondott ki, én is éreztem az első pillanattól kezdve, hogy Carpiót megláttam. Szemvédő kinézéséről már fentebb is célzást tettem. Ő már azelőtt is szórakozott volt, az igaz, de amellett mégis fiatalosan élénk; nekem, mint az olvasó emlékezhetik rá, már akkor is az volt a nézetem, hogy ez a figyelmetlenség növekedni fog és akadályozni fogja érvényesülését. Ez az aggodalmam be is teljesült. Az én személyem összecserelése az övével akkori nagy éhségét illetően, kellőleg bizonyítja ezt. Akkori vidámságának szinte nyoma sem maradt. Felületes megítélésnél mélabúsnak lehetett volna őt nevezni, pedig több volt, mint ez. Testileg egyenesen lelkiismeretlen fokig ki volt fárasztva és úgy kimerülve, hogy ezt nyújthassuk neki. Szellemi fáradtsága pedig még nagyobb volt a testinél is. Teljesen elvesztette lelki rugékonyságát. A legkisebb nyoma sem volt benne sem a kezdeményezésnek, sem az erély-

nek. Arca kifejezéstelen, sőt mondhatnám, üres volt és ha az ember mégis keresgélt és talált benne valamit, ami rajta kifejlődött; akkor csak valami gyámoltalan közönyösségről lehetett szó. Ellenkezés nélkül engedett bármit is tenni magával. Corner és társai részére olyan áldozati bárány, olyan eszköz volt, melynél engedelmesebbet elképzelni sem lehetett volna. Nemcsak sajnáltam őt, hanem fájt, végtelenül fájt a szívem érte. De mégis egy véleményre kellett jutnom Winnetouval, tudniillik arra, hogy a mi mostani viszonyaink között nem fog nekünk sikerülni őt megmenteni a testi és szellemi összeomlástól. Az annyira szükséges pihenés végett vagy itt kellett volna őt hagyni jó kezek között, vagy pedig Keletre vinni. Mivel azonban mindkét eshetőség a lehetetlenségek közé tartozott, kénytelenek voltunk arra a meggyőződésre jutni, hogy a föld könyörületessége itt, a vad Nyugaton, fogja őt magába fogadni, ahogy ezt Winnetou oly költői módon kifejezte. Más, kevésbé virágos szavakkal szólva, kénytelenek leszünk itt, a sziklahegység magaslatain eltemetni őt. A főnöknek nem is lett volna szükséges engem arra felszólítani, hogy ebből az okból elnézéssel legyek az én szegény Carpióm iránt. Oly mélységes részvétet és sajnálkozást éreztem felette, hogy képtelen lettem volna egyetlen, csak némileg is keményebb szót mondani neki.

Persze megmondtam neki, hogy Rost kicsoda és miféle szándékból csatlakozott hozzánk, de új ismerősének sem személye, sem pedig terveit nem tudták kirántani közönyösségéből; érdeklődés nélkül lovagolt mellette, anélkül, hogy beszélgetést kezdene vele. Winnetouhoz nem is merészkedett és így csak én voltam az, akinek sikerült kiragadni őt néha-néha elmélyedéséből. Egy ilyen alkalommal néhány fiatalkori ismerősünk után kérdezősködtem. Sajátos, részvétlen modorában felelt:

- Már régóta nem érdekelnek. Amikor te mentél, senki sem törődött többet velem az egész világon és nekem pedig eszem ágába sem jutott, hogy valakinek könyörögjek azért a kegyért, hogy érintkezzen velem. Tudod, hogy nem tudom elviselni, ha mások szórakozottságukban ostobaságokat követnek el és azután rajtam mulatnak, és rám tolják a hibát.

- Nem tudod, hogy megy a sora az én öreg kántoromnak, aki összhangzattanból tanárom volt?

- Nem, de azt hiszem, - úgy hallottam félfüllel - hogy él még.

- Hát Krüger, akinek köszönhetem, hogy a kántor kinyomatta az én hibás dalomat?

- Te, ezt már egészen pontosan megmondhatom neked, mert egyszer később beszéltem vele. Képzeld csak, clown lett belőle és elvette egy cirkuszi zenész nővérét feleségül.

- Hm, talán úgy akarsz mondani, hogy cirkuszi zenész lett és a clown nővérét vette el!

- Nem! Kérlek, ne sérts meg! Én semmit sem akarok másképpen mondani, mint ahogy mondom és te egészen jól tudhatod, hogy egy ilyen tévedés nálam egyszer és mindenkorra ki van zárva. Jobb lesz tehát, ha inkább nem kérdezősködsz olyan emberek után tőlem, akikről még hallani sem akarok.

- Jó! Hát beszéljünk akkor rólad! Ezt csak megengeded?

- Igen, mert azt belátom, hogy nagyon szeretnéd tudni, miképpen folyt a sorsom. Persze magamról sok öröndeteset nem mondhatok. Úgy látszik, egy rossz szellem sugallta apámnak, hogy nekem mindenáron tanulnom kell. Pedig nekem hiányzott a tanuláshoz minden képességem. Szerettem volna műasztalos, vagy akár műlakatos lenni és ha ezt megengedték volna, akkor egészen más ember lett volna belőlem! Kora gyermekkorom óta az volt a legnagyobb gyönyörűségem, ha fűrhattam-faraghattam és hogy nem kis ügyességre tettem szert, azt az a biztonsági zár bizonyítja neked, amit én szerkesztettem és amit magammal is vittem a mi karácsonyi kirándulásunkra. Sajnos, a te hibádból nem vehettük használatba.

- Az én hibámból? Hogy-hogy?

- Mert te elvesztetted a hozzávaló csavarokat. Azóta nem is adtam oda egyetlen élő halandónak sem fontos dolgot megőrzésre. De nem akarlak megbántani, hát jobb lesz, ha nem beszélünk róla. Amikor te nem voltál már mellettem, a tanulás kétszer olyan nehezemre esett. A latin és a görög szörnyűség volt előttem; a többi tantárgyban sem vittem sokra. Ennek folytán megbuktam. Sokszor könnyek között kértem az apámat, hogy vessen véget a kínszenvedésemnek. De ő megmaradt akarata mellett. Végre is tanáraink komoly figyelmeztetései kényszerítették őt, hogy kivegyen a gimnáziumból. De valami mesterség megtanulásáról még most sem beszélhettem előtte. A hivatalnokságra határozta magát. A városházára kerültem, mint a legfiatalabb írnok, de főnökeimnek megfoghatatlan szórakozottsága folytán nem tudtam ott két hónapnál tovább megmaradni. Ekkor egy ügyvédi irodába dugtak, ahol reggeltől estig másolnom és tárgyalnom kellett. Ez az örökös egyformaság bizonyosan megbolondított volna, ha nem lettem volna olyan fegyelmezett ember. Szerencsétlenségemre az irodafőnök, aki különben sem volt megbízható, egyszer felcserélte két nagyon fontos aktának a számát és feliratát; de rám tolt a hibát és engem elbocsátottak. Azután vasúti írnok lettem egy állomáson, melynek főnöke nemesember és apám barátja volt. Onnan egy kereskedőhöz kerültem, majd egy építészhez, egy könyvkereskedésbe, egy csokoládégyárba... szóval egyik embertől haza, onnan megint másvalakihez toltak, míg csak be nem állottak a kimaradhatatlan következmények. Nem bírtam ki sehol sem. Erre apám levette a kezét rólam. Mindent megkíséréltem, amit csak lehet. De semmi sem sikerül, ha az ember nem tanult meg semmit. Végül könyvügynök lettem. Ezzel tengettem életemet éveken keresztül. Nem valami szerencsés foglalkozás, hogy az ember folytonosan csak vitatkozzék a feledékeny előfizetőkkel, hogy milyen újságot vagy könyvet kell tulajdonképpen kapniok.

- És a gazdag amerikai rokonod? - kérdeztem, mikor egy kis szünetet tartott. - Miért nem fordultál hozzá?

- Hiszen megtettem! A leveleimet sokáig, nagyon sokáig válasz nélkül hagyta. Végre apám egyszer pénzért fordult hozzá. Ekkor kétszáz dollárt küldött neki, nekem pedig útiköltséget Pittsburgig, ahol akkoriban lakott. Átvitorláztam hozzá és a nagybátyám írnoka lettem. Teljes ellátást kaptam, de fizetést nem. Az a kis angol tudományom, amit még a régi időkben nem felejtettem el teljesen, nagyon jól jött; amit nem értettem, azt ő mondta tollba. Gazdag, igen gazdag ember, de úgy látszik, hogy milliói még sincsenek. Ezt idővel észrevettem. Eldorádó nem igen volt nekem ez az állás.

- Micsoda foglalkozást űzött, vagy űz most tulajdonképpen?

- Ebben a tekintetben teljesen homályban tapogatózom; valószínűleg pénzületek lesznek. Gyakran huzamosabb ideig nem volt semmi dolgom, azután megint irka-fírka, amelynek célját és tartalmát nem egészen tudtam megérteni. Igen gyorsan kellett Pittsburgból eltávoznunk és St. Louisba költöztünk, ahol már több mint egy esztendeje lakunk. Rövid idővel ezelőtt látogatott meg bennünket előbb Sheppard, azután Corner, titkos tárgyalásokat folytattak. A tárgyalások után azt mondta nekem a bácsi, aki tulajdonképpen csak valami távoli unokatestvérem, nem pedig nagybátyám, hogy Nyugatra fogunk lovagolni és onnan mérhetetlen mennyiségű aranyat hozunk magunkkal.

- Azonnal kész voltál rá, hogy velük tarts?

- Miért ne lettem volna kész? Sem Cornert, sem Sheppardot nem tudom szívelni, gyűlölöm őket, de az aranyra szükségem van és azt ígérték nekem, hogy részesedésem egész vagyonra fog rúgni. Most már persze nem igen bízom az egész dologban. Nem mondhatnék ugyan semmi egész bizonyosat, de útközben úgy bántak velem, mint a kutyával és én jóllaktam ezzel

a rettenetes étellel; annyira jóllaktam, hogy azt ki sem mondhatom! Milyen gyakran óhajtottam, hogy bár fordulnék le a lóról és halnék meg azonnal! Még az a gondolat is forgott a fejembe, hogy golyót röpíték az agyamba. Bizonyára meg is tettem volna, ha nem tudnám, hogy ez nagy, igen nagy bűn. Mert annyit mondhatok neked: ha mindent, mindent el is vesztettem, a jó Istenhez vetett hitemhez hű maradtam és ha mindent, mindent el is felejtettem, amit gyermekkoromban tanultam, a te karácsonyi költeményedet még ma is tudom kívülről. És valahányszor kísértésbe jöttem, hogy gyors véget vessek szenvedéseimnek, mindig a te figyelmeztetésed jutott az eszembe;

Ha az Úr csapással megver,
Elbírní erőt is ad,
Ha az élet sújt teherrel
Te csak tűrj, remélj tovább!

Ezek a szavak talán nem is erősítettek volna meg annyira, ha másvalakitől származnának, de már régóta megszoktam azt, hogy mindenre, amit te mondasz, kettős súlyt helyezzek. Mert a te véleményed mindig helyes volt. Ha ez a versszak eszembe jutott, mindig úgy éreztem, mintha te valóban mellettem állnál és a te kedves hangodat hallanám. Tudod, ha visszagondolok a fiatakoromra, úgy tűnik fel nekem, mintha csúnya, esős napra néznék vissza; nincsen benne semmi, ami megörvendeztetne, semmi, semmi a világon, csak egyetlen egy alak, akire szívesen gondolok és szabad is gondolnom, mert nem fűződik az emlékéhez semmi bánatom, semmi szemrehányás. Ez az alak az én jó Sapphóm, aki annyit fáradozott velem, anélkül, hogy tudott volna belőlem valamit csinálni. Most megint itt vagy mellettem és gondolhatod, mit jelent ez nekem! Nem is kérdezem, hogy fogod elkezdni és hogy fog ez neked sikerülni, de tudom, hogy megmentésem abban a pillanatban megkezdődött, amikor te ma magadhoz vettél. Ments meg Sappho, ments meg! Én persze nem segíthetek ebben neked semmit, mert én olyan tudatlan és gyenge vagyok, hogy ki kell nyújtanom a kezemet utánad, mint ahogy egy kis gyermek az anyja szoknyáján csüng. De egyszer ismét fiatalok leszünk és együtt fogunk vándorolni a hegyek között!

Sírva nyújtotta a kezét. Én mélyen meghatva szorítottam meg, de megkíséreltem, hogy néhány tréfás szóval felvidítsam:

- Igen, majd vándorolunk a hegyek között! Hiszen már közöttük is vagyunk. Tudod talán, hogy mi ma a forint árfolyama?

- Nincs is árfolyama, mert én vagyok a forint és nem adnak érettem egy pfenniget sem. Ha neked nem sikerül, hogy ismét forgalomba hozz, akkor örökre végem van!

Lehajtotta fejét és visszaesett előbbi közönyösségébe.

Újból elgondoltam: szegény, szegény Carpio!

Úgy látszott hosszú beszéde alatt, mintha mégis lenne valami kevés erély benne. De csak úgy látszott! Szavai tompán hangzottak és szemei élettelenek maradtak. Az élete nyomorúság volt, folytonos bukdácsolás az egyik balsikerből a másikba. És az egykor oly híres három villám-sugár - Eldorádó, milliomos, általános örökös - ugyancsak nem hozott áldást rá; öntudatlan és akaratszerű eszközévé vált lelkiismeretlen rokonának és még szerencséinek tarthatta, hogy a rokon nem hagyta őt egyszerűen faképnél, mikor Pittsburgban lehetlenné vált, hanem magával vitte. Mindenesetre csak azért, hogy együgyűségét továbbra is kiaknázhassa.

- Uff!

Winnetounak ez a váratlan felkiáltása kiragadott gondolataimból. Hosszúra nyúló erdőcsík mentén lovagoltunk; egy indián lépett elő a fák közül és nyílegyenes tartással megállott és szemeit ránk függesztette. De egy árva szót sem szólt.

- Teeh! - kiáltottam fel én is meglepetve, amint megpillantottam.

- Teeh üdvözetet mond Winnetounak, az apacsok híres főnökének és Old Shatterhandnak, a sápadtarcúak legyőzhetetlen harcosának - felelt most a vörös, miután tiszteletteljesen megvárta, míg megszólítottuk. Teeh egyike volt a legvakmerőbb sosónoknak. Neve annyit jelent, hogy „szarvas”. Rendkívüli gyorsaságáért kapta és teljesen magától értetődik, hogy annyira váratlan megjelenése ezen a helyen egész esemény volt számunkra. Csakis fontos okok vezethették őt ide, olyan okok, melyek a sosónok és a varjúindiánok között küszöbön álló ellenségeskedésekkel állottak összefüggésben. Mindenesetre a törzsfőnök küldte ki felderítésre őt, ki a sosónok legmegbízhatóbb harcosai közé tartozott.

Természetesen megállottunk. Winnetou fürkésző pillantással mérte őt végig, majd végigjártatta szemét az erdőcsíkon, meg a prérin, amely mellette terült el és azután megkérdezte:

- Vörös testvéremet, Avah-Niaht, a sosónok bátor főnöke küldte ki, mint felderítőt, hogy az ellenséges varjúk szándékait kipuhatolja?

- Winnetou, a nagy harcos, eltalálta az igazat, - válaszolta a kérdezett. - Yarkonpi-Topa, a kikatsák főnöke meg akarja kezdeni a harcot velünk; elküldött a többi varjúhoz, az ahwahaway és az allakweah törzsekhez, hogy álljanak melléje, azonkívül a vérindiánok harcosai, a feketelábúak törzséből, szintén hozzá akarnak csatlakozni, hogy segítsenek neki. Ez a négy törzs vonul ellenünk. Avah-Niah (nagy név) tehát négy felderítőt küldött ki, minden törzs ellen egyet. Engem küldött a vérindiánokhoz.

- Ezeknek a vöröseknak a főnöke Peteh (Hadisas), nekem és Old Shatterhandnak ellensége. Azért jöttünk, hogy tanácsokat adjunk a sosón-harcosoknak. Szerencsés volt, testvérem, az útjában?

- A nagy Manitou nyitva tartotta szemeimet és füleimet, tehát nem fedeztek fel és mindent hallottam és mindent láttam, amit csak tudni akartam.

- Teeh, mondja el nekünk, amit megtudott!

- Winnetou és Old Shatterhand a sosónok barátja. Az apacsok főnöke azt mondta az előbb, hogy tanácsot akar adni nekünk, amit pedig ő mond, azt meg is teszi, mert szájában még sohasem lehetett a hazugság mérgét találni. Elmondhatom tehát, amit kiderítettem. Peteh, a vérindiánok főnöke, tízszer tíz harcossal jön le az Elk Creekről, hogy a varjúkhoz csatlakozzék.

- Milyen irányban halad?

- Ha nem változtatja meg irányát, akkor a Medicine-River torkolatához lovagol. Ott az apacsok főnökének óvatosságnak kell lennie, hogy meg ne lássák. Én kissé jobbra tértem ki, nehogy felfedezze Peteh a nyomomat és a Seminole-hegy alatt fogok a Platten átúsztatni.

- Testvérem itt az erdőben rejtette el lovát?

- Igen. Négy lovast láttam közeledni és mivel tudnom kellett, hogy kicsodák, belovagoltam az erdőbe, ott megkötöttem a lovamat és elrejtöttem a legelső fák mögött. Mikor közelebb jöttek, megismertem Winnetout és Old Shatterhandot, a mi barátainkat, két sápadtarcú társaságában. Nagy volt az örömöm és kiléptem a fák közül, hogy mutakozzam előttük. Híres testvéreink Avah-Niah-hoz, a mi főnökünkhöz fognak lovagolni?

- Igen, oda készülünk. Hol van ő most?

- A Gros Ventre Range túloldalán akarja bevárni a négy felderítőt, ott, ahol a Kénes-folyó a Hoback-folyóba ömlik.

- Tudja a testvérem, hol fog a varjúk három törzse egyesülni?

- Nem. De amikor elhagytam a táborunkat, úgy számítottam, hogy ez valószínűleg a South-Pass túloldalán, a Pacific- vagy Morton-folyó környékén fog megtörténni.

- Ha ez így történne, akkor a két ellenséges érzelmű tábor jó háromnapos járóföldre lenne egymástól és mivel mi a Fremont-Peakhoz igyekszünk, onnan csak egynapi járóföldre lennénk tőletek. Meg fog vörös testvérem útközben még valahol állapodni?

- Nem. Nekem nagyon gyorsan és késlekedés nélkül vissza kell térnem Avah-Niah-hoz.

- Akkor arra kérem testvéremet, mondja meg a mi bátor barátunknak, hogy találkozott itt velünk és mi, bár a Fremont-Peakhoz igyekszünk, esetleg elhalasztjuk ezt az utunkat, hogy felkereshessük őt. Ha öt napon belül nem leszünk nála, akkor vagy az ellenség tartóztatott fel bennünket, vagy pedig a Stih Creeknél vagyunk, ahonnan nem távozhatunk, mert egy bűnös cselekedetet kell meggátolnunk. Ha összetalálkoznánk a varjúkkal, vagy a vérindianokkal, mindenesetre úgy fogunk cselekedni, mint a sosónok barátai. Azután pedig felkeresünk titeket. Ha nem jönnek, akkor bajban vagyunk és Avah-Niah az ellenségénél keressen, vagy pedig jöjjön segítségünkre a Stih Creekhez. Megjegyezte Teeh testvérem minden szavamat?

- Amit Winnetou, az apacsok nagyfőnöke mond, azt nem lehet soha elfelejteni. Egyetlen szó sem fog hiányozni beszédéből, amikor megismételem főnököm előtt.

Visszament az erdőbe, majd néhány pillanattal később lován tért vissza, tiszteletteljesen köszönt kezével és galoppban elvágtatott.

Nagyon kedvező esemény volt ránk nézve, hogy ezzel a felderítővel találkoztunk itt. Elsősorban, mert megtudtuk tőle, hol kell keresni a sosónokat és hogy mögöttünk ellenséges vérindianok vannak, azután pedig Winnetou felhasználta ezt az alkalmat az ő körültekintő, óvatos módján arra, hogy biztosítsa nekünk a kígyóindianok segítségét, ha esetleg valamely veszély fenyegetne. Hogy milyen okos dolog volt ez tőle, azt később megtudtuk.

Mikor a felderítő eltávozott, folytattuk utunkat és mikor már sötétedni kezdett, arra a helyre jutottunk, ahol a Tokoah-Peh (hús-folyó) a Medicine-Riverbe ömlik. Az utah-indianok itt szokták szárítani a nyugati Laramia-prérin zsákmányolt húst. Ezért kapta a mellékfolyó a hús-folyó nevet. Ez a szó „Tokoah-Peh” utah-nyelven van mondva.

Ideje volt, hogy táborot üssünk. Ha a vérindianok megtartották az irányt, amelyet a felderítő megfigyelt, akkor ma még biztonságban voltunk; de ha valamilyen okból megváltoztatták volna, akkor Corner nyomaira bukkanhattak, vagy pláne összetalálkozhattak vele és kísérei-vel. Ebben az esetben egészen bizonyosan megtudták, hogy mi itt vagyunk a Medicine-folyó mellett. Ők Winnetout és engem ellenségüknek tekintettek, mert egyszer régen a bőrünket kellett megvédenünk néhány vérindian ellen és így teljes bizonyossággal feltehetjük, hogy nyomunkba vetik magukat, mint a véredek és üldözni fognak, hogy élve vagy halva kezeik közé jussunk. Emiatt nem is maradtunk a Hús-folyó innenső oldalán, hanem átkeltünk a másik partra. Ott a táborozásra igen alkalmas helyet találtunk, ahonnan nem láthattuk ugyan a keleti partot, amerről jöttünk, de feltétlenül hallanunk kellett az onnan közeledő lovascsapat zaját. Emögött félkör alakú, füves tisztás volt, ahol lovainkat kipányváltuk és magunk is lepihentünk. Az elővigyázatosság nem engedte meg, hogy tüzet gyújtsunk. Ez azonban nem kényszerített arra, hogy lemondjunk a vacsoráról, mert délről elegendő húsunk maradt. Más tekin-

tetben persze igen kívánatos lett volna, hogy tüzet gyűjthassunk, mert idefenn az éjszakák már igen hidegek ebben az előrehaladott évszakban. Főképpen Carpio miatt lett volna igen óhaj-tandó, hogy felmelegedjék. Olyan fáradt volt, hogy amint megvacsorázott, nyomban el is aludt.

Mi többiek még körülbelül két óra hosszat ébren maradtunk. Ekkor azonban nekünk is a szükséges pihenésre kellett gondolnunk. Mivel az esetleg közeledő veszély még nem volt várható, Rostnak kellett átvennie az első őrököt, azután pedig átaludhatta az egész éjszakát, melyen Winnetouval én osztozkodtam. Mind a ketten beburkolóztunk tehát takaróinkba és igen gyorsan el is aludtunk.

Rost után én voltam a soros. Mikor felköltött, azt mondta, hogy nem hallott még csak a leg-kevésbé gyanús zajt sem. Én nem nyugodtam azonban teljesen bele ebbe az állításába és gondosan átkutattam tanyánk környékét. Sajnos, csak a közvetlen környezetét. Hogy miért sajnos, az hamarosan bebizonyosodott.

Miután hideg volt, nem ültem le, hanem a puha fűben halkán járkáltam ide-oda. Körülbelül félóra telhetett el, mikor hangokat hallottam a túlsó partról. Felköltöttem Winnetout. Hallgatództunk. Indián szavak voltak, de nem tudtuk megállapítani, hogy milyen nyelven beszéltek. Feltétlenül szükséges volt, hogy átmenjünk a folyón és kikémleljük ezeket az indiánokat. Azt a lehetőséget, hogy barátságos érzületű sosónok lehetnek, nem tekinthetjük egészen kizártnak. Ha pedig vérindiánokkal lenne dolgunk, úgy azonnal útra kellett kelniük.

Miután az akkori hidegben nem valami kellemes dolog lett volna hónunk aljáig vízben járni, úgy határoztuk, hogy átúsztatunk a vízen. Ehhez természetesen valamely, messze feljebb fekvő helyet kellett kiválasztanunk, hogy meg ne hallhassák a csobogást és zajt, amit a lovak úszás közben okoznak. Felköltöttük tehát Rostot és Carpiot. Ezt nem kerülhettük el a veszély közelléte miatt. Lelkükre kötöttük, hogy a legnagyobb csendben maradjanak és semmi esetre el ne távozzanak. Azután lovainkat csendesen elvezettük, hogy csak biztos távolban ülünk fel rájuk. Egy darabig feljebb lovagoltunk, majd a víznek hajtottuk őket és szerencsésen átju-tottunk a másik partra. Ott megkötöttük lovainkat és lefelé surrantunk a folyót szegélyező bokrok mentén. Meg kell jegyeznem, hogy fegyvereinket nem vittük magunkkal, hanem otthagytuk a tanyán.

Szerencsétlenségünkre olyan sötét volt, hogy nem láhattuk még saját lábaink nyomát sem, különben észre kellett volna vennünk a mindenféle levő sok nyomból, hogy tanyánkat már felfedezték.

Mikor annyira jutottunk, hogy megérthettük a hangosan beszélő vörösöket, megállottunk, hogy hallgatódzunk. Csak hárman, vagy négyen voltak és társalogtak. Abból, hogy olyan han-gosan beszéltek, azt a meggyőződést merítettük, hogy nem is tételezik fel, hogy kikémlel-hetnék őket. Azt gondolják, hogy egyedül vannak itt a Hús-folyó mellett. Ez volt legalább is a véleményünk. Sajnos, olyan tévedés volt ez, ami igen keserűen megbosszulta magát. Ennek a hangos beszélgetésnek éppen az volt a célja, hogy biztonságba ringasson bennünket.

Lefeküdtünk a földre és közelebb kúsztunk. Megértettünk minden szót, de nem lettünk okosabbak. Nem tudtuk meg, hogy melyik törzshöz tartoznak a beszélők, mert mindenféle tájszólást összevissza beszéltek. Ez végre felkeltette gyanúnkat. Ha ezzel a zagyvasággal el akarják titkolni azt, hogy melyik törzshöz tartoznak, akkor fel kell tenniük, hogy kihallgatják őket. Ha pedig így áll az eset, akkor már tudják, hogy itt vagyunk. Kétszeresen elővigyázato-saknak kellett tehát lenniük. Éppen meg akartam mondani Winnetounak ezt a véleményemet, amikor ő meglökött és odasúgta nekem:

- Veszélyben vagyunk, Sarli testvérem. Térjen nyomban vissza társainkhoz, hogy megvédelmezhesse őket, ha szükség lenne rá, addig is, míg én is odaérek.

- Te nem jössz velem?

- Nem. Winnetou kikémeleli ezeket a cselszövő embereket, hogy megtudja, kik és miért alakoskodnak.

- De akkor nagyon kérlek, hogy háromszorosan is vigyázz magadra!

- Uff!

Csak ennyit mondott és nyomban eltűnt.

Csodálkozó Uff! felkiáltása nagyon indokolt volt, mert igazán csak nevetséges dolognak lehetett nevezni, ha valaki óvatosságra int egy Winnetout.

Visszamentem oda, ahol megtaláltam lovainkat. Winnetou Iltschijét ott kellett hagyni a számára, az én Hatátitlámát feloldottam, felszálltam rá és átkeltem a folyón. A túlsó oldalon még lovagoltam egy darabon, majd leszálltam, hogy csendben visszavezesse oda, ahol azelőtt volt kipányvázva. A másik két ló csendben legelészett. Rost és Carpio helyeiken ültek. Nem volt semmi gyanús körülmény, amiből feltehettem volna, hogy pillanatnyilag veszély fenyeget.

- Történt valami? - kérdezősködtem.

- Semmi, semmi, - felelték mind a ketten.

- Nem volt semmi gyanús zörej?

- Nem, - felelte Rost.

Carpio pedig így szólt:

- Ül ide mellém! Valami mondanivalóm van!

- Micsoda?

- Valami, aminek örülni fogsz. Gyere csak ide!

- Jó! De előbb meg kell mondanom nektek, hogy ez a vidék nem olyan veszélytelen, ahogy gondoltuk. Beszéljetez egészen halkán. Tehát mit akarsz nekem mondani, kedves Carpio!

Mialatt ezeket a szavakat mondtam, leültem melléje. Alig telepedtem le, olyan ütést kaptam a fejemre, hogy egészen hátrabuktam.

- Si motahr ho tli!

Csak ennyit kiálthattam éles hangon, azután elvesztettem az eszméletemet.

Ezek az apacsszavak körülbelül annyit jelentenek, hogy „Halálom közeledik!” Ez volt a Winnetou és közöttöm megbeszélte jel, ha valamelyikünk életveszélyben forogna. Winnetou meghallotta kiáltásomat és mint később megtudtam, aszerint is viselkedett. Nagyon valószínűleg ennek a segélykiáltásnak köszönhető a szabadságát.

Amikor ismét magamhoz tértem, a sötétség dacára egy csomó embert láttam magam körül. Egyesek közülük azzal foglalatostkodtak, hogy tüzet gyújtsanak. Éreztem, hogy kezem-lábam össze van kötözve.

A tűz fellobbant és annak fényénél észrevettem, hogy Rost és Carpio között fekszem, kik szintén meg voltak kötözve. A bozót szélénél feküdtünk. Előttünk félkörben ültek az indiánok. Oldalt tőlünk más foglyok is feküdtek, szintén fehérek, amint látszott; arcaikat nem tudtam

felismerni. Carpio mellett megpillantottam a fűben medveölómet, Henry-puskámat és Winnetou ezüstpuskáját; ezeket a fegyvereket nem vették az indiánok még észre. Winnetout nem fogták el, de puskája nem volt nála! Éppen arra gondoltam, hogy milyen kár...

- Uff, uff, uff, uff, uff! - hangzott mindenfelől az indiánok szájából. Felugrottak és odarohan-
tak. De már későn érkeztek. Az én páratlan Winnetoum odalopakodott és egy merész ugrással
a félkörben termett. A három fegyvert megragadni és velük újból áttörtetni a vörösökön,
számára egy pillanat műve volt. Mindenki kiabált és utána rohant, de nem érték utol. Lovát a
közébe hagyta, felpattant rá és elvágatott a nyugati prérin, közben az apacsok diadalmi
kiáltását hallatva...

NEGYEDIK FEJEZET

„Sti-i-poka” (Életre-halálra)

Kaptál már, kedves olvasó, egy ütést puskatussal a fejedre, de egy olyan hatalmas ütést, ami teljes erővel ér? Nem? Akkor jó neked! Vagy mégis! Akkor jaj neked!

Én legalább egyáltalában nem éreztem magamat valami pompásan, ahogy ott feküdtem a fűben amellelt a kedves Hús-folyó mellett. És fejemet sokkal erősebben éreztem, mint amennyire tulajdonképpen szükség lett volna rá. Már egyszer régen leírtam valahol azt az érzést, vagy jobban mondva, megkíséreltem leírni, amit egy ilyen hatalmas ütés okoz. Kérem szépen tehát, tessék ezt a leírást valamelyik könyvemben megkeresni. Akkor már igazán sokkal emberségesebb az én vadászütésem az öklömmel! Ugyanazt a célt éri el, anélkül az utólagos kellemetlen érzés nélkül, mintha az ember feje egy hatalmas, százezer érző ideggel megtöltött üst volna, melybe ötven kovács szegeket ver be.

Majdnem csodának lehet mondani, hogy ebben az állapotomban is képes voltam környezetemet tűrhető világossággal felismerni, ha nem lennének olyan vastag koponyacsontjaim és nem lenne olyan rendkívül sűrű a hajam. De az már nehezemre esett, hogy rendszeresen gondolkozzam és úgy zúgott a fülem, hogy bár hallottam az apacs diadalkiáltását és a vörösök dühös ordítását, mégis hosszú ideig nem tudtam felfogni annak az értelmét, amit beszéltek. Még akkor sem, amikor már viszonylagos nyugalom állott be. A legokosobbnak tartottam, hogy újra lecsukjam a szemeimet és úgy tegyek, mintha még mindig eszméletlenül feküdnék. Lassankint meg tudtam különböztetni az egyes szavakat. Ekkor már nem tartott sokáig, hogy némi erőfeszítéssel megértsem az egyes mondatok jelentését is. Amit hallottam, egyáltalában nem volt megnyugtató ránk nézve!

A vérindiánok mégis összetalálkoztak Cornerrel és bandájával és minden küzdelem nélkül elfogták őket. Részint, hogy megbosszulják magukat rajtunk, részint, hogy talán az indiánokat szelídebbre hangolják maguk iránt ezzel az azokra nézve fontos tudósítással, elmondták nekik a fehérek, hogy elfoghatnak bennünket, ha sietnek és követik nyomunkat. A vörösek magától értetődően elragadtatással fogadták ezt az ajánlatot.

Úgy ismertük Peteht, a vérindianusoknak fehérekkel szemben állandóan kérlelhetetlen főnökét, mint egy végtelenül ravasz fickót, akinek cselvetésein már sok, különben kitanult westman sem tudott kifogni. Alattomoságát a jelen esetben is bebizonyította. Amíg én behunyt szemmel ott feküdtem, hallottam, amint a vörösekkel, kik velem szemben, mellette ültek, még egyszer megbeszélte diadalmas hangon az egész eljárást. Kissé felnyitottam a szemem.

Ha csak ránézett valaki, rögtön, az első pillanatra, nagy testi erő benyomását keltette. Bőrruhát viselt és a ruha szorosán testhez álló részei olyan izmokat árultak el, amik egy hivatásos díjbirkózónak is becsületére váltak volna. De hogy megvan-e neki a megfelelő ügyessége, abban, úgy hittem, inkább lehet kételkedni. Arckifejezését csak két szóval lehetne teljesen jellemezni. Kegyetlenül ravasz volt. Fegyverei közül főleg tomahawkja tűnt fel. Kiváló indiánmunka volt. Hogy jobban látható legyen, skalppokkal gazdagon díszített tokja mellé volt tűzve, ahelyett, hogy benne lenne. Öltönyének rojtjai négyszeresen alácsüngő, copfba fonott emberhajból készültek. Haja skalppokkal volt díszítve, melle skalppokkal volt tele s öve csupa skalpokból állott, vállain és csípőin skalpok voltak felvarrva díszképpen, sőt még lábszárait is skalpok fogták körül lábszárvédő gyanánt. Mindezeket a skalpokot bizonyára maga zsákmányolta. Meg is látszott, hogy ez a dísz volt a legnagyobb büszkesége. Milyen más benyomást

tett az én Winnetoum, akivel szemben ez a vérindián fajankó volt! És amilyen volt a külseje, ugyanúgy hangzottak a kifejezései is, mikor arról beszélt, hogy bennünket rászédett.

Az alattomos vörösbőrű feltételezte, hogy mi nem fogunk semmi vigyázatlanságot elkövetni, mert meg vagyunk arról győződve, hogy Corner követni fog bennünket. Ezért jött arra a gondolatra, hogy a mi elővigyázatosságunkat látszólagos elővigyázatlansággal főzze le. Csapatának legjobb lovasát azzal az utasítással küldte előre, hogy figyeljen bennünket. Mivel előrehaladásunkat Carpio ügyetlensége nagyon meglátszította, sikerült ennek az indiánnak utolérnie minket. Eleinte a nyomunkon haladt és azután, amikor pedig távolból megpillantott, nyomunkkal párhuzamosan lovagolt, olyan távolságra, hogy észre se vehettük őt. Amikor a Hús-folyóhoz érkezett és időközben este lett, meg volt győződve, hogy itt fogunk éjszakázni és megtette előkészületeit, hogy észrevétlenül kikémlelhessen. Láta, mikor megérkeztünk és átúszattunk a folyón; sőt még a helyet is látta, amelyet tanyahelynek választottunk. Erre visszavonult, hogy a főnökének, annak megérkezésekor, tőlünk kellő távolságra jelentést tegyen.

Erről a helyről azután kiküldte Peteh legügyesebb megfigyelőit, hogy kémleljék ki, hogyan rendezkedtünk be a tanyánkon. A megfigyelők akkor közelítettek meg bennünket, amikor Rost örködött és mi többiek aludtunk; a hideg víz dacára átgázoltak a folyón. Az apacs feketéje, meg az enyém észrevették ugyan az előrekúszókat, nyugtalanok is lettek, de Rost igen tapasztalatlan volt ahhoz, hogy erre ügyet vessen. A leadott jelentés alapján a főnök feltételezte, hogy most Winnetou, meg én fogom a második és harmadik örködést átvenni, ennek folytán kétségesnek tartotta a támadás sikerültét. Elhatározta tehát, hogy valamilyen módon elcsalogat bennünket és egyenként ejt hatalmába. Csapatát nyugodtan elvezette a folyó túlsó oldalára, velünk szembe, mintha mit sem tudna rólunk; meghagyta néhány emberének, kik járatosak voltak más tájszólásokban is, hogy beszélgessenek hangosan, hogy mi hallhassuk ugyan őket, de ne tudjuk eldönteni, hogy melyik törzshöz tartoznak. Meg volt arról győződve, hogy Winnetou és én odalopódkodunk hozzájuk és kikémleljük őket. Ezután őrköt állított a fűbe a tanya körül azzal a paranccsal, hogy engedjenek át maguk között. De vissza már nem térhessünk, hanem fogjanak el. Ennek feltétlenül sikerülnie kellett, mert csak arra volt szükség, hogy ezek az emberek csak egy pillanatig fogjanak le, a többiek azután mind ránk rohannak.

Dacára meggyőződésének, hogy a siker el nem maradhat, Peteh még egy rendszabályt rendelt el arra a majdnem elképzelhetetlen esetre, hogy valamelyikünk mégis elmenekülne. És ez célra vezetett. Tudta Cornertól, hogy Carpio és Rost teljesen tapasztalatlan emberek és igen könnyű őket az orruknál fogva vezetni. Kikereste tehát emberei közül azt, aki meglehetősen törte az angol nyelvet. Ennek megadta utasításait és kellő számú embert kíséretül, hogy tervét keresztülvihesse.

Most azután minden majdnem egészen úgy történt, ahogy kigondolta, mindössze azzal a hiánnyal, hogy Winnetout nem tudták elfogadni. Mi átjöttünk ugyan a folyón, de éppen a nyelvkeveredés miatt, amelynek meg kellett volna bennünket téveszteni, gyanút fogtunk. Winnetou elküldött engem. Időközben az angolul gagyogó vörösbőrű átlopódkozott embereivel, elrejtette őket a bozótba, maga pedig egyedül két útitársunk elé lépett. Azt természetesen csak később tudtam meg, hogy micsoda beszélgetés folyt le közöttük.

- Pszt, legyetek csendben! - szölt az indián halkán és figyelmeztetőleg. - Winnetout keressük.

- Kicsoda ön? - kérdezte Rost, sajnos, éppen olyan halkán, ahogyan az indián beszélt. Különb-
ben mi valószínűleg meghallottuk volna odaát.

- Én egy apacsharcos vagyok és főnökömnek, meg Old Shatterhandnak valami nagyon fontos dolgot akarok mondani.

- Azok a túlparton mindnyájan apacsok?

Micsoda kérdés ez itt fenn, északon, ahol egyetlen apacs sem található!

- Nem, - felelt az indián. - Azok ellenségek, akiktől óvakodni kell. Azért csak nagyon halkán beszéljétek, hogy ők meg ne hallhassanak minket! Hol van Old Shatterhand és Winnetou?

- Odaát, hogy kikémléjék őket; nemsokára visszatérnek.

- Akarnak az én fehér testvéreim nagy örömet szerezni nekem és a két híres harcosnak?

- Micsodát?

- Én Old Shatterhand és Winnetou kedvence vagyok, mennyire fognak örülni neki, ha meglátnak! Elrejtőzöm és ha visszatérnek, ki kell találniok, hogy kit akartok nekik mutatni.

Ez a két gyanútlan ember valóban belement ebbe a rettenetesen otrombán felállított csapdába! Carpión persze nem lehet csodálkozni. De érthetetlen volt előttem és örökre az is marad, hogy Rost sem mutatta magát okosabbnak. Még ők segítettek a vörösbőrűnek, hogy elrejtőzködjék és nagyon örültek a mi előrelátható elragadtatásunknak, mikor olyan váratlanul találkozni fogunk a mi „kedvencünkkel”. Én egyedül jöttem, de ők annyira a kapott utasítások szerint játszották szerepüket, hogy az én helyemben Winnetou sem igen kerülhette volna ki ugyanazt a fejbeverést a puskatussal.

Miután én elhagytam őt, Winnetou olyan óvatosan, lassan és nesztelenül kúszott előre a tanya felé, hogy az örök nem vették észre közeledését. Ő ellenben észrevette őket. Eszébe sem jutott, hogy behatoljon közéjük, ellenkezőleg, az őrségláncon kívül kúszott tovább, hogy eljuthasson a másik oldalra, amerre talán kevesebb figyelmet fordítottak. Éppen akkor érkezett oda, mikor felhangzott az én hangos segélykiáltásom. A jelenet egy pillanat alatt gyökeresen megváltozott.

Amint Winnetou nekem később elmondta, első pillanatban az volt a szándéka, hogy áttör a vörösek csoportján és a vízbe ugrik, hogy nekem a legrövidebb úton segítségemre siessen, de már a következő percben megvalósíthatatlannak tartotta ezt, mert vörösek villámsebességgel lovakra vetették magukat és a folyóba ugrattak, hogy ilyen módon gyorsan, de egyben szárazan is jussanak át a túlsó partra. Ilyen tömeg ellenséggel szemben erőszakkal semmit sem lehetett elérni. Végigszaladt tehát a parton odáig, ahol lova maradt, eloldotta és a tanyánk közelébe lovagolt. Az indiánok ordítóása, kik csak hármunkat találtak ott, de nem egyben Winnetout is, nagyon világosan jelezte neki, merre vannak és mennyire közeledhetik hozzájuk. Otthagyta a lovát és tovább kúszott. Az indiánok tüzet gyújtottak és csak ránk vigyáztak, de nem arra az oldalra is, ahol az apacs volt. Egyenesen helyrehozhatatlan hiba volt ez, amit a vérindiánok főnöke elkövetett. Mi már foglyok voltunk, tehát mindenekelőtt egész figyelmét az apacs kézrekerítésére kellett volna fordítania.

Winnetou ugyan látta, hogy mozdulatlanul fekszem, de nem látott vért. Azután az sem kerülhette el éles szemeinek figyelmét, hogy szemeimet rövid időre felnyitottam. Ez megnyugtatta. Lehetetlenség volt, hogy most megszabadítson, egyelőre önmagát kellett biztonságba helyeznie, hogy később a mi megmentésünkön dolgozhassék. Ehhez szüksége volt fegyverére. Látta, hogy ott fekszik az én két puskám mellett, ami végtelenül kellemes körülmény volt. Ennek a három fegyvernek a birtokában egész csapat ellenség ellen meg tudta magát védeni. Nem is beszélve arról az előnyről, hogy nem jutottak a fegyverek a vérindiánok kezei közé. Az én

megmenekülésem is sokkal könnyebb lesz később, ha a fegyvereim biztonságban vannak. Azokról ugyanis sohasem mondtam volna le.

Meglátta a lovamat is és habozott, hogy ne vigye-e azt is magával, de mégis úgy határozott, hogy ott hagyja. Az ő helyében én is így tettem volna. Nem volt szabad késlekednie szándéka keresztülvitelével. Felhasználta a kedvező pillanatot, és mint tudjuk, vakmerőségét a legteljesebb eredmény koronázta. Néhány vörösbőrű ugyan megkísérelte, hogy utána lovagoljon, de nagyon hamarosan visszatértek. A sötét éjszaka lehetlenné tette az üldözést. De még ha világos nappal lett volna is, senkinek sem sikerült volna a villámgyors Iltschit utolérni. Winnetou tehát szerencsésen elmenekült és én meg voltam arról győződve, hogy e pillanattól fogva, nem is fog másra gondolni, mint a mi kiszabadításunkra. De ha ez nem így történt volna, hanem ő is mellettünk lett volna, mint fogoly, akkor sem jutott volna eszembe, hogy aggódjam sorsunk felett. Oly gyakran fogtak már el bennünket és mindig szerencsésen kiszabadultunk. Egyetlen ok sem volt, amiért fel kellett volna tennem, hogy ebben az esetben nem fog sikerülni a megszabadulásunk. Csak időnyerésre volt szükségünk, mert az idő tanácsot és alkalmat nyújt. Helyzetünk csak akkor lenne rossz, ha Peteh arra a ránk nézve veszedelmes gondolatra jönne, hogy rövid úton végezzen velünk. De ilyesmitől nem igen kellett félni, mert olyan foglyot, amilyen én voltam, nem ölnek meg útközben, hanem hazahurcolnak, hogy az egész törzs részesedhessék abban a színjátékban, mikor meghalok a kínczölöpön. Ehhez járult még az a körülmény is, hogy a vérindiánok a varjúkkal akartak találkozni. Egészen magától értetődő, hogy magukkal fognak vinni, hogy elhenceghessenek Old Shatterhanddal, mint az ő foglyukkal. Sőt arról is meg voltam győződve, hogy nemcsak nem fognak megölni, hanem még kíméllettel is fognak velünk bánni, legalább is, ami a testi jólétet illeti, hogy ezáltal ne kisebbsíték diadalukat. Sokkal nagyobb dicsőség, egészséges és erőteljes ellenséget győzni le, mint legyengült, beteg ellenfél birtokába jutni. Egyelőre tehát nem volt semmi okunk, hogy elveszítsük bátorságunkat, amire nagy szükségünk volt.

Peteh a mi elfogatásunkról beszélt a mellette álló vörösbőrűekkel; magánkívül volt örömében, hogy én a kezei közé kerültem. De éppen annyira haragudott Winnetou elmenekülése miatt. Láttam, hogy szívesen rátolta volna a hibát valamelyik emberére, de ez nem sikerülhetett neki, mert segélykiáltásomra mind egyszerre felugrottak, és átrohantak a vízen. Ezáltal az apacs időt és tért nyert, hogy odaátról egészen észrevétlenül eltávozhassék. Ha valakinek szemrehányást lehetett tenni, úgy ezt Peteh csak magának tehette, mert elmulasztotta a szükséges körületekintést. Úgy látszott, hogy ő is érezte ezt és ezért kétszeresen bosszankodott.

A legnagyobb figyelemmel hallgattam beszédét, hogy esetleg felfoghassak néhány szót arról, hogy mit határoztak, vagy mit fognak határozni sorsunkról. A szerencse kedvezett nekem. A főnök tudta, hogy Carpio és Rost tapasztalatlan emberek és így bizonyosra vette, hogy törzsének nyelvét nem értik. Rólam ugyan az ellenkezőjét tudta, de azt hitte, hogy még el vagyok kábulva, tehát nem hallom, amit beszélnek; nem tartotta tehát szükségesnek, hogy halkítsa beszédét és így a többiek is feltételezték, hogy éppen olyan hangosan beszélhetnek. Még meg kell említenem, hogy zsebeinket kiürítették és mindent a főnök elé raktak, amit találtak. Egyike az öreg, tapasztalt harcosoknak, akik abban a kitüntetésben részesültek, hogy jobbról-balról mellette ülhetnek, dühének adott kifejezést, hogy Winnetounak sikerült a három híres és páratlan fegyver birtokába jutni, anélkül, hogy ezt meg tudták volna akadályozni. Ezzel a megjegyzéssel fejezte be beszédét:

- Ezek a fegyverek értékesebbek, mint Old Shatterhand kézrekerítése! Jobban szerettem volna, ha inkább ő is elmenekül, de a fegyverek a kezünkben volnának! Mit fog csinálni Peteh a három fogollyal? Megöljük őket, mielőtt elhagyjuk ezt a helyet?

- Nem, - felelte a főnök. - Magunkkal visszük őket, hogy megmutathassuk az upsarokák harcosaink. Vagy a testvérem talán más véleményen van?

A crow- vagy varjúindiánok magukat ugyanis upsarokának nevezik.

- Nem, - felelé a kérdezett. - De mi történik ott velük?

- Semmi.

- Semmi? Tehát hazavisszük őket magunkkal, ha hazatérünk törzsünkhöz, mint győztesek a sosónok felett?

- Old Shatterhandot hazavisszük, a másik két kutya semmit sem ér, ők haljanak meg az upsarokáknál a kínzócölöpön.

- De vajon beleegyeznek-e az upsarokák abba, hogy megtartsuk Old Shatterhandot?

- Úgy véli testvérem, hogy ők ebbe talán nem egyeznek bele?

- Meglehet, hogy ők is meg akarják majd tartani maguknak.

- Uff! Azt nem szabad megengedni!

- Peteh, a vérindiánok bátor főnöke gondolja meg, hogy minden fogoly, bárki fogta volna is el, annak a törzsnek a foglya, amelynek a területén elfogták!

- Ezt tudom; de az upsarokák mégis óvakodni fognak Old Shatterhandot követelni tőlem, mert segítséget várnak tőlünk és ezt megtagadom tőlük, ha ilyen követeléssel állanak elő.

- Uff! Petehnek nem szabad elfelejtenie, hogy ők kénytelenek ezt a követelést támasztani. Vannak törvények, melyeknek még a legjobb barátok és szövetségeseik között is érvényt kell szerezni. Ha az upsarokák nem követelnék tőlünk Old Shatterhandot, ez szégyen lenne rájuk nézve. Sőt a szokás azt parancsolja nekünk, hogy kiszolgáltassuk nekik ezeket a sápadtarcúkat, anélkül, hogy megváránánk, hogy követeljék tőlünk. Az én bátor testvéremnek nem szabad haragudnia ezekért a szavaimért! Az öregség havát viselem a fejemen, mely fölött majdnem hétszer tíz tél múlt már el. Azért van a tapasztalat, hogy meghallgassák és nem szabad a számnak hallgatnia, ha azt parancsolja a kötelesség, hogy megóvjam a főnököt olyan lépéstől, amelynek el kell szakítania őt az upsarokák harcosaitól!

Szünet állott be, mely alatt Peteh némán nézett maga elé. Azután újból felemelte fejét és így szólt:

- Felkelti a haragomat, de be kell vallanom, hogy testvérem az igazat mondta. A foglyokat vagy meg kell ölnöm itt, vagy át kell adnom az upsarokáknak. De hát lemondjak arról a dicsőségről, hogy a megköztözött Old Shatterhanddal érkezem meg hozzájuk?

- Nem.

- Testvéremnek tehát szintén az a véleménye, hogy ne öljük meg e három sápadtarcút, hanem vigyük magunkkal?

- Igen.

- És azután tehessenek velük az upsarokák azt, amit akarnak?

- Nem. Mi azzal a feltétellel szolgáljuk ki őket, hogy meg kell halniok a kínzócölöpön.

- Uff, ez a helyes! De útközben kínozni fogjuk őket, úgy kínozni, hogy már az első lépésnél, melyet innen, a Hús-folyó mellől teszünk, érezzék a halál kínjait!

- Schah! (Nem.) Szégyent akar hozni Peteh magára és harcosai fejére? Azt a szemrehányást tehessék nekünk az upsarokák, hogy csak azért tudtuk legyőzni ezeket a sápadtarcúakat, mert nem volt elég erejük, hogy védekezhessenek ellenünk?

- Volt hozzá erejük!

- Be tudjuk ezt bizonyítani?

- Uff! - felelte a főnök mérgesen. - Éheztetni és szomjaztatni akartam ezeket a fehér kutyákat, a késemet akartam a húrukba mártani, anélkül, hogy megölném őket!

- Ezt nem szabad Petehnek megtennie! Ha ők legyengülnek az éhségtől és szomjúságtól, akkor azt fogják mondani, hogy csak emiatt a gyengeségük miatt sikerült őket elfognunk. És ha megsebesítjük őket, hogy fájdalmat okozzunk nekik, ennek csak örülni fognak, mert azt mondhatják az upsarokáknak, hogy ezek a sebek a bátorságuk bizonyítékai, amellyel ellenünk védekeztek. Peteh, a vérindiánok főnöke, legyen okos!

- Talán bizony kövérre hizlaljam őket, mint a kutyát, amit levágnak, megsütnek és megesznek, ha híres vendég érkezik?!

- Ez nem szükséges, de nem szabad éhezniök és szomjazniok. Minél egészségesebbnek és erősebbnek néznek ki, annál nagyobb a dicsőség, hogy legyőztük őket. Erről a dicsőségről nem mondhatnak le harcosaink.

A főnök gondolhatott és mondhatott, amit akart, el kellett ismernie, hogy az öregnek igaza van. Ez bosszantotta őt, a kegyetlen és vérszomjas embert. Végül dühösen mondta:

- Testvérem olyan szavakat mond, melyeket nem szeretek hallani és mégis meg kell hallgatnom. Tehát kénytelen leszek ezekkel a fehér coyottákkal úgy bánni, mint az asszonyokkal, kik segítségért kiabálnak, ha csak hozzájuk ér az ember!

- Annál többet várhatunk tőlük, mikor meghalnak a kízócsölöpön.

- Uff, ez már igaz! Úgy kell meghalniok, hogy olyan látványosságot nyújtsanak, mintha száz sápadtarcú lenne a kízócsölöphöz kötözve. De beszéljünk halkabban, mert azt kell hinniök, hogy mostantól kezdve minden pillanat az ő utolsó pillanatuk lehet. Old Shatterhand érti a nyelvünket, nem szabad tehát meghallania, hogy mit beszélünk.

Ettől kezdve már csak suttogtak és egyetlen szó sem hatolt többé hozzám. Majd úgy látszott, hogy túl sokáig tarthat nekik az én kábulatom, mert a főnök megparancsolta, hogy lökjenek belém néhányszor jó erősen. Mikor ezt a parancsot végrehajtották, úgy tettem, mintha csak most térnék magamhoz. Felnyitottam szemeimet és ijedt arcot vágtam Peteh gúnyosan rám nevetett és ezt mondta:

- Old Shatterhand édesen aludt. Hogy tetszik neki a felébredés?

Nem feleltem.

- Tudja ő, hogy hol van? - kérdezte tovább.

Csendben maradtam.

- Old Shatterhand nézzen körül barátja, Winnetou, a vörös kutya után!

Jobbra-balra forgattam a fejemet.

- Ő nincs itt! - kacagott Peteh. - Az a vörös áruló, aki a sápadtarcúakhoz húz, golyót kapott a fejébe és a folyóba zuhant. Most hullája lefelé úszik a folyón. A rákok fogják lassacskán fel-falni, amelyek csak dögöt esznek!

Mikor én erre sem válaszoltam, haragosan rám rivallt:

- Old Shatterhand elvesztette félelmében a beszélőképességét?

- Nem, - feleltem erre.

- Vagy pedig csupa félelemből nem merészkedik velem beszélni?

- Én sohasem félek, - válaszoltam mosolyogva.

- Te éppen úgy a rákok eledele leszel, mint Winnetou.

- Azt kívánom nekik!

- Miért?

- Hadd tudják meg egyszer, hogyan ízlik egy bátor harcos. Egy olyan gyávát, aki hátulról üti le ellenfelét, mert fél vele szemtől-szembe állani, bizonyosan fitymálnának.

- Uff! Ne merészelj sértegetni, te kutya!

- Pshaw! Legalább száz embert látok itt üldögeálni; harcosoknak nem is nevezhetem őket, mert nem merészkedtek Old Shatterhaddal szemtől-szembe küzdeni, ahogy olyan harcosokhoz illik, akiknek bátorság van a szívükben és bátor a kezük is. Csak a félénk coyotta lopózkodik hátulról az áldozatához, de a hegység grizzlyje, vagy a préri bölénye nem kerülgeti sem jobbról, sem balról, hanem egyenesen az ellenségre ront.

- Hát nem lopózkodtál te is hozzánk?

- Megtámadtunk titeket hátulról? Úgy látszik, te még nem is tudod azt, hogy különbség van a lopózkodás és a megtámadás között!

- És úgy látszik, hogy te egyáltalában nem tudod, ki az, akivel beszélsz!

- Pshaw! - feleltem elutasítólag.

- Kutya, ki vagyok én?

Nem válaszoltam.

- Beszélj, ki vagyok?

- Ah, nekem kell válaszolni? Azt hittem, hogy egy kutyával beszélsz! Ki vagy te? Hiszen az nekem mindegy, teljesen mindegy!

- Én Peteh vagyok, a vérindiánok bátor főnöke!

- Bátor? Pshaw! Száz ember hátulról három ellen!

- Még pedig a vérindiánok híres főnöke!

- Híres? Pshaw! A te embereid ismernek, rajtuk kívül csak igen kevesen!

- Büdös patkány! Ne felejtsd el, hogy az életed a kezemben van!

- A tiedben? Hallod, én nem tőled nyertem az életemet és így nincs módodban sem, hogy elvedd azt tőlem! Ti hátulról támadtatok meg engem, anélkül, hogy én bármi rosszat is tettem volna nektek. Ennyi az egész. Hogy ezután mi fog történni, azt majd még meglátjuk!

- Azt nem fogjuk meglátni, az már el is van határozva!

- Ah?

- Igen. Még az éjszaka meg fogtok halni!

- Igazán? Én nem hiszem!
- Ha nem hiszed, a halál kétszeres félelemmel fog rád törni. A legnagyobb kínzásokat szántuk a számodra!
- Jól van! Én kész vagyok, fogjatok hozzá!
- Most még nem. Neked még néhány kérdésre kell válaszolnod!
- Tehát kérdezz!
- Honnan jöttök?
- A sápadtarcúak városaiból.
- Hova akartatok menni?
- Még feljebb a hegyek közé.
- Miért?
- Aranyat keresni.
- Igaz ez?
- Old Shatterhandot úgy ismerik, mint hazug embert?
- Nem akartatok ti a vérindiánok harcosai ellen küzdeni?
- Nem. Sejtelmünk sem volt arról, hol vannak most ezek az emberek.
- Uff! Tehát csak aranyért jöttetek?
- Kérdezd meg a kísérőimet!
- Azok néma kutyák, melyek sem ugatni, sem harapni nem tudnak.
- Igaz, csak velem egyedül kell számolni és éppen azért rettenetes hőstett, hogy száz kiválogatott harcos a bátor és híres főnöknek, Petehnek, a vezetése alatt, engem, aki egyedül vagyok, alattomosan fejbe ver! Az összes tábornokok mellett és minden legelőn erről fognak regélni és a vérindiánok dicsősége az egyik nagy víztől a másikig fog visszhangozni!
- Hallgass! A mi törzsünk dicsősége oly nagy, hogy már nem kell semmit sem hozzátenni!
- Mindenesetre az a látszata, mintha az lenne a szándékotok, hogy csökkentsetek, ahelyett, hogy növelnétek. Orvul megtámadtok embereket, akik titeket nem bántottak!
- Old Shatterhand ellenségünk.
- Nem.
- De az!
- Bizonyíts be!
- Néhány nyár előtt elkergettetek tizenöt harcost amellől a víz mellől, amelyet a sápadtarcúak Por-folyónak neveznek!
- Tovább!
- Tovább nincs, de ez is elég!
- Uff! Ha ez az egész ok, amiért ellenségnek tekintesz minket, akkor sajnálni kell téged! Én Winnetouval a Por-folyó mellett tanyáztam és a te tizenöt embered ott kóválygott körülöttünk, anélkül, hogy nyíltan merte volna magát mutogatni. Aki ilyet tesz, annak rossz szándéka van.

Megfoglunk közülök kettőt és egészen barátságosan megmondtuk nekik, hogy mindenkire rá fogunk lőni, aki titokban a közelünkben settenkedik. De aki nyíltan hozzánk jön, azt szívesen fogadjuk. Ezután elengedtük őket. Ők elmentek és attól kezdve tizenhárom társukkal egyetemben se nem láttuk őket, se nem hallottunk róluk. A legkisebb bántódásuk sem esett.

- De nem túrtétek meg őket!

- Miért nem közelítették nyíltan hozzánk?

- Ne védelmezd magad!

- Pshaw! Igazságtalan szemrehányásokat nem tűrök! Sokkal okosabban tetted volna, ha nem is említéd ezt a dolgot, mert nem nagy dicsőség a törzsedre, ha tizenöt harcos elmenekült két egyedülálló ember elől, akik még csak nem is nyúltak a fegyverükhöz. Egyetlen igazságosan gondolkozó ember sem mondaná, hogy minket ez esemény miatt ellenségeteknek lehet tekinteni. Most azt kérdelem tőled, miért támadtál itt meg bennünket?

Gúnyosan felkacagott és gúnyolódva kérdé:

- Talán azt kívánnád, hogy feloldozzalak titeket és engedjelek ellovagolni?

- Nem, - válaszoltam, szintén kacagva.

- Miért nem?

- Mert szeretem az ilyen élményeket. Ha már egyszer elfogtatok, a foglyotok akarok maradni, ameddig nekem tetszik.

- Tetszik? Uff, uff! Az eszed a legjobb úton van, hogy elhagyjon!

- Dehogya is! Nagyon szívesen nálatok maradok egy darabig, mert szeretném látni, milyen arcot fogsz vágni, ha búcsút veszek tőled, anélkül, hogy te el akarnál bocsátani.

- Uff! Tehát meg akarsz szökni?

- Szökni? Nem! Ez a kifejezés: szökni, olyan gyávára illik, aki nem merészel az ellenfelével szembeszállni. A mi elválásunk igen valószínűleg egészen más természetű lesz. Tehát itt maradok nálatok, főleg, mert látom, hogy szívesen fogadtok. Ha majd már nem fog tetszeni nekem nálatok, elmegyek magam anélkül, hogy neked kellene felszólítani a távozásra.

Ez a nemes fennhéjázás részemről annyira dühbe hozta, hogy felugrott, hozzám lépett, meg-rúgott és felkiáltott:

- Kutya, én átlátok rajtad! Félsz a kínhaláltól és inkább szeretnél gyorsan kimúlni. Azért ingerelsz, hogy öljelek meg haragomban. Nehogy azt hidd, hogy olyan ostoba vagyok, és megteszem ezt! Lassú halállal fogtok meghalni, olyan lassú halállal, hogy azt hiszitek, hónapok múlnak el minden percben. Most már beszéltem veled és nem akarok többet hallani. Hallgass tehát!

Mi sem volt nekem kellemesebb, mint ez! Leült a helyére. Nem sokáig élvezhettem azonban azt a gyönyörűséget, hogy nem kell őt tovább hallgatnom, mert most Corner hangja hangzott arról az oldalról, ahol társaival együtt szintén megkötözve feküdt:

- Annak a kutyának odaát, aki Old Shatterhandnak nevezeti magát, persze abba kell hagynia az ugatást és üvöltést, de annál szükségesebb, hogy most már mi beszéljünk veled. Mikor engedsz minket szabadon?

- Ma nem! - felelte a főnök röviden és fenyegetőleg.

- Emlékeztetek szavadra, amit nekünk adtál.

- Hallgass!
- Nem hallgatok!
- Akkor elhallgattatlak!
- Mi önként engedjük magunkat megkötöztetni!
- Hja, olyan ostobák voltatok!
- Hogy Old Shatterhand és Winnetou, ha meglesnének titeket, azt gondolják, hogy ti a mi ellenségeink, tehát az ő barátjaik vagytok. Megígérted, hogy azonnal szabadon bocsátasz, mielőtt elfogtátok ezt a két ember. Vagy le akarod tagadni?
- Nem.
- Úgy tartsd be a szavadat!
- Hallgass, kutya! Peteh, a vérindiánok híres főnöke, mindig megtartja a szavát!
- De velünk szemben mégis meg akarod szegni!
- Ki merészkedik ilyent állítani?
- Én!

Kegyetlen, mondhatnám vérszomjas, széles mosoly vonult át a főnök arcán és kacagva mondá:

- Nincs egyetlen sápadtarcú sem, akinek ész lenne a koponyájában! A fehér, akit Cornernek neveznek, feleljen nekem még egyszer, de úgy, ahogy illik! Mikor kell titeket szabadon bocsátanom?
- Ha elfogtad őket! - válaszolt a kérdezett.
- Kit akartam én elfogni?
- Winnetout, Old Shatterhandot, meg a két másikat.
- Elfogtam őket?
- Igen.
- Winnetout is?
- Őt persze nem.

- Uff! Szedd tehát össze a gondolataidat! Amíg az apacs nincs még a kezeim között, nem kívánhatjátok, hogy szabadon engedjelek!

Cornert, úgy látszik, meglepte a következtetés; egy darabig hallgatott, de azután annál hangosabban és erélyesebben förmedt fel.

- Ez kifogás, alattomos kifogás! Hiszen csak arról volt szó, hogy Winnetout és Old Shatterhandot megtévesszük, ha idelopódkodnak. Ennek az idelopódkodásnak vége, tehát a mi fogságunknak is!
- Persze, te így magyarázod. Én azonban ahhoz tartom magamat, ahogy én magyarázom a megállapodást. Winnetout is el kellett fogni; ő elmenekült, tehát a feltételek nem teljesültek egészen.
- Okai vagyunk-e mi az ő szökésének? Vigyáztatok volna jobban rá!
- Te fehér féreg! Talán bizony merészkedsz szemrehányásokat tenni nekünk?

- Azt nem; de követelem, hogy tartsátok meg a szavakat! Ha ezt nem tennéd, mi...

- Mit, ti? - szakítá őt félbe Peteh dörgő hangon. - Olyan embernek tartod magadat, akinek megengedem, hogy előírja nekem, mit kell tennem? Igazán azt hiszed, hogy súlyt helyezek arra, milyen véleménnyel vagytok felőlem? Hogy ilyen rühös kutyák hazugnak tartanak-e engem, vagy sem, arra fütyülök. A sápadtarcúak sok száz nyáron keresztül mást se tettek, mint hazudtak nekünk és megcsaltak bennünket; mi ellenben legyünk becsületesek? Ha azt tesszük, amit tőletek láttunk és tőletek tanultunk, akkor magatokat hibáztassátok, ne minket! Eszem ágába se jut, hogy elhitesse veletek, hogy én meg akartam tartani a szavamat; akkor se engedtelek volna szabadon, ha az apacs nem menekült volna el. Ha másként gondoltátok, akkor nevéssétek ki magatokat!

- Az ördögbe is! Ez őszinte beszéd volt! Most legalább tudjuk, hogy hányadán vagyunk. Tehát megcsaltatok minket!

- Igen, megcsaltunk titeket! - kacagott fel Peteh.

- Azért a szolgálatért, amit neked tettünk!

- Nekem? Nektek vált javatokra ez a szolgálat, nem nekem! Meg akartátok magatokat bosszulni és nekem kellett az eszköznek lenni a bosszúért. De Peteh nem engedi, hogy őt kihasználják és egy sápadtarcúnak az engedelmes négerje legyen. Peteh egy medve, aki ugyan szívesen megengedi, hogy etessék, de azután azt, aki etette, szintén megeszi.

- Micsoda aljasság!

Corner olyan bátorsággal beszélt, ami jobb ügyszó lett volna érdemes. Persze ez nem volt az a nemes merészség, amire csak nemes ember képes nemes ügy érdekében, hanem csak felindulás volt afelett, hogy megcsalták és beleesett a csapdába. Hogy ő most ugyanabban a veremben feküdt, amit nekünk akart ásni, elfeledtette vele a helyzetében annyira szükséges óvatosságot és olyan kifejezésekkel dobálózott, amelyeknek a főnököt fel kellett ingerelniük. Hiszen én sem beszéltem vele udvariasan, de mint becsületes ember egészen más helyzetben állottam az indiánok vezetőjével szemben, mint Corner, akit a főnök úgy tekintett és úgy kezelt, mint a fehér fajnak egy végtelenül megvetendő képviselőjét. Peteh szemei fenyegetőleg rándultak össze és nem is kimondott szavaknak hangzott, hanem inkább sziszegésnek, amint ezt kérdezte:

- Hogyan... hogy mondtad?

- Aljasság! - ismételte Corner.

A következő pillanatban a főnök mellette állott, teljes erejéből hasbarúgta és felkiáltott:

- A lassót! Lassót neki! Azonnal! Lassót kell kapnia, amíg csak csurog belőle a vér! Vért akarok látni, vért!

Magánkívül volt dühében. Arcvonásai eltorzultak és egyre csak rugdosott lábával az elővigyázatlan emberbe. Teljesen úgy látszott, mintha a beleit akarná kitaposni. Corner nyögött a fájdalomtól és hogy kikerülje a rúgásokat, minduntalan fel- és ledobta magát. Ez helytelen volt, mert így mindig a hasán találta Peteh. Nekem is volt szerencsém ilyen rúgást kapni, de minden támadás ellen kell az embernek védekezési módot találni! Mihelyt Peteh rúgásra emelte a lábát, megfordultam és ennek folytán a rúgást felfogtam a cipőmmel, ahol, úgy gondolom, még sincsenek olyan nemes részek mint a hasban. De Corner nem fordult meg, hanem folyton csak le- s felemelkedett bilincseiben és így a rúgások állandóan csak veszélyes helyeken érték.

Azután megfordították úgy, hogy hátával felfelé feküdt. Egy vörös a nyakára térdelt, ketten pedig összekötözték lábait fogták; felnyitották kabátját, mellényét, majd egy negyedik és ötödik indián teljes erőből verni kezdték összefonott lassójukkal. Minden ütésnél felhangzott az áldozat kiáltása. A fenyítés további folyamán az egyes kiáltások ordítássá vegyültek. Ez később erős nyögésbe, majd egyre halkabbá váló nyöszörgésbe ment át, végül pedig a fájdalom egy hangos üvöltésével ért véget. Úgy hangzott, mintha ebben az üvöltésben utolsó életerejét adta volna ki!

- Uram, Istenem! Meghalt; agyonverték! - sóhajtott mellettem Carpio.

Ezek voltak az első szavak, amik elhagyták ajkait, mióta foglyok voltunk. Reszketett. Rost odasúgta nekem:

- A főnök egészen bizonyosan eltörte néhány csontját; örökre nyomorék marad, ha egyáltalában életben van még!

- Örökre? - kérdeztem. - Ennek az örökkévalóságnak Peteh szándékai szerint nem lesz nagyon hosszú a tartama, mert Corner is a kínczölöpre van szánva.

- Ön azt mondta: is! Tehát mi is?

- Igen, de azért ne aggódjék! Ebben a bőrben még nem halunk meg.

- Ebben a bőrben? Hogy érti ezt?

- Ha igaz az, amit az élettani tudósok, tehát ön is, állítanak, tudniillik, hogy az emberi test az anyagcsere folytán két év alatt teljesen megújul, akkor mi bizonyára még sokszor fogunk új bőrt kapni, mielőtt kínczölöpön halunk meg.

- Hála Istennek, hogy ön még tréfálni tud! Ki gondolta volna ma reggel, hogy már este kínczölöp-jelöltek leszünk.

- Ez csak ön előtt tűnik fel olyan rendkívüli dolognak. Itt, a vad Nyugaton sohasem tudja az ember reggel, hol, hogyan, kicsoda, vagy micsoda lesz este. Csak ne veszítse el bátorságát! A szerencsétlenség sokkal jobban fog végződni, mint ön azt gondolná.

- Ön mondja ezt? Még ön vigasztal minket, akik hibásak vagyunk, hogy így történt minden?!

- Szemrehányásokkal ezen már nem lehet segíteni. Szemrehányások tehát teljesen feleslegesek. Önt is bizonyára azonnal lerántották és megközték, mihelyt engem fejbe vertek a puskatussal?

- Igen. Sajnos, már igen későn mondta nekem egy benső hang, hogy micsoda ostobaságot műveltünk. Lehetséges lett volna még a megmentés, ha azonnal, amint visszatért, megmondtuk volna önnek, hogy ki rejtőzködött el itt?

- Természetesen! De ne beszéljünk többet róla! A lovakra fognak minket kötni és így a következő napok nem lesznek éppen a legkényelmesebbek, de az életünkért majd csak akkor kell aggódnunk, ha szólok önnek. A menekülés nem fog sokáig várni magára.

- Megmenekülés! Tehát igazán hisz benne?

- Igen; de nem csak hiszek, hanem meg is vagyok arról győződve. Először önmagamat is képesnek tartom arra, hogy megszabadítsam mindhármunkat; azután számítok az upsarokákra, akiknek valószínűleg hatalmas prédikációt fogok tartani érdekünkben, végül pedig rábízhajjuk magunkat Winnetoura, aki nem fog nyugodni, amíg nem leszünk ismét szabadok.

- Talán idehozza segítségünkre a sosónokat?

- Egyelőre nem. Ő nem távozott el, hanem elrejtőzött, hogy követhessen minket és mindent megfigyeljen, ami velünk történik. Azután majd azt fogja tenni, amit a legjobbnak lát.

- Vajon mi lehetne az a legjobb, Mylord? Bevallom őszintén, hogy én nem tudnék tanácsot adni magamnak, mert én meg tudom ugyan különböztetni például a harántcsíkos izmot...

- A csuklyás izomtól! - vágta a szavába.

- Bocsánatot kérek! Nem a csuklyás izmot, hanem az elülső, nagy, rovátkos izmot akartam mondani, ha nincs ellene kifogása!

- Egyáltalában nincs! Nekünk nemcsak összes izmainkat, hanem egész testünket, főleg pedig az agyunkat meg kell feszítenünk, hogy a rövid fogságot elviselhessük és sikeresen kikerüljünk belőle. Nagyon levert vagy, kedves Carpio?

- Nem, egy cseppet sem, - felelte a kedves fiú, teljesen várakozásom ellenére, mert azt hittem, hogy éppen ő teljesen el fogja veszteni bátorságát. Ezért még egyszer megkérdeztem:

- Nem? Igazán nem?

- Még csak eszem ágába sem jut! Nagyon szépen kérlek, ne tarts engem olyan erélytelen és belátás nélküli embernek! Corner rettenetes megfenyítése megrázott engem, pedig ő rászolgált velünk szemben; ezt bevallom; de magunk miatt egy cseppet sem aggódom. Igen jól tudom, hányadán állunk és teljesen meg vagyok arról győződve, hogy te, mint tapasztalt westman és Old Shatterhand, ugyanarra a gondolatra jöttél. Hiszen az egész olyan egyszerű, hogy a kis gyerekek is ki kellene találnia!

- Miféle gondolatról beszélsz?

- És te még kérdezed? Komolyan kérdezed ezt?!

- Természetesen! Mégis csak hallanom kell, hogy tényleg ugyanaz a gondolat-e, ami az enyém.

- Ez igaz! Én ugyanis azon a véleményen vagyok, hogy ezek a vadak nagy tévedést követtek el.

- Ah!

- Igen! Ha gyakran művelt fehérek sem tudják, hogy mit tesznek, akkor egyáltalában nem csoda, ha ily műveletlen indiánoknál is előfordul egyszer egy ilyen szórakozottság. Hogy ennek éppen mi lettünk az áldozatai, azon egyáltalában nem ütközöm meg, mert, ahogy tudod, nekem már az a rendeltetésem, hogy szenvedjek más emberek esztelenségei miatt. Mit szólsz ehhez a gondolathoz? Azt hiszem, eltaláltam az igazat.

- Hm, igen! Tegyük fel tehát, hogy szórakozottságról van szó!

- Jó! Hiszen nem is foroghat fenn egyéb, mint egy gondolat-zavar, amelyet tisztáznunk kell. Az indiánok csak összecseréltek bennünket!

- Kivel?

- Azt persze már nem tudom. Mi semmi rosszat nem tettünk ellenük, bizonyára összetévesztenek minket valamely más személyekkel, akik valamilyen módon megbántották őket. Én megmondanám ezt nekik, teljes nyugalomban és felindulás nélkül megmagyaráznám nekik. De nem értenek meg engem. De te beszélsz a nyelvükön, ahogy az előbb hallottam és így nem eshetik nehezedre megmagyarázni, milyen hatalmas bakot lőttek. Meg fogod tenni?

- Jó, meg fogom kísérelni.

- Megkísérelni? Kísérletről szó sem lehet. Itt nyilvánvaló, le sem tagadható tévedésről van szó, amit azonnal be kell látniok, mielőtt kellőképpen beszélsz velük. Elhíheded nekem, hogyha én úgy érteném a nyelvüket, mint te, akkor legfeljebb egy-két percbe kerülne, hogy a haragos ellenségből, aminek most mutatkoznak, a legjobb barátokat csináljak!

- Ez a siker egészen hihető, ha nem is olyan gyorsan, kedves Carpio. Láttad és hallottad, hogy milyen izgatott most a főnök. Most egyáltalában nem lehet vele beszélni.

- Jó, várj tehát holnapig! Talán holnap nyugodtabb és hozzáférhetőbb lesz a te meggyőző kimagyarázkodásodra.

- Majd meglátjuk! Most mindenek előtt az a kérdés, hogyan fogod ezt az éjszakát kiállani.

- Óh, remélem, egészen jól. A szíjak, melyekkel összekötözték, nem nagyon szorítanak és mivel igen fáradt vagyok, azt hiszem, egészen jól fogok aludni.

- Akkor próbáld meg most rögtön! Jól össze fogunk bújni, hogy melegítsük egymást.

- Igen, jer csak közelebb! Nagyon sajnálnám, ha fáznod kellene.

Szegény, kedves Carpio! A jó gyerek nekem szánta azt a jótéteményt, amit én akartam neki nyújtani. Nem is telt sok időbe, már elaludt. A vörösek szintén fáradtak voltak, beburkolódtak takaróikba, miután Peteh meghatározta az örködés sorrendjét. Két embernek kellett mellénk ülni, akik óránként váltakoztak. A másik fogolycsoport éppen úgy két őrt kapott. Nagyon kellemes volt nekem, hogy bennünket ilyen módon szétválasztottak. Amennyire az egyetlen tűzlángnál, amit egész éjszakán át tápláltak, megfigyelhettem, Corner mozdulatlanul feküdt. Abban kételkedtem, hogy meghalt volna, mert az feltehető volt, hogy egy, a kínzócélpőn való halálra szánt foglyot nem fognak ettől a sorstól idő előtti agyonveréssel megszabadítani. Többet természetesen nem tudhattam, mert igen távol feküdtek tőlem ahhoz, hogy megfigyelhettem volna, milyen hatással voltak rá az ütések.

Az éjszakát rosszul töltöttem. Már gyakran aludtam megkötözve és ha egyedül vagyok, valószínűleg ma is így lett volna, pedig olyan óvatosak voltak és éppen engem úgy megkötöztek, hogy fájtak a szíjak. De két társam minduntalan felébredt; a természetellenes helyzet, hogy kezeik a hátukra voltak kötve, éppen olyan gyakran felköltötte őket, mint a hideg, ami igen keményen érezhető volt. Ha aludt az egyik, ébren volt a másik; nekem folyton vigasztalni és csillapítani kellett őket. Pedig az én sorsom se volt jobb, mint az övék. Sőt a húsbomba vágó szíjak folytán még rosszabb volt. Minthogy ők voltak az okai, hogy a vörösek kezei közé kerültünk, némi önuralom kellett ahhoz, hogy ne legyek türelmetlen velük szemben.

Rettenetesen keserves és hosszú éjszaka után végre felpirkadt a hajnal, anélkül, hogy lehunytam volna a szemeimet! A vörösek felkeltek és eloldották lovaikat, hogy megittassák; közben elfogyasztották reggelijüket, amely szárított bölényhúsból állott és amivel huzamos időre el voltak látva. Ez természetes is, hiszen háborúban nem bízhatja magát rá az ember a vadászatra. Mi is kaptunk belőle, de nem oldották fel a kezeinket az evéshez, hanem úgy tették be a falatokat a szánkba, mint a gyermekeknek, amikor etetik őket.

Carpio most már ragaszkodott ahhoz, hogy csak beszéljek a főnökkel és világosítsam fel állítólagos tévedéséről. Mindenféle lehetséges és lehetetlen okot kellett összekeresgélnem, hogy bebizonyíthassam türelmetlen barátomnak, hogy ennek még nem jött el az ideje.

Kiderült, hogy Cornert lehetetlen volt lóra ültetni. Rövid tanácskozást tartottak, aminek az lett az eredménye, hogy tutajt építettek és azon szándékoztak elszállítani. Négy embernek kellett vele maradnia, hogy a Hús-folyóból a Platteba és ezen egész a Sweetwater torkolatáig szállítsák. A Sweetwater partját kellett azután felfelé követnünk.

Elindulásunk előtt még nagy jelenet volt a lovammal. Alig szükséges megemlíteni, hogy az indiánok eltulajdonították a mi jó lovainkat és nekünk az ő legrosszabb gebéiket szánták. Fel kellett ülnünk és azután a lovon kötöztek megint össze bennünket. Peteh el volt ragadtatva a feketémtől és a maga részére szemelte azt ki. Hatátitlá egészen csendesen állott és türte, hogy nyeregbe szálljon. Csak szavamba került volna és a mén engedelmes lett volna hozzá. De mivel én ki nem ejtettem azt a szót, a ló kettőt ugrott, amire be volt tanítva és a főnök lepottyant a hátáról. Először egészen elbámult, majd elfogta a szégyenérzete és újból felszállott, hogy most már bizton ülve maradjon. De újra lerepült. Ez úgy feldühösítette, hogy bizonyára agyonlőtte volna a mént, ha valami közönséges lóról lett volna szó. Megismételhetette volna a kísérletet, feljutott volna a lóra, de csak annál gyorsabban esett volna le újra. Hogy a dolgot megrövidítem, közelebb nógattam a lovat, melyen ültem és látszólag csak magamnak, de valójában azért, hogy Hatátitlá is hallja, ezt az egyetlen egy szót ejtettem ki, hogy „nehvis!”

A mén hátra szegezte a füleit és most már bizonyos volt, hogy nem fog a világon senkit felengedni magára. Amikor a főnök újból feléje nyújtotta kezét, harapott és felé rúgott. Mások is odaléptek, hogy segítsenek Petehnek, erre a fekete felágaskodott, nekik rontott és szétkergette őket. Azt sem engedte, hogy kantáránál fogva vezessék, mindent megkíséreltek vele, de hiába. Kénytelen volt a főnök engem feloldoztatni és megengedni, hogy saját lovamat lovagolhasam. Erre elindultunk.

Sajnálatomra olyan veszedelmesnek tartottak engem, hogy elválasztottak Rosttól és Carpiotól. Azt gondolták, hogy velük együtt még valami tervet szöhetnek a szökésre. Két kísérőt kaptam jobbról és kettőt balról, akik egy pillanatra sem vették le rólam a szemüket. Ez nekem nagyon közömbös lett volna, ha nem sajnáltam volna két társamat. Azért őket még a menet élére is vitték. Engem egészen hátra kényszerítettek és mivel messze szétnyúló libasorban lovagoltunk indián módra, csak este láttam viszont társaimat.

Egész napon át a Platte völgyében haladtunk.

Hol egymáshoz közelálló, hol visszanyúló hegyek között. Rövid idővel tizenkettő után áthaladtunk a tömör Pyramide-Rockon és délután megpillantottuk egy helyen, a Sand Creek torkolatával szemben közeledni a tutajt Cornerrel és őrzőivel. Ez a Sand Creek nem tévesztendő össze a Big Sandy Creekkal, mely a Green Riverbe ömlik és amelyet egyszer már említettem.

Először egészen a Sweetwater torkolatáig akartunk eljutni, de mivel a tutaj a főnöknek olyan kapóra érkezett, megállást parancsolt, hogy itt keljünk át a Platten. Az átkelés, bár nem volt könnyű feladat, mégis baj nélkül megtörtént. A tutaj is kikötött és Cornert, aki útközben kissé összeszedte magát, most már lóra ültették. Azután még az Arkansas Creekiig lovagoltunk, mely a Ferris-hegyekből ömlik alá. Ott megállapodtunk, hogy tábort üssünk.

Itt láttam viszont, mint már említettem, Rostot és Carpiot. Távol tartották tőlem, és ezért csak egyszer sikerült megnyugtatólag feléjük bólintanom. Carpio nagyon kimerültnak látszott; végtelenül sajnáltam, de sajnos, nem tehettem érte semmit.

Ezt az éjszakát bilincseim dacára átaludtam az első perctől az utolsóig. Korán, már virradatkor tovább indultunk, még pedig ugyanabban a sorrendben, mint tegnap. Engem megint elszakítottak a társaimtól. A lovaglás most nagyon fárasztó volt, mert több, igen nehezen járható folyón kellett átgázolnunk. Egymás után keltünk át az Angwa-, Cherry-, Whiskey-, Muddy-, Thowan- és Cottonwood-Creeken és következő éjszaka a Crooks-Creek mellett maradtunk, ahol délről a Green-hegység, északról a Gránit-hegység határolta táborunkat.

Ezen az estén még csak nem is inthettem oda Carpionak, oly távol tartottak tőle és Rosttól. Amikor másnap reggel újból lóra kötöttek, ők ketten őrzőikkel együtt már túl voltak a Creeken.

Innen kezdve délutánig majdnem pontosan nyugati irányban haladtunk tovább. Átlovagoltunk a Sweetwater-folyón, meg az Antelope Hillsen és oly közel jutottunk a Southpasshoz, hogy azon a helyen ütöttünk tanyát, ahol a Willow Creek a Sweetwaterrel egyesül.

Ma is lehetetlen volt a társaim mellé férkőznom. Nagyon aggódtam miattuk, főleg Carpioért. Igen hideg volt idefenn, a hegyek már havat hordtak csúcsaikon. Más viszonyok között a magas hegység fenséges látképe mély benyomást tett volna rám, de így figyelemre se méltattam. A másnapról is csak annyit mondhatok, hogy végre elhagytuk a Southpasszt és lefelé haladtunk a Pacific Creek túloldalán.

Már déltájban észrevettem, hogy valami fontos esemény van készülöben. Még szorosabbra húzták a kötelékeimet és négy örömhöz újabb kettőt kaptam. Most már hatan voltak. Ezzel szemben azonban elvesztettem a szemeim elől mindazokat, kik előttem lovagoltak. Azt következtettem ebből, hogy közeledünk célunkhoz. Egyedül maradtam a hat vérindiánnal, míg Peteh a többiekkel előre sietett, hogy előbb érje el a varjúk táborát, mint én és ezeket előkészíthesse egy fontos fogoly megérkezésére.

Másnak a szíve most hangosabban dobogott volna az aggodalomtól. Nekem nem; bensőleg egészen nyugodt voltam. De ha igen nagy aggodalomban lettem volna is, éppen most olyas valami történt, ami egyszerre eloszlatta volna minden félelmemet. Éppen egy meglehetősen szűk völgykatlanon haladtunk át, amikor lövés dördült el; hogy hol, azt csak az én fülem tudta megállapítani, mert a sziklafalak tisztereszen visszhangzottak az erős dördüléstől. Ez az én medveölöm volt, melynek hangját jól ismertem. Winnetou adta le a lövést, hogy értesítsen arról, hogy nincs messze tőlem. Megkockáztathatta ezt most, hiszen a varjúindiánok táborának közelében egy lövés nem tűnhetett fel. Ezek a vörösek bizonyára keresztül-kasul bolyongják a vidéket, hogy vadászhassanak. Meg voltam győződve, hogy az apacsok főnöke minden eddigi tanyahelyünket kikémlelte, mégis anélkül, hogy eddig alkalma nyílhatott volna, hogy megmentsen. Ez főleg azzal magyarázható, hogy Rosttól és Carpiótól elválasztottak engem. Winnetou mind a hármunkat ki akarta szabadítani.

Minél tovább jutottunk, annál gyakrabban bukkantunk ló-, sőt lábnyomokra is, melyek nem az előttünk lovagló vérindiánoktól származtak. Upsaroka-nyomok voltak. Végül már mindenfelé hemzsegték. Ebből a tábor közelségére lehetett következtetni. Amikor két nagyon szorosan összenyúló csúcs között áthaladtunk, elénk is tárult a tábor. Kis, szabad fennsíkon terült el, amely minden irányban legfeljebb egy angol mérföldnyi átmérőjű volt.

Elbámultam, hogy egyetlen egy sátrat sem láttam! Idefenn, a hóval borított hegyek között, ebben az előrehaladott évszakban, a varjúindiánoknak idegen környéken, csak durva lomb-sátraik voltak, amelyek már most is csak fél védelmet nyújtottak! Teljesen megfejthetetlen volt előttem, hogy miért választották a varjúk ezt a késői időt háborújukhoz. A tél ma-holnap beköszönhetett hóviharaival és lehetetlenné tehetette a visszavonulást a Laramie felé. Akkor mi lenne? Talán egészen bizonyosra vették ezek az elővigyázatlan emberek, hogy feltétlenül legyőzik a sosónokat és azután a telet a legyőzöttek védett falvaiban tölthetik el! Akkor egészen megbocsájthatatlan módon elszámították magukat a mi barátunkkal, Avah-Niahval, a kigyóindiánok főnökével szemben.

A rendnek még csak nyomát sem lehetett látni. Nem voltak utcák, sem kunyhósorok. Minden rendszer nélkül voltak itt-ott elszórva, akár a vakondtúrások a mezőn. Megérkezésünk pillanatában minden kunyhó üres volt. Sőt a kunyhók között elterülő térség is, mert az indiánok a

tábor előtt gyülekeztek össze, hogy bennünket bámuljanak. Két sűrű sort alkottak lóháton, teljes fegyverzetükben. Nekem közöttük kellett elhaladnom. A sor végén állott Yakonpi-Topa, a kikatsák vezére, a többi upsaroka főnökkel, Peteh is közöttük. Ezeket az indiánokat egyetlen fürkésző pillantással mértem végig, hogy hányan vannak. Legalább hatszázra becsültem a számukat.

Nehogy azt higgye valaki, hogy mikor ellépdeltem közöttük, talán bizony zavart arcot vágtam afeletti szégyenemben, hogy fogoly voltam. Ellenkezőleg, mindegyiknek nyíltan, őszintén, vizsgálgató pillantással néztem a harci festékekkel bekent arcába, sőt még lovamat is abban a kacér tánclépésben járattam, ami olyan pompásan állott neki. A vörösek mozdulatlanul ültek lovaikon; egyikük sem moccan; arcuk merev volt, de szemeikben annál több élet ragyogott. Egy hang, egy szó, egy kiáltás nem volt hallható, míg áthaladtunk közöttük és a főnökök elé kerültünk. Természetesen ők is lovon ültek. Arcuk ragyogott az olajfestéktől, tollbokrétájuk lelógott fejükről egészen a ló farára.

Amikor megállítottam lovamat előttük és szememet egyenesen és mereven Yakonpi-Topa arcára szegeztem, anélkül, hogy Petehet figyelemre méltattam volna, az előbbi olyan hangon szólított meg, mint mikor egy uralkodó a legutolsó alattvalójával beszél:

- Mit gondolt Old Shatterhand, mikor átlovagolt ezeknek a bátor harcosoknak a sorain?
- Hazám hatalmas császáraira és királyaira gondoltam, akiket éppen így harcosok fogadnak, ha bevonulnak valahova, mint most engem.
- Uff! Old Shatterhand híres uralkodókkal hasonlítja össze magát. Pedig bilincsek vannak kezein és lábain!
- Büszke vagyok rájuk, mert nem szégyenítenek meg engem; hanem csak azok gyávaságának bizonyítékai, akik, bár százan voltak, nem merészkedtek nyíltan elém, hanem hátulról, a bokorból, ütöttek le!
- Uff! Szabad egy fogolynak ilyen szavakat használnia?
- Fogolynak? Yakonpi-Topa, a kikatsa-upsarokák főnöke, mondja meg nekem, hogy kit gondol ez alatt?
- Téged! - felelte csodálkozva.
- Engem? Engem tartasz te fogolynak?
- Uff, uff! A kezeid a hátadon, lábaid pedig a ló hasa alatt vannak összekötve! Fogoly vagy tehát, vagy szabad?
- Szabad vagyok!
- Wei a keh - micsoda beszéd! Látom homlokodon a büszkeséget és szemeid pillantásán a bátorságot, de a szabadságot, amivel büszkélkedsz, nem látom!
- Én sohasem voltam a kikatsák ellensége és az upsarokák harcosainak mindig segítettem harcaikban a sioux-k ellen, akik ugyan rokonaik, de mégis halálos ellenségeik. Így van ez, vagy nincs így?
- Uff! Old Shatterhand igen hetyke hangon beszél, de úgy van, ahogy mondja.
- Azt mondod, hogy úgy van. Ennek folytán tehát szabad harcos vagyok attól a pillanattól kezdve, amelyben közéték érkeztem!
- Te a mi szövetségünk foglya vagy!

- Kicsoda az? Nem ismerem.

- Peteh, a vérindiánok főnöke.

- Pshaw! Ő azt mondta, hogy én az ő foglya vagyok?

- Azt mondta.

- Hazudott. Meg fogom neki mutatni, hogy fogoly vagyok-e, vagy szabad. Nyissátok fel a szemeiteket, ti upsaroka-harcosok!

Aki ismeri az indiánt, az tudja, hogy hogyan kell vele bánni. Semmi sem imponál neki jobban, mint egy merész csíny és a nemes, megindokolt büszkeség még legnagyobb ellenségénél is tetszik neki. Igaz, én meg voltam bilincselve. Kezeim a hátamon, lábaim a ló hasa alatt kettős szíjakkal voltak összekötve. De ismertem lovamat és bízam a szerencsémben. Hátam mögött hatszáz indián állott, magam előtt pedig az elhagyatott tábor láttam. Nem volt közöttünk semmi, csak a főnökök, kik nem voltak olyan csínyre elkészülve. Mint már egy ízben említettem, Westonban Winnetou Iltschijéről, ez a szó: Tschah, mindkét lovunknak parancs volt arra, hogy felágaskodjanak. Jól megszorítottam a lovamat combommal és előrehajolva, ezt a szót kiáltottam. A ló engedelmesen átrepült Peteh és egy alvezér között, és szétkergette lovaikat. Egy második szorítást combommal és a bátorító apacskiáltás: „Tschah”! hatalmas ugrás követte, ami teljesen átjuttatott engem a főnökökön egészen az első kunyhóig; azután bevágatott a pompás állat a táborba. Mögöttem pár pillanatra csend támadt. De a csend után olyan üvöltés tört ki, amilyenre egyetlen nyelvben sincs kellő kifejezés. Nem láttam, csak később tudtam meg: mind a hatszáz indián a tábor felé tolongott, hogy üldözzön. Mindegyik első akart lenni és senki sem akart visszamaradni. Leírhatatlan összevisszaságot, zűrzavart idézett ez elő, amelyben mindegyik gázolta a másikat. Sok ló elvesztette a gazdáját. Valóságos küzdelem fejlődött ki, ami nem ment sérülések nélkül. Kunyhókat sértettek meg, vagy pláne leromboltak; egyes ruhafoszlányok, repülő tolldíszek és más hasonló holmik veszttek el, szóval, egyetlen ember, akit fogolynak neveztek, olyan állapotba hozta az egész tábor és annak lakosait, hogy az valósággal hihetetlennek tűnt fel.

Nekem, kinek a kezei nem voltak szabadok, nem volt csekélység vágató galoppban átjutni a rendszertelenül szétszórt kunyhók között, de mégis sikerült. Hála Hatátitlának, mert minden gondolatomat eltalálta. Az utolsó kunyhón túl alacsony bozót volt; lovam belegázolt, majd átgázolt rajta, hogy csak úgy ropogott. Keskeny erdősáv következett, amelyen át lassabban lovagoltam. Ezután hosszúra nyúló, meglehetősen szabad füves csík kanyarodott köralakban balfelé; ez kedvező volt rám nézve. Újból teljes galoppban repültünk tovább. Kavicsos talaj következett ezután, kúszó növényekkel benöve; barátságos szavakkal bízattam a mént - átjutott rajta. Még inkább balfelől újból erdő. Szerencsémre egymástól meglehetősen távol álló fákkal. Hatátitlá behatolt, mindig távolabb és távolabb, míg csak feltehettem, hogy félkörben körül lovagoltam a tábor. Elértem ennek az erdőcskének a szélét és örömmre megpillantottam azt a két csúcsot jobbfelől magam előtt, amelyek között megérkezésünkkor átlovagoltunk. Balról terült el a tábor. Egyetlen ember sem volt látható, mert valamennyien engem üldöztek. Átvágtattam a táboron a kunyhók mentén és azután ugyanazon a helyen megálltam, ahonnan megkezdtem az indiánok számára olyannyira váratlan lovaglásomat.

Hatátitlá oly nyugodtan állt, mintha soha meg se mozdult volna erről a helyről; csak szép fejének többszörös megrázása mutatta, hogy tetszett neki a dolog. Felülmúlhatatlanul viselte magát! Milyen szívesen kimutattam volna neki elismerésemet azzal, hogy megveregessem, vagy megsimogassam; ám csak szavakkal kedveskedhettem. De így is megértett. Akinek nem volt ilyen lova, az persze alig értheti meg, hogy olyan körülmények is előfordulhatnak, amikor az ember még életét is habozás nélkül kockára teszi ilyen nemes állatért!

Hangokat hallottam az erdőből, amelyből az előbb jöttem ki. Oly hangosan kiabáltak, hogy még itt is meghallottam. Majd lovasok jelentek meg, egy, kettő, öt, tíz, húsz és így tovább. Követték a nyomomat, amelyek a táborhoz visszavezettek. Megdöbbenek. Azután megláttak engem. Mind többen jöttek elő az erdőből, egyenként, majd csoportokba verődve. Szétszórt kozákhadnak látszottak, melynek ott van a gyülekezőhelye, ahol én állottam.

Az elsők, kik elértek, nem tudták, hogyan viselkedjenek velem szemben. A legjobbnak találták, ha semmit sem szólnak, csak úgy körülfigyelnak, hogy ne kínálkozzék alkalmam újabb áttörésre. Ez a gyűrű mind sűrűbb lett. Olyan szorosan tolakodtak hozzám, hogy ezekkel a szavakkal próbáltam magamnak egy kis helyet teremteni:

- Hát az upsarokák fiai döglegyek, amelyeket el kell hessegetni, vagy harcosok, kikből nincs hatszázra szükség, hogy egyetlen lovast őrizzenek? Aki nem féreg, az adjon helyet Old Shatterhandnak!

Ez azonnal segített; a gyűrű kissé kibővült és így maradt hely a főnököknek is, hogy áttörjenek rajta és hozzám férhessenek. Peteh alattomos tekintettel mért végig. De egyetlen szót sem szólt. Az alvezérek csendben voltak, mert nem volt szabad beszélniök. Yakonpi-Topa előttem állította meg fáradtságtól még prüszkölő lovát és az enyémet csodálkozó pillantással végignézte. Az állat ebben a percben fontosabb volt előtte, mint az ember.

- Nos, bebizonyítottam, hogy akkor lehetek szabad, amikor akarok? - kérdeztem.

Nem felelt azonnal, hanem Petehhez fordult és hozzá intézte szavait:

- Peteh, a vérindiánok főnöke, most az upsaroka-harcosok táborában van; mikor megérkezett, azt mondta, azért hozza Old Shatterhandot magával, hogy átadja fogolyképpen nekünk. Még most is ez az ő akarata?

- Igen, - felelte a kérdező. Más embereket is önmaga után ítél meg, tehát szentül meg volt arról győződve, hogy az upsarokák vezére, dühösen a csínytól, amit az imént végrehajtottam, most már kétszeres szigorral fog velem bánni. Ezért hozzátette: - Legyen tettek, hogy a főnökök és öreg harcosok gyülekezete dönthessen halálmódja felett!

Erre Yakonpi-Topa újból felém fordult és megadta a feleletet:

- Igen, Old Shatterhand bebizonyította, hogy szabad lehet, ha akar. Nem értük volna őt utol, mert lovát csak Winnetounak, az apacsok főnökének ménje érheti el. A szíjak sem lennének előtte akadályok, mert egy olyan harcos, amilyen ő, meg tudja magát azoktól szabadítani, ha nincs senki mellette, aki megakadályozza. Hallotta Old Shatterhand, hogy átadják nekünk?

- Igen. De ki merészkedik olyan tárgynak tekinteni engem, akit adni-venni lehet, mint ahogy ajándékot szokás adni, vagy elfogadni?!

- Old Shatterhand ne haragudjék, hanem hallgassa meg, amit én mondok! Száz ellenség elfogta őt és ide hozták hozzánk. Itt hatszor száz harcost talált és megfigyelte mindegyiknek az arcát. A szeme nyílt, a szája az igazat mondja; erős, mint a medve, melyet előlről támad meg; őszinte, mint a virág, mely nem csukja össze kelyhét; de okos is, mint különben egyetlen sápadtarcú sem. És nem fog tőlem olyant kívánni, amit nem adhatok neki. Vakmerő lovaglást végzett és bámulattal töltötte el az összes, itt egybegyűlt harcosokat. Megmenthette volna magát, de önként visszatért, mert tudja, hogy az upsarokák méltányolják a bátor cselekedeteket és meg tudták különböztetni a becsületes ellenséget az alattomostól. Hozzánk való bizalmában nem fog csalódní. Hallotta, hogy a gyülekezet fog felette dönteni. Addig tulajdonképpen megkötözve kellene átadnom őt őreinek. De ha megígéri, hogy a gyülekezet összejöveteléig nem hagyja el ezt a táborat akaratom ellenére és semmit sem tesz, amit el kellene neki tiltanom,

akkor most én magam veszem le róla a bilincseket és abban a kunyhóban lakhatik, amelyet én fogok kijelölni számára.

Ez több volt, sokkal több, mint amennyit egyelőre vártam! Éppen ezért nem haboztam így válaszolni:

- Yakonpi-Topa, a kikatsák nagyfőnöke, bátor harcos, népének bölcs atyja, és minden vádlottnak igazságos bírója. Büszke vagyok rá, hogy közelében és táborában tartózkodhatom. De válaszoljon nekem néhány kérdésemre!

- Old Shatterhand mondja el kérdéseit!

- Beszélhetek-e azzal a két fiatal sápadtarcúval, ha bilincsek nélkül fogok járni, akiket velem együtt támadtak meg hátulról?

- Igen.

- A gyülekezet alkalmával újból megfognak és megkötöznek engem?

- Igen.

- A szavam, melyet adnom kell, a gyülekezet napján túl is köt engem, bármit határozná is el ez?

- Nem.

- Akkor hallgasd meg, hogy mit mondok! Megígérem, hogy a gyülekezet döntéséig nem hagyom el a tábort és semmi olyant nem teszek, amit te helytelenítenél. A gyülekezet előtt megengedem, hogy újból megkötözzenek. De többet nem ígérek. Ha a harcosok és öregek nem úgy határoznának, hogy visszaadják nekem és mindkét sápadtarcúnak szabadságunkat összes holminkkal egyetemben, amiket elvettek tőlünk, úgy mindent, még az életemet is kockára fogom tenni, hogy magamat és őket megszabadítsam. Igen, akkor egyetlen upsarokát sem fogok kímélni, hanem még meg is ölöm, ha az utamba áll és erre kényszerít. Beszéltem. Howgh!

Ez a szó: Howgh! megerősítése a mondottaknak. Körülbelül olyasmi, mint a mi ámenünk; annyit jelent, hogy: kész, be van fejezve!

- Old Shatterhand úgy beszélt, mint egy férfi, - válaszolta főnök. Éppen végső fenyegetése adja meg nekünk a biztonságot, hogy meg fogja tartani az előbb mondottakat. Ő hamisság és csalfaság nélkül való; hulljanak le kötelékei!

Leszállott lováról, hogy sajátkezűleg vegye le rólam a szíjakat. De ekkor Peteh tolakodott közénk és felkiáltott:

- Miért nem kérdeznék meg engem is, a vérindiánok főnökét? Ez a sápadtarcú halálos ellensége az én törzsemnek. Azért adtam át őt nektek, hogy a ti foglyotok legyen és most szabadon bocsátod?

- Peteh testvérem ne dühösködjék feleslegesen! - szólt Yakonpi-Topa. - Megtörténik a te akaratod, meg az enyém is! A tied, mert Old Shatterhand fogoly marad, és az enyém, mert most nem szíjak, hanem a szava köti. A gyülekezet napján újból rátesszük a kötelékeket.

- Nem fogja a szavát megtartani!

- De meg fogja!

- Uff! Mindenért te vagy felelős!

A kikatsák főnöke feloldozott engem és én leszállottam lovamról. Ezt a látványt Peteh nem tudta elviselni: összeszorította ökleit, fenyegetőleg ég felé emelte és felkiáltott:

- Ha csak egyetlenegyszer is merészkedik ez a kutya találkozni velem a táborban, lelövöm!

Én egy pillantásra se méltattam őt, hanem Yakonpi-Topához fordultam, feléje nyújtottam kezemet és megkérdeztem tőle:

- Hallott a kikatsák főnöke valaha valamit erről a kézről?

- Igen, - felelte.

- Mit?

- Azt, hogy ez az ököl még a legerősebb harcost is megöli egy csapásra.

- Az igazat mondták neked. Elvették tőlem a fegyvereimet, de ezt az öklöt meg kellett hagyniok. És most hallgassatok mindnyájan ide, ti bátor upsaroka-harcosok: Most kénytelen voltam meghallgatni azt a kifejezést, hogy kutya; továbbá lelövészel is fenyegettek engem. Az a száj, melyből még egyszer meghallom ezt a szót, vagy valami más efélet, ebben az életben nem nyílik ki többé. És az az ember, aki itt tartózkodásom alatt a kikatsák főnökének engedélye nélkül fegyvert emel ellenem, annak utoljára volt fegyver a kezében. Lesújtom őt, hogy földre hull, mint a kődarab és örökre fekvé marad. Újból beszéltem. Howgh!

Mély csend uralkodott körös-körül. Meg kellett tehát hallania mind az ezerkétszáz fülnek, amikor Peteh szavaimra gúnyos kacajra fakadt és felém kiáltotta:

- Azt hiszed talán, hogy megijedek a kezedtől? Hát emeld rám még egyszer, ha most agyon-gázollak!

Valóban komolyan vette fenyegetését. Hogy keresztülvihesse, megsarkantyúzta lovát és oly gyorsan nekem rontott, hogy alig volt időm félre ugrani. De a következő pillanatban bele-dugtam mutató- és nagyujamat a ló orrlyukaiba. Olyan mélyen hátradugtam, amennyire csak tudtam és orrlyukait össze is szorítottam. Gyors lépést tettem oldalt, úgy, hogy a ló nyaka mellé kerültem - hirtelen felnyomtam a száját, azután gyorsan és erősen hátrafelé rántottam. Másik kezemmel megragadtam a sörényét. A ló hátrarogyott. Még egy rándítás és egészen a földön feküdt. A vérindián kirepült a nyeregből és erre olyan ökölcsapást kapott a fejére, hogy fekvé maradt, míg a ló feltápáskodott és reszketve, a félelemtől prűszkölve állott meg mellettem:

- Uff, uff, uff, uff! - hangzott mindenfelől az elbámult vörösek kiáltása.

- Uff, uff! - kiáltá Yakonpi-Topa is. - Meghalt?

- Nem, mivel azonban le akart engem gázolni, most ő fekszik a földön. Majd magához tér. De ha valami sértő szót mondott volna, vagy fegyverhez nyúlt volna, akkor most már nem élne. Én meg szoktam tartani szavamat.

- Uff! Egy lovat így ledobni, azt még nem látta itt soha senki! Uff, uff!

- Pshaw! Ezt bárki megteheti. Több ügyesség kell hozzá, mint erő. Ha akarod, téged is megtanítlak rá.

- Igen, ezt meg kell tanulnom! Mit akarnak itt ezek a harcosok?

Ezt a kérdést a vérindiánokhoz intézte, akik odafurakodtak és szidalmakat szórtak felém.

- Megtámadta Petehet, a mi főnökünket. Ez vért követel! Meg kell halnia! - kiáltá az öreg, ki a Hús-folyónál a vezér mellett ült.

- Vissza! - parancsolá a kikatsa. - Old Shatterhand az én védelmem alatt áll. És harcosaim védelme alatt is. Kényszeríteni akartok bennünket, hogy fegyverhez nyúljunk ellenetek? Azt akarjátok, hogy legyilkolják egymást a szövetségesek, mert főnökötök elfelejtette, hogy itt, ebben a táborban, csak nekem van egyedül jogom parancsolni?

- Akkor nem lakhatunk az upsarokák táborában, hanem külön tanyát építünk! Mi csak saját törzsünkben való főnöknek engedelmessé válhatunk!

- Testvérem okosan beszélt, - felelte Yakonpi-Topa.

- Egy táborban nem lehet két főnök, ha mindketten parancsolni akarnak. Csináljatok magatoknak másikat!

Ezt nem várta a vén róka! A Hús-folyó mellett úgy vélte, hogy ki kell minket szolgáltatni a varjúknak, amit persze aligha lehetett volna elkerülni. Valószínűleg azt hitte, hogy sorsunk ennek dacára Petehtől függ, mert ő fogja kimondhatni az utolsó szót. Most, hogy a viszonyok ránk nézve kedvezően alakultak, azzal a fenyegetéssel, hogy elkülönített táborba költöznek, nyomást akart a kikatsára gyakorolni, hogy velem másként bánjon el. De az a körülmény, hogy Yakonpi-Topa szaván fogta, anélkül, hogy átlátna szándékán, meghiúsította a tervét. Ez annyira felingerelte, hogy megfélemlített az elővigyázatosságról és fenyegetődésre ragadtatta magát:

- Ha Peteh, a főnökünk, nem lakhatik az upsaroka-harcosoknál, akkor bizonyára nem is fog velük együtt küzdeni a sosónok ellen!

Ezekre a szavakra a kikatsa arca olyan merev kifejezést öltött, ami nehezen elnyomott belső felindulásra mutatott.

- A testvérem a saját nevében beszél, vagy pedig vezére helyett?

- Az ő nevében, a magam nevében és az összes harcosok nevében.

- Ő tehát parancsolni akar itt és ha ezt nem teheti, akkor megtagadja tőlünk a segítséget?

- Igen. El fogod veszíteni száz bátor harcosunkat, még pedig csak emiatt a sápadtarcú miatt, itt ni, aki mindig a ti ellenségetek és a mi ellenségünk is volt. Miután pedig nem azért jöttünk olyan nagy messzeségből, hogy harc és zsákmány nélkül újból visszatérjünk, előrelátható, hogy mire fogja magát főnökünk elhatározni.

- Mire?

- El fog hagyni titeket és a sosónokhoz vezetni csapatát, hogy segítsen nekik ellenetek.

- Uff! A vérindiánok harcosa feleljen nekem néhány kérdésemre. Miért ástuk ki a harci bárdot a sosónok ellen?

Nem nevezte már az öreget „testvéremnek”, hanem „a vérindiánok harcosának”. Haragjának kitörése tehát küszöbön állott. A kérdezett így felelt:

- Mert a sosónok megölték hat upsarokát.

- Honnan tudom én ezt?

- Én mondtam meg neked, ott voltam, mikor elkövették a büntettet. De nem tudtam megakadályozni, mert igen nagy távolságra voltam.

- Tehát a te szád volt, melynek beszéde folytán harcba indultunk, hogy megbüntessük a sosónokat. A te szád volt, mely minket bosszúra tüzelt. A te szád volt, mely a sosónokat gyáva, bűdös gyilkosoknak nevezte és megígérte harcosaitok segítségét. A te szád volt az is, mely

megígérte nekem, hogy ezek a harcosok csak az én parancsaimnak fognak engedelmeskedni. És most idejön Peteh, a ti főnökötök és azt akarja, hogy én engedelmeskedjem neki. Ha pedig ezt nem tenném, azzal fenyegetsz, hogy ellenségeinkhez pártoltok, akikről nem győztél elég rosszat beszélni!

- Csak amiatt a sápadtarcú miatt, akit el akarsz tőlünk venni!

- Pshaw! Ha most a főnököd állana a te helyeden és a te szavaid az ő szájából jöttek volna, akkor a tomahawkkal, nem pedig ajkaimmal felelnék neki; de mivel te nem vagy főnök, olyan választ adok, ami csak neked szól, nem pedig neki. Hallgass ide: Ha ti el akartok menni amiatt a fehér harcos miatt, úgy csak menjetek! Old Shatterhand feje és karja többet ér nekem, mint száz vérindián feje és karja! Ez az, amit neked mondok, nem pedig neki. Ha közölni akarsz velem, csak tessék! Most pedig menjetek el, vagy építsétek fel kunyhóitokat itt a közelben. Ahogy nektek tetszik. De, hogy Old Shatterhanddal mi történjék, azt a gyülekezet fogja eldönteni, melyen Peteh is részt fog venni. De csak ő egyedül. Itt vannak a harcosaim, akik ügyelni fognak, hogy csak Peteh léphessen be a táborunkba. Rajta kívül egyetlen vérindián sem. Beszéltem. Howgh!

Megfordult és intett nekem. Megfogtam Hatátitlá kantárát és követtem a kikatsát. Nem kevés örültem vonakodásom eme további sikerének. Ezt annak köszönhettem, hogy nem engedtem, hogy úgy bánjanak velem, mint valami tapasztalatlan zöldcsőrűvel.

A tábor közepére vezetett, ahol kunyhó állott, amely nagyobb volt a többinél. A bejárat előtt a földre szúrt és tollakkal díszített két lándzsa mutatta, hogy a kunyhó a vezéré. Megkötöttem a lovamat és azután bementem vele a kunyhóba.

Belseje a legcsekélyebb kényelmet sem nyújtotta. Földre terített lótakaró volt egész berendezése, illetve egész bútorzata.

- Old Shatterhand, üljön le itt, míg egy kunyhót építtetek neki! - szólt és ezzel kiment.

- Old Shatterhand! - Ha már annyira vihetném, hogy e helyett a név helyett azt a kifejezést használná, hogy „testvérem!!” Vajon merre volt Rost, meg Carpio? És hol vannak Corner és társa? Itt van-e Hiller is? Különösen ez az utolsó kérdés volt e pillanatban nagyon fontos rám nézve. Hiller nem volt gyilkos. Ha esetleg részt is vett a hat varjúindián megöletésében, bizonyára önvédelemből cselekedett. Ha ő is itt van a táborban, akkor döntsön felettem úgy a gyülekezet, ahogy tetszik. Én el voltam arra tökévelve, hogy Hillert megszabadítom. Persze most még nem tehettem egyebet, minthogy türelmesen várok. És ezt egészen nyugodtan meg is tettem, annál is inkább, mert a tisztán külsőleges előnyök mellett már azt a nagyon fontos erkölcsi előnyt is kivívtam, hogy Yakonpi-Topának az lett a véleménye, hogy a velem való összeköttetés többet ér neki száz vérindiánharcos segítségénél.

Rövid idő múlva visszatért a kunyhóba két vörös kíséretében, akik néhány hosszúkás, takaróba burkolt csomagot hoztak. Letették a földre és azonnal eltávoztak. A főnök leült velem szemben és hosszú ideig nem palástolt figyelemmel vizsgálgatott. Úgy látszik, elvárta, hogy én kezdjem el a beszélgetést, de én tudtam, mivel tartozom a nevemnek és magamnak. Tehát hallgattam. Végül is ő szólított meg ezzel a kérdéssel:

- Old Shatterhand, együtt volt Winnetouval?

- Igen, - feleltem.

- Hol vált el tőle?

- Azt nem is kell a kikatsák bátor főnökének megmondanom, mert bizonyára hallotta a vérindiánoktól és a foglyaiktól.

- Uff! Old Shatterhand igazat beszél. Hol lehet jelenleg az apacsok főnöke?
  - Még ha tudnám is, megmondanám-e neked, akinek a foglya vagyok?
  - Nem. Ő mindent el fog követni, hogy téged kiszabadítson a fogságból, ugyebár?
  - Pshaw! Nincs szükségem a segítségre. Inkább neked kellene az ő támogatása.
  - Uff! Nekem?
  - Igen.
  - Old Shatterhand sohasem mond olyasmit, amit ne tudna bebizonyítani. Kész vagyok meghallgatni ennek az állításnak indokait.
  - Ez igen egyszerű. Te legyőzni akarod a sosónokat és erre a célra hatszáz embered van. De közülük száz vérindiánban már most sem bízatsz. A sosónok pedig több, mint tízszer száz harcost tudnak kiállítani.
  - És együtt is vannak ezek a harcosok? Tudják a sosónok, hogy mi jövünk és hogy hol vagyunk jelenleg?
  - Azt hiszed talán, hogy nem küldenek ki felderítőket?
  - Azokat csak akkor szokás kiküldeni, ha már tudják, hogy meg akarják őket támadni.
  - És ezt nem tudnák a sosónok? Valóban azt hiszed, hogy egy hatszáz harcosból álló csapat átvonulhat a hegyek között anélkül, hogy látnák és megfigyelhetnék őket? Már csaknem egy hónappal ezelőtt beszéltek róla távol innen, a sápadtarcúak városaiban, hogy a varjúindiánok a kígyók ellen akarnak vonulni. Ha a fehérek is tudják ezt, akkor ne értesültek volna erről a kígyóindiánok?
  - Uff! - felelte megdöbbenve.
  - Számíthatsz arra, hogy esetleg még ezernél is több harccsal fognak titeket fogadni. Ezért mondtam azt, hogy az apacs támogatására nagyobb szükséged van, mint nekem.
  - Hogyan segíthetne ő nekünk, mikor ellenségeink barátja?
  - Ő éppen úgy, mint én is, barátja minden vörös embernek; még akkor is a barátjuk marad, ha viszálykodnak egymással. Örömmel hajlandó lenne, hogy békét teremtsen közöttetek és a sosónok között.
- Mindkét kezét tiltakozólag emelte fel és felkiáltott:
- Békét? Kiástuk a harci bárdot, mert a kígyók meggyilkolták harcosainkat; csak vér moshatja le ezt a bűntettet. Hogyan lehetne béke közöttünk? És ha tízszer száznál több sosón vonulna is ellenünk, akkor sem ijednénk meg tőlük, mert Wagare-Tey, a sosónok csapatfőnöke, fiatal kutya, mely még nem tud harapni.
  - Ne felejtsd el, hogy Avah-Niah, a sosónok legfőbb vezére, otthon marad ugyan magas kora miatt, de bizonyára ellátta a fiatal főnököt tanácsával és tapasztalataival!
  - Mit érnek a mások tapasztalatai, ha azok nincsenek az ember fejében? Az apacsok főnökének pedig azt kell tanácsolnom, hogy hadjáratunk alatt is az maradjon, ami jelenleg a te szavaid szerint, tudniillik minden vörös ember barátja. Ha a sosónok pártjára állana, tehát ellenünk lenne, nem lenne többé barátunk, hanem ellenségünk és nem várhatna tőlünk semmiféle kíméletet. Hol volt Old Shatterhand, mikor értesült háborúnkról a sosónokkal?
  - Lenn, a sápadtarcúak országában.

- És miért jött ide fel?
- Hogy segítek a sosónoknak veletek szemben.
- Uff! - fortyant fel, inkább meglepetve, mint haragosan. - Ezt Old Shatterhand ilyen őszintén megmondja?
- Én bátor harcos vagyok és te is bátor harcos vagy. Mindketten büszkébbek vagyunk annál, hogy hazugságokat mondjunk, vagy hazugságokat meghallgassunk és elhiggyünk.
- Uff! Old Shatterhand mindenesetre igen merészen beszél. De nekem becsülnöm kell őt ezért! Tudja, miért ástuk ki a harci bárdot a sosónok ellen?
- Hogy ne mondjak valótlanúságot, határozatlanul feleltem:
- Még nem találkoztam a sosónokkal. Talán tőled is meg fogom tudni.
- Azok a kutyák lelőtték hat harcosomat.
- Igaz ez?
- Igen. Hiszen az előbb hallottad a vérindiánok öreg harcosától, aki szemtanú volt.
- Ki látta még rajta kívül?
- Senki, csak ő és néhány harcosa.
- Olyan ember ő, akinek minden szavát el kell hinni?
- Miért kellett volna kételkednem benne?
- Minden kételynek többféle oka lehet. Én nem tartom ezt az öreget olyan embernek, akiben bízni lehet. Még az sem lehetetlen, hogy amit ő maga tett, azt tolja másra. Megvizsgáltad az ügyet?
- Nem volt rá semmi szükség. Az én hat harcosom elindult, hogy hazahozza a bőröket, melyeket zsákmányoltunk és különböző helyeken elrejtettünk. Előbb az ő hulláikat találtuk meg, azután pedig megtaláltuk a sosónoknál a bőröket. Nem elég bizonyíték ez?
- Hm! Hányan voltak a sosónok?
- Négyen; a kínczölöpön haltak meg.
- Egyedül voltak?
- Nem. Egy sápadtarcú is volt velük.
- Ezt a sápadtarcút Nana-ponak hívják?
- Uff! Old Shatterhand ismeri őt?
- Igen. Sőt még többet is tudok.
- Mit?
- A bőrök, amiket a sosónoknál találtatok, az övék is voltak, vagy pedig már a Nana-poé, aki megvette tőlük. Nem azok a szörmék voltak, amiket a te hat megölt harcosodtól vettek el.
- Uff! - kiáltott fel megint.
- Ennek folytán tehát könnyen meglehet, - folytattam - hogy a harcosaitokat nem a sosónok és nem Nana-po lőtték le.
- Old Shatterhand megfoghatatlan dolgokat beszél.

- Te levelet írtál Nana-po asszonyának?
  - Igen. Hát ezt is tudod?
  - Ebben a levélben négy hónapon belül annyi fegyvert követelsz szabadon bocsátásáért, amennyi napja van az évnak?
  - Úgy van. Ki mondta ezt el Old Shatterhandnak?
  - A squaw. Olvastam a levelet és azért jöttem, hogy tárgyaljak veled a fegyverekről.
  - Tehát annak a squawnak a kiküldöttje vagy?
  - Igen.
  - Uff, uff! Ki gondolta volna ezt akkor, amikor téged mint foglyot hoztak ide! Hajlandó vagyok meghallgatni, hogy miféle közlendője van Old Shatterhandnak ezekről a fegyverekről.
- Nagyon várakozásteljesen nézett az arcomba. A legbarátságosabban rámosolyogtam és így feleltem:
- Mindenesetre meg vagyok arról győződve, hogy Yakonpi-Topa, a kikatsa-upsarokák főnöke, ki most velem szemben ül, nagyon szeretné tudni, hogy miféle mondanivalóm van erről a dolgról. Sajnos, arra kell kérnem, hogy legyen kissé türelemmel.
  - Miért?
  - Ha az ember egy foglyot kivált, előbb tudnia kell, hogy megérdemelte-e az illető a fogságot. Neked tehát meg kell engedned, hogy előbb megvizsgáljam ezt az ügyet.
  - Uff! - válaszolta elutasítóan.
  - És hogy e célból beszéljek Nana-poval.
  - Uff, uff!
  - És főleg azt hallgasd meg, amit most mondok: Még ha át is adnám a kívánt fegyvereket, akkor... is... csak... egyetlen egyszer... adnám át!
- Az utolsó hat szóra igen erős hangsúlyt helyeztem. Megértett engem, de mégis megkérdezte:
- Hogy érti ezt, Old Shatterhand?
  - Csak abban a pillanatban adnám át a fegyvereket, amikor kiszolgáltatják nekem a foglyot.
  - Azt hiszi talán Old Shatterhand, hogy én megcsalnám őt?
  - Engem nem. Szó sincs róla! Engem bizonyára nem. Még hat sápadtarcú volt Nana-poval együtt. Hol van ez a hat ember?
  - Azt nem tudom.
  - Szép! Amikor a fegyverekről beszélek, mindig csak azt az esetet tételezem fel, hogy Nana-po vétket követett el és azt kell a fegyverekkel megváltani. Már pedig mondtam, hogy vétke még nincs bebizonyítva. Előbb vizsgálatot kell indítani. De mindenekelőtt jön a földolog. Egy küldöttet szabad embernek kell tekinteni és úgy is kell vele bánni. Én pedig most fogoly vagyok. Addig tehát nem beszélhetek veled a fegyverekről, amíg nem vagyok szabad.
  - Uff! - kiáltott fel Yakonpi-Topa, a legnagyobb mértékben meglepve attól a tromftól, amit olyan váratlanul játszottam ki.

- Igen, - folytattam én, - ha a gyülekezet nem adná vissza a szabadságomat, a tökéletes szabadságomat, akkor a fegyverekről szó sem lehet. Megmondtam és amit Old Shatterhand mond, az igaz! Howgh!

Az indiánnak értenie kell érzésének elrejtéséhez; Yakonpi-Topa is mindent elkövetett, hogy eltitkolja zavarát, amibe ez a feltételem őt hozta. Megragadott egy gondolatot, ami éppen kapóra jött neki:

- Old Shatterhandnak nem kell panaszkodnia. Már megszabadítottam kötelékeitől és bár semmit sem tehetek a gyülekezet döntése ellenére, mégis utána is be fogom bizonyítani, hogy nem tekintem őt a mi foglyunknak, hanem - csak átmenetileg - a vérindiánok foglyának.

Felnyitotta a csomagot, Carpio, Rost, Corner, Sheppard, Eggly és az öreg Lachner puskái voltak benne; továbbá a többiek fegyverei és az összes holmik, amiket elszedtek tőlünk.

- A foglyokat átadták nekünk, tehát egyelőre megkaptuk összes tulajdonaikat, addig míg a gyülekezet dönteni fog felettük, - magyarázta a főnök. - Old Shatterhand, vegye el, ami az övé, majd el fog dőlni, hogy megtarthatja-e azokat, vagy sem.

Természetesen nem mondtam ezt kétszer magamnak; nagy örömmel belemarkoltam és ezután a siker után már kétszeresen meg voltam győződve, hogy szabadulásunk nem fog nagy nehézségekbe ütközni. Amikor mindent az övembe és a zsebembe dugtam, így szóltam:

- Yakonpi-Topa, a kikatsák bátor vezére, jól teszi, hogy ilyen bizalmat helyez belém; később meg fogja kapni ennek a bizonyítékát. De még nagyobb hálára tenné magát érdemessé, ha azt a kunyhót, amit számomra épített, három ember számára készítenék.

- Ki a másik kettő?

- Az a két fiatalember, akiket velem együtt fogtak el. Fogalmuk sincsen a vad Nyugatról és olyan betegek, olyan gyengék, hogy talán meg sem érhetnék a tanácskozás napját. Helyettük is szavamat adom, amint ezt már megtettem magamért, hogy a gyülekezet napjaig nem fogják elhagyni a tábort engedélyed nélkül. Nagyon kedves ismerőseim.

- Láttam őket és beszélni akartam velük, de nem tudtak válaszolni. Olyanok, mint a szárnyatlan madarak. De ha együtt laknak Old Shatterhanddal és ő viselheti fegyvereit, céltalan lenne, ha őket megfosztanám azoktól. Hiszen úgy sem tudnak a fegyverrel bánni?

- Nem. Együtt vannak a többi fehér fogollyal?

- Nem. Petch, a vérindiánok főnöke, elkülönítve tartotta őket, tehát én is elkülönítettem!

- Akarja Yakonpi-Topa ezt a kérésemet teljesíteni?

- Igen. Old Shatterhand jöjjön csak velem, hogy megmutassam nekik, hol van a két sápadt-arcú.

Kimentünk. A kunyhók között most nagyobb élénkség uralkodott, mint akkor, mikor átlovgoltam rajtuk látszólagos szökésemkor. A vörösek látták, hogy újból nálam van a késem és revolvereim. De tiltotta büszkeségük, hogy elárulják efölött csodálkozásukat. Elmentünk ama hely mellett, ahol készült a számomra épített lakás. Már majdnem készen volt és oly nagy, hogy két társamat is magába fogadhatta anélkül, hogy ki kellett volna bővíteni. Társaim a közelben levő kunyhóban voltak. A főnök nem jött velem tovább, csak oda mutatott és megjegyezte:

- Old Shatterhand meg fogja tartani szavát és nem tesz semmi olyasmit, amit én nem engedhetnék meg neki. Ha keres engem, tudja, hogy hol vagyok található.

Intett a vörösnek, ki a „börtönt” őrizte, mire az őr eltávozott. Akadálytalanul beléphettem.

Társaim összekötözve feküdtek a földön. Még nappal volt és a világosság átszűrődött a fák vékony lombzatán. Tehát egészen jól láthattam őket. Rost rosszul, igen rosszul nézett ki. A több napos lovaglás a Hús-folyótól idáig rendkívül kimerítette; de mikor Carpiora esett tekintetem, szerettem volna hangosan sírva fakadni. De összeszedtem magamat és nem árultam el a hatást, amit rám tett. Ez ugyanis csak rosszabbíthatta volna állapotát. Csontváznak látszott. Néhány pillanat alatt észrevettem rövid, száraz köhögését, ami kikíváncozott beteg tüdejéből.

- Sappho! - kiáltá halkan felém; hangos örömkkiáltáshoz túl gyenge volt. Letérdeltem mellé és feloldoztam kötelékeit. Megragadta kezeimet, szeretettel nézett a szemeimbe és vidáman mosolygott. Egyébre nem volt képes. Rostot is megszabadítottam a szíjaktól.

- Hála Istennek, hogy végre, végre eljött! - mondá az utóbbi. - Az utolsó napokat soha sem fogom elfelejteni! Ez a lovaglás, ez az erőfeszítés, ez a fáradság, ez az éhség!

- Micsoda...? Éhség?

- Bizony, tegnapelőtt óta semmit sem kaptunk enni!

- Akkor hát csak engem akartak megtartani a kínczölöpre! Várjanak, mindjárt kapnak enni-valót!

Elrohantam. Csak egy szavamba került és mindent megkaptam, amit csak akartam. Azután visszatértem és ők ettek... ettek... ettek! Öröm volt nézni őket. Rost evés közben elbeszélte szenvedéseiket, majd megkért, mondjam el, hogyan folyt az én sorom. Carpio, ki most kissé jobban érezte magát, megkérdezte:

- Ugyebár, kiderült időközben, hogy csak egyszerű tévedésről van szó?

- Igen, - feleltem neki csupa kíméletből.

- Mindjárt gondoltam! Mivel pedig indiánok között vagyunk, ez nem fog többet előfordulni. A természet gyermekei egyáltalában nem ismerik azokat a szavakat, hogy szórakozottság, vagy gondatlanság. Eszerint tehát szabadok vagyunk?

- Úgy szeretném kifejezni magamat, hogy hivatalosan még nem. A legöregebb harcosok gyülekezete fog ebben a kérdésben dönten. De legkevésbé sem kell aggódnok, mert egészen magától értetődik, hogy szabadoknak fognak minket nyilvánítani; az egész csak üres forma-ság. Eljöttem, hogy az én konyhába vigyelek titeket, ahol együtt fogunk lakni. A fegyverei-teket és összes holmitokat is visszakapjátok; ebből is meggyőződhetek arról, hogy szenvedéseink immár véget értek.

Csak annyit beszéltem el nekik, amennyit jónak láttam; mindent elhallgattam, ami aggaszt-hatta őket. Amint jóllaktak, Carpio rögtön kijelentette, hogy sokkal, de sokkal erősebbnek érzi magát, mint azelőtt. Átmentünk tehát a konyhába, amely időközben elkészült. Elhoztam két bajtársam holmiját. Mindent megkaptam, csak a lovakat nem. Tudniillik Rost barnáját és Corner pejlovát, pedig ezeket nem akartam kiengedni kezeim közül. Amint értesültem, Peteh nem adta át a lovakat. Okosabbnak tartottam várni ezekkel a dolgokkal a kedvező alkalomra. Annál jobban gondoskodtam az én paripámról. Nem volt szabad semmiben hiányt szenvednie.

Amint besötétedett, tüzet gyújtottunk a konyhá előtt és köréje ültünk. Egyetlen közönséges vörös harcos sem merészelt zavarni minket, csak a főnök jött el később, hogy esetleges kíván-ságaink iránt kérdezősködjék. Arra kértem, engedje meg, hogy kikémlelhessem a többi fehér foglyot. Amikor indokaim után kérdezősködött, így feleltem:

- Ők ellenségei az indiánok és a sápadtarcúak minden derék harcosának; már sokszor loptak és gyilkoltak; a legnagyobb büntettet is fel lehet róluk tételezni. Valószínűleg most is arról tanácskoznak, hogy nincs-e valami mód megszökésükre. Ha erről hallanék, elmondanám neked.

- Jó, kísérjelje meg valamit ellesni, Old Shatterhand. De csak akkor, ha már égnek az őrtüzek és sötét lesz a kunyhójuk körül.

Megvártam ezt az időpontot. Már csak néhány tűz égett a tábor külső kerületén. Belsejében teljesen sötét volt. Odalopódtam ahhoz a kunyhóhoz, ahol Corner, Sheppard, Eggly és Lachner feküdtek megkötözve. A kunyhó előtt egy vörös őrszem ült, aki értesítve lett jövetelemről és nem tartóztatott fel. Alig volt feltehető, hogy miatta hallgatnának a foglyok, mert az őr semmi esetre sem tudott annyit angolul, hogy minden szavukat megérthette volna. Kezeimmel halkán ide-oda tapogatódzva, jó mélyen nyílást találtam, amely elég nagy volt ahhoz, hogy átdughassam rajta a fejemet.

Még nem aludtak, hanem társalogtak egymás között, de olymódon, hogy csak hébe-hóba szólt egyikük egy-egy szót. És amit hallottam, az személyesen egyáltalában nem érdekelt. Egy jó óra hosszat feküdtem ott, anélkül, hogy megtudtam volna valami fontosat. Csak azt, hogy Cornert kínozták a kötelékei és a bibliás embernek rendkívül hiányzott a tubák, amit elvettek tőle; már fentebb említettem egyszer, hogy szenvedélyes tubákos volt. Már vissza akartam vonulni, mikor hallottam, hogy megszólal az öreg Lachner:

- Ki sem mondhatom, mennyire bosszant, hogy így fordult a dolog! Pedig minden olyan felségesen ki volt számítva. Annak az ostoba fiúnak, aki unokaöcsémnek csúfolja magát, tönkre kellett volna ugyan mennie benne, mert kényszerítettük volna, hogy kihozza a mély vízből a próbaaranyakat, ezt pedig még az ördög sem bírja ki; de egyáltalában nem lett volna érte kár. Hiszem ezért hoztam magammal. Ha a próbák jól ütöttek volna ki, később géperőt vettem volna igénybe. Vigye el az ördög az egészet! De remélhetőleg sikerülni fog nekünk olymódon, ahogy azt előbb megbe...

- Hallgasson, egy szót se! - szakította félbe Eggly. - Ilyen dolgokat legfeljebb suttogni szabad, mert az a vörös gazember odakinn talán elfoghatna egy szót, amiből azután gyanút meríthetne. Próbáljuk meg, talán tudnánk aludni ebben a nyomorúságos fészekben!

Elcsendesedtek és én eltávoztam.

Lachner tehát mégis megtudta Cornertől és Sheppardtól, hogy búvárkodni kell a víz alatt! És az a vén bűnös olyan lelkiismeretlen volt, hogy Carpiót ebből a célból hurcolta magával! Jelenttem a főnöknek, hogy a foglyok mindenesetre szökésre gondolnak, bár nem voltam képes tervükről semmi közelebbit megtudni. Mivel nem igen bíztam a vérindiánokban, megkértem: utasítsa őrszemeit, hogy az éjszaka folyamán tartsák őket jól szemmel. Nemcsak megígérte ezt nekem, de még fel is szólított, hogy kísérjem el a tábor körüli szemleútján, amit most szándékozik megtenni, és magam adjam ki az utasításokat az öröknek.

A vérindiánok némi távolságra a tábor oldalától ütötték fel lombsátraikat. Először tehát erre az oldalra mentünk, hogy kitanítsuk az őrtálló kikatsákat. Azután az északi oldal felé kerültünk, ahol nem messze az utolsó kunyhótól kicsiny patak folydogált. Ebből merítették az upsarokák vízszükségletüket. Itt csak egy őrtűz égett. Amikor ettől a tűztől már olyan messzire jutottunk, hogy majdnem egész sötét volt körülöttünk, a patak felől halk, csobogásszerű zajt hallottam. Megálltam és hallgatództam. A zaj ismétlődött. De csak én hallhattam meg, mert olyan halk volt, hogy a főnöknek fel sem tűnhetett. Én azonban felismertem, Winnetoutól származott. Különböző ilyen jeleket állapítottunk meg magunk között, amelyeket azután a körülményekhez képest alkalmaztunk.

Hozzá nem mehettem, legalább is egyedül nem, mert Yakonpi-Topának a szavamat adtam, hogy engedélye nélkül nem hagyom el a táborát. Talán átvijjam Winnetout hozzánk? Míg én efelett tanakodtam és a főnök csodálkozással megkérdezte tőlem, miért álltam meg, minden ok nélkül, az apacs közvetlenül az orrunk előtt bukkant fel. Mintha csak a földből nőtt volna ki.

- Uff! - kiáltott fel ijedten a kikatsa. Kezemet a vállára tettem és megnyugtatólag mondtam neki.

- A kikatsák főnöke ne ijedjen meg, ő védelme alá fogadott ma engem, most pedig ő áll az én védelmem alatt. Itt van Winnetou, az apacsok híres főnöke.

- Uff, uff! Winnetou...

- Beszélj halkán, nagyon halkán, különben feltétlenül az életetekbe kerül! Meghalljuk, mi mondanivalója van Winnetounak hozzánk, azután majd visszatérünk a táborba. Ismétlem, hogy semmitől sem kell félned, mert ezennel kijelentem az apacsok főnökének, hogy Yakonpi-Topával meg vagyok elégedve.

Nagyon sajtószerű helyzet volt. A kikatsa foglya voltam, őt pedig ötven lépésnyi távolságra harcosaitól meglepte Winnetou. Ha engem adott szavam nem kötött volna, egészen bizonyosan kényszerítette volna őt az apacs arra, hogy Carpiot, Rostot és engem szabadon bocsásson!

- Old Shatterhand testvérem helyesen beszélt: a kikatsák főnökének a hajaszálát sem fogom meggörbíteni, - erősítette meg Winnetou félig halkán, de határozottan. - A tábor közelében hallgatóztam és mindenről értesültem. Előbb Shatterhand testvérem, azután pedig Yakonpi-Topa fog néhány kérdésemre felelni. Tehát Sarli testvérem szavát adta, hogy nem hagyja el a táborát engedély nélkül?

- Igen, - felelém.

- Ha szavát adta, úgy meg is fogja azt tartani! Vonatkozik az a két másik sápadtarcúra: Rostra és Carpióra is?

- Igen.

- Hatátitlád nálad van?

- Igen.

- Peteh, a vérindiánok főnöke lemondott arról, hogy megöljön?

- Nem.

- Uff! Van valami kívánni valód tőlem?

- Nincs, mert tudom, hogy minden kívánságomat teljesíted, anélkül, hogy azt szavakba kellene öntenem.

- Akkor most a kikatsák főnökéhez fordulok kérdésemmel: Az upsaroka harcosok kiásták a harci bárdot, mert a sosónok hat emberüket állítólag lelőtték?

- Igen, - felelte Yakonpi-Topa, aki még mindig nem tért teljesen magához a meglepetéstől, amit az apacs olyannyira váratlan megjelenése benne keltett.

- Hol történt ez?

- A Salbei folyó mellett, amely északról a Sweet-waterbe ömlik.

- Kitől tudja ezt a kikatsák főnöke?

- A vérindiánok egy öreg harcosától, aki látta a gyilkosságot és akit Innua-Nehmának (hosszú puska) hívnak.

- Az az öreg hazudott. Winnetou jobban tudja. A sosónokkal, akik állítólag a gyilkosok voltak, egy Nana-po nevezetű sápadtarcú is volt?

- Igen.

- Ezt a Nana-pot még fogva tartják, mert fehér squawjának kell őt fegyverekkel kiváltania?

- Igen.

- Nos, tehát el fogom beszélni, hogyan is történt a dolog. Nana-po szörméket vásárolt a sosónoktól, amelyeket a Platte-folyón kellett volna elszállítani. Ő és az a hat sápadtarcú, akik vele voltak, becsomagolták a szörméket, hogy elszállíthassák. Avah-Niah, a sosónok nagy és óvatos főnöke négy harcost adott melléjük, hogy segítsenek nekik és esetleg védjék őket. A Sweetwateren eljutottak egészen a Salbei-Creek torkolatáig. Itt megállapodtak, hogy a Rattle Snake Range felé indulnak. Nana-po a négy sosónnal és a csomagszállító lovakkal, amelyek a szörméket vitték, előrement. A hat sápadtarcú rövid időre hátramaradt, hogy halakat fogjon vacsorára és azután társuk után siessen. Halászás közben egy csomó vérindián megtámadta és megölte őket. A vérindiánok akkor azon a vidéken vadásztak. A gyilkosság után kirabolták a halottakat. A gyilkos vérindiánok ekkor a teherszállító lovak nyomait akarták követni. De hat upsaroka jött a Sweetwateren lefelé, akiknek szintén szörmék voltak a tutajajaikon. Kiszállottak. A vérindiánok őket is agyonlőtték. Innua-Nehma volt a gyilkosok vezére. Embereinek egy részét az upsarokák tutajaira rakta, hogy vigyék el a szörméket a Seminole-fennsíkra, ahol a vérindiánok akkoriban tanyáztak. Ő maga még ottmaradt néhány harcosával, hogy tovább vadásszanak. Nem ügyelt a folyóra, tehát nem vette észre, hogy újabb upsarokák érkeztek. Ezek meglátták a parton meggyilkolt társaikat, kiszállottak és megtámadták Innua Nehmát. Ő azonban okos ember volt és azt mondta, hogy azok a sosónok voltak a tettesek, kik Nana-poval eltávoztak; ő látta az egészet, de nem segíthetett, mert a gyilkosság villámgyorsan történt. Az upsarokák hittek neki, szabadon engedték őt és embereit, csatlakoztak hozzá és a sosónok után iramodtak. Elfogták őket és fogolyképpen hozzád hozták. Ártatlanul haltak meg a kínczölöpön és Nana-ponak is meg kell halnia, mihelyst squawja hiába átadta érte a fegyvereket váltságdíj gyanánt.

- Uff, uff! - kiáltott fel a kikatsa, amikor Winnetou befejezte tudósítását. - Ha ez így lenne, ahogy az apacsok főnöke elbeszéli, úgy a vérindiánok a bűnösök, akik jelenleg a szövetségeseim!

- Így van. Igen. Sőt még rosszabbul! Te hadat üzentél a sosónoknak, mert azt hitted, hogy megölték embereidet; pedig nekik kell rajtad bosszút állaniok, mert kivégezted ártatlan harcosaikat a kínczölöpön!

- Uff! Be tudja Winnetou bizonyítani, hogy minden úgy történt, ahogy ő elbeszélte?

- Én sohasem hazudom; de mégis be fogom bizonyítani, mert igen fontos dologról van szó. A vérindiánok azért szövetkeztek veled, hogy nagy zsákmányra tegyenek szert a sosónoknál; csak ez a céljuk, hiszen jól tudják, hogy ők a bűnösök és nem a sosónok. Hozzád jöttek. Útközben elfogták Old Shatterhand testvéremet. Követtem őket, hogy megszabadíthassam. Közelükbe lopóztam és kihallgattam őket. Hallottam, amikor főnökük, Peteh arról a gyilkosságról beszélt a vén harcosal, Innua Nehmával, amiről az előbb beszéltem neked. Nevettek rajtad, hogy te őket, a gyilkosokat, ártatlanoknak tartod és bosszúdat az ártatlan sosónokra irányítod. Megtudtam a tett színhelyét és elhatároztam, hogy odamegyek. Amíg a vérindiánok lassan tovább lovagoltak, elvágattam a Salbei-folyóhoz. Megtaláltam a gyilkosság helyét.

Még most is ott fekszik a hat agyonlőtt sápadtarcú temetetlenül. A keselyúk szétmarcangolták a holttesteket. Miért nem törödtetek ezekkel a halottakkal? Ezek elárulták volna nektek, hogy a vérindiánok a gyilkosok, nem pedig a sosónok, akiknek fehér kísérőit meggyilkolták!

- Uff! A hullák még ott hevernek?

- Igen. Ezért jöttem ma hozzád. Felemeltem harci bárdodat a sosónok ellen, akik viszont követelni fogják tőletek négy társuk életét. Ártatlanul végeztétek ki őket a kínzócsölöpön. Én azonban minden vörös embernek barátja és testvére vagyok és békét akarok teremteni köztetek. Küldj holnap reggel a Salbei-folyóhoz megbízható embereket, akiknek jó szemeik vannak! Ha majd ezek visszatérnek és elmondják neked, hogy még ott látták heverni a halott sápadtarcúakat, akkor megvan a bizonyítékod, hogy a sosónok ártatlanok, a vérindiánok pedig bűnösök.

- Uff, uff! Ez igaz!

- Igen, ez az igazság. Elmondtam neked úgy, ahogy van. Howgh!

- Mit fog tenni Winnetou, az apacsok híres főnöke, amíg követeim visszatérnek?

- Ezt tulajdonképpen el kellene előtted hallgatnom, de mégis megmondom, hogy lásd, mennyire őszinte vagyok. A sosónokhoz lovagolok és idehozom őket. Ha elismered ártatlanságukat és kárpótlást ajánlasz fel négy halottukért, akkor meg fogom őket kérni az érdekedben; de ha ezt nem tennéd, akkor megtámadnak több, mint ezer emberrel. A vérindiánoknak mindkét esetben el kell venniük méltó büntetésüket! Winnetou, az apacsok főnöke beszélt. Howgh!

Alig mondta ki ezt a megerősítő szót, eltűnt. A kikatsa hosszú, hosszú ideig némán állott a helyén és mereven utána nézett. De már csak a sötét éjszakát láthatta. Az értesítés éppoly váratlanul érte, mint az apacsnak hirtelen megjelenése. Micsoda felséges, páratlan ember is volt az én Winnetoum!

Kissé magához térve, Yakonpi-Topa hozzámfordult és megkérdezett:

- Mit szól ehhez Old Shatterhand?

- Amit Winnetou állít, abban sohasem lehet kételkedni!

- Uff! Hiszen akkor itt vannak a gyilkosok a saját táboromban!

- Úgy van!

- És nem büntethetem meg őket előbb, míg követeim vissza nem tértek!

- Sőt ellenkezőleg. Nagyon vigyázz, hogy gyanút ne fogjanak és biztonságba ne helyezhessék magukat.

- Talán bizony barátságosan bánjak velük?

- Komolyan, barátságosan, ahogyan szövetségesek ezt megkövetelhetik.

- De ha Peteh most a halálokat kívánja?

- Akkor hivatkozzál a gyülekezetre.

- Ő ezt sürgetni fogja!

- Ha helyes modorban beszélsz a harcosokkal, akkor azt fogják határozni, amit te jónak látsz.

- Uff! A lelkem nagy aggodalomban van, mert ha valami bajod történik, Winnetou engem von felelősségre.

- Ez igaz ugyan, de nem kell félned, mert tudom, hogy a vérindiánok részéről engem semmi bántódás sem érhet.

- Most azonnal össze fogom hívni legöregebb harcosaimat és elbeszélem nekik, hogy az apacsok főnöke itt volt és hogy mit hallottam tőle.

- Cselekedj úgy, de azután nehogy harcosaid sejtessenek valamit holnap a vérindiánokkal!

- Jól az eszükbe fogom ezt vésni. Jer!

Elhagytuk a helyet, ami arra volt hivatva, hogy oly nagy befolyással legyen az itteni helyzetre. Yakonpi-Topa a lakásába ment, én is az enyémbé. Társaim megkérdezték, hol voltam olyan sokáig. Hogy csodálkoztak és hogy örültek, mikor megtudták, hogy beszéltem Winnetouval! Természetesen elbeszélttem nekik, amit velünk Winnetou közölt. Mikor befejeztem, Carpio megszólalt:

- Nekem mindig igazam van, de tényleg mindig!

- Ugyan? És most mennyiben? - érdeklődtem.

- Hiszen nagyon egyszerű, igazán nagyon egyszerű! A vérindiánok a gyilkosok, de azt hitték, hogy a sosónok azok!

- Nos?

- Nos... kérdezed? Hiszen itt egyáltalában nincs kérdezni való! Ismét akadt itt néhány olyan szórakozott fickó, akik fejtelenségükben olyan zavart okoztak, ami már nagyobb nem is lehetne!

- Vagy úgy! De ezek a szórakozott emberek jelen esetben indiánok voltak, tehát a természet gyermekei, kedves Carpio. Már pedig azt mondtad, hogy ezek sohasem lehetnek szórakozottak!

- Igen, de úgy látszik, hogy már ezeket is megrontotta kissé a kultúra, mert csak a kultúra képes arra, hogy ilyen zürzavarokat idézzen elő. A legműveltebb ember, akit csak ismerek, te vagy és micsoda bolond tévedést csináltál akkoriban az iskolai igazolvánnyal! A cipődbe dugtad bele. Valósággal egyszerűen nevetséges volt! Emlékszel még rá?

- Bizony, sajnos!

- Így tehát a kígyók és a varjúk között egyáltalában nem is fog harcra kerülni a dolog? - kérde Rost.

- Valószínűleg nem.

- Hála Istennek! Legszívesebben tudni sem akarok a vérontásról. Pedig kézi-gyógyszertárt és kötözőszert is hoztam magammal. Azt mondja nekem egy benső hang, hogy nem is fogom hasznát venni ezeknek a dolgoknak.

- Ezt éppen nem állíthatnánk! Ha egyszer én is megszólaltatnék valami benső hangot, akkor ez azt mondaná, hogy önnek alkalma fog nyílani, még pedig igen rövidesen, hogy megmutassa orvosi és sebészi ügyességét.

- Kicsodán?

- Petehen, vagy rajtam. Talán egyidejűleg mindkettőnkön.

- Hogy-hogy?

- Egyikünk, sőt mindketten is megsebesülhetünk, vagy pláne meghalhatunk!

- Csak nem? Miért?
  - Párbajban.
  - Párbaj? Párbajra gondol, valóságos párbajra?
  - Igen.
  - Mit beszél! Hát idefenn is vannak párbajok?
  - De még milyenek!
  - És azt gondolja, hogy ilyen párbajt kell vívnia?
  - Bizonyosnak ugyan nem tartom, de lehetséges.
  - Azt hiszi, hogy Peteh ki fogja hívni?
  - Igen.
  - Hiszen ez egyenesen veszedelmesen hangzik! Miért hívná ki?
  - Hogy megöljön.
  - Teremtettét! Azzal a fickóval nem szeretnék kiállani. Olyan izmai vannak, mint egy bölénynek! Különben a vívás megtanulására sohasem volt időm. Ennek folytán meg tudom különböztetni az elülső, nagy, rovátkos izmot a csuklyás izomtól, de egy tercet egy quarttól nem.
  - Óh, ami ezt illeti, nem kell aggódnia, - vágott a szavába Carpio - az én Sapphom bárkivel felveszi a versenyt, ismerem őt; előtte senki sem állhat meg.
  - Pshaw! - feleltem kacagva. - Akkor és most! Nehogy azt gondoljátok, hogy kedélyesen valami vívókardokkal rontunk egymásnak. Dehogy, itt egészen másképpen folyik le az ilyesmi!
  - De hát hogyan juthatna ez a vérindián arra a gondolatra, hogy meg akarjon vívni önnel, - kérdezte Rost.
  - Ez igen könnyen megmagyarázható, - feleltem. - Hiszen tudja, hogy milyen ellenséges indulattal viseltetik irántunk, de főleg irántam. A halálomat kívánja. Ezt fogja követelni a varjúindiánoktól. Azok után, miket az előbb önöknek elbeszéltem, nem hiszem, hogy a varjúk belemennének az én megölésembe. Ebben az esetben pedig a legtöbb indiántörzsnél az a szokás, hogy az, akinek meg kellene halnia és az, aki halálát követeli, párbajt vívnak. Ez a párbaj csak akkor ér véget, ha kettőjük közül az egyik fekvé marad. Ezeknek a párbajoknak a fegyverek és feltételek szerint különböző neveik vannak. Egyáltalában nem tartom kizártnak, hogy Peteh dühében, hogy engem már félig szabadon lát, ilyen küzdelmet fog követelni, ha a varjúindiánok nem mennének bele, hogy én - még pedig mielőbb - a kínzócsölöpön haljak meg.
  - Kérem szépen, mondja meg: fél?
  - Nem.
  - Egy cseppet sem?
  - Nem. Az ember csak olyasmit tegyen, ami hasznos és miután egyáltalában nem hasznos dolog a félelem, tehát én azt mindjárt meg se szoktam. Ezt a dolgot csak azért említettem, hogy megnyugtathassam: talán mégis használatba veheti majd kötözőszereit. Most pedig tegyük a legokosabbat, amit tehetünk: aludjunk!
- Nagyon hideg lett. Szerencsénkre a takaróinkat visszakaptuk. Beburkoltam Carpiot az övébe, az enyémet még ráterítettem, nyergemet feje alá tettem párnának. Ennek az lett az eredménye,

hogy egész éjszaka pompásan aludt. Nekem sem volt igazi nyugalom az egész lovaglás alatt a Hús-folyótól idáig és így magam is egészen túrhetően aludtam. A hideg azonban sokszor felébresztett.

Amikor reggel felkeltünk, már meglehetősen késő volt és a táborban már eleven élet uralkodott. A patakhoz mentünk, megmosakodtunk, majd megkaptuk húsadagunkat. Azután felkerestem a főnököt és megkérdeztem tőle, hogy elküldte-e már követeit a Salbei-folyóhoz. Igenlőleg felelt. Már hajnalban elindultak. Sajnos, csak öt-hat nap múlva térhetnek vissza.

- Oly sokáig kell várunk, amíg megtudom, hogy Petehet ellenségnek kell-e tekintenem, - mondá. - A szívem eped ezután a bizonyosság után. Ha valóban a vérindiánok a gyilkosok, nem sokan fognak közülök élve hazatérni.

- Te bizonyára meg fogsz elégedni azzal, ha kiszolgáltatják neked a tényleges gyilkosokat. Az ember nem öl meg ártatlanokat!

- Ártatlanokat? Kit lehet ártatlannak nevezni ebből a száz harcosból, akik itt vannak? Mindnyájan tudják, hogy ki gyilkolta meg harcosaimat. Nem cinkostársak-e valamennyien?

- Hm! Természetesen megbocsáthatatlan gonoszság tőlük, hogy bosszúdat az ártatlan sosónokra irányították és még segíteni is akarnak neked a bosszúállásban. Ebben a dologban a sosón-harcosok főnökével kell tanácskoznunk.

- Igazán azt hiszed, hogy eljönnek?

- Igen.

- Wagare-Tey, a fiatal hadifőnökük vezetése alatt?

- Először úgy gondoltam. De mivel ez az ügy olyan fontos, sokkal fontosabb, mint azt hittem, meglehet, hogy Avah-Niah, az öreg főnök is eljön személyesen. Bár már több, mint nyolcvan telet számlál.

- Hogyan fog viselkedni?

- Ha igazságtalanságotat beismered és kárpótlást ajánlasz fel neki a kínczölöpön meghalt embereiért, akkor bizonyára hajlandó lesz engedni az apacs főnök kérelmének és kibékül veled. De ha nem lennél erre kész, akkor véres küzdelemre kerül a sor és ez többre fog neked kerülni embereid felénél.

- Uff!

- Igen, én tudom, hogy mit beszélek. Gondold csak meg, hogy Winnetou a sosónok pártján van! Az ő ravaszsága és művészete, hogy egy csapatot győzelemre vezessen, a harcosok százaival ér fel; ezt te éppen olyan jól tudod, mint én. Ő érti azt, hogy kell az ellenségnek olyan csapdát állítani, amit mindenki más lehetetlennek tartana.

- De ez a te hátrányodra lenne!

- Hogy-hogy?

- Ha Winnetou ellenségesen lépne fel velünk szemben, akkor természetesen téged, barátját és testvérét is ellenségnek kell tekintenünk!

- Pshaw!

- Uff! Te nevetsz? Azt hiszed, ezt nem tehetnék meg?

- Dehogyan nem! De nem lenne okos dolog részetekekről, mert akkor Winnetou a legszigorúbban felelősségre vonna. Különben is most nincs itt az ideje, hogy erről beszéljünk.

- Igaz, hiszen a gyülekezeti szavadat adtad. Azután újból felrakhatjuk a kötelekeidet és így nemigen lesz módod arra, hogy megszőkness és bajt okozz nekünk a sosónoknál!
- Hogy mi fog történni a gyülekezet után, arról most még egyáltalában nem beszélhetünk. A kikatsáknak mindig jó, ha úgy Old Shatterhand, mint Winnetou mellettük van. Tudom, hogy te meg is vagy erről győződve. Nem is kell ezt nekem bevallanod.
- Uff! Old Shatterhand túl nagy biztonsággal beszél!
- Dehogyan! Mi barátjai vagyunk minden vörös embernek. Persze azoknak, kik nem visel-
tetnek ellenséges érzülettel irántunk. De ti mindig úgy tekinthették magatokat, mint a mi
különösen jó barátaink és szövetségeseink.
- Hajlandó lenne Old Shatterhand ezt be is bizonyítani?
- Miért ne? Vannak indiánok, akik folyton-folyvást, szüntelenül halálos ellenségeitek voltak.
Kit gondolkod ez alatt?
- A sioux-indiánokat.
- Úgy van, a siouxokat. Ti a dakoták nagy nemzetéhez tartoztok és ők is ennek a népnek egy
részét alkotják. Tehát rokonságban vagytok velük és mégis harcban állnak veletek. Még
pedig olyan állhatatos és engesztelhetetlen módon, hogy úgyszólván állandóan kezetekben
kell tartanotok a kést ellenük. De azt is tudja az egész világ, hogy kitől félnek ezek a siouxok
a legjobban. Természetesen te is tudod?
- Igen. Old Shatterhandtól és Winnetoutól.
- Úgy van! Mi, két egyedülálló ember, több kárt csináltunk a siouxoknak, de főleg az
oghallah-siouxoknak, mint a te néped harcosai együttvéve. Ezt tulajdonképpen nem is kellene
neked mondanom. Hát nem vagyunk mi a ti legjobb szövetségeseitek?
- Uff!
- Milyen gyakran fordult elő, hogy a siouxok ellenetek indultak harcba. De megérkeztünk mi
és eltérítettük őket rólatok a mi nyomunkra. Nem igaz?
- Igen.
- És két ilyen kitűnő baráttal úgy akartok bánni, mint ellenséggel?
- Uff! - felelte határozatlanul és zavartan.
- Te okos és bátor harcos vagy, be fogod tehát látni, mi lehet nektek hasznos vagy káros;
hallgathatok ennek folytán a mi összetartozandóságunkról. Beszéltél még tegnap este öreg
harcosaiddal?
- Igen.
- Tudják tehát, mit mondott neked Winnetou?
- Nemcsak ők, de az összes harcosok tudják!
- Áh! Tehát mindenkivel közölted a titkot?
- Igen.
- Miért?
- Mindegyiknek kellett tudnia, hogy egyetlen egy se mulassza el a szükséges elővigyázatot. A
vérindiánokat nagyon élesen szemügyre kell venni, mert ha kiderül, hogy valóban ők a
gyilkosok, akkor az utolsó szálig valamennyit el kell fogni!

- De gondold meg, hogy minél több ember tudja, annál nagyobb a veszély, hogy valamelyikük elárulja gyanútokat valami elővigyázatatlansággal, avagy csak egyetlen el nem palástolt pillanattal!

- Nagyon szigorú parancsot adtam ki, hogy igen óvatosak legyenek!

- Ezt a parancsot nem könnyű teljesíteni. Felelni fogsz egy kérdésemre, ami igen fontos rám nézve?

- Ha a felelet nem okoz nekem kárt, akkor igen.

- Tudod, hogy annak a squawnak a követe vagyok, akinek te levelet írtál. Beszelnem kell a férjével, Nana-poval. Hol van ő?

- Odahaza hagytuk, törzsünk táborában.

- Nem csalsz meg?

- Az igazat mondom. Vagy olyan elővigyázatatlannak tart engem Old Shatterhand, hogy magammal hurcolok hadjáratomra egy olyan fontos foglyot, akinek megőrzésére több harcosra van szükség?

- Nem. Remélem, hogy fogom őt láthatni?

- Old Shatterhand látni fogja őt és beszélhet is vele!

- De nemcsak erről van szó! Nekem az ő szabadon bocsátását kell tőled követelnem.

- A fegyverek megfizetése ellenében?

- Nem. Miután kiderült, hogy ártatlan az embereid halálában, nem kívánhatsz váltságdíjat. Sőt mindent vissza kell neki adnod, amit elvettél tőle. A szőrméket is.

- Uff! Old Shatterhand úgy viselkedik, mintha nem én, hanem ő lenne a kikatsák főnöke!

- Én csak a te barátod vagyok és nem kívánok egyebet tőled, mint igazságot. Ah, ott jön Peteh! Meglátott téged és úgy látszik, beszélni akar veled.

- Igen, erre jön. A szívem tiltakozik ellene, hogy barátságos legyek ezzel a kutyával. Itt maradsz velem?

- Nem, mert ha összetalálkozom vele, akkor igen könnyen újból verekedésre kerül a sor.

Láttam, milyen gyűlölködő szemekkel vizsgálgatott engem a vérindián, tehát amint közelebb jött, eltávoztam. De csak lassan, hogy ne úgy lássék a dolog, mintha félnék tőle.

A kikatsák főnöke egyáltalában nem sejtette, mennyire befolyásolhatólag viselkedett velem szemben. Egészen tetszésem szerint gyúrhattam a kezeim között. El akarta titkolni, de láttam, hogy óriási tiszteletet érez irántam. Azonkívül tökéletesen meg volt győződve, hogy Winnetou előző este az igazat mondta. Ha csak némi kételyei lettek volna is, nem nevezte volna Petehet kutyának. Tőle semmi igazságtalanságot sem lehetett várni.

Nem sokáig üldögéltem Carpioval és Rosttal a kunyhónk előtt, amikor hozzám jött Yakonpi-Topa és elmondta, hogy Peteh a mai napra követelte a tanácskozás megtartását.

- Mit feleljek neki? - kérdezte tőlem.

Tehát már annyira a mi előnyünkre változtak a viszonyok, hogy a főnök még választ sem akart adni az én tudtom nélkül.

- Közöltem vele, hogy megkérdem a harcosokat, akiknek részt kell venniük a tanácskozáson és azután majd megízenem neki a választ.

- Ez helyes volt. Tulajdonképpen addig kellene kihúzni a döntést, míg küldötteid visszatérnek.
- Hat napig? Az lehetetlen!
- Sajnos!
- Azzal fenyegetődzött, hogy elvonul harcosival, ha vonakodnánk kívánsága szerint cselekedni.
- Nem szabad őket elengednünk!
- Tartsam talán őket erőszakkal vissza?
- Azt sem. Minden kényszert, tehát minden küzdelmet is kerülnünk kell. Legalább egyelőre.
- Hát akkor mit tehetek?
- Igyekezzél időt nyerni.
- Nem vár; a halálotat akarja. Még pedig minél előbb!
- Kísérelj meg mégis! Csak ha már teljes lehetetlen lesz őt tovább bolondítani, akkor kell a gyülekezetet összehívni. Engem is meghívtok?
- Téged miért?
- Mert beszélni akarok.
- Az nem szükséges.
- Nem? Minden vádlottnak alkalmat kell nyújtani arra, hogy védekezhessék.
- Én majd beszélek helyetted és ez éppen annyit fog érni, mintha te magad beszélnél. Old Shatterhand nem közönséges harcos, akinek védekeznie kellene egy olyan kutya előtt, mint ez a vérindián. Howgh!

Eltávozott. Nevetnem kellett, mert átláttam a szitán. Előrelátható volt, hogy nehéz helyzete lesz Petehhel szemben és nem akarta, hogy én is ott legyek. Nem akarta előttem elárulni, mennyi zavaron kell átgázolnia.

Röviddel dél előtt visszajött és elmondta, hogy Peteh már csak estig akar várni. Este pedig megtudtam tőle, hogy a vérindián legfeljebb másnap reggelig lesz türelemmel; szavát egy Howhg-val is megerősítette, hogy feltétlenül ellovagol száz emberével együtt, ha még tovább vonakodnának kívánságát teljesíteni. Később még mindig lehetett időt nyerni, mert az öregek tanácsának döntése távolról sem volt egyértelmű az ítélet végrehajtásával.

Elvégeztetett tehát, hogy másnap reggel dönteni fognak sorsunkról. Nem féltem ugyan, de sohasem lehet tudni, mit hoz a következő pillanat. Így az sem volt lehetetlen, hogy addig ránk nézve kedvezőtlen eshetőségek állhatnak be. Mindamellettt óvakodtam attól, hogy társaimnak említést tegyek ilyenféle kilátásokról. Nekik nem volt szabad nyugtalankodniok. A nap elmúlt és ha következtetést vontam le az upsarokák tiszteletteljes viselkedéséből, akkor nem volt semmi okom az aggodalomra. Mindnyájan meg voltak győződve, hogy a vérindiánok a gyilkosok és így természetesen nem az ő pártjukon, hanem a miénken voltak.

Carpio tegnap óta meglehetősen összeszedte magát; azt állította, hogy pusztja jelenlétem elég, hogy újra egészséges legyen. A kedves fiúnak valósággal örömet szerzett, hogy a „tévedés” már annyira jutott, hogy másnapra tanácskozást tűztek ki életünk felett. Természetesen nem zavartam meg vidámságát, amit neki az egész ügy szerzett. Újból átaludta az egész éjszakát.

Reggel, éppen úgy, mint előző napon, az ajtónk előtt ültünk mosakodás után, hogy ott fogyasszuk el reggelinket és nézegessük a sürgés-forgást a táborban. Meglátszott az upsarokákon, hogy valami fontos dolog van készülöben. A pillantások pedig, amelyeket ránk vetettek, mutatták, hogy ez a fontos dolog ránk vonatkozik. Mi azonban jókedvűek voltunk.

A főnök hozzánk lépett két vörössel és felszólított minket:

- Old Shatterhand és a két sápadtarcú menjenek be a kunyhójukba!

- Miért? - kérdém.

- Ismét megkötözünk benneteket, mert a tanácskozás rövid időn belül megkezdődik.

- Well, kötözzenek meg!

Természetesen nem ellenkeztem, mert szavamat meg kellett tartanom; de amikor kezeimet összekötözték, úgy tartottam azokat, hogy a szíjak ne szoruljanak szorosan, ha később kezeimet összeteszem. Ez megadta nekem a lehetőséget, hogy megszabadulhassak kötelékeimtől. Különbösen sem jártak el velünk olyan szigorúan és gondosan, ahogy veszélyes emberekkel mindenesetre tették volna. A fegyvereinket is elvették ugyan, de nem vitték el, hanem lerakták mellénk. Az a mód és eljárás tehát, ahogyan ártalmatlanná akartak minket tenni, nem volt nagyon vigasztalan. Mikor elkészültek a munkával, így szólt Yakonpi-Topa hozzám:

- Tudom, hogy gondolkoznak az öreg harcosaim; mindannyian ellene vannak halálotoknak. De Peteh ragaszkodni fog, hogy a kíncölöpön lásson titeket meghalni. Tudja, Old Shatterhand, mi szokott történni, ha két ilyen véleményt nem lehet összeegyeztetni?

- Igen.

- Úgy mondja meg!

- Az ítélet párviadalra fog szólni!

- Beleegyezik ebbe Old Shatterhand?

- Igen.

Hosszú, komoly pillantással mérte végig alakomat, majd így folytatta:

- Tudom, hogy téged még soha senki sem tudott legyőzni. Nem akarlak megsérteni, de mégis megkérdezek: jól szemügyre vetted a vérindiánok főnökének testét?

- Igen.

- Olyanok a karjai, mint a medve mancsai!

- Pshaw! Tőlem még egy medve sem menekült meg!

- A ravaszsága pedig nagy!

- Egy medve ravaszsága nem okoz nekem főfájást!

- Olyan fegyvereket fog választani, amelyekben mester!

- Ostoba lenne, ha ezt sem tenné!

- És a küzdelemnek olyan módját, mely ismeretlen a sápadtarcúak előtt!

- Pshaw! A küzdelem különböző módjai tekintetében nekem is vörös a bőröm!

- Old Shatterhand nagyon bizakodó hangon beszél! Az upsaroka harcosok örülnének, ha éppen olyan bizakodóan küzdene is! Lenne valami kívánsága?

- Nem. Csak a ti érdeketekben azt az egy megjegyzést akarom tenni, hogy tanácsos lenne a párviadalt, ha már meg kell történnie, olyan messze időre kitolni, amennyire csak lehetséges.

- Ezt Peteh nem fogja eltűrni!

- Akkor tegyétek, amit ő akar; nekem egészen mindegy!

- Uff! Mit mondjunk, ha Peteh azt követelné, hogy ez a másik két sápadtarcú is megvívjon?

- Próbáld rávenni arra, hogy én vívhassak meg helyettük!

- Megteszem. Tehát most már rendben vagyunk. Nem lesz valami könnyű és nyugodt tanácskozás!

Elment. Amikor már eltávozott Carpio megkérdezte:

- Hát igazán azt hiszed, hogy párviadalra kerül a sor?

- Most már, hogy a varjúk az életben maradásunk mellett fognak felszólalni, meg vagyok győződve, hogy nem lesz elkerülhető.

- Valóságos párbaj?

- Igen, de indián párbaj.

- Életre-halálra?

- Igen.

- És te ezt olyan nyugodtan mondod, mintha csak arról lenne szó, hogy megigyal egy csésze kávé?! Kedves Sappho, micsoda megfoghatatlan ember is lett belőled! Képzeld csak: párbaj, párbaj! Régen a tisztelettől valósággal összeroskadtunk, ha csak szó is volt párbajokról és ez a tisztelet a legrajongóbb bámulatig fokozódott, ha megpillantottunk valakit, aki már párbajozott is! És ilyen indián mérkőzés valószínűleg még veszélyesebb is?

- Azt elhiszem! - feleltem kacagva.

- Hallod, én a te helyedben még lélegezni sem tudnék az izgalomtól! Hát te nem félsz? Egy cseppet sem félsz?

- Nem.

- Egészen bizonyos vagy benne, hogy elbánsz azzal a vörös fickóval?

Természetesen én elbizakodottabbnak mutattam magamat, mint amilyen voltam, mert nem akartam, hogy aggódják miattam. Ez az önbizalom az övét is olyan fokig felköltötte, hogy megkérdezte:

- Hallod, szabad lesz esetleg nekünk is végignézni?

- Nemcsak szabad, de kell is! A fogolytársaknak annyi félelmet kell kiállani, amennyit csak lehet; ez a szokás.

- Ah, én egyáltalában nem aggódom érted! Kérlek, tedd meg nekem azt a szívességet és engem javasolj párbajsegédnek!

- Segédek itt nincsenek.

- Ez kár, igen nagy kár! Olyan szívesen megvédtelek volna esetleges aljasságoktól. De mivel ezt nem tehetem, legalább egy jó tanácsot akarok neked adni.

- Micsodát?

- Csak ennyit: Szedd össze magadat! Igen, szedd össze magadat. Jóindulattal mondom ezt. Te néha oly szórakozott vagy, oly gondatlan. Gondolj csak vissza például a sarkantyúimra, amelyeket a saját zsebedbe dugtál az enyém helyett. Egy ilyen tévedés az életébe kerülhet az embernek párbajban! Tehát vedd azt a fáradságot és szedd össze magadat! Ha megteszed, akkor nem féltetek. Tudom, hogy ettől a gyengeségedtől eltekintve, ügyes gyerek vagy és nem valami tökfilkó. Milyen fegyvereket fognak választani?

- Azt még nem tudom; mindenesetre olyant, amelyről Peteh azt hiszi, hogy felülmúl benne engem. Hagyjuk ezt későbbre. Elég időnk lesz a küzdelemre gondolnunk, ha majd megkezdődik.

- Ez igaz; ne aggodalmaskodjunk tehát egyelőre!

Drága, gyanútlan Carpio! Milyen másképpen beszélt és milyen egészen más arcot vágott volna, ha megtudja, mit jelent az egykori gimnazistára, életre-halálra kiállani akár egy közönséges rézbőrűvel is. Hát még a vérindiánoknak ezzel a herculesi termetű főnökével! Rostnak természetesen több érzéke volt eziránt. Aggódó pillantásokat vetett felém. Én azonban intettem neki, hogy maradjon veszteg. Hallgatott tehát.

Így múlt el több mint két óra. A tárgyalás, amint előrelátható volt, nagyon viharos volt. Végre négy harcos jött és közölték velem, hogy a gyülekezet elé kell vezetniök engem. A főnök ezúttal nem jött személyesen, mert ezt nem egyeztethette volna össze méltóságával. A lábaimról leoldották a kötelékeket, hogy járni tudjak. Azután négyen közrefogtak.

A gyűlést a táboron kívül, a patak mellett tartották. Ott volt Yakonpi-Topa legöregebb harcosaival, vele szemben Peteh Innua Nehmával, régi bizalmasával. Körülöttük kör alakult ülő indiánokból, akiket viszont egy még szélesebb kör fogott körül álló harcosokból. Engem a belső körbe vezettek. Azonnal láttam, hogy Peteh nagyon fel van indulva. Szemeiben valóságosan lobogott a gyűlölet és düh. A fogolynak természetesen állva kell maradnia. Ez azonban nekem eszembe sem jutott. Mihelyst visszavonultak kísérőim, addig mentem előre, míg a két főnök két oldalamba került. És ott leültem. Amikor ez megtörtént, Peteh felkiáltott. De nem egyszerűen haragosan, hanem alig fékezhető dühvel ordította el magát:

- Fel ezzel a rühös kutyával, fel vele; a patáin kell állnia!

Én természetesen úgy tettem, mintha nem is hallanám ezeket a szavakat. A kikatsák főnökének, mint elnöknek, volt a kötelessége, hogy figyelmeztessen engem merészségemre. Így szólt hozzám:

- Old Shatterhandnak nem szabad elfelejtenie, hogy miért van itt! Állnia kell!

Hosszú, fürkésző pillantást vettem köröskörül és észrevettem, hogy az upsarokák örültek viselkedésemnek, mert ez bosszantotta a vérindiánt; ezért nyugodtan válaszoltam:

- Ki merészelt valaha ilyen parancsot adni nekem? Hol van az az ember, aki megparancsolhatja nekem, hogy álljak, ha le akarok ülni?

- Én parancsolom, én! - ordítá rám Peteh.

Nem hederítettem rá, csodálkozással a kikatsára néztem és megkérdeztem tőle:

- Miféle hangot hallok itt? Eddig azt hittem, hogy csak komoly, higgadt férfiak ülhetnek a tanácstűz mellett; de itt olyan hang ordít, mint a haragos bölényborjúé. Eltűr Yakonpi-Topa, a kikatsa-upsarokák főnöke, ilyen beszédet bölcs és tapasztalt férfiainak gyülekezetében? Hogy Old Shatterhand ülni, vagy állni akar-e, az csak egyedül őrá tartozik. Hogy lehet efölött elveszteni a nyugalmat, mely minden harcos arcának a legnagyobb ékessége!

Petehnek mélyen megszégyenültnek kellett magát éreznie. Kényszerítette magát, hogy lehetőleg nyugodt és büszkén csengő hangon beszéljen.

- Uff! Hát üljön, vagy álljon, én azt nem is nézem; ehelyett majd olyan erővel fogom lesújtani, hogy örökre fekvé marad!

Most Yakonpi-Topa ragadta meg a szót, anélkül, hogy felszólított volna most a felállásra:

- Old Shatterhandot a vérindiánok harcosai szolgáltatták ki nekünk, akiknek a kezei közé került, hogy tanácskozzunk afelett, mi történjék övele. A törzs bölcs férfiai összeültek és következőképpen határoztak; Old Shatterhand mindig barátja volt az upsarokáknak, azért ők nem bánthatják őt. Szabad ő is, meg a két sápadtarcú is, mehetnek, ahová akarnak és mindent elvehetnek és megtarthatnak, ami az övék. De Peteh, a vérindiánok főnöke, aki őt foglyul ejtette, az ő életét és két társának életét is követeli. És a követelésétől nem tágít. Az upsarokák harcosai nem akadályozhatják meg őt abban, hogy elvegye az életüket, ha tudja. Ennek folytán azt határoztuk, hogy küzdjön meg velük, előbb Old Shatterhanddal és azután a másik két sápadtarcúval. Peteh azt követelte, hogy egy sti-i-poka vívassék, küzdelem életre-halálra. Ezt megengedtük neki. Neki kell meghatározni, milyen fegyvereket válasszanak és hány részből álljon a sti-i-poka. A küzdelem ma fog lefolyni, egy órával naplemente előtt. A feltételeket előbb meg kell beszélni és az upsarokák harcosai fognak arról gondoskodni, hogy semmi szabálytalanság ne történjék. Peteh, a vérindiánok főnöke, mondja meg, helyesen beszéltem-e!

Erre a felszólításra, amit hozzá intéztek, Peteh felállott, felvette a legbüszkébb tartást, amire csak képes volt, megvetőleg intett felém és így válaszolt:

- Peteh vagyok, a vérindiánok híres hadifőnöke. Még soha le nem győzött egyetlen ellenség sem. Eddig csak erős, bátor ellenfelekkel harcoltam és ma arra kényszerítenek, hogy egy gyáva coyottához nyúljak, mert ha nem tenném ezt, futni hagyják őt, hogy mindenfelé elterjessze a rühöt, amitől bűzlik, amerre csak jár. Ezért tehát kezem egyetlen szorításával meg fogom őt fojtani, holttestét pedig odadobom a keselyűknek. Kísérői, akik sem ugatni, sem harapni nem tudnak, ugyanarra a sorsra jutnak. Beszéltem. Howgh!

Leült, mire Yakonpi-Topa ezt a felszólítást intézte hozzám:

- Old Shatterhand hallotta ellenfele szavait, most már beszéljen ő!

Már említettem, hogy csak lazán volt a szíj rákötve a kezemre. Amíg Peteh beszélt, sikerült egyik kezemet kihúzni a hurokból, ily módon magától értetődőleg a másik is szabaddá lett. Elővettem tehát mindkét kezemet, eldobtam a szíjakat és így szóltam:

- Beszéljek? Pshaw! Old Shatterhandnak a tettei beszélnek. Egy órával naplemente előtt a helyszínen leszek. Howgh!

Megfordultam, hogy elhagyjam a tanácskozási teret. Erre Peteh gyorsan felugrott és felkiáltott:

- Ki engedte meg ennek a kutyának, hogy ledobja kötelékeit? Azonnal kötözzék őt meg újra!

Yakonpi-Topa nagy zavarba jött erre a felszólításra. Ezt láttam rajta. Tulajdonképpen összekötözve kellett volna maradnom a párviadal kezdetéig, de ő nem merészkedett ezt újból rám erőszakolni, mivel egyszer már leráztam a szíjakat magamról. Hogy kiségitsem zavarából, én válaszoltam helyette:

- Az upsaroka harcosok úgy határoztak, hogy szabad vagyok. Tehát szabad is vagyok! Egyetlen upsarokának sem lehet az a szándéka, hogy ennek a határozatnak ellenére cselekedjék. De ha egy vérindián meg merészelné törni az öreg, bölcs harcosok határozatát, úgy jöjjön ide.

Próbálja meg, rakja rám újból a kötelekeket! Itt vannak a szíjak és itt a kezeim! Kinek van mersze hozzá? Kész vagyok!

Senki sem moccant.

- Uff, hát maradjon a coyotta egyelőre szíjak nélkül! - kiáltá a vérindiánok főnöke. - Megköt-ném őt én magam, de nem tehetem ezt, mert közben meghalna az ökleim alatt és ennek csak délután szabad megtörténnie!

Nem hallottam, hogy mit mondott még, mert eltávoztam. A vörösek kettős köre megnyílt előttem és senki sem kísérelte meg, hogy visszatartsom. Természetesen egyenesen a kunyhókhoz mentem, hogy eloldozzam Rostot és Carpiót, mert ha én szabad voltam, akkor nekik sem volt szabad megkötözve maradniok. Ők mindent részletesen akartak megtudni, de én csak annyit közöltem velük, amennyit elmondhattam anélkül, hogy nyugtalaná tegyem őket.

A délelőtt, sőt a délután is anélkül múlt el, hogy a főnök mutatta volna magát. Hogy eltöltsük az időt, sétára indultunk a táborban. Mindenütt jól fogadtak. Szántszándékkal, hogy meghallhassuk, olyan szavakat és megjegyzéseket ejtettek el a vérindiánokról, amikből meggyőződhattünk, hogy a varjak rokonszenve a mi részünkön van. Nem is szükséges külön felemlítenem, hogy mindenki a kilátásban levő küzdelemre gondolt. Egészen szokatlan izgatottság uralkodott a táborban.

Az indián gyakorlat és játékképpen úzi a küzdelmet; elő kell készítenie magát, hogy helyt tudjon állani, ha komolyra fordul a dolog. A vörös harcos annál tekintélyesebb és tiszteltebb, minél több ellenséget győzött le; még a mennyországa sem kínál neki örök békét, hanem állandó harcot és győzelmet. Ha két serdületlen fiú birkózik egymással, az öregek körjük gyülekeznek és buzdítják őket. Nem ritkán, - ha két lovas harcol egymással - előfordul, hogy mindenki, barát és ellenség egy időre leereszti a fegyvert és békésen egymás mellett álldogál, hogy végignézze két kiváló harcos párviadalát. Ennek a kimenetelét azután még évek múltán is olyan buzgalommal és szakismerettel tárgyalják, mintha a küzdelem csak tegnap folyt volna le. És most képzeljenek el egy sti-i-pokát Peteh és Old Shatterhand között. Harcot életrehalálra a vérindiánok bivaly erős, még soha le nem győzött főnöke és Shatterhand, a fehér vadász között, akiről ugyancsak egyetlen ellenfele sem mondhatta el, hogy fölénye lett volna vele szemben! Olyan gondosan és fontoskodva hányták-vetették meg az esélyeket, olyan megfontoltan latolgatták, mintha az összes upsarokák életéről lett volna szó. Peteh részén volt a nyers, esetlen testi erő, a támadás ereje és a kitartásban való előrelátható fölénye; mert az olyan izmokat és inakat, amilyenek neki voltak, órák hosszat meg lehetett feszíteni, anélkül, hogy kifáradtak volna. Az én részemen, úgy vélték, a nagyobb ügyesség, tapasztalat és gyakorlat van. Ezenfelül körültekintés, ami minden fogást kiszámít, és lélekjelenlét, ami minden kínálkozó előnyt villámgyorsan kihasznál. Röviden szólva, az ő oldalán állottak a testi előnyök, enyemen a nagyobb intelligencia. Legalább is így számígtatták. Hogy ki fog győzni és ki marad alul, azt - szerintük - egyáltalában nem lehet előre megmondani. Mivel a varjúindiánok nekem kívánták a győzelmet, szívből sajnálták, hogy Peteh választhatta meg a fegyvereket és a küzdelem módját; magától értetődött, hogy ő saját hasznára fogja azokat választani és meghatározni. Úgy vélték, hogy ha tízszer Old Shatterhand vagyok is, mégis csak sápadtarcú vagyok és nem lehetek olyan járatos az indián fegyverek kezelésében és a vörösek harci modorában, mint egy indián, akihez a nyíl, a kés, a tomahawk úgy hozzánőtt, mintha valóban a testéhez tartoznának.

Ezeknek a megfontolásoknak hallatlan izgalom lett a következménye, ami folyton erősödött és annál kínosabbá vált, minél tovább húzódott, amíg Peteh rászánta magát, hogy közhírré tegye feltételeit. Ami engem illet, részint helyeseltam az elhangzott véleményeket, részint

nem. Az indiánfegyverek kezelésében Winnetou volt a mesterem. Többet mondanom sem kell. Mindig jó bizonyítványt állított ki nekem és így eszembe se jutott, hogy megijedjek bármelyik indiántól. Nem is az izomtömegtől függ az eredmény, világosabban szólva, nem attól, hogy mekkorák az izomsomók, hanem azoknak gyakorlottságától, edzettségétől, acélosságától. Egy jól begyakorolt test, melynek izomrendszerét gondosan gyakorolták és rendszeresen kiképezték, minden körülmények között megbízhatóbb, mint egy még olyan erős húsdarabokból felépült test, amely egyáltalában nincs iskolázva, vagy pedig nincs helyesen iskolázva. Sovány ember gyakran földhöz vág egy látszólagos Herkulest. De vannak más, fontos testrészek is, mint például a szív, a tüdő, amelyeknek helyes működésére még oroszlán-, vagy medveizmok is nagyon rá vannak utalva. Az inakról és a csontokról nem is akarok beszélni. De ezek is nagyon fontosak. A fő előnyöm a nyugalom volt. Az a megingathatatlan nyugalom, amely engem még a legváltóságosabb helyzetekben sem hagyott el. Sőt a veszély nagyságával még növekedni szokott. A szívem egyetlen dobbanással sem vert többet, mint rendszeren; a fejem tiszta volt, szemeim világosak, hangulatom pedig éppen oly zavartalanul vidám, mintha nem egy veszedelmes sti-i-poka várna rám, hanem valami egészen kellemes esemény, mondjuk egy születésnap ünnepség. A hidegvér, amit semmi sem tudott megingatni, már nem egy ellenfelemmel szemben diadalhoz jutatott és szerencsésen kiszabadított olyan veszélyekből, amelyekből nyugodt higgadtság nélkül bizonyára nem tudtam volna kilábalni. Még ma is ugyanolyan hidegvérű vagyok, mint voltam régente. Semmi sem tud kihozni a sodromból. Valami sajátságos dolog ez a nyugalom. Nem tudom, önbizalmam folyománya-e, vagy megfordítva, az önbizalmam-e a következménye ennek a nyugalomnak. Vagy talán ez a kettő olyan szorosan egybetartozik, hogy egy egészszet alkot és egyáltalában el sem lehet a kettőt egymástól választani.

Az időpont közeledett és az indiánok lassacskán megindultak a térség felé, amely a párviadal céljára ki volt jelölve. Végre megérkezett Yakonpi-Topa, Petehnél járt és így tudathatta velem a feltételeket, amelyek a következők voltak:

Mivel három személyről volt szó, tudniillik rólam, Carpióról és Rostról, három mérkőzést kellett megvívni. Ha engem megölne, a másik kettőnek kell tovább küzdeni. Ha Peteh elesne, amit azonban ő teljesen kizártnak tartott, úgy két vérindián volt kijelölve, akik helyette kiállnának. A mérkőzések így voltak megszabva: először ököl- és fojtogatóharc fatörzs mellett. Utána közelharc egy tomahawkkal. Végül távküzdelem két-két tomahawkkal. Milyen ostobán ravaszul eszelte ezt ki Peteh!

A fatörzs melletti harchoz a következő előkészületekre volt szükség: A kijelölt térségen több egyedülálló, vastag fa volt. Ezek egyikéhez kellett bennünket kötözni. Egyiket az egyik, másikat a másik oldalára, arccal egymásnak, mégpedig úgy, hogy a felső szíjak a karok alatt, az alsók a csípőn legyenek megerősítve. Fegyver nincs. Az ellenfelet pusztá kézzel kellett legyőzni. Ezt azért eszelte ki Peteh, mert meg volt győződve, hogy nagy testi erejénél fogva könnyű lesz neki engem megfojtani, ha megragad a nyakamnál, vagy összetörni úgy, hogy a fatörzshöz szorít. A kezeink szabadok voltak; ha karjait a fatörzs és körém fűzi, egész erejét kifejtheti. Abban a pillanatban, melyben átláttam tervén, már tudtam, hogy nem okozhat bennem kárt. Nem vette számításba az én vadászcsapásomat.

A tomahawkokat bizonyára ezért választotta, mert azt hitte, hogy fölényben van felettem ebben a fegyvernemben; de Winnetou mester volt minden idevágó fogásban és nem nyugodott addig, míg mindezt velem is be nem tanította. Ha valami aggodalmat okozhatott volna nekem, úgy az az a körülmény volt, hogy hosszú idő óta nem volt indiánbárd a kezemben. Tehát nem voltam gyakorlatban. Mikor a főnök látta, hogy milyen nyugodtan fogadom az értesítést, megkérdezte:

- Old Shatterhand egy szót sem szól. Nem aggódik az élete miatt?
  - Nem, - feleltem.
  - Peteh meg akar téged fojtani!
  - Próbálja csak meg!
  - Te, mint sápadtarcú, nem vagy olyan ügyes a tomahawkban, mint ő!
  - Pshaw! Ő még tanulhat tőlem!
  - Uff! Nem tévedsz?
  - Nem. Persze nem szabad rossz fegyvert kapnom, mert ha az széttörik a kezemben, nagy előnyben lenne felettem. Bár még akkor sem lennék elveszve, mert az öklömet használhatnám bárdja ellenében.
  - Az upsaroka harcosok Old Shatterhandot szeretnék győztesnek látni; azért tehát te kapod a legjobb két tomahawkot, ami a törzsnél van. Tudod, hogy milyen tulajdonságainak kellene lenni egy jó harci bárdnak?
  - Igen. A nyélnek pontosan olyan nehéznek kell lennie, mint a lapjának és éppen pontosan háromszor olyan hosszúnak, mint az élének. Igaz?
  - Úgy van, ez igaz, mert csak akkor lehet görbe ívet hajítani a tomahawkkal, ha ebben az arányban vág a súly és a hossz. Látom, hogy Old Shatterhand ismeri a bárd szabályait. Ha olyan jól tud bánni is vele, akkor megmentheti az életét. Mikor vívott utoljára ezzel a fegyverrel? Már régen ugyebár?
  - Igen.
  - Akkor tegyen gyorsan egy próbát, de úgy, hogy senki se lássa.
  - Hol?
  - Hozza a lovát és jöjjön velem!
- Yakonpi-Topa hozta a két tomahawkot és kilovagoltunk a táborból. Átmentünk az erdőn, és arra a szabad rétcsíkra értünk, amelyet parforce-lovaglásomból már ismertem. Ott leszálltunk. A lovakat azért vettük igénybe, hogy gyorsan végezhessünk, mert csak kevés idő állott a rendelkezésünkre. Egy fát vettem célba és néhányszor rendes módon dobáltam. Olyan jól sikerült, hogy a főnök felkiáltott:
- Uff! Jobban már én sem tudok! Old Shatterhand tomahawkkal nyugodtan mutogathatja magát bármelyik vörös harcos előtt!
  - Pshaw! Eddig ez még nem volt semmi. De most majd megmutatom neked, hogyan fogom Petehet tévedésbe ejteni és eltalálni. Olyan gyorsan hajítom el a két tomahawkot egymásután, hogy csak egy pillanat esik a két dobás közé. Oldalt fog ugrani, hogy kikerülje az elsőt és éppen ezzel belerohan a másodikba.
  - De ha a másik oldalra térne ki?
  - Azt nem teszi, mert nem magas, hanem oldalívben hajítok; ez meg fogja őt téveszteni és arra az oldalra ugrik, amerre én akarom. Azonkívül még másmódon is meg fogom kísérelni, hogy őt arra az oldalra kényszerítsem.
  - Hogyan?
  - A viadal színterén fák vannak. Milyen nagy lesz közöttünk a távolság a távolharcban?

- Hatvan lépés.

- Úgy hatvan lépésre fogok felállani az egyik fától és így Peteh a fa mellé kerül. Nem tud tehát arra az oldalra kitérni, amerre a fa van, csak a másikra.

- Uff, ez okos gondolat!

- És most idefigyelj! Ez a tisztás itt körülbelül hatvan lépés széles; odaát áll két nagy fa öt lépésre egymástól. Mind a kettőt el fogom találni, mégpedig Peteh vállának magasságában. Most!

Mikor a főnök a „görbe ívben-hajításról” beszélt, azt a csavaró dobást értette, mely nagy ügyességet és gyakorlatot kíván. A tomahawknek kézrándítással bizonyos forgást ad az ember, mint ahogy kuglizásnál is ívben lehet hajítani a golyót; ezáltal kettős mozgást végez, előre és oldalt. Persze pontosan ki kell számítani, hogy a cél felé haladjon. Hogy hogyan lehet azt elérni, hogy útközben tetszés szerint emelkedjék, vagy süllyedjen, vagy pláne bumeráng-módra visszafelé jöjjön, ezt csak megmutatni lehet. Sajnos, leírni nem.

A két tomahawk gyors egymásutánban kiperdült a kezemből és a két fatörzsbe fűrődött.

- Uff! - kiáltá a főnök, mikor odamentünk, hogy kivegyük. - Ha Peteh itt állott volna, egészen bizonyosan eltaláltad volna! Old Shatterhand sokkal, de sokkal jobban dob, mint én. Bizonyára titokban nevet rajtam, mert azt hittem, hogy nem ért olyan jól a tomahawkhoz, mint a vérindianok főnöke! Akar még egy próbát tenni?

- Nem. Ez nem szükséges és nincs is időnk, hogy tovább itt maradjunk. Azt hiszem, már várnak ránk.

Visszalovagoltunk és láttuk, hogy tényleg már csaknem az egész tábor kiürült. A vörösök a küzdőterre mentek és aki nem volt már ott, az bizonyára útban volt arrafelé. Megkötöttem a lovamat és Carpio és Rost után mentem, kiknek szintén jelen kellett lenniök. De arról egy szót sem szóltam, hogy nekik kell a küzdelmet folytatniok, ha engem legyőz Peteh.

A vörösek tág kört alkottak a fa körül; a tanácskozás vén tagjai ennek a gyűrűnek a közepén ültek. Odaültünk melléjük. Peteh még nem volt ott. Nem beszéltünk semmit, mert ez nem lett volna illő. De a közönséges harcosok annál élénkebben beszélgettek egymás között. Izgalmuk már nem is lehetett volna nagyobb.

Végre utolsónak megérkezett Peteh is. Le sem ült, csak ledobta magáról vadászkabátját és vadászíngét, úgyhogy felsőtteste és karjai teljesen meztelenek voltak. Hosszú dicsérő beszédet tartott testi erejéről, ügyességéről és hőstetteiről. Ennek az volt a célja, hogy engem megfélemlítsen. Mindenesetre, ha valaki megnézte azt a rettenetes mellkast és az izmos karokat, valóban volt oka az ijedelemre. De én nem ijedtem meg.

Társaim egy szót sem értettek az egész beszédből. Carpio halkán és aggódva megkérdezte tőlem:

- Ezzel az óriással kell neked mérköznöd?

Bólintottam.

- Hallod-e, hisz ez szétroppant téged, mint ahogy szétlapítanak egy rothadt almát!

Megráztam a fejemet és intettem, hogy hallgasson.

Mikor Peteh befejezte szónoklatát, mindenki tőlem is beszédet várt volna el indián módra. Én felállottam és így szóltam:

- Kész vagyok. Meddig kell harcolnunk?

- Amíg az egyik meghal, vagy legalább elesnék, ha nem volna a fához kötözve, - felelte Yakonpi-Topa.

- Akkor egyáltalában nincs szükség, hogy még le is vetkőzzem. A küzdelemnek vége lesz, mielőtt igazában elkezdődött volna.

- Nem, - kiáltá Peteh. - Ez a fehér kutya magán akarja hagyni a ruhát, hogy azok is megvédjék. Le kell neki vetni!

Így már természetesen meg kellett tennem. Azután felállítottak a fa két oldalán, arccal egymásnak és felemelték karjainkat, hogy áthúzhassák alattunk a szíjakat. Peteh eközben dühös pillantásokkal méregetett; én rá se hederítettem. Ekkor felém köpött, de én elkaptam a fejemet és nem talált. Mikor már oda voltunk kötve, a vörösek, kik ezt a műveletet végezték, visszaléptek. Minden szem ránk szegeződött. Nem volt szabad azonban addig megmoccannunk, míg a kikatsák főnöke nem adta meg a jelt.

Peteh a legnagyobb türelmetlenséggel várt erre; én nagyon egykedvű arcot vágtam. A legnagyobb bizonyossággal tudtam, hogy az a szándéka, hogy ne hagyjon nekem időt a karjaim felemelésére. Azonnal át akart karolni és a fához szorítani. Jobb hüvelykemet beleszorítottam az öklömbé, mintegy rugót és várakoztam.

Egyszerre felhangzott Yakonpi-Topa kiáltása. És tényleg az is történt, amit vártam: Peteh villámgyorsan felemelte karjait. De éppen olyan gyorsan hatalmas ütést kapott tőlem alulról fölfelé a bal hónaaljára, amely fedetlen volt. Karja mereven lehanyatlott. A következő pillanatban lesújtottam öklömmel a halántékára, úgy, hogy feje jobb vállára esett. Rövid, füttyülő lélegzetet hallottam; majd lezárultak szemei.

- Kész vagyok, oldozzatok fel! - kiáltám parancsoló hangon.

Köröskörül mély csend uralkodott. Egyetlen hang, egyetlen kiáltás sem volt hallható. Mindenkít megdöbbenett az a gyorsaság, mellyel ez az első küzdelem véget ért. A kikatsák főnöke felállott, odajött és megvizsgálta Petehet.

- Uff! - kiáltott fel. - Old Shatterhand ökle úgy zuhan le, mint a szikla a hegyről. A vérindiánok főnöke halott. Vegyétek le mindkettőjükről a szíjakat.

- Nem halt meg, - felelém. - Ha agyonvertem volna, közönséges vérindiánokkal kellett volna tovább küzdenem, de miután Old Shatterhandnak csak főnökökkel szabad mérkőznie, csak elkábítottam. De nem öltem meg. Teljesíttem ennek a harcnak a feltételeit?

Mikor levették a kötelékeket, úgy zuhant Peteh a földre, mint egy zsák; a kikatsák főnöke tehát így felelt:

- Igen, teljesítetted, mert itt fekszik Peteh és nem tud megmozdulni. Old Shatterhand győzött.

- Uff, uff, uff! - hangzott ötszáz torokból. Csak a vérindiánok állottak némán. Visszamentem a helyemre és leültem.

- Hála Istennek, hogy szerencsésen vége van! - szólt Rost. - Rettenetes félelmet állottam ki!

- Én nem! - feleltem nevetve.

- Igazán nem? Igazán? Olyan karjai vannak ennek az embernek, mint az elefántlábak! Amikor ön össze volt vele kötve, Mylord, azt mondta nekem egy benső hang, hogy itt fogjuk önt eltemetni. Hát valóban lehetséges, hogy az ön kis kezeitől ilyen rettenetes csapás kitelik?

- Ez az ereje már régebben is meg volt, - magyarázta Carpio, - de nagyon ritkán árulta el valakinek. Tovább folyik a küzdelem?

- Igen, tomahawkokkal, - válaszoltam.

- Értesz hozzá?

- Igen. Felesleges aggódnod miattam.

- Nem is aggódom egy cseppet sem. Ha összeszeded az eszedet és nem követsz el semmiféle gondatlanságot, akkor jól megy minden. Csak óvakodj a szórakozottságtól és a tévedésektől.

Valóban megható volt a jó véleménye, amit rólam táplált. Egyáltalában nem volt tudatában, hogy mi minden forgott kockán. Rostnak több belátása volt; nem kis félelmet állott ki, de én jelentős pillantással megkértem, hogy hallgasson.

Nemsokára újból visszatért az élet Petehbe; elfordultam és nem is néztem rá. A hátam mögé állt és hencegő beszédet tartott védelmére. Kijelentette, hogy a második küzdelemben annál biztosabban kettéhasítja a fejemet egészen a nyakamig. Ökölcsapásomat másodízben már nem alkalmazhatom nála és követeli, hogy azonnal kezdjük meg a második harcot.

Yakonpi-Topa beleegyezett. Átadta nekem tomahawkját. Ez a fegyver kiválóan csiszolt, mexikói üvegachatból készült. Abból a nagyon kemény és nehezen eltörhető fajtából, amely a kis, fehér sanidinkristályokról ismerhető fel. Bármilyen erős ütést kockáztathattam vele, nem kellett félnem, hogy darabokra hull. Legalábbis meg lehetett az a megnyugtató meggyőződésem, hogy a Peteh tomahawkja sem lehet jobb.

Kijelölték a helyet, ahol fel kellett állanunk egymással szemben. Most is addig kellett harcolnunk, míg egyikünk a földre bukik és nem tud felkelni. Nehéz helyzetben voltam, mert kímélnem kellett ellenfelem életét. Sőt még úgysem volt szabad megsebesítenem, hogy harc-képtelen legyen. Megmondtam ugyanis, hogy csak főnökökkel harcolhatok és így kénytelen voltam őt a harmadik összecsapásig kímélni.

A fűvön tíz láb átmérőjű kört jelöltek meg. Ebből a körből nem volt szabad kilépnünk, de benne tetszés szerint mozoghattunk. Meg volt engedve az ütés is, a dobás is.

Nagyon veszélyessé tette ezt az összecsapást, hogy a dobás is meg volt engedve. Képzeljék csak el, ha valakinek csatabárddal legfeljebb tíz láb távolságból a fejére, vagy a testére sújtanak, még pedig úgy, hogy élének egyik sarka, vagy pedig pláne az egész éle talál! Ez legalább is rettenetes sebet ejt, ha nem okoz azonnali halált. Persze a dobásnak meg volt az a nagy, jóvá nem tehető hátránya, hogy ha az ellenfél elhárítja, vagy ügyesen kitér előle, a fegyver elveszett; tehát erre csak akkor szánhatja el magát az ember, ha teljesen meg van győződve a sikerről. Én eltökéltem, hogy ezt a módot nem veszem igénybe. Hogy Peteh mit fog tenni, azt még meg kellett várnom.

Nem lépett be, hanem beugrott a körbe, többször megfordult maga körül, megcsóválta tomahawkját és ordította, hogy csak jöjjetek hamar; nem tud már tovább várni, hogy láthassa a véreget. Lassan közeledtem és átléptem a vonalat, melyet késsel vontak. Éppen azért, mert azt mondta, hogy nem fog ismét sikerülni főbevernem őt, másodszor is meg kellett kapnia azt; tomahawkomat tehát balkezembe vettem. Peteh látta ezt és várta, hogy mikor veszem a jobbomba. Mivel nem tettem, hangos kacajra fakadt és felkiáltott:

- Ez a fehér állat még azt sem tudja, hogy kell fogni egy tomahawkot! Nem is lesz ideje megtanulni ezt a tudományt, mert rögtön földre sújtom őt!

A nézők közül sokan bizonyára azt gondolták, hogy indián szokás szerint először hosszú ideig fogjuk egymást kerülgetni, tehát még várakozniok kell az első csapásra; de ehhez Peteh túlságosan türelmetlen volt. Villámgyorsan felém ugrott és mielőtt kimondta volna az utolsó szót, halálos csapásra emelte bárdját és - földre esett. Én ugyanis éppen olyan gyorsan leha-

joltam, átbújtam a karja alatt, úgyhogy bárdja az üres levegőbe sújtott. Ugyanekkor vállammal elrántottam az egyik lábát. Ettől a lökéstől és az erőtől, amit az ütésbe belehelyeztem, elbukott. Mielőtt csak meg is kísérhette volna, hogy újból felálljon, ököllel kétszer tarkón vágtam. És ettől fekvé maradt. Ezután nyugodtan kiléptem a körből, visszatértem helyemre és ott szó nélkül leültem.

Éppen úgy, mint az előbb, most is tökéletes csend uralkodott. Nem akarták a vörösek megérteni, hogy a küzdelem kezdetétől a végéig alig egy perc telt el. Az indián ahhoz van szokva, hogy olyan hosszúra húzza a párviadalt, amennyire csak lehet. Mint ahogy az ember nem nyel le egyszerre valami csemegét, hanem lassan és élvezettel fogyasztja el. De amikor látták, hogy Peteht nem mozdul, annál hangosabban adtak kifejezést tetszésüknek. A vérindiánok természetesen csendben maradtak. Yakonpi-Topa felállott. Egy ideig csendesen az arcomba nézett, majd így szólt:

- Uff! Hiszen ez nem is volt tomahawkkal való összecsapás!

- Talán bizony nem érvényes? - kértem gyorsan.

- Érvényes! Tulajdonképpen háromszorosan is érvényes, mert azt még nem látta soha senki, hogy egy harcos ilyen módon tudott volna elhárítani ilyen erős bárdtámadást!

- Pshaw! A vérindiánok főnökének ugyan nagy a szája és erős a beszédben; de minden egyéb gyenge benne. Nem is méltó rá, hogy beszéljünk róla!

- Igaz, aki ilyen jól beszél ökleivel, mint te, annak nem szükséges a szavakat szaporítani!

Odament a körhöz, mely körül már annyi indián szorongott, hogy nem is láttam tőlük a földön fekvő Peteht. Mivel most senki más nem vett igénybe, Rost megragadta az alkalmat, hogy fejcsóválva így szóljon hozzám:

- Mylord, én ki sem jövök a csodálkozásból. Már a fa mellett olyan rettenetesen veszedelmesnek látszott a helyzet. És mégis olyan játszi könnyűnek látszó módon végződött. Most, mikor megpillantottam mindkettőjüket csatabárdokkal kezükben egymással szemben, meg voltam győződve, hogy tengernyi vér fog folyni... de két ökölcsapás és minden be volt fejezve. Egykettőre! Azt hinné az ember, hogy még meg sem kezdődött! Ilyeténképpen persze hiába hoztam el a szerszámaimat. De magától értetődik, hogy szívből hozzáteszem: - Hála Istennek!

- Óh, ami a szerszámait illeti, nemsokára alkalma nyílhatik, hogy hasznukat vegye, mert a harmadik és utolsó összecsapásnál nem fogom kímélni Peteht. Távolharcnál az ökölcsapás kivihetetlen és ha ez az összecsapás is vér nélkül végződne, valószínűleg újból kezdődne az egész sti-i-poka. De hol van Carpio?

Őt ugyanis sehol sem láttam. A második összecsapás alatt eltűnt.

- A táborba ment, hogy elhozza revolverét, - felelte Rost.

- Minek?

- Hogy lelőhesse Peteht, ha ön lenne a vesztes.

- Hiszen ez esztelenség! Ki készítette őt erre az ostoba gondolatra?

- Senki; neki magának jutott az eszébe. Mikor önök beléptek a körbe, a dolog rendkívül veszélyesnek látszott. Ekkor azt mondta Carpio: Ha ez a vörös fickó agyonveri az én Sapphot, akkor mind a hat golyót a fejébe röpítem a revolveremből! Ezzel elrohant, hogy elhozza revolverét.

- Hát nem kísérte meg visszatartani őt?

- Nem.

- Miért nem?

- Az én benső hangom azt tanácsolta ugyan, hogy megtegyem, de nem volt lehetséges. Nagyon gyorsan távozott. Talán aggódik érte?

- Érette nem, tudniillik a személyéért, mert el sem tudom képzelni, hogy mi baja történhetnék. De olyan megbízhatatlan. Sohasem tudja, ha valami ostobaságot csinál!

- Menjek talán érte?

- Igen. Nekem nincs időm. És nem is szabad innen eltávoznom.

- De én sem megyek szívesen, mert nem szeretném elmulasztani a harmadik összecsapást. Veszedelmes lesz?

- Nekem egy cseppet sem. De már hív is a főnök. Úgy látszik, hogy kezdődik. Nem szabad késlekednem, különben elvesztek egy olyan előnyt, amire számítok.

Peteh megint magához tért. Én ugyan nem láttam őt, mert egész csapat vette körül, de hallottam kiabálni. Úgy látszott, hogy egészen magánkívül van amiatt, hogy ismét ő volt a legyőzött. Mégpedig azzal a csapással, melynek megismétlődését lehetetlennek állította. Nem törődtem most az ő személyével, csak a távolsággal, amennyire fel kellett állanom, ha el akarom érni célomat, hogy ő egy fa mellé kerüljön. Odamentem tehát ahhoz a fához, amelyhez az előbb kötözve voltunk és hatvan lépést mértem le onnan. Amint ezzel elkészültem, megnyílt az embertömeg és a vérindián kilépett. Mindkét kezében tomahawkot tartott. Nálam is volt egy. Yakonpi-Topa hozzám lépett, hogy másikat is adjon. Mosolygó arccal és e szavakkal adta át:

- Hogy Old Shatterhand elérhesse célját, innen fogok lemérni hatvan lépést; ez nem becstelenség, mert hiszen Petehet eddig szántszándékkal kímélted. Senkinek sem szabad elmozdulnia helyéről és ha azért találsz el, mert félreugrik, ez méltó büntetés lesz azért, hogy nem tartotta be a mérkőzés szabályait.

Egyenes irányban indult el tőlem és a hatvanadik lépés után alig két méterre állott a fától; úgy, ahogy én számítottam. Petehnek oda kellett állania és így a fa a jobb oldalára jutott.

A helyzet most a következő volt:

Mindegyikünknek két tomahawkja volt, de ha nem találták el, többször hajíthatott. Mert ebben az esetben visszahozták a tomahawkokat. Ennek a harcnak is azzal kellett végződni, hogy egyikünk elessék. A mérkőzés befejezése előtt egyikünk sem hagyhatta el a helyét, ahová állították. Csak az volt megengedve, hogy lehajoljon, vagy oldalt hajoljon, hogy el ne találják. Meg voltam győződve, hogy az első dobással eltalálom Petehet, ha ő a helyén megáll. Ha pedig a tilalom ellen cselekszik és kitér, úgy ezt csak balfelé teheti, mert jobbfelől a fa áll. Tehát oda, balfelé kellett a második tomahawkot irányítanom, még pedig oly messze balra, amennyire Peteh időközben, a két dobás között eljuthatott. Ez egyáltalában nem volt könnyű dolog. De ezeket a cseldobásokat olyan jól begyakoroltam Winnetouval, hogy sikerültében a legkevésbé sem kételkedtem.

A nézőközönség kétoldalt állt fel a vonal mentén, melynek két végpontját mi alkottuk. Persze óvakodtak egészen közel jönni, nehogy őket találjuk el. Yakonpi-Topa középen állott, mert neki kellett megadni a jelet a küzdelem megkezdésére. Kissé szétterpesztettem lábaimat és a bal lábammal előreléptem. Ezzel nemcsak jó támpontot nyertem a dobáshoz, de a szükséges

szilárdságot is, hogy felsőtestemet jobbra, balra, vagy lefelé hajlíthassam, anélkül, hogy el kellene mozdulnom a helyemről.

Ezzel készen is voltunk és a kikatsák főnöke hangos kiáltással adta meg a jelet a küzdelem megkezdésére. Petehet úgy ismerték, mint kitűnő bárdhajítót. Nekem tehát vigyáznom kellett. Sziklaszilárdan el voltam tökélve, hogy inkább tűröm, hogy eltaláljon, semhogy egy hüvelyknyit is tágítsak. Tudniillik a lábaimmal. Ne mondhassa senki, hogy Old Shatterhand megszegte a küzdelem feltételeit, hacsak egy hajszálnyival is. Hogy Peteh is így gondolkodik-e, annak még ezután kellett kiderülni.

Ellenfelem újból beszédet mondott, amely telve volt ellenem irányuló sértésekkel és fenyegetésekkel. Mikor befejezte, látszott, hogy ugyanilyen választ vár tőlem. Én azonban egy szót sem szóltam. Ezért gyávanak gúnyolt, aki nagy félelmében egy szót sem tud kiejteni. És felszólított, hogy én tegyem az első dobást. Úgy tettem, mintha nem is hallottam volna szavait. Még várt egy darabig, megismételte gúnyos kijelentését, és mikor sem erre nem válaszoltam, sem meg nem moccantam, megcsóválta feje fölött első bárdját.

Már ezen a csóváláson megláttam, hogy kiváló ellenféllel állok szemben. Le sem vettem róla a szememet. Egyszerre éles kiáltásban tört ki és a tomahawk kirepült a kezéből. Az út harmadrészen párhuzamosan haladt a földdel, azután felemelkedett, hogy a célnál megint leereszkedjék. Nyílegyenesen maradhattam állva, mert a bárd körülbelül egy méterre repült el mellettem. Viszont pontosan egy magasságban a fejemmel.

Ez a dobás nem volt rossz és néhány vörös, valószínűleg vérindianok, tetszéssel üdvözölte. Főnökük most újból felszólított engem a dobásra, de én nem hederítettem rá. Erre ismét kacagni és sértegetni kezdett és azután nekikészülődött, hogy elhajítsa második bárdját. Ezúttal tovább forgatta feje fölött és tovább célzott, mint az első ízben, de éppen annyival eltévesztett, mint azelőtt. De most a másik oldalon.

- Uff! - kiáltott fel. - Először olyan közel balra, azután pedig jobbra! Harmadszor bizonyára pontosan a középre találok. Hát az a gyáva amott nem fog már rövidesen hajítani? Hozzák vissza tomahawkjaimat! Szükségem van rájuk.

Erre már feleltem neki, még pedig olyan hangosan, hogy mindenki meghallja:

- Csak hagyjátok a földön, nincs rájuk szüksége, mert nem jut másodízben dobáshoz. Felszólított, hogy feleljek neki; most megkapja Old Shatterhand válaszát!

Elsőnek nem az obsidiánt, hanem a másik bárdot vettem elő. Előbbit a találatra tartogattam. Azt akartam, hogy előbb magas ívben, majd a következő pillanatban oldalívben hajítsak. Amíg ellenfelem a magas ívre figyelt, a második tomahawknak oldalról kellett őt eltalálnia. Ha nem tér ki előle, az első bárd találja el, ha pedig oldalt ugrik, akkor éppen belerohan a másodikba. Hogy figyelmét egészen az elsőre irányítsam, követnem kellett az ő példáját, és kiáltással kellett kezemből kiröpíteni, a másodiknál ellenben csendben kellett maradnom. Láttam, hogy minden szem rám irányul. A legnagyobb feszültség pillanata volt; ez azt az érzést adta nekem, mintha csupa jól összeillő, pontosan kiszámított rugókból lennék összetéve és céltévesztés teljeseen ki lenne zárva. Erre az önbizalomra szükség is van a sikerhez.

Mikor a tomahawkot ferde ívben kezdtem fejem fölött forgatni, Peteh nyerítő nevetésben tört ki. Ez a módszer Winnetou felfedezése volt, Peteh még nem látta, nem ismerte ezt a módját annak, hogyan lehet a csavaros forgást beleadni.

- Húúúúúúúh - i! - kiálték most fel. Az ú betűt elnyújtottam sokáig és mikor kiejtettem a rövid i-t, a tomahawk, meredeken felfelé, kiröppent a levegőbe, hogy azután csalhatatlan biztonsággal ferdén lefelé éppen Petehnek repüljön. Természetesen útközben folytonosan forgott

saját tengelye körül. Míg minden szem erre a bárdra szegeződött, már kirepült a második is. De nem abban az irányban, amelyben az első, hanem egyenes vonalban jobb felé kanyarodott. Mintha ez az oldal lenne a célja. Majd felemelkedett és minél magasabbra jutott, annál jobban balra tért, hogy azután lassacskán leereszkedjék és egy ugrásnyira Petehtől bal felé lecsapódjék.

Amikor elhajítottam a második bárdot, csöndesen a helyemen állva követtem szememmel mindkét tomahawkot. Láttam, hogy találni fogok. Én voltam az egyetlen, aki látta a második bárdot. Senki sem tudta, hogy két dobást tettem. Az enyémen kívül minden szem az első tomahawk után tekintett: látták azt az éles vonalat, melyben pontosan afelé a hely felé röpült, ahol a vérindiánok főnöke állott. Feltétlenül el kellett őt találnia. Ő maga is észrevette ezt. Megmentse-e magát, vagy sem? Ez a kérdés csak két pillanatig foglalkoztathatta őt, mert több ideje nem volt rá. Tilos volt elhagyni a helyét, de az élet elvégre mindennél többet ér. Mindenki kiabált, mert most, most kellett találni a bárdnak - erre Peteh gyorsan ugrott egyet bal felé, hogy megmeneküljön. Hangos csattanás hallatszott, amit még én is meghallottam hatvan lépés távolságból; a vérindián az első tomahawkot kikerülte, de a második a földre sújtotta.

Lett erre kiabálás, lökdösődés; kérdezősködés, feleletek, leírhatatlan zűrzavar. Senki sem tudta Yakonpi-Topán és rajtam kívül, honnan jött a második bárd. A sebesülthöz tolongtak, nézegették, csodálkozva felém pillantgattak - nem törődtem semmivel, ellenben megkerestem ellenfelem két tomahawkját és azokkal lassan az össze-vissza tolongó csoport felé lépdeltem. Mikor már majdnem odaértem, mindenki hozzám fordult. Odadobtam a két bárdot és így szóltam:

- Itt vannak a tomahawkok. Nincs rájuk szüksége. Amit Old Shatterhand mond, az megtörténik. Ki győzött?

Erre a kérdésre a kikatsák főnöke felelt:

- Itt fekszik Peteh, a vérindiánok főnöke, immár harmadízben. A tomahawk mélyen behatolt a nyaka és hónalja között; szemei le vannak csukva; ömlik a vére; ki lehetne tehát más a győztes, mint Old Shatterhand, aki ért hozzá, amihez közülünk eddig még senki sem értett, ahhoz tudniillik, hogy egy tomahawkot elhajít jobbra és mégis bal felől talál vele! Ki látta eddig közületek, hogy egy harcos két harci bárdot hajítson el, hogy az egyikkel lekösse ellenfele figyelmét és azután a másikkal annál bizonyosabban eltalálja őt? A sti-i-poka véget ért; Old Shatterhand győzött. Howgh!

Megfordultam, hogy elmenjek. Ekkor azonban megpillantottam Rostot, aki nagy sietve futott felém. Megállott előttem, izgatottan pödörgette bajuszát és így szólt:

- Eltalálta őt; láttam, amikor lezuhant! Vérzik? Vérzenie kell! Megsebesült?

- Igen.

- Megvizsgálhatom? Bekötözhetem?

- Nekem itt nincs szavam. Kérdezze meg Yakonpi-Topát!

Gyorsan hozzá akart sietni; én visszatartottam:

- Még mindig nem látom Carpiot sehol. Hol van?

- Még mindig a tárborban.

- Hát nem hozta el őt?

- Nem.

- Miért?

- A tomahawkdobás azonnal kezdetét vette. Nagyon érdekes volt; látni akartam. Hiszen ön maga mondta, hogy a táborban nem történhetik semmi baja!

- Az bizonyos. De mert még nem tért vissza, mégis aggódom miatta. Tudnom kell, hol rejtőzik!

Futni hagytam tehát Rostot és a táborba mentem. Semmi okom sem volt, hogy aggódjam barátomért, de hosszú távolmaradása mégis nyugtalanított. A kunyhók között egy lélek sem volt. A mienkhez mentem. A lovam ott állt megkötözve. Nyoma sem volt rajta valami nyugtalanságnak. Itt tehát minden rendben volt. Benéztem az ajtón. Semmi sem hiányzott. Tovább mentem és a foglyok kunyhójához jutottam. Az örök nem voltak helyükön. Benéztem; üres volt; a szíjak, amelyekkel a foglyok össze voltak kötözve, a földön heverték; Corner és társai megszöktek azalatt, míg az összes vörösek távol voltak, hogy a sti-i-pokát nézzék. Még az öröket is elcsalta a kíváncsiság őrhelyeikről. De hol van Carpio? Olyan szerencsétlen lett volna, hogy rájuk bukkant? Magukkal vitték?

Rettenetesen aggódtam miatta. Visszarohantam a kunyhónkhoz, eloldottam a lovamat és felugrottam rá. A szökevények bizonyára azonnal fedezéket kerestek, tehát csak az erdő legközelebb fekvő oldala felé indulhattak. Én is odavágtattam a leggyorsabb iramban. Senki sem látott meg, mert a párviadal színtere a tábor másik oldalán volt és eszembe sem jutott, hogy már most lármát csapjak, mert akkor a vörösek mind elrohantak volna és a szökevények nyomait olvashatatlaná teszik. Először két lovas nyomára bukkantam. Ez az én nyomom volt és a kikatsák főnökéé. Ez akkor keletkezett, amikor kipróbáltuk a tomahawkot. Tehát tovább lovagoltam. Majd egy másik csapást pillantottam meg. Leszállottam és megvizsgáltam. Öt ló tiporta a csapást és már legalább félórás volt. Istenem! Persze, hogy megszöktették ezek a fickók az én Carpiomat!

Magától értetődik, hogy most már visszavágtattam és zajt ütöttem. Kimondhatatlan zűrzavar volt a következmény. Alapos fáradságomba került, míg helyreállíthattam a nyugalmat. A hűtlen őrszemnek azonnal kijelentette a főnök, hogy ki van taszítva a törzsből. Ezzel azonban nem kerülnek kézre a szökevények! Yakonpi-Topa úgy megzavarodott, hogy azt sem tudta, mi a legelső teendő. Én mondtam meg neki:

- Mindenekelőtt két dologra van szükség: Sajnos, ma már nem üldözhetjük őket, mert már csaknem lenyugodott a nap. De azt már ma kell tudnunk, hogy milyen irányban indultak el, amikor már elég messze jutottak a tábortól. Utánuk fogok tehát lovagolni. Én egyedül, nehogy más elrontsa a nyomot. A másiktól ezalatt te fogsz gondoskodni. Meg kell tudnunk, mit vittek magukkal. Melyik lovakat, milyen fegyvereket, élelmiszert és egyéb tárgyakat. Ezt nyomoztasd ki pontosan! Csak, ha mindezt tudjuk, határozhatjuk el, hogy mit kell tennünk. Egyelőre csak az bizonyos, hogy feltétlenül követni fogom őket. Ezt megtehetem, mert nem hinném, hogy még mindig az upsarokák foglya lennék?

- Old Shatterhand szabad! - felelte Yakonpi-Topa.

- Helyes! Tehát most ellovagolok és csak akkor térek vissza, ha beáll a teljes sötétség és nem látom a nyomokat.

Elgaloppoztam, anélkül, hogy megvártam volna, mit akar még mondani. Felkerestem a helyet, ahol elhagytam a szökevények nyomát és tovább követtem azt. Átvezetett a Pacific-Creeken, azután pontosan nyugati irányba a Little Sandy-Creek felé. Még nem érkeztem el a folyóig, mikor beesteledett. Vissza kellett tehát térnem. Meg voltam azonban győződve, hogy újra felvették régi irányukat a finding-hole felé.

Visszaérkezve a táborba, nem tudtam meg semmi jót. Senki sem tudta, miként tudtak ezek az emberek megszabadulni kötelekeiktől. Nem maradt a táborban egyetlen indián sem. Se upsaroka, se vérindián, se őrszem; mindenki a párviadalt akarta nézni. Elég idejük maradt a fehéreknek, és idejüket ravaszul ki is használták, hogy elkotródjanak. Elhozták fegyvereiket a főnök sátrából. De még más dolgokat is elvittek. Azután pedig kikeresték a legjobb lovakat. Peteh és Yakonpi-Topa lovai is ezek között voltak, továbbá Corner pejkiója és még két másik pompás állat. Hiányzott több takaró, továbbá lőpor, golyó és hús abból a kunyhóból, ahol a készleteket őrizték. Yakonpi-Topa dühöngött. Legszívesebben maga is részt vett volna az üldözésben, de nem mehetett el. Micsoda főnök volna ugyanis az, aki hadjáratban elhagyja embereit? Ott kellett maradnia. De hús, harminc, sőt még több harcost ajánlott fel a kíséretnek. Én csak ötöt kértem.

Ügyes és kitartó embereket. Szívesen otthagytam volna Rostot is, de ez lehetetlen volt, mert nem tudhattuk, miként fog végződni az upsarokák találkozása a sosónokkal. Mindenekelőtt pedig neki eszébe sem jutott, hogy elvéljek tőlem. Így tehát arról gondoskodtam, hogy jobb lovat kapjon, mint amilyen az ő elcsigázott barnája volt. Kiválasztottunk egy teherhordó lovat is, annak kellett cipelnie élelmünket és takaróinkat, melyekre most napról-napra egyre nagyobb szükség volt. Odafent, a Fremonts Peak után, egész más tájakra és sokkal nagyobb hidegre lehettünk ugyanis elkészülve, mint idelent, a Pacific- és Morton-folyóknak még zöld völgyében.

Összes előkészületeink után Yakonpi-Topával még egy nagy, komoly tárgyalásom volt Hiller ügyében. Sikerült elérnem azt az ígéretet, hogy szabadon bocsátja, ha kiderül, hogy vérindiánok voltak a varjúindiánok gyilkosai. Jöjjenek később el a kikatsákhöz és akkor elvihetem őt magammal.

Távollétem alatt Rost felajánlotta orvosi segítségét a súlyosan sebesült Petehnek, aki a segílyt gúnyosan visszautasította. Azt mondta, hogy neki nincs sápadtarcúra szüksége, aki őt úgyis csak agyongyógyítaná; ő maga tudja a legjobban, hogyan kell sebekkel bánni. Mivel arra nem gondolhattam, hogy felkeressem őt, de valami mondanivalóm volt a számára, amit ilyen emberrel szemben elhallgatni nem tapintat, hanem ostobaság lett volna, tehát magamhoz hívtam bizalmasát, a vén, alattomos Innua Nehmát. Mikor az öreg megállott előttem és gyűlölködő szemekkel kérdőleg rápillantott, így szóltam:

- Innua Nehma emlékezni fog, hogy mit beszélünk a Hús-folyó mellett, amikor magamhoz tértem a puskatustól való kábultságomból? Emlékszik még?

Nem felelt.

- Azt mondtam Petehnek, hogy addig maradok a foglya, amíg nekem tetszik. Kinevetett. Azután a következő szavakat mondtam neki: Nagyon szívesen nálatok maradok egy darabig, mert szeretném tudni, milyen arcot fogsz vágni, ha búcsút veszek tőled, anélkül, hogy te el akarnál bocsátani. Válasza az volt, hogy elment az eszem. De most itt van az idő, amikor nekem tetszik elmenni. Holnap reggel ellovagolok. Vissza tud ő engem tartani? Hogy állunk az ő ügyességével, bátorságával, erejével? Ha nem hal meg sebeibe, akkor meg kell őt ölnie a szégyennek tehetetlensége felett. Elmegyek, anélkül, hogy búcsút vennék tőle, mert egy ilyen gyászos alakot nem akarok viszontlátni; nekem elég az az ostoba arc is, amit most te vágsz!

- Uff! Ne légy túl merész! - fortyant erre már fel az öreg.

- Merész? Pshaw! Együgyű emberek vagytok, akiktől nem kell félnie még egy kisgyereknek, vagy egy öreg asszonynak sem. A ti egész állítólagos okosságatok igen rövid idő alatt teljesen el fog sülni. Akkor majd gondoljatok Old Shatterhandra, mert neki köszönhetitek. Howgh!

Ezzel elmentem és faképnél hagytam őt.

Ma már mint szabad ember vacsoráztam a főnökkel. Vacsora után konyhánkba mentem, hogy korán lefeküdjem aludni, mert másnap reggel hajnalban akartunk útra kelni. Ismertem már az utat a Little Sandy Creekiig és lehetőleg hamarosan be akartam hozni azt a térelőnyt, amire Corner és társasága szert tett. Rosttal együtt kellett aludnom. Őt éppúgy leverte Carpio megszöktetése, mint amilyen boldog volt afelett, hogy visszanyertük a szabadságunkat. De nagyon bosszankodott Petehre, aki visszautasította segítségét.

- Gondolja csak meg, Mylord, micsoda pompás eset lett volna! - mondta. - Úgy látszik, hogy a kulcsont szét van zúzva és az összes rajta levő izmok megsérültek. Ott van például...

- A csuklyás izom, - vágtam a szavába.

- Bocsánatot! Ez egyszer a széles nyakizmot akartam említeni!

- Kérem, tegye ezt holnap reggel, ha már kialudtuk magunkat. Nekem azt mondja egy benső hang, hogy mindene előtt pihenéssel erősíthetjük magunkat.

- Önnek azt mondja? Úgy! Akkor nekem is jó. Jó éjszakát!

- Jó éjszakát!...

ÖTÖDIK FEJEZET

Hóban

Másnap déltájban volt. A Big Sandy Creek és a Green River között voltunk és a csapás, amelyet követtünk, északnyugat felé, New Fork irányába vezetett. Az eleinte meglehetősen lapályos talaj most hegyes lett. Meglátszott, hogy Corner ismeri a vidéket. Mindenütt megtalálta az utat, amerre könnyebben haladhatott. Nyomát nem volt nehéz leolvasni. Úgy látszik, ebben a tekintetben nem voltak aggodalmi és csak a lehető gyors előrejutásra gondolt. Sajnos, ebben eredményesebb volt, mint kívántuk volna; a lovai jobbak voltak, mint a mieink, kivéve persze az én Hatátitlámát. De mit használt az én feketém kiválósága, ha nem lovagolhattam gyorsabban, mint a többiek!

Épp egy kiterjedt, füvel igen benőtt fennsíkon lovagoltunk, mely kilátást nyújtott nekünk a messzeségbe, mikor a távolban, tőlünk jobbra, egy pontot vettem észre, mely mozogni látszott. Megállottunk, hogy megfigyelhessem. Ez nem volt vadállat mozgása. Embereknek kellett ott lenniök. Leszállottunk, hogy ne láthassanak meg bennünket könnyen. Némi idő múltán két embert tudtunk felismerni, akik felénk közeledtek. Fehérek voltak. Hogy ne tegyem őket gyanakvókká az indiánok miatt, egyedül újból lóra ültem és lassan eléjük lovagoltam. Mikor közeledni láttak, előbb meghökkentek, majd tovább előrelovagoltak. Pedig most már meglátták az indiánokat is. Még nem voltak oly közel hozzám, hogy arcvonásaikat világosan felismerhettem volna, mikor az egyik vidám hangon felkiáltott:

- Ohó! Ha nem csálnak öreg szemeim, akkor ez Old Shatterhand! Csak előre, előre, előre!

Vágtatni kezdtek és most már megismertem a kedves szakállas, öreg arcot, amelyről igazán nem hittem volna, hogy itt fogom viszontlátni.

- Sannel, Amos Sannel! - kiáltám. - Lehetséges? Tényleg ön az?

- Miért lenne ez olyan lehetetlen? - kérdezte nevetve, miközben feltartotta lovát és kezét felém nyújtotta köszönésre. - Hiszen tudja, hogy itt kezdődik az én kedvenc területem. Vagy talán már azt hitte, hogy meghaltam?

- Mindenesetre.

- Micsoda? Igazán? Miért? Nem hinném, hogy talán a temetéssel találkozott volna!

- Azt nem, de... hm! Mutassa csak a fegyverét!

- Ezt a vackot? Ezen ugyan nincs sok néznivaló. Persze, ha még meglenne az én öreg egycsővűm! Hiszen ismerte. Azóta már csak félemler vagyok!

- Hát hova lett a fegyvere?

- Hova? Ellopták tőlem.

- Kicsoda?

- Két gazember, akiknek nem fontos a neve, mert bizonyára hamis nevet mondtak. Odaát a Belle Fourche River mellett találkoztam velük és hagytam elbolondítani magamat, hogy velük maradjak. A második éjszakán eltűntek és elvitték a fegyveremet. Eddig hiába kutattam utánuk. De jaj nekik, ha nyomukra bukkanok! De miért kérdezősködik a fegyverem után?

- Mert... de mondja meg előbb, honnan jönnek és hova mennek!

- Ezúttal a Sand Hillstől jövök át és ott találkoztam ezzel a gentlemannel, aki ugyanoda akar menni, ahová én igyekszem, vagyis Avah-Niáhhhoz, a sosón főnökhöz. Azt hisszük, hogy a Wasatch-hegyek környékén találhatjuk most törzse körében.

- Akkor tévednek. Őt a Kénes- és Hoback-folyónál kell keresniök.

- Hiszen az nincs is messze ide! Mi ugyanis figyelmeztetni akarjuk őt. Ez a gentleman megtudta, hogy a varjú indiánok meg akarják támadni a sosónokat; azért vágattunk úgy, ahogy a lovaink csak bírják, hogy figyelmeztessük Avah-Niaht.

- Erre semmi szükség. Ő már tudja. Winnetou nála van.

- A mi felséges apacsunk? Hogyan történhetik az, hogy önök nincsenek most együtt, Mr. Shatterhand?

- Mert nekem fel kell mennem a Fremonts-Peakhoz, hogy elhozzam az ön fegyverét, - feleltem.

- Az én... az én...de melyiket? - kérdé elcsodálkozva.

- Az ön Ralling-puskáját.

- Teringettét! Nem értem önt. Csak tréfál, ugyebár?

- Nem, ez komoly dolog. Kezemben volt a fegyvere, lőttem is belőle és akinek jelenleg a birtokában van, a tolvaj, itt lovagol előttünk. Üldözzük őt, mert számadásunk van vele. Jöjjön csak velünk, Mr. Sannel. Ha a sosónokhoz akar menni, akkor egy utunk van.

- Le... lehe...lehetséges? - dadogta örömeiben. - A fegyverem a közelben van?

- Igen. Jöjjön csak! Nekem ugyanis nincs vesztenivaló időm. Útközben majd mindent elbeszéllek.

- Szép, szép, jó, jó! Ha így van, akkor a mai nap legyen ezerszeresen áldott! Ismét visszakapom fegyveremet! Ah! De engedje meg, Mr. Shatterhand, hogy bemutassam önnek ezt a gentlemant! Örülni fog neki! Tudniillik ő is német, mint ön, Hiller a neve, de Nana-ponak hívják.

Az öreg Sannel közömbösen mondta ezt; sejtelve sem volt, milyen fontos rám nézve ez az esemény. Valósággal vissza kellett magamat tartanom, hogy hangosan fel ne kiáltsak örömben. Rost is elképedt. Intettem neki, hogy hallgasson és lehetőleg nyugodt hangon szóltam...

- Nagyon örvendek, Mr. Hiller, hogy megismerkedhettem önnel, mert dicsérettel hallottam emlegetni a Nana-po nevet.

Nem válaszolt azonnal. Szemeit sötéten az upsarokákra szegezte, azután engem mért végig fürkészőleg és megkérdezte:

- Nem veszi észre, Mr. Shatterhand, hogy micsoda pillantásokkal nézegetnek engem ezek a vörös gazemberek? Az ön társaságában vannak? A barátai?

- Nekem minden becsületes ember barátom!

- Well! De ezek gazemberek! Én önt ma látom először. Már ezerszer óhajtottam, hogy találkozzam egyszer önnel és Winnetouval és most, mikor végre kívánságom teljesült, nem tudok örülni, mert halálos ellenségeim vannak az oldalán!

- Nem azok!

- De igen! Ön egyáltalában nem tudja...

- Már tudom! Csak jöjjön velünk! Nincs vesztenivaló időnk. Útközben majd elbeszéljük, ami elbeszélhivaló akad.

- Jó, de mondhatom, hogy csodálkozni fog!

- Ön nem kevésbé!

Tovább akartam lovagolni, de észrevettem, hogy az upsarokák állva maradnak. Mikor az ok után kérdezősködtem, az egyik így felelt:

- Itt van Nana-po, aki a mi foglyunk volt. Őt hátrahagytuk és megszökött, amikor mi elmentünk. Nekünk nem lehet Old Shatterhanddal lovagolnunk, ha Nana-po vele van!

Az ő szempontjukból igazuk volt. Rövidesen átgondoltam a dolgot. Ha Hiller és a derék öreg Sannel velünk van, nincs további segítségre szükségem. Tehát így feleltem a vöröseknek:

- Ha vörös testvéreim vissza akarnak térni, megtehetik. A teherhordó lovat azonban itt kell hagyniok. Yakonpi-Topa visszakapja, amikor hazavisszük neki a lovakat, amelyeket a szökevények elloptak.

- Uff! Legyen úgy, ahogy Old Shatterhand mondja!

Megkértem Rostot, hogy fogja meg a teherhordó ló kantárát. Engedelmeskedett. A vörösek visszafelé vágattak, anélkül, hogy hátrapillantának. Mi pedig tovább indultunk.

Eleinte természetesen Hiller kötötte le érdeklődésemet. Magas és erős alak volt, de haja szürke és arcán mély ráncok vonultak keresztül-kasul. Meglátszott, hogy nemcsak kora az oka ezeknek a ráncoknak. Ez az arc rokonszenves lett volna nekem, ha nem rítt volna le róla annyi zárkózottság és ridegség. Felesége azt mondta, hogy elvesztette a hitét. Elhatároztam, hogy nem mondok el rögtön neki mindent, hanem megpróbálom, hogy a lelkére beszéljek.

Mivel szabad tisztáson voltunk, egymás mellett lovagolhattunk és kényelmesen beszélgethettünk. Amos Sannel csak a fegyverére gondolt és nagy hévvel kérdezősködött, hogy micsoda alkalomból volt a kezemben. Elbeszéltem neki a versenylövést, de nem neveztem meg a várost. Arca egészen a bajusza hegyéig ragyogott, mikor hallotta, milyen lövéseket tettem. Azután anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznám, nagy vonásokban elmondtam, hogy a Ralling-puska jelenlegi tulajdonosát a Lake Jone mellett viszontláltam és hogy mi történt ott.

- Ez az ember tehát ezen a nyomon jár? - kérde, mikor elhallgattam. - Vajon a tolvajtól vette-e?

- Azt merem állítani, hogy ő maga a tolvaj.

- Úgy?! Ha ő lenne, azonnal felismerném. Most már nem törődöm a sosónokkal; csináljanak, amit akarnak. Vissza kell kapnom a fegyveremet. És nem térek le erről a nyomról, míg le nem számolhattam a betyárral. Micsoda szerencse, hogy találkoztam önnel, Mr. Shatterhand! De mi lesz önnel, Mr. Hiller? Önnek a sosónokhoz kell mennie, ahol még egész halom szörméje van. Nem törődhetik tehát velem és kedvenc fegyveremmel.

- Miért ne? Legfeljebb egy-két napi idővesztéséről van szó, ha önökkel tartok. Avah-Niahhoz azután is eljuthatok. Ha ennyi ideig kuksoltam a varjúknál, akkor pár nap ide, vagy oda, már nem számít.

- Köszönöm ezt önnek! Ha az embernek ilyen gazemberekkel akad dolga, mindig jobb, ha több van néhány ököllel a kellelénél, mintha kevesebb. De mondja csak, Mr. Shatterhand, melyik város volt is az, ahol azokat a remek lövéseket adta le a puskámból?

Közönyös hangon adtam meg a választ. Közben azonban Hillert jól szemügyre vettem, anélkül, hogy ő észrevette volna:

- Nem hiszem, hogy ismerné azt a várost, Mr. Sannel. Westonban volt, Missouri államban.

- Micsoda? Hol? Westonban, Missouriban? - kérdezte gyorsan Hiller. - Ott járt ön, ott, Mr. Shatterhand?

- Igen.

- Mikor volt az?

- Jó két hónapja lehet.

- Ez nagyon érdekel engem. Én ugyanis ott lakom.

- Westonban? Igazán? Ah, most jut eszembe. Beszéltek ott egy Hiller nevű szörmevadászról, aki túl sokáig elmaradt a Nyugaton.

- Az én vagyok. De nem késtem el, hanem a varjúindiánok foglya voltam.

- Azt tudom. Yakonpi-Topa elmondta, hogy Nana-po az ő foglya. De ki gondolta volna, hogy ez a Nana-po és az a Hiller egy és ugyanaz a személy?

- Ezt megtudhatta volna Westonban a feleségemtől. Ő gyakran, igen gyakran óhajtotta, bár láthatná önt valaha. Vagy Winnetout. A fiam hasonlóképpen. Nekem tudniillik fiam is van. Vajon hogy érezhetik magukat? Nagy aggodalomban lehetnek miattam!

- Ami azt illeti, felvilágosítást adhatok önnek, mert láttam mindkettőjüket.

- Valóban? - kérdezte mohón. - Mikor, hol?

- A céllövésnél, amiről az előbb beszéltem. Ők is ott voltak és végignézték. Hallottam, hogy Mrs. Hiller és a fiatal Mr. Hiller az illetők. Egészen jól néztek ki.

- Ez kellemes hír, Sir. Nagyon csodálkozom azonban, hogy nem tettek kísérletet arra, hogy önnel beszélhessenek. Hiszen mind a ketten állandóan azt kívánták, hogy láthassák önt!

- Elhallgattam, hogy ki vagyok. Nem akartam megbámultatni magamat, mint valami vásári látványosságot.

- Így persze érthető.

- De amikor Winnetou megérkezett, - vágott közbe Rost, csakhogy ő is szóljon valamit, - akkor köztudomású lett, Mylord, hogy ön Old Shatterhand.

- Winnetou is Westonban volt?

- Igen, - felelte Rost anélkül, hogy rám nézett volna. Integetésemet tehát nem vehette észre. - Ketten, Winnetou és Old Shatterhand, felfedezték azután, hogy a bibliás ember volt a nuggettolvaj.

- Nuggettolvaj? Bibliás ember? Mikor legutoljára otthon jártam, láttam egy bibliás embert. Hozzánk is eljött. A feleségem vett is egyet-mást és ő lemásolt egy költeményt. Egy német karácsonyi költeményt, amit a feleségem régi hazánkból hozott magával.

- Igen, igen, - bólintott rá Rost nagy buzgón. - Úgy kezdődik, hogy:

Hallgassatok most a szóra,
Nagy örömet hirdetek,
Ma a világ Megváltója,
Jézus Krisztus született!

- Tudja-e, hogy ki ennek a költeménynek a szerzője, Mr. Hiller?

Az elővigyázatlan volt főpincér már a legjobb úton haladt, hogy olyan dolgokat áruljon el, melyeknek most még titokban kellett maradniok. Lovamat megszorítottam, hogy oldalt ugorjék, ami arra indította a fecsegőt, hogy rám nézzen. Olyan fenyegető pillantást vettem rá, hogy végre belátta: hallgatnia kell.

- Igen, tudom, hogy ki írta, - válaszolta Hiller gyanútlanul, - egy éretlen fiú, akinek a feje még tele volt dajkamesékkel. Ez a fecsegés a szent Krisztusról, bűnről, bűnbocsánatról, megváltóról és egyéb mennyei dolgokról, nem más, mint szellemi gyermekcsínytevés. Egyetlen józan ember sem hihet benne!

- Igazán? - kérdeztem. - Én meglehetősen józannak tartom magamat és mégis hiszek benne.

- Ön, Old Shatterhand?

- Igen.

- Csak tréfál, ugyebár?

- Dehogy; a legnagyobb komolysággal. Csak szívből sajnálni tudom azt az embert, akiből kiveszett az Istenben való hit!

- Istenben? Hallja, ne beszéljen nekem az ön úgynevezett Istenéről! Más ember szájából sem tudom meghallgatni ezt, annál kevésbé az önéből. Egy olyan férfinak, mint Old Shatterhand, akiről mindenki tudja, hogy nem fél még magától az ördögtől sem, igazán mégis csak józანabbul kellene beszélnie!

- A legnagyobb valóság Isten és éppen csak azért nem kell félnem az ördögtől, mert istenfélő vagyok!

- Akkor, kérem, inkább ne beszéljünk többé erről a dologról. Ha ön olyan tapasztalatokat szerzett volna és mindazt végigélte volna, ami az én hátam mögött van, egészen másképpen beszélne. Én nem tudom és nem szeretem ezt a jámbor vinnyogást hallgatni. Ez gyerekeknek és vénasszonyoknak való, de nem felnőtt, értelmes embereknek!

- Köszönöm a rendreutasítást, Mr. Hiller! Ebben a tekintetben gyerek maradtam és az is akarok maradni örökké!

- Hát maradjon Isten nevében, vagy jobban mondva, annak a nevében, akiében akar. Mert Isten nincs! Ha ebben nincs igazam, szívja ki az agyvelőmet a legelső grizzlymedve! Ugyebár, tudja, Sir, hogy a grizzly mindig lefelőbb az agyvelőhöz akar jutni? Ez a kedvenc falata a zsákmányból, amit agyonvert.

Ez az istenkáromló csökönyösség olyan rettenetesen hangzott és annyira felháborított, hogy egészen tapintatlanul így feleltem:

- Hallja, Mr. Hiller, én nem vagyok medve, hogy törődném az ön agyvelejével; ön se törődjék tehát az enyémmel. Sem azokkal a gondolatokkal és nézetekkel, melyeket magamnak alkot-tam! Esztelennek nevezett engem, mert hiszek Istenben. Még nincs egy félórája sem, hogy először láttuk egymást az életben. Tehát csak hebehurgyaságnak nevezhetem, hogy enyhén fejezzem ki magamat, ha már most ily módon akar engem letorkolni. Old Shatterhandnak hiába hozakodik elő gyerekekkel és vénasszonyokkal. Bármilyen tapasztalatokat szerezhetett és bármit élhetett is végig, azt tudnia kell, hogy az én ágyamat sem rózsákból vetették. Ön csak vesztett tapasztalatai mellett, én pedig nyertem az enyéimmal. Meghagyom az ön veszteségét, de kérem kell, hogy ne nyúljon hozzá az én nyereségemhez se!

- Well! - adta meg a választ kacagva. - Előbb ön volt, most pedig én vagyok az, aki megköszöni a rendreutasítást! Tehát kvittek vagyunk! De nézzenek csak arra, balra! Egy lovas!

Igen egy magányos lovas volt, ki előbb valószínűleg más irányban haladt, de meglátott bennünket és most sebes galoppban felénk vágatott. Mivel nem oldalról, hanem szemben láttuk, nem ismerhettük fel a nagy távolságban.

Ám a lebegő lósörény és emberi hajfonat mégis elárulták nekem, hogy ki közeledik.

- Winnetou!

Amikor a többiek meghallották ezt a nevet, megállottak. Én néhány lépéssel tovább lovagoltam, azután magam is megállottam. Ő csak az én alakomat látta. Felismert, magasra emelkedett nyergében, felemelte karját és nevémen szólított. Úgy vágatott felém, mint a szélvész. Mikor hozzánk ért, egyet rántott a lován; ez megállott, mint a cövek és Winnetou úgy ült rajta, mintha ércbe lett volna öntve.

- Sarli! - szólt örvendezve afölött, hogy szabad vagyok és sugárzó szemekkel vizsgálva engem.

- Winnetou testvérem! - válaszoltam és feléje nyújtottam kezemet, amit megszorított.

Szemem természetesen két fegyveremet kereste. A medveölő vállára volt vetve, a Henry-puska és az ő ezüst puskája pedig a nyergen csüngtek.

- Uff! Amos Sannel! - mosolygott Winnetou, amikor a többieket is megpillantotta. - Itt biztosan szó esett a westoni díjlövésről. Ki ez a másik sápadtarcú?

- Nana-po, - feleltem.

- Uff!

Tekintete fürkészőleg siklott végig Hiller alakján. Egy szót sem szólt; azután újból felém fordult:

- Testvérem nincs már többé az upsarokáknál? Nyomot látok itt, melyet követ. Carpio hiányzik? Megszöktek talán a fogoly sápadtarcúak?

- Igen, és Carpio a kezeik között van. Magukkal hurcolták.

- Akkor felmentek a finding-holehoz. Milyen régi ez a nyom?

Lehajolt, megvizsgálta, majd folytatta:

- Több emberre van szükségünk; én majd hozok. Avah-Niah, a sosónok főnöke, maga is harcosainál van. Ott túl, a Marsh Creeken ereszkednek alá. Testvéreim csak kövessék ezt a csapást tovább! Ha ma este ott állapotnak meg, ahol a Silver-Creek a New-Forkba torkollik, akkor utolérem. Sarli testvérem visszakapja fegyvereit.

Átadta azokat, megfordította lovát és tovanyargalt.

- Micsoda ember! - kiáltott fel Hiller bámulattal.

Hogy lehet, hogy ne higgyen valaki Istenben, mikor itt van a szemei előtt legfenségesebb képmása! Ez a gondolatom támadt, de nem mondtam ki. Folytattuk utunkat, de szemeink az apacson csüngtek, míg csak egészen el nem tűnt a szemhatárról.

Milyen gyakran kellett életemben megbámulnom azt a nagyhatalmat, mely előttünk ismeretlen okokból és eredetektől olyan következményeket és eseményeket származtat, amelyek meglepően hatnak ránk. Éppen azért, mert semmit sem tudunk indító okairól! Ezt a hatalmat a

hétköznapiasan gondolkozó ember véletlennek nevezi. Így meghatározni valamit a legkönnyebb dolog; nem kell hozzá semmi szellemi erőfeszítés, felelőssége sincs az embernek; nem kockáztatja, hogy kinevessék Isten bölcsességéről szóló „dajka mesék” miatt; az ember egyszerűen azt mondja minden váratlanul és megmagyarázhatatlan módon bekövetkező tényről, hogy a véletlennek köszönhető. Csöppet sem irigylem a véletlen tanának híveit. Meghajtják fejüket a puszta, minden értelem nélkül való esetlegesség, egy léleknélküli és akaratnélküli valami előtt, ami nem nyújthat nekik semmi támpontot. Sőt, azt éppen elrabolja tőlük. Mennyivel boldogabb ezeknél, aki hiszi, hogy Isten szeme vigyáz reá és Isten atyai keze vezeti az életen keresztül! A hívő előtt nem alacsonyodnak le az életébe belemarkoló események indokolatlan véletlenekké, amelyek egészen másképpen is alakulhattak volna, hanem mindennek, ami történik, visszanyúló oka van és bölcs, a jövőbelátó célja. Amit megnyugvással és bizalommal lehet fogadni, ha az ember nem is képes felfogni.

Így nekem sem jutott eszembe, hogy Hillerrel és az öreg Amos Sannellel való találkozásomat véletlennek minősítsem. Isten akarta ezt így, tehát találkozoznunk kellett. Azon az úton, melyet eddig megtettek, egyetlen egy, csak némileg is tapasztalt westman sem indult volna el; olyan rendkívül fáradtságos volt, hogy egy fölöttünk levő akaratnak kellett lenni, mely arra készítette őket, hogy a Poison- és Agir-Creektől toronyirányban átjőjenek a teljesen úttalan hegyeken. Úgy alakultak a viszonyok, hogy nekik éppen abban a pillanatban és éppen azon az úton kellett jönniök, amikor és ahol lenniök kellett, mert szükség volt rájuk. Egészen úgy festett a dolog, mintha megrendelésre küldték volna őket hozzánk!

Miután Hillernek nem kellett most azonnal mindent megtudnia, ami mondanivalóm számára volt, alkalmat kerestem, hogy Rosttal észrevétlenül beszélhessek és megmondjam neki, hogy kell ebben a tekintetben viselkednie. Megígérte, hogy megteszi kívánságomat és szigorú titoktartást fogadott.

A délután folyamán többnyire Sannel mellett lovagoltam. Elbeszélte, mi minden történt vele utolsó együttlétünk óta. Közben gyorsan eltelt az idő. Már esteledni kezdett, mikor megpillantottuk Fremonts Butte csúcsait. Tehát már aznapi célunk közelében voltunk. Éppen az utolsó napsugaraknál értük el a Silver Creek és a New Fork összefolyását. Mire megfelelő tanyahelyet találtunk, már teljesen sötét lett.

Sehol sem lehet jobban mulatni, mint a vadon magányában, ha néhány olyan ember ül együtt, akik átéltek valamit. Az ilyen tanyahely annyit jelent a westmannak, mint a lakott környéken az újság és csak nagyon kelletlenül szalaszt el egy ilyen alkalmat, hogy megtudja az ismeretlen eseményeket és ő is kellően kibeszélhesse magát. Ma este azonban nagyon csendes volt nálunk a hangulat. Sannel elmondta már, ami mondanivalója volt, Hiller akkor ejtett ki egy-egy szót, ha ez már kikerülhetetlen volt. Rossz néven vette tőlem a rendreutasítást, amiről pedig azt hittem, hogy nem szabad elhallgatnom. Úgy látszik, olyan jellem, akinek nem szabad ellentmondani, mert nem tud könnyen megbocsátani. Ez a tulajdonsága talán nem is volt minden befolyás nélkül múltjának szerencsétlen alakulására. Aki nem akar mástól okulni és mások véleményét egy-kettőre visszautasítja, az elveszti agya rugékonyságát, ami szükséges a nehéz sorscsapások elviseléséhez. Ha valóban oly szívből jövő óhaja volt, hogy Winnetout és engem egyszer láthasson, akkor most, mikor ez a kívánsága teljesült, engesztelékenynek kellett volna magát mutatnia! De talán nekem is kevésbé ridegen kellett volna vele beszélnem. Ezt elismerem; de nem tudom elviselni, hogy az én Úristenem ellen beszéljenek. Rögton az első kísérletnél fel akartam tehát őt arról világosítani, hogy ilyesmivel nálam rossz ajtón kopogtat. Ezt kötelességemnek tartottam és annak tartom ma is.

Meglehetősen hallgatagon ültünk együtt és vártuk az apacs érkezését. Tüzet gyújtottunk, amely azt az utat, melyen jöttünk, bevilágította. Ezt én rendeztem így, hogy ne kelljen

Winnetounak sokáig keresgélni a sötétségben. Persze, emellett ügyeltem, hogy ne kövessük el ugyanazt a vigyázatlanságot, mint Lachner kísérői a Lake Jone mellett. Először gondosan átkutattam a tanya környékét, azután nem ott raktam tüzet, ahol ültünk, hanem tőlünk meglehetősen távol, olyan helyen, amit át tudunk tekinteni. Csak időnkint ment oda egyikünk, hogy fát tegyen a tűzre. Így minket nem fedezhettek fel, ellenben mi mindenkit megláthattunk, aki közelünkbe akart lopózkodni.

Talán két óra telhetett el megérkezésünk óta, mikor észrevettem, hogy a bokorban, melynek közelében a tűz égett, néhány ág lassan megmozdul. Ez nem lehetett a szél következménye, mert a szél a szomszédos, éppen olyan vékony ágakat ugyancsak megmozgatta volna. Winnetou volt-e, vagy olyasvalaki, aki nem tartozott hozzánk? Ha ő volt, akkor elegendő lesz az a kis csobogás, amivel ő is figyelmessé tett magára akkor este az upsarokák táborában, mikor Yakonpi-Topával szemleútra indultam. Odasúgtam tehát társaimnak, hogy maradjanak egészen csendben és a vízhez kúsztam, mely néhány lépéssel a hátunk mögött folydogált. Telemerítettem a kalapomat, magasra emeltem és lecsurgattam tartalmát a csendesen folydogáló creekbe. Nem kellett ezt a műveletet sokszor megismételnem, mert már másodsorra felhangzott az apacs hangja:

- Winnetou hallja Sarli testvérének jeladását. Hol van Old Shatterhand?

- Itt jövünk, - válaszoltam.

Odamentünk a tűzhöz. Egyidejűleg Winnetou is megjelent. Hangos, metsző füttyszót hallatott, mire öt indián bukkant elő, akik az apacs Iltschijét és több teherhordó lovat vezettek kantárszáron.

- Senki sincs a közelben, - mondta Winnetou. - Egy jobb helyen nagyobb tüzet gyújthatunk és melléje telepedhetünk, hogy felmelegíthessük magunkat. Ma éjszaka nagyon hideg lesz.

Az indiánok elszéledtek, hogy fát gyűjtsenek; a sötétség dacára olyan tömeg fát gyűjtöttek össze, hogy elég volt egész éjszakára. Egy köröskörül bokroktól védett helyen új tüzet gyújtottunk és körébe telepedtünk, miután gondoskodtunk az újonnan érkezett lovakról is. Winnetou kérdő pillantást vetett rám. Megértettem és elbeszéltem rövid szavakban, hogy mi történt, amióta az a szerencsétlenség ért és Carpioval meg Rosttal együtt a Hús-folyó mellett a vérindiánok kezei közé kerültünk. Mindnyájan nagy figyelemmel hallgattak, különösen Hiller, aki megtörte eddigi hallgatását, és amint befejeztem elbeszélésemet, megkérdezte:

- De, Sir, hiszen kiderült, hogy teljesen ártatlanok vagyunk a hat varjúindián halálában?

- Még nem egészen, - válaszoltam. - Winnetou felfedezte ugyan, de Yakonpi-Topa előbb meg akar a dologról győződni; tehát megbízottakat küldött a tett színhelyére.

- Ezek majd elhozzák neki a bizonyítékot, hogy a vérindiánok voltak a bűnösök. Remélhetőleg nem lesznek St. Louisban olyan ostobák, hogy elküldjék neki a 365 fegyvert, amit követel!

- Micsoda fegyvereket? - érdeklődtem és úgy tettem, mintha semmit sem tudnék.

- Levelet írt a feleségemnek, melyet nekem is alá kellett írnom. Azt írta benne, hogy csak annyi fegyver kiszolgáltatása ellenében bocsát engem szabadon, ahány napja van az esztendőnek.

- El tudja majd a felesége olvasni a levelet?

- Nem és valószínűleg St. Louisban sem akad senki, aki képes lenne erre. Ezért is írtam alá. A vérindián elvette volna a fegyvereket, de ennek dacára is a kínzócsölöpön haltam volna meg

éppen úgy, mint a négy ártatlan sosón. Én csak azért nem tiltakoztam és aláírtam a levelet tiltakozás nélkül, mert azt reméltem, hogy ezzel elaltatom őreim éberségét. Ez sikerült is. Szerencsésen megmenekültem és bizony nem hazalovagoltam, hanem hanyatt-homlok egyenesen átvágtattam a hegyeken, hogy bosszúra ösztökéljem a sosónokat.

- Bosszú?... Hm!

- Nem tetszik talán önnek?

- Nem szeretem ezt a szót: bosszú.

- Mert olyasmi nem történt önnel, ami velem.

- Nem? Azt hiszem, én többször voltam fogoly és több jogtalanságot szenvedtem, mint ön. De én sohasem bosszultam meg magamat, hanem mindig átengedtem a büntetést Istennek.

- Ez nekem eszem ágába sem jut! Ha rablás, ölés és gyilkosság büntetlen maradna, akkor mindennek vége lenne a földön. És ha olyasvalakinek kellene átengedni a büntetést, aki nincs is, akkor mindig szabadon vétkezhetnének a vörös és fehér gazemberek, mert semmi bajuk sem lenne. De hogyan egyeztethető össze az önök keresztényi könyörületességével az, hogy most is a Fremonts Peakhoz igyekszik, Mr. Shatterhand?

- Ott csak egy büntetett akarok megakadályozni, semmi egyebet.

- Nem akar büntetni is?

- Hát büntethetek, ha meggátoltam és így a bűncselekmény meg sem történt?

- Ezek szócsavarások, amelyekbe én nem bocsátkozom. Én idejöttem, hogy megmondjam a sosónoknak, hogy a kikatsák megölték négy emberüket a kínczölöpön: ezt meg kell bosszulni. Ezáltal egyben megbűnhődnek ezek a vörös gazemberek az én fogságomért és talán a szőrméimet is visszkapom, amiket elvettek tőlem.

- Azokat vérontás nélkül is vissza fogja kapni.

- Hogy-hogy?

- Yakonpi-Topa megígérte nekem, hogy szabadon bocsátja önt és kiszolgáltatja a szőrméket; csak jöjjen el és vigyem el önt, ha kiderül, hogy a vérindiánok a bűnösök.

- És ön olyan ostoba, hogy hisz ebben az ígéletben?

- Igen, én olyan ostoba vagyok!

- Akkor sajnálom önt. Eddig okosabbnak hittem. Úgy látszik, hogy ön a híres embereknek ama fajtájához tartozik, akik csak vesztenek vele, ha az ember személyesen megismeri őket.

- Meglehet; ezt persze én nem tudhatom!

- Igen. Az ön jámbor gondolkodásmódja egyáltalában nem igazolja azt a képet, amit az ember önről alkot, amíg nem látta. Az az érzéseteljes...

Félbeszakították; Winnetou egy vesszőt tört le a legközelebbi bokorról és akkorát csapott vele a tűzbe, hogy a szikrák a magasba szökkentek.

- Uff! - kiáltá. - Sarli testvérem egészen olyan, amilyennek lennie kell, hogy Old Shatterhand legyen. Howgh!

A vesszőt Hiller arcába vágta és azután elfordult tőle. Az ily módon rendreutasított ezt sem tűrte el nyugodtan, hanem ráförmedt az apacsok főnökére:

- Vesszővel dobálódzni sértést! Engem Nana-po-nak hívnak. Ez elég bizonyítéka annak, hogy meglehet az önálló véleményem! Nem tudom, hogy mi volt Old Shatterhand odaát a hazájában; semmi esetre sem az, ami én voltam! És még ma sem vagyok hozzászokva, hogy előírásokat tűrjek el arra nézve, hogy mit tegyek, vagy mit ne tegyek?

Kihívólag nézett szét maga körül. Senki sem szólt egy szót sem.

- Feleletet kérek! - szólt parancsoló hangon.

Mindenki hallgatott.

- Nos, akkor mehetek! Nincs kedvem olyan emberek körében maradni, akik csak a saját akarataikat ismerik. Az én szándékom, hogy felkeressem a sosónokat. Hol vannak jelenleg?

Ezt a kérdést a vörösekhez intézte, akik a tűz mellett ültek. Közöttük volt Teeh is, a felderítő, akit rövid idővel a Hús-folyó előtt találtunk. Mikor Hiller egy hang feleletet sem kapott tőlük, felállott:

- Itt marad ön, vagy velem lovagol? - kérde Amos Sanneltől, eddigi útitársától.

- Maradok! - válaszolt emez. - Nagyon boldog vagyok, hogy megtaláltam Old Shatterhandot, meg Winnetout és eszem ágában sincs elrontani ezt az örömet!

- Akkor hát maradjon Isten... akarom mondani, ezer ördög nevében! Majd valahogyan elvergődöm ön nélkül is.

A lovakhoz ment és néhány pillanattal később hallottuk, hogy ellovagolt.

- Rettenetesen makacs feje van! - vélekedett Sannel. - Már több ízben bosszúságot szerzett és nagyon örülök, hogy elkotródott!

Sannel könnyen beszélhetett. De mit szóljak én? Megbízásaim voltak Hillerhez. Megengedhettem-e, hogy távozzék, anélkül, hogy azokat átadjam neki? Winnetou sejtette, hogy milyen gondolatokkal foglalkozom; kezét egy pillanatra rátette az enyémre és így szólt:

- A testvérem csak hagyja, hadd lovagoljon el! Meg akartuk szabadítani: ő szabad! Végeztünk vele. Howgh!

Igazat kellett neki adnom, ha arra gondoltam, hogy megsértett; de ha ettől a sértéstől eltekintettem, a legszívesebben mégis visszahívtam volna. Mert mindennek dacára mégis csak kötelességem volt közölni vele mindazt, amit üzentek neki. Hova akart menni most, éjnek idején? Ma délután hallotta Winnetoutól, hogy a sosónok a Marsh Creeken jönnek lefelé, de most már nem voltak ott! Olyannak tűnt fel nekem, mint egy felnőtt fiú, aki megbikacsolja magát: ha törik, ha szakad!

Ennek a kellemetlen jelenetnek a hatása alatt még jó darabig üldögéltünk a tűz mellett, anélkül, hogy beszélünk volna; azután kisorsoltuk az öröket. Mikor ez megtörtént, Amos Sannel így szólt:

- De, uraim, így még sem feketünk le! Én legalább a szememet sem tudnám behunyni, ha nem tudom, hogy mi lesz holnap?

- Hogy-hogy holnap? - kérdeztem.

- Természetesen önökkel lovagolok. De hova megyünk? Miért hozták el ezt az öt sosónt és mire valók ezek a megrakott teherhordó lovak?

Winnetou adta meg a választ:

- Tudja meg Amos Sannel az egészet néhány szóból: A Fremonts Peakhoz lovagolunk és nem tudjuk, hogy meddig kell odafenn maradnunk. Ha be leszünk havazva, nem tudunk lejönni. Azért gondoskodott róla Winnetou, hogy el legyünk látva mindennel. A teherhordó lovak takarókkal és élelmiszerekkel vannak megrakva. Mihelyt fenn vagyunk, ez az öt sosón visszatér és biztonságba helyezi lovainkat, melyeknek éhen kellene dögleniök, ha a hótakaró lehull az égből.

- Szép kilátások! De nagyon okosan cselekedtél! Csak az a jó, hogy nem kell mindennek ilyen pontosan be is következni! Hiszen sokkal rövidebb idő alatt elkészülhetünk odafenn, mint gondoljuk. Kész vagyok mindenben résztvenni. De azért jobb szeretném, ha nem lennék kénytelenek néhány gazember kedvéért odafenn behavaztatni magunkat. Csak egy jegesmedvének lehet kellemes egy hosszú telet eltölteni a jég között! Aludjunk rá egyet: Jó éjszakát, uraim!

Beburkolózott takarójába és néhány perc múlva már aludt; a többiek Roston és rajtam kívül követték dicséretes példáját. Az első őrség rám jutott, azért nem volt szabad aludnom, Rost pedig még ébren ült, mert nyomta valami a szívét.

- Mylord, igaz az, amit Winnetou mondott? - kérdezte tőlem halkán, hogy fel ne költse az alvókat. - Az egész telet a hegységben kell töltenünk?

- Meglehet, de még egyáltalán nem bizonyos, - feleltem. - Winnetou minden eshetőséggel számolt, mint óvatos ember; de ez nem jelenti azt, hogy éppen a legrosszabb sejtelmenek kell bekövetkezni!

- Nem volna akkor helyesebb, ha visszatérnénk?

- Visszatérni? Cserben akarja hagyni Carpiot?

- Dehogy, dehogy! Rá éppen nem gondoltam. Őt természetesen minden körülmények között meg kell mentenünk.

- Szép! És azonkívül az aranyat is meg kell szereznünk!

- Micsoda aranyat?

- Hát már elfelejtette, hogy a Corner társasága egy finding-holet akar kiüríteni?

- Hja persze! De hiszen mi nem tudjuk, hogy merre van!

- Cornerék nyomai majd rá fognak vezetni.

- És akkor a mienk lesz?

- Hm! Tulajdonképpen nem. Minden place a felfedezőé. Mi természetesen csak azt fogjuk tenni, amit össze tudunk egyeztetni a lelkiismeretünkkel; de mivel ezeknek a gyilkosoknak semmi körülmények között sem szabad megkaparintaniuk az aranyat, majd fogunk valami utat és módot találni, hogy becsületes kezek közé juttassuk, anélkül, hogy valami igazságtalanságot követnénk el.

- Hm! Tudja, Mylord, hogy mit mond nekem egy benső hang?

- Nos, mit?

- Hogy nekem nagyon jól jönne egy része annak a pénznek.

- Valóban?

- Igen, örökké szegény ember voltam és a mai napig mindig éhezni és kínlódnom kellett. A rokonaim pedig még nálamnál is szegényebbek. Micsoda boldogság és micsoda kék lenne, ha egyszerre csak olyan zsebe lenne az embernek, melybe csak bele kell nyúlni és vége van ennek az egész nyomorúságnak! Nem gondolja, hogy esetleg lehetséges lenne valami ilyesféle?

- Hiszen meglehet. Hm! Azt a tanácsot adom önnek: Ne képzelődjék ilyesmire! Ha az embernek semmije sincs, jobban teszi, ha megtartja ezt a semmit, mintha még egy csalódást is szerez hozzá. Feküdjék le aludni!

- Megteszem de, mégis meg fogom próbálni, vajon sikerülne-e aranyról álmodni, Ha csak egész kis összegről is. Akkor legalább egyetlen egyszer életemben örültem. Bár csak álomban!

Lefeküdt és nemsokára el is aludt. Hogy álmodott-e és hogy miről, azt sajnos, nem tudtam volna megmondani, ha fel nem költöm. Mikor letelt az időm, felköltöttem Teehet, aki utánam került sorra; majd én is Morpheus közismert karjai közé vettem magamat, amelyek csak akkor eresztettek szabadon, mikor reggel lett.

Miután elfogyasztottuk reggelinket, ami nem habos kávéból, hanem szárított húsból állott, lóra ültünk és egy gázlót kerestünk a New Forkban, amelyet Winnetou ismert. Úgy látszik Hiller is ismerte, mert az ő nyoma is egyenesen feléje vezetett, majd át rajta. A New Fork itt nagyot kanyarodik a Fremonts Butte és a Boulder-tó felé. Mi levágtuk ezt a kanyarulatot, amennyiben átmentünk a másik partjára, hogy később azután megint visszatérjünk az előbbire.

Utunk kiterjedt, folyamatosan emelkedő füves fennsíkon vezetett keresztül, amelyet csak itt-ott szakított meg egy-egy erdőcske. Az idő hideg és borús volt; a fű félig megfagyottnak látszott; a hegycsúcsok hóval voltak borítva. A fél délelőttöt nedves őszi időben, másik felét pedig már kezdődő télen tettük meg.

Nagyszerű tájék terült el körülöttünk. Ha egyesek nem tartanák nevetségesnek, úgy shakespearei természetéről beszélnek. Balról a Salt River Range erdőtől sötétlő előhegyei fenyegettek az északról délre folyó Green River másik oldaláról, hátunk mögött a sötét Black- és Tabernacle Bluffok az égboltozat nehéz terhét látszottak viselni; jobbról, a távol messzeségben, a Sweetwater-óriások gyülekeztek, egyik a másik után, az Atlantik, a Bonneville, a Gorkie, hogy azután zárt csapatban vonuljanak New-Fork Peaktól a büszke és leküzdhetetlen Wind River Range-on keresztül egészen fel az Union-Passig. Fej fej mellett, jéggel és hóval súlyosan megrakva, hol nagy komolyan, hol szemrehányólag, hol gúnyosan mosolyogva, tekintettek le ránk, hogy mi, nevetséges parányok merészkedünk behatolni egy olyan világba, ahol csak a nagynak, a magasztosnak van helye. Ami minden kicsinyest, minden hétköznapit elnyomni, szétmorzsolni látszott.

Kettős csapás volt előttünk, tudniillik a Corneré és társaságáé, azután Hiller nyoma is, amely az előbbiekhöz hasonlóan észak felé futott. Hiller a sosónokhoz iparkodott. Miután hallotta Winnetoutól, hogy ezek a Marsh Creeken jöttek lefelé, mely a Green Riverbe ömlik, minden pillanatban azt vártuk, hogy lovának lábnyomai nyugat felé fognak lekanyarodni. Hiszen északon, ahová mi iparkodtunk, nem volt semmi keresnivalója. De csodálatosképpen nem tért le, még akkor sem, amikor, hogy tengerészeti kifejezéssel éljek, keresztették a Marsh Creek és a Green River összefolyását. Vagy ő sem volt tisztában magával, vagy új tervet eszelt ki, ami azonban olyan messze esett gondolatainktól, hogy nem találhattuk ki.

Amíg hiába igyekeztünk rájönni megmagyarázhatatlan eljárásának indító okaira, új csapást vettünk észre, amely jobb felől jött, és azután követte a többit, miután összetalálkozott vele. Leszállottunk, hogy elolvassuk. Két lovasra vallott, akik szintén megállottak, hogy nagyon figyelmesen megvizsgálják az előző nyomokat. Arra volt itt szükség, hogy tisztázzuk a sor-

rendet. Tehát az időpontot, amelyben az egyes csoportok, most már hárman voltak, elhaladtak előttünk. Láttuk, hogy előbb Corner érkezett, kit Hiller követett, míg az előttünk ismeretlen lovas-pár mögöttük lovagolt. Cornernek olyan nagy előnye volt, hogy ma nem hozhattuk be azt. Főként azért sem, mert jobb lovai voltak, mint nekünk; de a másik háromnak kevésbé volt jó lovuk. Láttuk, hogy meg sem kell erőltetnünk magunkat, hogy még este előtt találkozzunk velük. Rövid idő múlva ugyanis egészen világosan mutatta nekünk a csapás, hogy a két ismeretlen rábukkant Hillerre. Egy darabig beszélgettek vele a találkozás színhelyén, majd hárman együtt folytatták útjukat.

A nap éppen elhagyta delelő pontját, mikor újból elértük a New-Forkot és átlovagoltunk a bal partjára. Itt elváltak a nyomok. Hiller a két ismeretlennel amellet a folyócska mellett felfelé lovagolt, mely a Fremont-tóból folyik; Corner azonban megtartotta útmutatónak a New-Forkot. Mi természetesen az utóbbiakat követtük. Hiszen az volt az eredeti feladatunk, hogy megmentsük Carpiot; Hiller és két kísérője egyelőre nem érdekelt bennünket. Nem is törtük a fejünket, hogy az ismeretlenek kicsodák tulajdonképpen és mi keresnivalójuk lehet fenn, a Fremont-tó mellett.

A Boulder Lake és a Gros Ventre Peak között, melynek közelében ered a Green River, a Windriver-hegyek lábánál sok, nagyon érdekes tavacska van és amelyekről el lehet mondani, hogy a tavak és környezetük előkészítik az embert a tőlük északra fekvő Yellowstone-National Park sajátosságaira és szépségeire. E szépségekhez fogható nincs az egész világon. Ezeknek a tavaknak a medencéje részint vulkánikus eredetű, részint vízmosások; de környékük majdnem mindig arra mutat, hogy az itt igen vékony földréteg alatt még mindig működésben vannak a vulkánikus erők, amelyek egykor a hegytömegeket feldobták. Már itt is akadnak hideg vízmedencék, amelyekből állandóan, vagy időről-időre meleg források szállanak fel. Vannak helyek, ahol az alvilági hatalmak hirtelen felemelték és megrepszítették a talajt és forró vízsugarat, vagy forró iszaptömeget dobtak a levegőbe. Vannak eldugott völgyzugok, melyek nem ismerik a telet, mert a folytonosan felmelegedett talaj elolvasztja a havat és buja tenyészetet hoz létre. Itt az élet akkor sem nyugszik és alszik, amikor köröskörül már minden növényi élet megmered és elhal a fagyban.

Ilyen meleg és a sziklafalaktól a szél és viharok ellen védett helyeket szívesen kerestek fel az indiánok, különösen a sosónok, hogy ott fáradság nélkül termeljenek télire néhány főzelékfajtát, melyeknek kezelését őseiktől tanulták. Sőt néha még éléstárat is helyeztek ott el és télvíz idején odamentek hócipőkben, hogy fedezhessék szükségletüket.

A legnagyobbakhoz tartozik ezek közül a tavak közül a már említett Fremont Lake, azután a Lake Amalia, amelyet a New-Fork főága alkot. Az volt a látszat, hogy ez az utóbbi vízmedence Corner célja, mert nyoma késő délutánig hű maradt a New-Forkhoz. Itt azután hirtelen jobbra kanyarodott, hogy egy kicsiny, de annál gyorsabb folyócskát kövessen felfelé.

- Uff - kiáltott fel meglepetve Winnetou, amikor ezt észrevette.

Megállott, felemelte fejét és félig lehunyta szemeit, mintha valami kellemetlen dolgon gondolkoznék. Ha már nála is észre lehetett venni ilyen arcjátékot, akinél pedig senki sem tudott jobban uralkodni magán, akkor meg lehettem arról győződve, hogy nem lehetett csekélyeségről szó.

- Uff - ismételte és hogy meg ne értse senki rajtam kívül, a mescalero-apacsok tájszólásán folytatta: - Ha jól sejtem, ismerem ezeknek a sápadtarcúaknak a finding-holeját; nem az övék, hanem az enyém. Az apám mutatta meg nekem, amikor még majdnem gyerek voltam és először vitt magával a szent pipaagyagbányákhoz. Ő egy penocktörzsbeli harcostól tudta meg a titkot, aki hálásnak akart mutatkozni, mert az apám megmentette orvosságzacskóját.

- Nem lehet talán valamelyik másik placer? - kérdeztem.

- Meglehet, mert odafenn sokféle akad arany; de - és emellett bájos mosoly lebbent át gyönyörű arcán, - nekem azt mondja egy benső hang, hogy nem másról van szó, hanem az én finding-holemről. Előrelovagolok, kövesd a többiekkel az én nyomomat addig, ahol ez a folyócska egy magas sziklahasadékból fakadt, ott úgy látszik, mintha nem lehetne tovább követni. Aki nem ismeri a vidéket, az tovább lovagol felfelé, körülbelül egy óra hosszáig; akkor eljut arra a helyre, ahol ez a patak, magas hegyekről jöve, hirtelen mély szakadékba zuhan és nem lehet tovább követni. Oda fogok fellovagolni. Testvérem azonban lovagoljon csak a sziklahasadék aljáig és ott hatoljon be. Úgy látszik, mintha ez lehetetlen lenne, de hamarosan észre fogja venni, hogy megy a dolog. Később majd utána jövök.

Megsarkantyúzta paripáját és galoppban elvágtatott. Pedig a hegynek emelkedő talaj oly kedvezőtlen volt ilyen gyors iramra, hogy mindenki óvakodott volna másképpen lovagolni, mint lépésben. Mi lassan követtük nyomait.

Már elhagytuk az erdős vidéket, de eddig még mindig találtunk egy-egy magányos fát, most ez egyszerre megszűnt. A fák eltűntek és alacsony bokrok léptek helyükbe; oly gyors volt az átmenet, hogy egy óra múlva, az igaz, hogy igen meredeken haladva felfelé, már túljutottunk a vegetáció határán. Nem sokkal felettünk már hó feküdt és oly hideg volt, hogy gőzölgött a leheletünk. Ez persze nem volt valami kellemes kilátás az éjjeli pihenőnkre.

Körös-körül puszta és kietlen volt minden. Nem lehetett egy madarat, más állatot, egy bogarat, egy legyet látni. A víz csobogásán kívül lovaink patájának dobogása volt az egyetlen zaj, amit hallottunk. Az állatoknak nehezükre esett előrejutni a nehéz talaj és a ritka levegő miatt is. Nem figyelhettünk a némaságában is nagyszerű hegyi vidékre, mert egész figyelmünket a rossz út vette igénybe.

A patak egyszerre csak véget ért. Jobban mondva, a forrása hiányzott; egy keskeny sziklahasadékból bugyogott elő, ahol is magasra felbuggyant a medrében levő köveken. Leszállottam lovamról, hogy egy pillantást vessek a szakadékba. Úgy volt, ahogy sejtettem: a köveket szándékosan hajították a patakba, hogy azt a látszatot keltsék, hogy teljesen lehetetlen áthatolni a szakadékon. Beállottunk a vízbe és kigördítettük a köveket. Ezután meg lehetett próbálni az átjutást. Eleinte éppen csak egy lovas számára volt elegendő hely, de azután a szakadék szélesebb és kényelmesebb lett, míg végül meglepetésünkre nagy, tojásdad alakú sziklatatlanná szélesedett, amelyen csendesen folydogál keresztül a patak, mint egy ezüstös fonál; hátulról oly keskeny résből bújt elő, hogy alig volt elég hely, hogy egy ember belekússzon. Úgy látszott, hogy szakadékok, nyílások, katlanok egész tömkelege volt itt.

Mivel ebbe a helyiségbe nem tudott semmiféle éles szél behatolni, a hideg víz dacára egészen kellemes hőmérséklet volt itt. Sőt még néhány bokor is akadt és a talaj puha, zamatos fűvel volt fedve, amire lovaink nyomban rávetették magukat. A legszívesebben üdvözöltük azt a nagy csomó tűzifát, amelyről meglátszott, hogy évtizedekkel ezelőtt halmozták itt fel. Hosszú idő telhetett el azóta, hogy utoljára tűz égett itt. Mi azonban azonnal tüzet gyújtottunk és körébe terítettük takaróinkat. Olyan kényelmesen, ahogy csak lehetett. Természetesen nem mondtam el, amit Winnetoutól megtudtam, és magam is nagyon szerettem volna megtudni, hova indult magányos útján és mi volt a célja.

Talán három óra hosszat tartózkodhattunk új tanyánkon, amikor megjelent lovon a sziklahasadékban. Már azt is nagy teljesítménynek lehetett nevezni, hogy az ott uralkodó sötétségben ezt meg tudta tenni; de még bámulatosabb volt, hogy a mostani éjjeli sötétségben leküzdötte a meredek, vad és úttalan csúcsok nehézségeit, ahol a ló egyetlen vigyázatlan lépése szerencsétlenséget idézhetett volna elő.

Mikor leszállott, a sosónok siettek gondoskodni Iltsihijéről. Ő maga hozzám lépett, leült mellém és anélkül fogyasztotta el vacsoráját, hogy egyetlen szót szólt volna. Pedig látnia kellett a jelenlevőkön, hogy türelmetlenséggel várnak tőle valamelyes értesítést. Csak akkor nézett mosolyogva körbe, amikor megvacsorázott. Ekkor rövid, barátságos, de határozott modorában így szólt:

- Testvéreim azt hiszik, hogy nekem valami közlendőm van. Tévednek. Kérem őket, feküdjenek le aludni, mert holnap reggel nagyon fárasztó út vár ránk. El fogjuk fogni Cornert és társait. Mindnyájan lefekhetünk és nem kell öröket állítanunk, mert rajtunk kívül nincs itt egyetlen ember sem, aki ismerné a helyet, ahol most vagyunk.

Szavai csalódást okoztak, melynek általános csend lett a következménye. Az emberek röviden jó éjszakát kívántak egymásnak és beburkolódtak takaróikba. Winnetou még ült egy ideig. Meg voltam győződve, hogy nagyon is tudott volna mondani valamit, ha akart volna. Hogy nem feküdt le ő is, ez jeladás volt nekem, hogy közlendői vannak részemre. Tehát én sem aludtam el. Várt, amíg a többiek már aludni látszóttak és azután így szólt az apacsok nyelvén, hogy más meg ne érthesse, ha esetleg még ébren lenne:

- Úgy van, ahogy gondoltam, Corner tényleg ismeri a penock indián finding-holeját. Ő, vagy egyik társa valamely véletlen körülmény folytán fedezhette fel. Mikor a nyomuk tegnap errefelé kanyarodott, azonnal tudtam, hogy nem lehet szó egy a Stihi-Creek melletti placerről. Azt, amelyik ott volt, már Watter és Welley kiaknázta.

- Ha így áll a dolog, - feleltem, - akkor a következő világos előttem: Corner és társai csak itt bukkantak erre a felfedezésre, melyet nem tudtak azonnal kiaknázni és elmentek, hogy később tehessék meg ezt. Útjuk a Stihi-Creek felé vezetett, ahol összetalálkoztak Watterrel és Welleyvel és mivel észrevették, hogy ezek tele vannak arannyal, követték őket, hogy a kincset elvegyék tőlük. Hogy miképpen hajtották végre, azt tudjuk. Abban a véleményben voltak, hogy az általuk felfedezett finding-hole-t csak bújázkodás útján lehet kiaknázni, tehát felcsalták ide az öreg Lachnert, hogy őt és unokaöccsét erre a munkára kényszerítsék. És egyúttal kettős fogást is csináljanak azzal, hogy az öregtől elveszik a bankutalványt.

- Igen, ez így van. Testvérem eltalálta az igazat. Elhatároztam ma reggel, hogy felkeresem a penock indián placerjét és addig lovagoltam fel, ameddig csak lehetett; ott megkötöztem a lovamat és gyalog mentem tovább. Észrevétlenül feljutottam és láttam őket a folyó mellett ülni. Éppen amellet a hely mellett, ahol a hullámok a rejtett lyukat fedik; ez adta nekem azt a meggyőződést, hogy ismerik a lelőhelyet.

- Tudja már az öreg Lachner és Carpio, hogy hányadán vannak?

- Nem, mert még megvan a fegyverük és nincsenek megkötözve. Természetesen védtelenné kell őket tenniük, mielőtt szabad tudniok, hogy mi fog velük történni.

- Szegény Carpio nagyon rosszul nézhet ki?

- Ő beteg, nagyon beteg. Ha a hideg vízbe kényszerítik, rögtön az első alkalommal meghal.

- Az Istenért! Odáig ne is juthasson a dolog! Holnap fel kell oda érnünk, mielőtt ez megtörténnék!

- Ne nyugtalankodjék a testvérem! Olyan gyorsan nem megy az a kényszer, amit rá gyakorolni akarnak. Még idejében nála leszünk.

- Bizom benned. Még lenne némi mondani- és kérdeznivalóm, de mindent rád bízok. Te tudod, mit csinálsz.

- Ismerem a kérdéseidet, anélkül, hogy ki kellene őket mondanod és mindent alaposan megdöntöttem. Csak egyetlen egy pont van, amelyre nézve még határozatlan vagyok. Ebben ki akarom kérni Sarli testvérem tanácsát.

- Azt a pontot kitalálom.

- Uff! Old Shatterhand és Winnetou sohasem tudják eltitkolni gondolataikat egymás előtt!

- Nem. Mi két személy vagyunk ugyan, de egy test, egy lélek. Megmondom, hogy mire gondoltál te most. Arra, hogy hogyan őrizd meg a penock indián finding-holejának titkát.

- Uff! Úgy van. Az öt sápadtarcú, kik most ott vannak, ismerik. Csak haláluk révén lehetne továbbra is megőrizni. De elvehetjük-e Carpionak és nagybátyjának életét? Nem! Meg szabad-e ölnünk Cornert, Sheppardot és Egglyt?

- Nekünk nem!

- Nem, nekünk nem, mert ellenünk semmi olyasmit nem tettek, amit halállal lehetne büntetni a törvények értelmében, amelyek szerint mi cselekedni szoktunk.

- Hm! Megbosszulhatnánk Welley halálát, de hogyan tudnánk ezt nekik bebizonyítani? Ha nem akad rajtunk kívül más bíró, akkor futni kell őket hagynunk. Velünk szemben való magaviseletükért bármiképpen megbüntethetjük őket, csak éppen a halállal nem. Akkor pedig újból visszajönnek!

- Uff! Akkor visszajönnek, hogy később vigyék el az aranyat. Ebben a finding-holeban már nincs biztonságban az arany!

- Sok aranyról van szó? - merészkedtem megkérdezni tőle.

Gyorsan felém fordult és úgy nézett rám nagy, sötét szemeivel, mintha tekintete lelkem legmélyére akarna hatolni. Azután szelíd mosoly vonult végig az arcán és így szólt:

- Úgy van, egyikünk sem tudja elrejtetni a gondolatait a másik előtt. Sarli testvérem boldoggá akarna tenni valakit!

- Igen, úgy van!

- Neki magának nem kell arany!

- Nem. Ezt megígértem neked egyszer és megtartom a szavamat. Amennyire a megélhetésre szükségem van, azt nem a finding-holenak akarom köszönhetni, hanem a rendszeres munkának, amely áldást hozó. Az összes placerek tartalma, melyeket valaha felfedeztek, az eredeti aranykeresőkre nézve nem jelentett egyebet, mint csak „deadly dust-ot” (halálhozó por), ahogy te mindig mondani szoktad. Ennek a pornak az a tulajdonsága, hogy csak későbbi tulajdonosainál veszti el romboló hatását; nem nyújtom ki tehát a kezemet, hogy első legyek, aki az aranyat megragadja. De meg vagyok győződve, hogy mint jól átgondolt és szívesen adott ajándék, sokat, vagy talán mindent elveszítene kártékony hatásából. Winnetou testvéremnek nincs szüksége az itteni finding-holera. Ismer e helyen kívül még sok másikat, ahonnan nuggetet hozhat, ha szüksége van rá.

Egy darabig csendesen és elgondolkozva meredt maga elé, azután megszólalt, anélkül, hogy tovább folytatná az előbbi beszéd tárgyát:

- Nem sok, de mégis elég. A penockok, akiké volt régebben ez a vidék, szintén tapasztalhatták, hogy csak szerencsétlenséget okoz, ha aranyat mutatnak a sápadtarcúaknak. Ezzel a sárga fémmel meg akarták vásárolni a fehér vadászok segítségét vörös ellenségeik ellen, de nem arattak mást, mint hálátlanságot és árulást. Egész szállítmány aranyat vittek el innen,

hogy sápadtarcú szövetségeseiknek ajándékozzák és ennek az volt a következménye, hogy ezek a barátai halálra kínozták őket. A fájdalommal akarták őket kényszeríteni a lelőhelyek elárulására; de ők meghaltak, mint hősök és nem árultak el semmit. Most már a régi kincseknek csak maradéka van itt.

- Ők is kénytelenek voltak életüket a hideg folyóban való bűvárkodással kockára tenni?

- Uff! Talán bizony nem tartja testvérem a vörös embereket szintén olyan ügyetleneknek, amint azok az emberek jellemzik, akik nem ismerik fajunkat! Egyetlen indián sem olyan ostoba, hogy bűvárkodással aknázzon ki egy finding-folet. Majd meglátja, Old Shatterhand, milyen okosan fogtak a penockok hozzá, hogy az aranyhoz jussanak, anélkül, hogy nedvesek legyenek.

- Ah! Levezették a vizet?

- Igen. A hozzávaló berendezés nagyon egyszerű. És még ma is megvan. Csak egészen csekély, rövid ideig tartó munkára van szükség, hogy az ember a folyónak más irányt adjon. Az arany egy kis részét kiszedni nem kíván sok időt; de persze, ha az ember ki akarja aknázni az egész folet, akkor sok időre van szükség, hogy elkészüljön vele.

Hosszú ideig hallgatott. Láttam rajta, hogy nem valami közönséges gondolat foglalkoztatja. Óvakodtam, hogy megzavarjam. Majd erélyesen legyintett a kezével és olyan hangon szólalt meg, mely nála mindig szilárd elhatározást jelentett:

- Uff! Tovább fogunk itt maradni, mint gondoltam. A behavazás gondolata azt parancsolta nekem, hogy oly rövid ideig maradjunk itt, amint csak lehetséges, de most már arra a merészségre határozzuk magunkat, hogy szembenézünk a hóval. Hiszen a legrosszabb esetben a sosónok pawarejához (forró víz) menekülhetünk. A lovaknak azonban nem szabad itt maradniok. Azokat el kell távolítani. Most már testvérem is hunyja le a szeméit velem együtt. Jó éjszakát!

Lefeküdt és én követtem példáját. Nagyon boldog voltam, hogy rászánta magát kérésem teljesítésére. Nem ígérte ezt ugyan még meg szavakkal, de az, hogy hosszabb itt maradásra határozta el magát, elárulta nekem, hogy a finding-folet kiüríteni szándékozik. Az nem is jutott eszembe, hogy megkérdezzem, mit értett a paware alatt. Nem volt szokva ahhoz, hogy engem kíváncsinak lásson.

Másnap reggel igen korán felköltött bennünket a hideg. A tűz kialudt, mert senki sem virrasztott és nem volt, aki rárakjon. Újat gyújtottunk tehát, hogy felmelegítsük magunkat napvirradatig. Csak akkor vettük észre, hogy takaróink nedvesek lettek. Finom pelyhek hullottak a mi elzárt otthonunkba, melyek hamarosan elolvadtak. Megreggeliztünk és mikor a nap legelső derengését észrevettük fejünk felett, úgy kötöttük meg lovainkat, hogy elhagyjuk tanyánkat. Mivel ma nem lovagoltunk, gyalog kellett átgázolnunk a szakadékot betöltő patakon. Levetettük cipőinket. Az átkelés hideg volt és a folyócskában levő kövek miatt végtelenül kellemetlen. Odaát újból felhúztuk a cipőket, illetőleg mokassinjainkat. Legelőször is az időjárásra figyeltünk. Havazott, bár ha csak kevéssé is és Winnetou, aki ebben a tekintetben sem szokott soha tévedni, így szólt:

- Ez nem a beköszöntő tél, hanem a nagy hegyi magasság havazása; el fog állni, mihelyt felkel a nap. Testvéreim kövessenek.

Mivel közülünk senki sem maradt el, az öt sosónnal kilencen voltunk és így mivel jól fel voltunk fegyverkezve, könnyedén felvehettük a küzdelmet Cornerrel és bandájával. Dacára annak, hogy előző napon oly meredeken hegynek fel lovagoltunk, még mindig hatalmas, égnek törő hegycsúcs lábánál állottunk. Ennek teteje vastag hóréteggel volt fedve. Jobban

világított nekünk ez a hó, mint az alig áthatoló, gyenge napsugarak. Egy óra hosszat kopár sziklatömkelegeken kellett átfurakodnunk és ekkor azon a parton talákoztunk újból a patakunkkal, ahol lezuhant ennek a tömkelegnek első szakadékába. Tulajdonképpen a parthoz kellett volna igazodnunk, de mert nem volt szabad elárulnunk magunkat, elhagytuk a partot és jelentékeny földomláson vergődtünk át. Ez több mint félórai munkát adott. Ezután fásasztó hegymászás következett, melynek felső szélén megállapodtunk, hogy Rost kipihenhesse magát.

Winnetou megállapítása szerint itt egymagasságban voltunk a finding-hole-val, melyhez most már csak a legnagyobb elővigyázattal közeledhettünk. Segítségünkre volt ebben a feladatunkban az a körülmény, hogy idefenn sokkal sűrűbben hullott a hó. Egész halom hóolvadástartól vájt árkon kellett átgázolnunk, sziklákat megkerülnünk, vagy megmászunk és iszapos talajon áthatolnunk, míg végre egy össze-visszarepedezett sziklafalhoz értünk, mely elfedte előlünk célunkat. Bal kézre tőlünk bevágást pillantottunk meg, mely egyenes vonalban vezetett felülről lefelé. Winnetou kezével rámutatott és így szólt hozzám:

- Ez az a meder, melyet a folyó felvesz, ha levezetik a finding-holeról. Kissé lejjebb azután megint visszatér rendes folyásához.

Libasorban és olyan halkán, ahogy csak lehetett, felkúsztunk ennek a falnak a kiugrásain. Végre már csak a legutolsó, legfelső réteg meredt elénk, mint egy embermagasságú párkányzat. Itt Winnetou megállott és kezével jelezte, hogy lehetőleg még óvatosabbak legyünk, mint eddig. Hasadékok és szegletek voltak, melyeken átkukucskálhatunk és megpillantottuk magunk előtt a finding-hole színhelyét. Még mindig oly sűrűn havazott, mint azelőtt, de azért mégis mindent egészen világosan megfigyelhettünk. A térségnek azt a részét, amely érdeklődésünket legjobban lekötötte, tíz lépéssel elérhettük volna.

Képzelnék el mintegy száz láb magas, függőleges sziklafalat, amelybe nagyon keskeny, csak óriáslábak által megmászható lépcső van bevágva, amely fokról-fokra mindinkább bemélyül és a hóval fedett hegycsúcsra vezet. Ezt a lépcsőt évezredek folyamán vájta ki a víz, ami szikláról-sziklára zuhan és egész sor vízesést alkot, amelyek lépcsőzetesen egymás fölött és egymás mögött vannak. Csak az első, a legelső lépcsőfokokat lehet látni, mert a többi, a magasabban fekvők eltűntek a mély, sötét háttérben. A szikla aranytartalmú; a víz a követ porrá őrölte és magával ragadta; de a súlyos, feloldhatatlan arany ellenállást tanúsított a hullámok elsodró erejének. Minél kisebbek, tehát könnyebbek voltak a szemecskék, vagy lapocskák, annál csekélyebb; minél nagyobbak és súlyosabbak voltak azonban a darabok, annál nagyobb volt ez az ellenállás. Nem messze attól a helytől, ahol a patak kilép a sziklák közül, mély lyuk van a medrébe vájva. A víz ereje elég nagy volt, hogy a könnyű aranyport átsodorja rajta; a nagy szemek és nuggetek azonban beleestek a lyukba, amint elérkeztek ehhez a bemélyedéshez. Így ment ez a folyamat évszázadokon, sőt évezredekken át; a víz alatt levő lyuk megtelt; csak nagydarab, tömör aranyak jutottak bele; - így született a finding-hole.

Ott, ahol a víz kilép a sziklafalból, a talajnak jobbról meredek, kövekből mellvédszerűleg kiképzett párkányzata van; ez volt az az oldal, amelyen állottunk. A mellvéd mögött. Balról és szemben velünk a fennsíkot kisebb-nagyobb kőrákások fedték. A kövek között a hullámok sokkanyarulatú ágyat ástak maguknak, hogy azután erős árral lerohanjanak a hegyről. A finding-hole ezeknek a kőrákásoknak a peremén volt. Olyan közel a fennsík széléhez, hogy mi, mint már említettem, körülbelül tíz lépésnyire voltunk tőle.

Úgy látszott, hogy kellő időben érkezünk, mert Corner, Sheppard és Eggly éppen levetették álcáikat és megmutattak, hogy kik és mik is ők valójában. Carpio és nagybátyja a földön feküdtek, szíjjakkal összekötözve. A három betyár éppen azt magyarázta nekik, miért kellett

tulajdonképpen ezt a lovaglást megtenni. Az öreg Amos Sannel mellettem állott. Alig vetett rájuk egy pillantást, örömteljes izgalommal a fülembé súgta:

- Ők azok, Sir; ők azok, akiket keresek!

- Melyik a három közül? - kérdeztem.

- A jobboldali és az ott a középén. A jobboldalinál van a fegyverem; igen, nála van; ez az; megismerném száz lépésről. Menjünk oda hozzájuk most azonnal?

Cornert és Sheppardot értette ezalatt; utóbbinak kezében van a Ralling-puska.

- Várjon még! - figyelmeztettem őt. - Ne siessünk el semmit, hanem igazodjunk mindenben Winnetou után. Elég jókor hozzá fog jutni a fegyveréhez. Figyeljen, most beszélnek!

Corner szólalt meg. Minden szavát hallottuk.

- Bizony, valószínűleg nem gondoltad, hogy egyszer ily módon rászedjenek, te ősz kaján, vén bűnös? Hány torkon húztad ugyan életedben össze a hurkot? Most magad estél bele a verembe, amelyből soha ki nem lábalsz. Azért hoztad magaddal unokaöcsédet, hogy ő legyen itt a bűvár; most neked ugyanazt az örömet szerezzük meg. Nem nyugszunk addig, amíg csak egy szem arany marad a hole-ban és azt mind ti hozzátok fel. Mind. Te és ő. Ha pedig nem akarnál engedelmeskedni, addig verünk, míg vér ömlik nyomorult csontjaidról.

- A vízbe? Ebben a hidegben? - nyöszörgött az öreg. - Csak nem kívántok ilyesmit tőlem, öregembertől?

Úgy látszik, hogy a jelenet már hosszabb idő óta folytatódott, mert már eltűnt eredeti meglepetése és az elkerülhetetlen harag helyét adott a jellemében rejlő gyávaságnak. Harsogó, gúnyos kacaj volt a válasz a három zsivány részéről.

- Úgy van, ezt kívánjuk tőled! - válaszolta a bibliás ember. - Annyiszor ugortok a vízbe, amíg a holet egészen ki nem ürítetek. És hogy az a szép bankutalvány a hetvenötezer dollárról nedves ne legyen, ki fogjuk venni a zsebedből!

Lachner ijedtében felkiáltott! Hogy mit mondott, azt nem értettem, mert Winnetou ujjmutogatással egy szikladarabra tett figyelmessé, mely mögött egy idegen ember feje bukkant elő. Tehát nem mi voltunk az egyedüliek, akik tanúi voltunk ennek a gaztettnek, amit itt elkövetni akartak. Alig pillantottam meg ezt a fejet, a hozzátartozó ember előugrott a szikla mögül és így szólt:

- Ennek az aranyfészeknek a kiaknázását majd mi végezzük el, Mr. Corner, és maguk lesznek, akik a vízbe buknak. Hands up, gazemberek! Hands up! mondom, különben lövünk!

- Igen, fel a kezekkel! - harsant fel egy másik hang is. - Ha nem engedelmeskedtek azonnal, mindegyik golyót kap a fejébe.

Az első ember mögött megjelent a második is, kit szintén nem ismertem. Majd előbukkant a harmadik is, tudniillik Hiller, aki maga is arcához emelte fegyverét és rájuk parancsolt:

- Hands up, mondom én is! Fel tehát a kezekkel!

- Welley! - kiáltá Corner megijedve.

- Reiter! - kiáltá megdöbbenve Sheppard.

- Igen, Reiter és Welley! - felelte amaz, aki elsőnek jelent meg. - Azt hittétek, hogy meghaltam. Tévedtetek. Élek és leszámolhatok veletek. Tehát mi lesz? Fel a kezekkel végre! Csak háromig számolok. Egy... kettő...!

Corner, Sheppard és Eggly kiejtették kezükből, ami benne volt és magasra emelték karjaikat. Védtelenek voltak a rájuk irányított fegyverekkel szemben; engedelmeskedniök kellett.

- Most jól van! - nevetett Welley. - Megköötözünk benneteket. Aki csak egy ujjal is tiltakozik ellene, agyonlőjük. Mr. Hiller, legyen olyan jó, és végezze el ezt a munkát! Én és Reiter majd célozunk rájuk, addig, míg ön elkészül.

- Well! - felelte Hiller. - Szíjjakkal el vagytok látva ehhez a kellemes munkához. Két perc alatt készen leszek.

Megköötözte a legszebb boldogságából hirtelenül kiragadott három fickót. Mégpedig olyan szorosán, hogy egyetlen tagjukat sem tudták megmozdítani. A földön feküdtek és egyetlen szót sem mertek szólani. Welley és Reiter leeresztették fegyvereiket, közelebb léptek és az előbbi felkiáltott:

- Hála Istennek, végre megvannak. Remélem, hogy most már újból hozzájutok az aranyaimhoz is!... Ezt nem tartottátok lehetségesnek, ugyebár, gazfickók? Valószínűnek tartottátok, hogy a fejemen találtak; de csak combon lőttetek. Mégis beleestem a vízbe, mert egészen a tutaj szélén ültem. Volt annyi eszem, hogy nem merültem fel megint, hanem a víz alatt tartottam magamat az ár által elsodort fatörzs alatt, mely mellett előbb el akartam úszni. Innen láttam, hogy a közeli folyókanyarulatnál a partra vonszoltátok a tutajomat az arannyal együtt. Később, mikor már elmentetek, én is kiúsztam, de annyi vért vesztettem, hogy nem tudtam tovább menni. Bizonyosan elpusztultam volna, ha Mr. Reiter meg nem könyörül rajtam.

- Átkozott! - sziszegte Corner.

- Akkor hát ez a nyomorult utánunk lovagolt! - tette hozzá Eggly dühösen.

- Igen, persze, hogy azt tettem, - magyarázta Reiter. - A kezetekben voltam Guy Finell miatt, akit véletlenül agyonlöttem és kényszerítettetek, hogy cinkostársatok legyek. Félelemből, hogy elárulhattok engem, követtek titeket, mert nem tartottalak benneteket olyan rosszaknak, amilyenek vagytok. Idejöttünk, ahol Gabaros, az öreg, tapasztalt gambusino (aranyásó) ezt a finding-holet felfedezte. Elhatároztuk, hogy később ki fogjuk aknázni és a Stih-Creekhez lovagoltunk, ahol találkoztunk Waterrel és Welleyvel. Észrevettétek, hogy aranyuk van és követtétek őket. Ki akartátok rabolni, gazságtoknak azonban Gabaros és én az útjában voltunk. Gabarossal szándékosan veszekedést kezdtetek és golyót röpitettetek az agyába. Miattam nem kellett gyilkosságot elkövetnetek, mert nálatok volt az aláírásom, hogy gyilkos vagyok. És a váltóm; nekem azt kellett tennem, amit ti akartatok. Egyszerűen elkergettetek. Én elmentem. De titokban mindenütt követtek, hogy Welleyt lehetőleg megmentsem. Azt nem akadályozhattam meg, hogy rálőjete; de nem halt meg és amikor a partra jutott, felajánlottam neki a segítségemet. Ő égett a vágytól, hogy megbosszulhassa magát rajtatok. Megígértem, hogy segédkezem neki, mert ebből a gaztettből megismertem egész gonoszságokat. Ostobaság lett volna üldözni benneteket, mert tudtam, hogy rövidesen megint ide fogtok jönni. Tehát idejöttünk kettesben és vártunk rátok. Tegnap megpillantottuk a nyomot és követtük azt, abban a reményben, hogy a tietek. Itt találkoztunk Mr. Hillerrel, aki felvilágosítást tudott nyújtani, mert Old Shatterhanddal volt együtt. Shatterhand is üldöz benneteket. Mivel útközben megállapodhattatok és megpillanthattatok volna minket, később letértünk a csapásról és más úton jöttünk ide; hiszen akkoriban jól megismertem ezt a vidéket. Már tegnap este óta figyelünk és kihallgatunk benneteket. Tehát mindent tudunk. Még azt is, miért hoztátok magatokkal ezt a két embert. Most kezdődik a leszámolás. Azt hiszem, ez a halálotokat jelenti!

Sheppard gúnyosan felkacagott és felkiáltott:

- A halálunkat? Nem fog az eszetekbe jutni, még csak a hajunk szálát is meggörbíteni. Birtokban van az ön aláírása!

- Azt elveszem tőled!

- Elveszi? Ezt csak akkor tehetné, ha a zsebemben volna. De nincs.

- Ohó! Majd meg fogjuk találni!

- Csak keresse, keresse! Nem vagyok olyan ostoba, hogy magamnál hurcoljak ilyesmit. Az okmányokat egy sheriff kezeibe tettem le; le vannak pecsételve; ha egy bizonyos időpontig nem térnék vissza, el fogja olvasni. És tudni fogja, ki a gyilkos. Ön tehát nem mutogathatja magát sehol.

- Átkozott! - kiáltott fel Reiter csalódottan.

- Igen, ez így van! - nevetett a bibliás ember. - Most azután csináljatok velünk, amit akartok!

Meg volt győződve, hogy az ütőkártyának, melyet kijátszott, meglesz az a hatása, amit el akart érní. De Welley így szólt:

- Nem hiszek én ennek a gazembernek a fenyegetéséből egyetlen szót sem. Csak ne engedje megfélemlíteni magát, Mr. Reiter. Lássuk csak, hogy mi minden van ezeknél a fickóknál. Legelőször is itt vannak a fegyverek. Az enyém akkor ottmaradt a tutajon és egy rosszal kellett kiségitenem magamat; de Sheppardnak jó Ralling-puskája van; ezt megtartom magamnak. Hiszen itt is van!

Felemelte a földről. Ez már túl sok volt az én öreg Amos Sannelemnek. Kiugrott a szikla mellől, amely mögött rejtőzött, odarohant, kirántotta a fegyvert Welley kezéből és így szólt:

- Bocsánatot kérek, Mr. Welley, vagy hogy is hívják, ez a puska az én tulajdonom! Sheppard tőlem lopta el!

Ezekkel a szavakkal, puskatussal úgy ráütött a bibliás emberre, hogy az hangosan felkiáltott. Sannel megjelenése mindnyájukat meglepte. Természetesen Hillert kivéve.

- Ember, hát maga kicsoda? - kérdezte Welley, miközben elővette revolverét. - Itt senki fiának sincs szava. Adja ide azonnal azt a fegyvert, különben lelövöm, mint egy kutyát!

Láttuk, hogy ideje lesz megmutatni magunkat, elhagytuk tehát rejtékhelyünket. Mikor Welley és Reiter bennünket megpillantottak, fegyvereik után nyúltak. Winnetou elébük állott és megszólalt:

- Winnetou vagyok, az apacsok főnöke és itt áll Old Shatterhand. Ezek a foglyok, kiket már napok óta üldözünk, egyelőre a mieink. Később majd ki fogjuk nektek szolgáltatni.

Hiller pár lépést hátrált és megfordult, jelezve, hogy nem akar velük szóba állni. Welley és Reiter lebocsátották fegyvereiket és tiszteletteljes bámulattal vizsgálgatták az apacsot. Winnetou tovább beszélt:

- És nemcsak ezek a foglyok a mieink egyelőre, hanem az egész finding-hole is a mi tulajdonunk, mert én előbb ismertem azt, mint a sápadtarcúak, akik most igénylik.

Erre Hiller gyorsan előlépett és felkiáltott:

- Mit?! El akarják venni tőlünk az aranyat? Winnetou azt állítja, hogy ő már azelőtt is ismerte? Ezt mindenki állíthatja, aki a sziklák mögött rejtőzködött és hallgatódzott! Én azért jöttem ide, mert Reiter és Welley nekem ígérték az arany egy részét. És egész életemben sem fog eszembe jutni, hogy lemondjak tulajdonomról.

- De nekem sem! - jelentette ki Welley. - Védeni fogom a jogomat még magával Winnetouval szemben is! És ön, Mr. Reiter?

- Nekem sem jut még álmomban sem az eszembe, - válaszolta ez, hogy másoknak engedjem át azt az aranyat, - bárkik is legyenek, - amelyek felfedezésében én is részes vagyok!

- Így helyes; így helyes! - kiáltá Corner és kötelékei dacára iparkodott felemelkedni. - Maguk ugyan megtámadtak és összekötözték minket, de ezt a nézeteltérést köztünk hamarosan el lehet oszlatni, ha a finding-hole tekintetében szorosán összetartunk. Csak ne engedjék elbolondítani magukat holmi korábbi felfedezések meséjével. Ez hazugság, semmi más, mint hazugság! Ezek a fickók kihallgattak minket és mindent hallottak, amit a finding-holeról beszéltünk. Most tehát ismerik és így könnyen mondhatják, hogy Winnetou már régtől fogva ismeri. Hiszen tudják, hogy mennyit lehet adni egy indián szavára! Csak oldozzanak minket is fel, akkor majd a maguk pártjára állunk és megvédelmezzük a maguk és a mi jogainkat az utolsó csepp vérünkig!

A további beszédre már nem hallgattam, mert minden más dolog előtt Carpio foglalkoztatott, aki úgy nézett ki, mint egy hulla és szívrepesztő módon, halványan felém mosolygott.

- Sappho! - mondta. - Végre, végre! Tudtam, hogy fogsz jönni. De olyan sokáig tartott! Ha még tovább késlekedtél volna, nem találtál volna életben.

- Nem jöhettek előbb, - feleltem, miközben leoldoztam róla a szíjakat. - De most már minden, minden rendben van! Fel tudsz állani?

- Igen, de segíts.

Feltámogattam. Alig, hogy talpra állott, újból le kellett ülnie.

- Olyan gyenge vagyok, olyan gyenge, - panaszkodott. - Ezek az emberek nagyon rosszul bántak velem. Képzeld csak, nekem ez alá a jeges víz alá kell buknom, hogy felhozzam az aranyat!

- Hallottam. Éhes vagy?

- Tulajdonképpen annak kellene lennem, de inkább igen fáradt vagyok. Tudod, kedves Sappho, nagyon fázom; az utolsó éjszaka rettenetes volt; meg szeretnék halni. A legszívesebben meghalnék!

- Rövidesen újra felmelegszel és akkor majd visszatér az életkedved is, kedves Carpio. Most bocsáss meg néhány pillanatra! A dolog kezd kiélesedni. Az a látszat, mintha még küzdelemre is kerülne!

Úgy volt, ahogy mondtam. Amíg én Carpioval voltam elfoglalva, Reiter, Hiller és Welley mindinkább behajszolták magukat a felindulásba és fenyegetőleg szembeszálltak az apaccsal. Most Welley odaállott Hillerrel együtt a foglyok elé és így szólt fenyegető hangon:

- Jól van! Ha így áll a dolog, akkor újból szabadon bocsátjuk ezeket az embereket. Pedig velünk szemben a halált érdemelték ki. Ők hozzánk fognak csatlakozni és akkor majd meglátjuk, hogy olyan könnyű lesz-e elvenni tőlünk a tulajdonukat!

Lehajolt, hogy legelőször is Egglyt szabadítsa meg a kötelékeitől, de ekkor Winnetou ráparancsolt:

- Megállj! Welley várjon ezzel addig, amíg még egy szót mondok neki! Ezek a foglyok a mieink. Aki hozzájuk nyúl, hogy megszabadítsa őket, az ellenségünk és ellenségként is fogunk vele bánni. Most tegyetek, amit akartok; de a fegyvereink is bele fognak szólani!

Amint ezt hallottam, arcomhoz emeltem Henry-puskámat. Huszonöt lövés, anélkül, hogy tölteni kellene. Ez több volt, mint elég, hogy sakkba tartsa őket; mindamellet az öt sosón is felemelte fegyverét és Amos Sannel Ralling-puskájával egyenesen Welleyre célzott. Erre az utóbbi visszarántotta kezét Egglyről és elkáromkodta magát. Winnetou most tovább beszélt:

- Winnetounak, az apacsok főnökének, egyáltalában nem kell bizonykodnia, hogy ő sohasem mond valótlan-ságot. Erről mindenki meg van győződve. De mindamellet be fogja bizonyítani, hogy előbb ismerte a finding-holet, mint ezek a sápadtarcúak és hogy az az ő tulajdona. Várjanak csak néhány percig; de aki utánam jön, az golyót kap!

Eltávozott a sziklafalban levő vízesés irányában. Most természetesen mindenki a legnagyobb mértékben kíváncsi lett, hogy milyen módon akarja megadni az ígért bizonyítékot. Tegnap esti beszélgetésünk folytán én sejtettem, hogy elcseréli a patak folyását; hiszen mondta, hogy még most is megvan az erre a célra szolgáló igen egyszerű berendezés.

Körülbelül öt perc telhetett el, amikor a meredeknek azon az oldalán, ahol mi feljöttünk, zúgást hallottunk, amely mintha valami hatalmas örvénytől származnék. Néhány pillanattal később a patak mellettünk mind vékonyabb és sekélyebb lett, míg végül egészen elapadt. Üres volt a meder és éppen ott, ahol mi állottunk, mély lyuk volt a patak ágyában, amelyből a víz nem folyhatott le. Winnetou visszatért, a lyukra mutatott és megszólalt:

- Ez az a finding-hole, amely az enyém. Én el tudom tüntetni a patakot. Kívánnak a sápadtarcúak ennél jobb bizonyítékot?

Eleinte mindnyájan hallgattak, majd Welley szólalt meg:

- Egy indián tulajdonjogához semmi közünk nincs. Mi fehérek vagyunk, és mi is felfedeztük a finding-holet. Ennek folytán igényt támasztunk rá és ezt a jogunkat a késhegyig fogjuk védelmezni.

- Hillernek és Reiternek ugyanez a véleménye? - kérdezte az apacs, miközben szemében olyan fény lobbant fel, melyet én igen jól ismertem. Szemeimet ráfüggesztettem, hogy azonnal ugyanazt cselekedjem, amit ő fog tenni.

- Igen, - válaszolta Reiter és Hiller hozzátette: - hogy mit fog tenni egy vörösbőrű és hozzá még egy olyan gyerekes templomjáró, mint ez az Old Shatterhand, az engem nem érdekel. Engem Nana-po-nak hívnak. Többet mondanom sem kell. És igaz jogomat a késhegyig fogom védelmezni!

- Uff! Védekezzék!

Még gyorsabban, mint ahogy kiejtette volna ezeket a szavakat, felemelte Winnetou puskáját és puskatussal leütötte a beszélőt, aki élettelenül elterült. Az én puskám is nyomban roppant Welley fején. Ezzel csaknem egyidejűleg Reiter is kapott egy ütést az apacstól, ami őt is leterítette. Köözőanyag több volt, mint elég. Ők maguk bőségesen ellátták magukat szíjakkal, hogy Cornert és társait lefegyverezhessék. Mikor velük készen voltunk, az öreg Lachnert megszabadítottuk bilincseitől. Én megkérdeztem:

- Be fogja-e hát végre látni, hogy mifajta barátokkal lépett fel ellenünk? Itt kellett volna elpusztulnia ebben a vízben és az életén felül még a hetvenötezer dolláros utalványt is ki kellett volna adnia. Mit szól most?

Köszönet helyett a javíthatatlan vén fősvény mérges pillantást vetett rám és így válaszolt:

- Én megvettem ezt a finding-holet és amint hallom, önök el akarják tőlem venni. Hallani sem akarok önökről. Egyszer már rálöttem önre és addig fogok lövöldözni, míg csak nem tehetik többé vitássá számomra ezt a helyet!

- Szegény, szegény ördög! Egy ilyen tökfilkó, aki sohasem mozdult el a pénzszekréténye mellől és aki ezektől a csalóktól megfoghatatlan módon rászédette magát, velük akarja felvenni a küzdelmet! Meg van bolondulva!

- Bolond vagyok? - támadt rám. - Mindjárt meglátja, hogy bolond vagyok-e, vagy pedig nagyon is megfontolt!

Néhány lépésnyire szaladt, hogy felvegye fegyverét a földről, de én már mellette állottam, erősen a földre nyomtam és Sannellel ismét megkötöttem.

- Így! - mondtam azután. - Ha ez volt a hála azért, hogy megmentettük önt, akkor lemondunk róla és újból megkötözzük. Rám lőtt; unokaöccsét szándékosan hurcolta ide, a halálba; most újból fegyvert akart rám emelni: ez elég. Nem fogjuk ugyan megbosszulni magunkat, de addig, míg itt vagyunk, ártalmatlanná tesszük!

Teljes erejéből szitkozódott; de nem is hallgattunk rá. Hiller, Reiter és Welley már magukhoz tértek; lovaik bizonyára a közelben voltak; elküdtük a sosónokat, hogy keressék meg azokat. Nem telt el hosszú idő, már meg is érkeztek. Kíváncsi voltam, mit fog most határozni az apacs. A következő kijelentést tette:

- Küzdelemmel és halállal fenyegettetek bennünket; ezt megbocsátjuk nektek. Ilyen emberek azonban nem maradhatnak a mi közelünkben. El foglalok szállítani benneteket innen mindennel együtt. Mindent elvisztek, ami a tietek; semmit sem tartunk meg magunknak. Ha azonban visszatérnétek ide, amíg mi itt vagyunk, akkor a halál fiait vagytok. Winnetou sohasem esküszik; a szava annyit ér, mint az eskü!

Lovaikra kötöttük őket és Teeh, az ügyes sosón felderítő, utasításokat kapott, hogy másik három vörös segítségével a New-Forkig vigye le őket; ott bocsássa szabadon és adja vissza fegyvereiket. Amikor ellovagoltak, Welley úgy káromkodott, mint egy bakakáplár. Véres bosszúval fenyegetőzött.

Reiter hallgatag volt, Hiller búcsúszavait csak hozzám intézte:

- Most megint megismerkedhettem egy istenfélő emberrel! Ezek a képmutatók mégis csak gazemberek mindnyájan. Most elrabolja ez a szent Old Shatterhand a tulajdonunkat az orrunk elől. És bilincsekbe ver, hogy ne védhessük magunkat. Pfuj! Tegnapelőtt rossz néven vette tőlem álszenteskedő jámborságában mondásomat a medvéről. Ma megismétlem: szívja ki a grizzly az agyvelőmet, ha ezt a gazemberséget vissza nem fizetem, amint csak tehetem!

Ezzel a fenyegetéssel eltűnt a sziklák mögött. Újból elhagyott minket, anélkül, hogy egy szót is megtudott volna tőlem abból, amit mondandó voltam neki. Ebben ő maga volt a hibás. Mikor most Carpiora intettem és Winnetoura néztem kérdő tekintettel, az apacs így szólt:

- A foglyok lovai ott hátul állanak a vízesésnél. Hozza el azokat testvérem, vigye le Carpiot az ötödik sosón segítségével a tanyánkra. A sosónnak vissza kell jönnie. De a testvérem lenn maradhat!

A sosónnal a sziklafalhoz mentem. Ott találtuk az öt lovat. Corner pejlovát, Peteh és Yakonpi-Topa paripáit és még másik két pompás sosón mént. Egyben azt is megláttuk, milyen módon vezette le Winnetou a patakot. A folyócska, miután előbujt a sziklafalból, éles kanyarulatot tett jobbra, a meredek felé, ahol felmáztunk. A meredek szélét legfeljebb négy méterre közelítette meg, mégpedig azon a helyen, ahol az a szakadék futott lefelé, amit az apacs úgy jelölt

meg, mint a patak levezető medrét. Ezt a négy méter földet valaha régen felásták, hogy a vizet a szakadékba vezethessék; azután ezt a levezető árkot megint elzárták, olymódon, hogy három szikladarabot tettek bele keresztbe. A hézagokat földdel tömték be. Ha most az ember le akarta vezetni a patakot, csak a három szikladarabot kellett eltávolítania. Erre a munkára mindenesetre nagyon erős emberre volt szükség. A patak ekkor magától bekanyarodott, saját erejével magával ragadta a földet és belezuhant a szakadékba.

A lovakat a finding-holehoz vezettük és felültettük Carpiot Corner pejlovára. Ezen ő már lovagolt. Mi is felültünk; én Carpio mellett maradtam, a sosónnak pedig a negyedik és ötödik paripát kellett vezetnie. Mikor ellovagoltunk, Corner, Sheppard és Eggy utánunk ordítottak, hogy átkozott lótolvajok vagyunk.

A talaj nagyon meredeken haladt lefelé. Nem volt könnyű Carpiot támogatni, de ő maga bizonykodott, hogy az az öröm, hogy engem viszontláthat, új erőt önt bele. Végre szerencsésen le is érkeztünk. Az áthatolás a sziklaszoroson igen lassan történt; azután biztonságban volt. Nem kellett levenni a nyeregből, egyedül szállt le. De azonnal újból leült. A sosón megkötötte a lovakat, melyeknek, legalább is egyelőre, elég legelőjük volt; hosszabb időre persze nem futotta volna. Azután elment, hogy visszatérjen a finding-holehoz Winnetouhoz.

Legelőbb is hatalmas tüzet gyújtottam és fiatalkori barátomnak takarókból puha, meleg nyugágyat készítettem. Nem lettünk nedvesek, mert már nem havazott, ahogy Winnetou előre megmondta. Most már étvágyat is kapott Carpio és örömmel láttam, hogy kitűnően ízlik neki az étel. Amíg evett, megkérdezte tőlem:

- Hát hogyan is végződött a párviadal? Mégis győztél?

- Igen, különben nem lehetnék itt.

- Persze, persze! Én elmentem, hogy elhozzam a revolveremet. Le akartam löni Petehet, ha legyőzne téged. De még el sem értem a kunyhómat, mikor rám bukkantak ezek a rettenetes emberek és magukkal hurcoltak. Nem volt szabad segítségért kiáltanom. A nagybátyám bánt velem a legkeményebben; tudni sem akarok többé róla. Már kérdeztem is magamtól, vajon tényleg rokonom-e. Ha az lenne, egészen másnak kellene lennie hozzám! Vajon nincs-e itt is egy újabb tévedés? Van elég sok szórakozott lelkész, akik nem figyelnek kellően, mikor az anyakönyvbe bejegyeznék valamit. Egyáltalában nem csodálkoznám, ha ebben is valami összecserélés áldozata lennék; ehhez már hozzá vagyok szokva! Különösen pedig a te szórakozottságodnak is köszönhetem, hogy elcipeltek a kikatsák táborából!

- Mennyiben? - kérdeztem, anélkül, hogy észrevétem volna vele csodálkozásomat efelett az állítás felett.

- Nem is lett volna rá szükség, hogy elhozzam a revolvert, mert volt egy a zsebemben: a tied!

- Lehetséges ez?

- Igen! Mikor reggel megérkeztem a tanácskozásról, újból feloldoztál engem. A fegyvereink ott feküdtek. A két revolveredet magadhoz vetted. Oly közel ültünk egymáshoz, hogy az oldalzsebeink valószínűleg összeértek; így az egyik revolvered az én zsebembe került. Ha tudtam volna ezt, a küzdőtéren maradtam volna. Láthatod tehát, hogy a te hibád folytán kerültem ezeknek az emberkínzóknak a kezei közé. Örökké hajlamod volt a szórakozottságra. Ez nem akar szemrehányás lenni, mert a világ minden kincséért sem szeretnék megbántani! Most kifáradtam az evéstől. Szabad aludnom?

Lehetőleg kényelmes fekhelyet készítettem neki és mikor már elaludt, gondoskodtam róla, hogy se hideg, se valami más körülmény fel ne ébressze. A kedves fiú valóban meg volt

győződve, hogy én tettem a zsebébe a revolveremet, nem pedig ő az övét! Egyhuzamban aludt késő délutánig, anélkül, hogy csak egyszer is felébredt volna. Ekkor megérkezett Rost. Winnetou küldte, hogy felváltson engem, ha én a finding-holehoz akarnék jönni. Természetesen odamentem. Amikor felérkeztem, olyan látvány tárult elém, ami meglepett volna, ha Rost már előre nem jelezte volna. Az apacs és Amos Sannel a finding-hole mellett ültek, Corner, Eggly és Sheppard pedig buzgón azzal foglalkoztak, hogy kimerítsék a vizet a lyukból. Mivel semmiféle edény nem állott a rendelkezésükre, takaróikat vették segítségül. Ezeket bemártották és mikor teleszívták magukat vízzel, kifacsarták. Nem lehetett őket emiatt a munka miatt irigyelni, amire természetesen csak a kényszer vitte őket. A víz közel állott a fagyponthoz: Winnetou egy szót sem szólt, csak azzal a halvány mosollyal fogadott, ami nála a hangos jókedvet helyettesítette. Az öreg Amos Sannel is vidáman kuncogott felém. Fegyverét kezében tartotta és hatalmas puskatus-ütésekkel nógatta a bitangokat, ha a munka néha nem ment a kívánt gyorsasággal.

Hogy micsoda arcot vágott a három vízmerítő: elképzelhető! Csak úgy forrott bennük a düh, de nem mertek egy hangos szót sem szólani, mert Sannel puskatusa megtanította őket, hogy érzelmeiknek minden kitörése nagy, fájdalmas következményt von maga után. Ennek folytán a munka csendes buzgalommal folyt, aminek mi csak örülhettünk. A hole másik oldalán a sosón ügyelt fel az öreg Lachnerre, akit titkos örömeimre szintén kényszerítették, hogy részt vegyen a dicséretre méltó munkában. Nagy kalapjával merítgette a vizet és olyan buzgalommal tette ezt, amiből joggal arra lehetett következtetni, hogy az indiánnak egészen kivételes tehetsége van kedvetlen munkások buzdítására. Ezt a büntetést az öreg teljes mértékben kiérdemelte.

A lyuk nagy és mély volt és jól lehet nyolc kéz dolgozott rajta ilyen fáradhatatlanul, a víz színe csak lassan süllyedt. Winnetou azt állította, hogy két napba fog telni, míg elérjük az alját. Amikor a víz színét már nem lehetett pusztán kézzel elérni, akkor szíjakra eresztették le a takarókat. Ez természetesen késleltette a munkát.

Estefelé visszatért Teeh sosónjaival és jelentette, hogy a sápadtarcúak azonnal továbblovagoltak. Ez azonban minket nem tévesztett meg. Elérkezett az idő, hogy a munkát abba kellett hagyni. Az indiánok vitték a foglyok fegyvereit. A foglyok szemei be voltak kötve. Mindegyiket egy-egy indián vezette. Követniök kellett minket a tanyánkra, ami mindenesetre igen lassan történt. A sziklakatlanba megérkezve, enni kaptak, azután összekötözve lefektették aludni, anélkül, hogy a köteleket levették volna a szemükről. Nem volt szabad látniok, hogy hol vannak. Az éjszaka folyamán természetesen örök állottak mellettük.

Ahogy előző este felvezették őket, éppen úgy vitték vissza másnap reggel, hogy folytassák a munkájukat. Az időjárás megváltozott. Éles, hideg szél fúj, ami végigsivított a sziklarepedéseken. Winnetou nagyon komoly lett. Dél tájban magához hívta Teehet és így szólt hozzá:

- A lovakat el kell vinni. De csak holnap reggel. Most azonban lovagoljon testvérem néhány más harccsal a paware-hoz és nézze meg, mennyi élelmiszer van ott, ha esetleg oda kellene menekülnünk.

A felderítő engedelmesen távozott, anélkül, hogy egy szót szólt volna. Néhány sosónt magával vitt.

Akaratuk ellenére való munkásaink ma úgy fáztak, hogy kétszer olyan szorgalmasak voltak, hogy legalább kissé felmelegedjenek. Éjszaka Teeh visszatért és jelentette, hogy öt személy élhet a készletekből egy hónapig, de tovább nem, ha nem kínálkoznék alkalom, hogy ők maguk is húst szerezzenek. Ő látta egy nagy medvének a csapását, valószínű tehát, hogy akad más vad is, mely még idefenn késlekedik.

- Akkor vörös testvérem pihenjen holnapig és holnap induljon el a lovakkal, hogy hat nap múlva megint itt lehessen velük, ha időközben nem állana be a tél. Ha pedig beköszönt ezen idő alatt, akkor váraкоzzék Avah-Niah, amíg a hó megkeményedik és akkor küldjön titeket hócipőkkel, hogy elvigyetek bennünket.

Carpitot szívesen velük küldöttem volna, de igen gyenge volt ehhez a lovagláshoz és semmi sem bírhatta volna rá, hogy elhagyjon. Reggel eltávoztak a sosónok az összes lovakkal. Már ideje is volt, mert nem akadt számukra ennivaló! Egyedül maradtunk a négy fogollyal. Mindegyikünkre egy esett, mert Carpitot nem számíthattuk. Semmilyen tekintetben sem vált hasznunkra.

Ezen a napon elkészültünk a víz merítéssel, elérkeztünk a hole fenekére. A fenék látszólag kavicshalomból állott amely iszappal bevonva sűrű, pépszerű masszát alkotott. Hogy ezt a masszát felhozhassuk, felváltva leeresztettük „kedves” munkásainkat. Egy szétdarabolt takaró volt a szállítási eszköz. Az első próbáknak rendkívüli izgalommal néztünk mindnyájan elébe. Csak Winnetou nem. Kavicsos földdel kevert iszapnak látszott. De nagyon nehéz volt. Míg Winnetou a holenél maradt, mi a vízhez vittük, hogy lemoszuk a leletről az iszapot. Mikor ez megtörtént, a tiszta arany maradt vissza, borsó nagyságútól mogyorónyi darabokig. Nagyon örvendtem, de nyugodt maradtam. Másképpen állott a dolog Sannellel és főleg Rosttal. Utóbbi olyan izgalmat árult el, hogy fáradtságomba került legalább elhallgattatni. A munkásoknak nem volt szabad a lelet értékét megismerni.

Ők azt hitték, hogy a tulajdonképpeni aranyréteg mélyebben fekszik és az iszap egyelőre csak itt-ott tartalmaz némi kis ízelítőt. Meghagytuk őket ebben a hitükben és mindent a patak ágyába öntöttünk a lyuk elé. Most már majdnem jószántukból, buzgalommal dolgoztak. Elfogta őket az aranyláz. Így estig meglehetősen mennyiségű aranyat aknáztak ki és nagyon elégedetten mentünk a tanyánkra, anélkül, hogy Cornerék bármit is észrevettek volna ebből a meglepődöttségéből.

Egész nap gyengén, de kitartóan havazott; a hegység, amennyire csak elláthattunk, fehér volt. Másnap reggel nem hullott egyetlen pehely sem; de úgy nézett ki az egész környék, mintha vastag, áthatolhatatlan takaró volna ráterítve fehér vattából.

- Uff! - mondá Winnetou. - Itt a tél! Odalenn úgy havazik, hogy alig lehet nyitva tartani a szemeket! Sietnünk kell, különben már el sem tudjuk érni a paweret!

Az aranyláz ma éppen úgy hatott, mint tegnap; a négy ember pihenés nélkül dolgozott. Pedig majd meg fagytak a hidegtől. Carpio egyedül maradt a tanyán. De azért nem unatkozott. Így mondta legalább, mikor este visszatértünk. Következő délelőtt csak két óra hosszat folyt a munka, mert Corner, ki éppen a lyukban volt, jelentette, hogy nincs benne már több iszap és valószínűleg most jön a főréteg, amely sokkal szilárdabb, mint az eddigi. Fel kellett jönnie és Winnetou ereszkedett le lasszón. Amikor újból feljött, arca merev volt. A munkásokat megkötöztük és a pataktól némi távolságra lefektettük őket, úgyhogy nem láthatták, mi történik annak medrében. Ezután Winnetou eltávozott és magával vitte Sannelt, hogy segédkezzék neki.

Sejtettem, hogy most megint vissza fogja vezetni a vizet. És nem is tévedtem, mert alig tíz perc múlva már folydogálni kezdett, bár eleinte mindenestre nem valami erősen. Befolyt a lyukba. A foglyok meglátták ezt és hangosan felordítottak. Lassacskán mind több és több víz ömlött, majd átfolyt az üres mederbe öntött iszapos rétegen. Mellette állottunk, hogy végignézzük. Winnetou odasúgta nekünk, hogy maradjunk csendben, nehogy eláruljuk, amit most látni fogunk. A víz elmosta a földes réteget, a nehéz fém ott maradt. A patak levette rólunk az aranymosás munkáját; ez volt Winnetou szándéka. Félóra leteltével eltűnt minden iszap és a patak ágyát három méter hosszúságba tiszta arany fedte, mely csábítóan csillogott felénk.

Csak a vizet kellett megint levezetnünk, hogy megkaparinthassuk a finding-hole tiszta hozamát! Winnetou elfordult és bosszús hangon mondta, hogy a foglyok is meghallották:

- Uff! Semmi sincs ebben a holeban. Még ma elmegyünk!

Ő, aki sohasem mondott valótlan, most sem hazudott: valóban nem volt semmi sem a holeban, mert mellette hevert az arany a patak vizében.

- Meg vannak örülve! - kiáltá Corner. - Mi dolgoztunk, mint az állatok és most, mikor az igazi rétegre bukkantunk, abbahagyjuk?

Winnetou megállott előtte, elgondolkozva az arcába pillantott és megkérdezte:

- És ha aranyat találtunk volna, adnánk nektek belőle? Nem! Itt a tél. Elmegyünk, hogy kikerüljük az éhhalált és a megfagyást. Magunkkal viszünk titeket is, hogy megmentsünk.

- Nem, mi nem akarunk elmenni. Hagyjatok minket itt. Adjátok ide a fegyvereinket és mondjátok meg, hogyan vezettétek le a vizet.

- Valóban ezt akarjátok? El fogtok pusztulni.

- Nem, nem, mi itt maradunk! - kiáltották mind a négyen.

- Uff! Ti megérdemelnétek a halált, de mi nem akarunk bírátok lenni; büntessen meg titeket a nagy, bölcs, az igazságos Manitou. Holnap reggel szabadok lesztek és tietek lesz a finding-hole. Legyen meg az akaratotok. Most velünk jöttök a tanyára! Ez egyszer azt is megláthatjátok, hogy hol fekszik. Nem kötjük be a szemeiteket.

Milyen szívesen jöttek velünk, utoljára, mint foglyok! Magukban nevettek a butaságunkon! Mikor megérkeztünk a sziklakatlanba, újból megkötöttük őket és szemeiket bekötöttük. Az öreg, megbízható Sannel maradt velük, és Carpio. Mi hárman néhány takarót vittünk magunkkal és visszamentünk a finding-holehoz. Ismét lecsapoltuk a vizet és a nuggeteket a takaróba gyűjtöttük. Oly sok volt, hogy mind a hármunknak meglehetősen nehéz volt cipelni. Azután anélkül, hogy visszavezettük volna a patakot, felmentünk a tanyára. A takarókat nem nyitottuk fel, mert Carpiónak nem volt szabad az aranyat meglátni; örömeivel elárulta volna magát a foglyok előtt. Majd Winnetou megint eltávozott; Sannelt magával vitte, hogy amennyire csak lehet, leszálljanak és anyagot keressenek egy indián szánkóhoz.

Meg kell jegyeznem, hogy szélcsend volt és meglehetősen erősen havazott. Winnetouék csak késő este tértek vissza. Megtalálták, amit kerestek és összeállítottak egy szánkót, mely odakünn állott a sziklán. Lefeküdtünk aludni. De felváltva örködtünk reggelig. Reggel előbb ettünk valamit, majd mindent, ami a miénk volt, felraktunk a nagyon könnyű, de mégis mesterien épített szánra, melynek egyes darabjai csak szíjjakkal voltak összekötözve. Mikor már csak Carpiót kellett kihoznunk, megint bementünk és Winnetou így szólt a foglyokhoz:

- Winnetou, az apacsok főnöke, megtartja szavát. Elhagyjuk ezt a helyet. Feloldozunk titeket. Ott van a hús két napra. Fegyvereiteket egy darabon magunkkal visszük, hogy ne lőhessetek reánk. Egy óra múlva elhozhatjátok. Aztán menjetek fel a finding-holehoz, a meder üres és meg fogjátok látni, hogyan kell a vizet le- és visszavezetni. Hogy később mi fog veletek történni, azt majd a Manitou fogja eldönteni. Howgh!

Sannel levette szemeikről a köteléket, megszabadította őket a szíjaktól és azt mondta Sheppardnak:

- Most az egyszer olcsón kibújtál gazember! De ha még egyszer a szemem elé kerülsz, akkor leszámolok veled, nyomorult puskatolvaj. Azt a vacakot, amit eddig puskának kellett használnom, megkapod; a Ralling-fegyvert azonban magammal viszem. Sok szerencsét a finding-holehoz, uraim!

Hogy Carpio meg ne ázzon, kivittük őt, ráültettük a szánkón az aranycsomóra és takaróba burkoltuk. Eleinte lassan haladtunk a hegyről lefelé. Körülbelül félóra múlva leraktuk a visszamaradt fegyvereit egy magányosan álló szikladarabra és a gazembereket Isten igazságszolgáltatásának engedve át, folytattuk utunkat. Carpio egyetlen könnyet sem hullatott bánatában, hogy meg kellett válnia szeretett nagybátyjától!

Köztudomású, hogy a legerősebb esőzés és havazás nem a legmagasabb hegyek között van. Minél lejjebb jutottunk, annál több havat kaptunk. Kikerestük a legvédettebb helyeket és mégis gyakran csak nagy ügyel-bajjal tudtunk a havon elvergődni. Amikor fák közé értünk, oly sűrűn hullott a hó, hogy sokszor alig láttunk el tízlépésnyire; de már nem volt oly dermesztő a hideg, mint odafenn, a védetlen magaslatokon. Nem állott több út választékul rendelkezésünkre; csak egyetlen egy és mivel Welley, Hiller és Reiter is ezen haladtak, ügyelnünk kellett, hogy össze ne találkozzunk velük, ha esetleg leselkednének ránk, hogy elvegyék tőlünk az aranyat.

Különben sem volt lehetetlen, hogy már rövid idő múlva eddigi foglyaink is üldözni fognak. Nem vettük azt a fáradságot magunknak, hogy összekeresgéljük a kisebb arany szemeket is. Ha lementek a patakhoz és ott, ahol az iszap le volt rakódva, meglátták a folyócska medrében ezt az aranyat, feltétlenül rá kellett jönniök, hogy micsoda zsákmányra tettünk szert és hogy a holeban már nincs semmi keresnivalójuk. Kézenfekvő volt tehát a gondolat, hogy utánunk iramodnak, főként azért is, mert az odafenn való tartózkodás napról-napra veszedelmesebb lett. Kétszeresen ügyelnünk kellett tehát magunkra. Szánkónk igen éles nyomot hagyott maga után, tehát könnyen ránk akadhatnak.

A hóval folyton rosszabbodott a helyzetünk; néha mellünkig merültünk bele és testünkkel kellett utat törnünk a szánkó számára. Ez természetesen rettenetesen késleltetett és annyira kimerített, hogy nekünk, a különben fáradhatatlanoknak, gyakran kellett pihennünk. Ez nem is volt csoda, mert ahol csak lehetséges volt, Rost is felült a szánra, amit Sannel és én húztunk, míg Winnetou előrement és utat tört. Az ugyanis lehetetlen volt, hogy őt, a felséges embert, húzni vagy tolni engedjük!

Délután elértük a New-Fork völgyét. A hó már házmagasságban feküdt és az előrejutás lehetetlennek látszott. De Winnetou azzal a megjegyzéssel vigasztalt, hogy a paware már nincs messze. Még egy óra hosszat északra toronyirányban, azután jobbra befordult egy keskeny völgybe, mely hirtelen véget ért, mikor egy kilométert haladtunk benne. Jobbra és balra meredek sziklafalak, előttünk pedig ritkásan befásított, lankásan emelkedő hegynyereg, mely az égig látszott nyúlni. Ide kellett feljutnunk.

Volt is izzadás! Én húztam, Rost, meg Sannel nyögve és zihálva hátulról tolták a szánt. A kis, gyenge Carpio ötven mázsának tetszett. És míg mi hárman úgy gőzöltünk, mint egy mozdony, ő megkérdezte bájosan és barátságosan az ő ártatlanságában: - Rost úr, úgy látom, hogy önnek nehezebbre esik a hegymászás, nem ülne inkább fel mellém?

Jó háromnegyed órába telt, míg feljutottunk.

Még nem értük el egészen a hegy gerincét, mikor odafenn két lövés dördült, Winnetou megelőzött bennünket. Hogy ne aggodalmaskodjunk a lövések miatt, lekiáltott:

- Itsch, aki kolet - Hús, két szarvas!

Micsoda ritkaság, most és ily magasan idefenn! És micsoda szerencse! Ha két szarvast lőtt, akkor egész csomó húsunk volt!

Végre, végre elértük a hegytetőt. Mikor megállottunk, hogy kissé kifújjuk magunkat, a kilátás, ami elterült előttünk, az örömteljes bámulat kiáltását csalta ki belőlünk.

Itt, ahol állottunk, a hó néhol embermagasságú volt; előttünk és alattunk azonban nyoma sem volt a télnek; minden, minden csupa zöld volt! Képzelnék el egy nagyon mély, hosszúka alakú hegytölcser, melynek nincs tulajdonképpen bejárata. Falai három oldalról majdnem merőlegesen esnek alá, csak a negyedik lejt lankásan lefelé. Ennek a hegytölcsernek az alját félig egy tó foglalja el, melynek vize olyan meleg, hogy az ember azt gondolná, hogy forr a belőle felszálló párák alatt. Ez a meleg felfelé száll, azonnal elolvasztja még télen is majdnem egészen a hegytetőig a hónap még a nyomát is, és buja, örökzöld tenyésznek ad életet. Ez megtéveszti az erdő vadját a hideg évszakra nézve és arra készíti, hogy fennmaradjon a hegyek között. Ez volt a paware, ami magyarul forró vizet jelent, így persze nem volt csoda, hogy ebben az évszakban még szarvasok vetődtek ide. Ott láttuk feküdni előttünk. Két bak volt. A szarvas, különösen télen, csoportosan szeret járni, mert társaságban könnyebb átgázolnia a mély havon. Winnetou szíven találta mind a kettőt. Nem is hederített az állatokra, hanem leszállott a tóhoz. Követtük őt a szánkóval, amelyet most már nem kellett sem tolni, sem húzni, inkább visszatartani.

Mikor leérkezett, egyenesen egy örökzölddel nagyon sűrűn benőtt sziklafalhoz lépett, ott megállt és bevárt minket. Amint mi is megjöttünk, szétnyitotta az örökzöldet éppen ott, ahol a legsűrűbbnek látszott és eltűnt mögötte. Követtem és észrevettem, hogy az örökzöld mögött két nagy bőrdarab volt felakasztva, melyet függőnszerűleg kellett félrehúzni. Megtettem és egy meglehetősen nagy helyiségbe jutottam, mely némi világítást kapott az örökzöld résein át a bőrök felett. A félhomályhoz a szem rövid idő alatt hozzászokott. A szikla egy természetes bemélyedését kezdetleges, vakolat nélküli kőművesmunkával, a viszonyokhoz képest egészen kényelmes lakássá alakították át. Idők folyamán az örökzöld egészen benőtte a falakat, elfedte azokat és belülről sötétben tenyésző növények bújtak elő, melyek életet adtak a halott köveknek.

Ez a lakás három helyiségből állott: az elsőből, melybe legelőször léptünk be, a középsőből, mely még nagyobb volt és mesterségesen kellett megvilágítani és a hátulsóból, amely olyan hideg volt, mint egy pince és éléskamrául szolgált. Ez volt a sosónok mentőállomása arra az esetre, ha valamelyik, vagy akár több harcosukat, kik ősszel idefenn vadászni szoktak, meglepte a tél, és kénytelenek voltak védelmet keresni a dermesztő hideg elől.

Voltak itt szörmék és szépen puhára kidolgozott bőrök ülő- és fekvőhelyeknek; tűzhely indián agyagedényekkel, hogy meg lehessen főzni az ételeket; agyaglámpák, melyekben zsírt lehetett égetni; faggyúgyertyák, kénrudacsákák a tűzgyújtáshoz és világítási célokra; szárított hús egész darabokban és porrá őrölve; felhalmozott tűzifa, mely hetekre elegendő volt; szóval egész halom olyan dolog, amit a kényszerűségből ideszorult remete télen használhatott. Még tök és két bőrszak szárított bab is volt. Ezeket felül hagyma, retek és más egyéb zöldség, amit éppen úgy, mint a babot és tököt, odakünn a meleg víz mellett természetek és ősszel leszedtek. Ezeket a készleteket gondolta Winnetou, mikor ideküldte Teehet, a felderítőt, hogy nézzen utána, mennyi időre elegendő.

Mikor bevezettem a társaságot, nem kevésbé csodálkoztak, mint én, ezen az éppen olyan váratlan, mint barátságos menedékhelyen, amit a megfagyott vadon közepén találtunk. Mivel ruháink nedvesek voltak, legelőbb is hatalmas tüzet gyújtottunk. Ennek füstje természetes kéményfélén át szállott a magasba. Azután Carpionak meleg ágyat készítettünk. Az út nagyon megviselte. Pedig egyáltalán nem is fárasztotta magát.

Az utolsó órákban nem havazott már és nem fedte el csapásunkat; nyíltan és világosan ott állott, úgyhogy egy félig vak is hozzánk talált volna, ha rábukkant. Legalább a legközelebbi havazásig mindent el kellett tehát kerülnünk, amivel itteni lakásunkat elárulhattuk volna. A szánkót szétszedtük és részeit behordtuk, hogy tűzifát csináljunk belőle. Azután a két szarvas

felbontásához fogtunk. Hatalmas állatok voltak és teljesen lehetetlen volt estig elkészülni velük. Amennyit tudtunk, beszállítottunk az éléskamrába. A többit kénytelen-kelletlen ott-hagytuk másnapig.

Rövid idővel, mielőtt besötétedett, Winnetou felmászott a hegytetőre, melyről lejöttünk, hogy egy pillantást vessen visszahagyott nyomainkra. Mikor visszatért, jelentette:

- A sápadtarcúak itt vannak. Odaát tanyáznak a hegy lábánál és nagy tüzet gyújtottak, hogy melegedjenek. Ma már igen késő van, de holnap bizonyosan lejönnek a tóhoz.

Így tehát bekövetkezett várakozásunk - mert azt nem mondhatom, hogy félelmünk -, még pedig előreláthatólag nem a mi kárunkra! Mert ha eddig kíméletesen bántunk ezekkel az emberekkel, most már ellenséges magatartásuknak csak az lehet a következménye, hogy beszűntetjük enyhe bánásmódunkat. De hát kik voltak? Corner az embereivel? Welley, Hiller és Reiter? Vagy összetalálkozott a két társaság és egyesültek a támadásra? Holnap minden ki fog derülni. Magunkért nem kellett aggódnunk, mert minden oldalról védve voltunk támadások ellen és hosszú körülzárást kitarthattunk, mert el voltunk látva élelmiszerekkel. Vizünk is volt, mert a tónak hozzánk igen közel fekvő partjáról egy keskeny, de mély árokszerű csatorna vezetett majdnem egészen rejtekhelyünk bejáratáig. Az sem volt lehetséges, hogy elzárják és ha ezt megkísérelnék, gyerekjáték lenne ezt a kísérletet golyóinkkal megghiúsítani.

Különben már ma sem voltunk egyedül a pawarenál. Látogatást, még pedig nagyon érdekes látogatást kaptunk. Winnetou ugyanis este kiment egy ízben, hogy körülnézzen és mikor visszatért, azt mondta, hogy olyanféle, hangos zajt hallott, mintha csontokat rázna szét valami; bizonyára medvék jártak a szarvasok maradványainál. Nagyon szívesen a közelükbe férkőztünk volna, de a jelenlegi körülmények között ez igen nagy hiba lett volna, mert a grizzlyk igen könnyen ellenségeinkké válhattak.

Később, mikor éppen le akartunk feküdni, odakünn szimatolást és szuszogást hallottunk, a bőrfüggöny felemelkedett és alsó szegélyénél megjelent egy grizzly fej. A medvét a szimata rávezette a nyomunkra és idejutott. Amikor megpillantotta a magasan lobogó tüzet közel maga előtt, gyorsan visszafordult. Öreg, nagyon erős fickó volt; ha nem éppen az imént lakott volna jól, hanem éhes lett volna, bizonyára nem tűnt volna el ilyen hamar. Eltűnt, mielőtt ráemelhetjük volna fegyvereinket.

Ezen az éjszakán úgy aludtunk, mint a hercegek. A leghosszasabban és legmélyebben Carpio, akinek kimerültsége már beteges volt. Mikor reggel óvatosan kipillantottunk a szabadba, láttuk, hogy ellenfeleink korábban ébredtek, mint mi; már itt voltak a „forró víz” mellett és bolyongtak mindenfelé, hogy megtaláljanak bennünket. Nyomainkat Winnetou azonnal megtalálta volna; de ezek az emberek nem voltak Winnetouk, ismételten elmentek rejtekhelyünk mellett, anélkül, hogy sejtenék, milyen közel vannak hozzánk. A szarvasok maradványait természetesen szintén megtalálták; látták a szétmarcangolt csontokat és azt hitték, hogy a medve ölte meg a vadakat. Mivel a hegytölcsérből nem vezetett ki más út, mint amelyen mi is jöttünk, tökéletes eltűnésünket nem tudták megmagyarázni. Hangos felkiáltásaikból arra lehetett következtetni, hogy nagyon tetszik itt nekik. Kényszerítve voltak, ha meg akartak menekülni, olyan helyet keresni, amely védelmet nyújt nekik az időjárás szigora ellen. És erre a célra egyetlen hely sem volt annyira alkalmas, mint a paware. Mikor már átkutatták utánunk az egész völgykatlant, még pedig hiába, egy darabig tanakodva megállottak, majd olyan helyet kerestek, amely céljaiknak legjobban megfelelni látszott. Széles szikladarab állott ki a sziklafalból erkély- vagy tetőszerűen, mely szárazon tartotta az alatta fekvő talajt. Itt építeni kezdtek. Köveket raktak egymásra, hogy két oldalfalat emeljenek és a hasadékokat betömték földdel és mohával. Estére elkészültek és már volt védett kunyhójuk,

mely előlről még nyitva állott ugyan, de a másnapot arra használták fel, hogy ezt az oldalt is beépítsék. Amikor ez is megtörtént, aránylag kényelmes tartózkodási hely állott rendelkezésükre egész télire - ha lehetővé válik nekik, hogy vadászattal ilyen hosszú ideig fenntarthassák magukat.

Meg kell jegyeznem, hogy az általuk választott tanyát mi semmi körülmények között sem kerestük volna ki magunknak, mert nem nyújtott biztonságot hosszabb tartózkodásra. A sziklafal ott egészen függőlegesen emelkedett és felül szétmállott kövekből állott, amelynek egyáltalában nem volt már szilárd támasza; a vihar, vagy az ott felgyülemlett hó súlya könnyen lezúdíthatja és akkor éppen a kunyhójuk fedelére esik. Rendkívül vigyázatlanok voltak ezek az emberek!

Nem a két csapat egyikével, hanem mindkettővel volt dolgunk. Amint később megtudtuk, Welley kíséreléssel csak látszólag távozott el, hogy megtévesse a sosónokat; azután visszatértek, hogy megrohanjanak bennünket. Nem törtek az életünkre, csak az aranyat akarták követelni tőlünk, amelyre - úgy vélték - nagyobb jogaik vannak, mint nekünk. Corner, mihelyt eltávozásunk után a fínding-holehoz ment, azonnal meglátta a patakban az aranynomokat és könnyen kitalálta a többit. Bandájával tüstént üldözésünkre indult. Ez nem is esett nehezére, mert nyomunkat igen világosan le lehetett olvasni. Hiszen utat törtünk magunknak, ahol a hó magasan feküdt. A New-Fork mellett egymásra bukkant a két csapat és rövid tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy egyelőre félre tesznek minden személyes ellenségeskedést, hogy egyesült erővel támadhassanak ellenünk. Most együtt ültek kunyhójukban odaát, a „forró víz” másik partján és nem tudták megmagyarázni, hova tűnhettünk el. Hús miatt egyelőre nem kellett aggódalmaskodniok, mert az egyik csoportnak megvoltak még a lovaik, amelyeket szükség esetén le lehetett vágni. Az állatoknak is volt egy időre ennivalójuk, mert a víz közelében volt még fű és ha az elfogy, elég sok fiatal fahajtás. A harmadik reggelen mégis láthatuk, hogy néhányan közülük felmennek a hegyre, hogy talán valami vadcsapásra bukkanhatnak; eredmény nélkül jöttek vissza. Ez ismétlődött néhányszor. Azután lelőtték az első lovat. A következő éjjelen néhány lövés esett; náluk járt a medve, de nem terítették le, csak elkergették.

Egy egész hétig kitartottunk, nem hagytuk el menedékhelyünket és csak éjszaka végeztünk némi testmozgást; de azután elhatároztuk, hogy nem viselkedünk tovább úgy, mintha foglyok lennénk. Reggel kimentünk; én magammal vittem medveölömet. Megjelenésünk eleinte csendes csodálkozást idézett elő náluk; azután izgalom fogta el őket; ide-oda szaladgáltak. A legbolondabb fenyegetéseket kiabálták át hozzánk a tavon keresztül, sőt még ránk is löttek. De senkit sem találtak. Winnetou, kinek mély hangja tapasztalásunk szerint a legmesszebbre hatolt el, kezeit szájához illesztve, átkiáltott hozzájuk, hogy a tó közepe a válaszfal közöttünk és közöttük; aki átlépi ezt a vonalat, azt lelőjük. Hogy mit kell várniok fegyvereinktől, azt Old Shatterhand fogja kézzelfoghatóvá tenni, amennyiben lyukat ló a kunyhójuk mellett álló fa törzsébe. Arcomhoz emeltem fegyveremet és löttem. Eltaláltam a célt, és ezzel megkapták igen komoly bizonyítékát annak, hogy még odaát sincsenek biztonságban a golyóink elől. Nekünk persze eszünkbe sem jutott, hogy megijedjünk az ő fegyvereiktől.

Mostantól kezdve éjszaka állandóan tűz égett a kunyhójuk előtt, nehogy esetleg észrevétlenül oda lopózhassunk. Különben úgy éltünk, mint a kutya, meg a macska, amelyek lehetőleg távol tartják magukat egymástól. Mi a mi oldalunkon, ők az övéken, naponta sétákat tettünk, anélkül, hogy eközben kölcsönösen terhére lettünk volna egymásnak. Azt hitték, hogy kیهزتت-hetnek bennünket. Sejtelmük sem volt rejtekhelyünk mibenlétéről és éléskamrákról.

Mindnyájan teljesen csak a pawarera voltunk utalva, mert onnan kezdve, hol a víz melege már nem hatott, a hó olyan magasan feküdt, hogy nem lehet rajta áthatolni. És még mindig olyan

tömegekben hullott, hogy a víz, ami ideleln azonnal felolvadt, ha nem is rohamosan, megduzzasztotta a tavat. A kívül dühöngő téli viharokból csak keveset észleltünk, mert a köröskörül fekvő hegycsúcsok feltartóztatták.

Így telt el nap-nap után, hét hét után; már itt volt december és lassacskán karácsony is közeledett. Elhatároztuk, hogyha addig nem jönnének érettünk a sosónok, akkor az ünnepet német módra, égő karácsonyfával fogjuk megülni. Az ott talált gyertyákból még csak keveset használtunk el, mert szarvasfaggyút égettünk.

Meg kell még említenem, hogy odaát, a tó másik oldalán, már a második lovat vágták le és hogy a medve a völgyet bizonytalanná tette éjjelenként. Úgy látszik, hogy abban a reményben nem akarta feladni itt fenn, valahol a közelben levő tanyáját, hogy mégis csak emberhúst fog kóstolhatni. Odaát gyakran lőttek rá. De hiába. Hozzánk nem jött. Vagy belátta, hogy nem férközhetik hozzánk biztos menedékünk folytán, vagy pedig olyan embereknek tartott minket, akiket végső esetre kell tartogatnia.

A magaslatokról mindenfelől nagyon jelentékeny hóomlások zuhantak alá és ellenségeink kunyhója felett a fehér tömeg úgy összegyűlt, hogy nem szántam volna rá magam, hogy akár csak egy negyedórát is benne tartózkodjam. Úgy látszik azonban, hogy nekik fogalmuk sem volt a fenyegető veszélyről és nekünk eszünkbe se juthatott, hogy őket erre figyelmeztessük.

Három nappal ünnep előtt felmáztam Rosttal a hóvidékre, hogy egy fiatal, karácsonyfának való fenyőt vágjunk. A leszállás alkalmával láttuk, hogy már a harmadik lovat áldozzák fel; de ez még soványabb volt, mint az előbbieket. Mi lesz azután, ha ez az utolsó is elfogy? Kitétték a csontokat csaléteknek a fák alá; de a medve volt olyan okos, hogy titokban jött érte és elvitte, ahelyett, hogy a helyszínen fogyasztotta volna el és elárulta volna magát csámcsogásával. Úgy látszik, éhes lehetett, mert egy idő óta már nálunk is szaglászott. Mi nem zavartuk meg benne, mert későbbre mégis csak bizonyos volt nekünk, hogy tanyájának valahol a közelben kell lennie. Úgy látszott, hogy az eleven fickó ez évben semmi hajlandóságot sem mutatott téli alvásra.

Ezt a napot azzal töltöttük el, hogy tartókat faragtunk a gyertyáknak és mindenféle dísz készítettünk a karácsonyfára, amit a vadon csak nyújtott. Senki sem örült ennek annyira, mint az én jó Carpiom. Szívesen segített volna ő is, de igen gyenge volt. December eleje óta láthatólag gyorsan hanyatlott az ereje. Mindnyájan láttuk ezt, de úgy tettünk, mintha nem vennénk észre. Halála bizonyos volt és ki sem mondhatom, mennyire fájt érte a szívem! Olyan erőtlenség volt, hogy magától már felülni sem tudott. Arról hallgatott, hogy tudja-e, milyen közel van a halála; szelíd állandóan egyformán barátságos hangulatban volt és úgy látszott, hogy különösen velem kétszeresen akarta éreztetni szeretetét. December huszonkettedikén, mikor Carpio nem hallhatta meg, Winnetou így szól hozzám:

- Emlékszel még, hogy mi volt a véleményem róla odalenn, a Medicine Bow River mellett? Most érkezett ez az idő; a föld könnyőreletessége itt, a vad Nyugaton fogja őt magába fogadni. Itt, a pawarenál fogjuk örök fekhelyét elkészíteni. Howgh!

Aznap rám esett az első örködés. Mikor már mindnyájan lefeküdtek, megkérdezte tőlem Carpio, hogy milyen idő van odakint. Mondtam, hogy nem havazik, hanem szép, világos, csillagos éjszaka van. Arra kért, hogy vigyem fel. Nagyon szeretne velem a csillagok alatt lenni. Teljesíttem óhaját. Takaróba burkolva, félig ült, félig feküdt a mellemen. Szemeit égnek emelte, sokáig, nagyon sokáig egy szót sem szólt; azután megragadta a kezemet és megszólalt:

- Hallod-e, kedves Sapphom, ha fiad lesz valaha, sohase kényszerítsd, hogy olyan pályára menjen, amihez nincs kedve! Az olyan rettenetes, olyan rettenetes! Ezzel elrabolták egész

fiatalságomat és az egész, az egész életemet pokollá tették! De én senkit sem vádlok, mert most oly boldog vagyok, hogy vége van; oly boldog, hogy itt, emellett a szép víz mellett meleg nyugalmat találok!

- Hogy jut az eszedbe, a halálról beszélni, kedves Carpio? Össze fogod magadat szedni és még sokáig, sokáig fogsz élni!

- Hallgass! Te éppen olyan jól tudod, mint én, hogy még legfeljebb két vagy három napig élek. Már régen észrevettem ezt rajtad; szemeid most kétszeres gyöngédséggel ragyognak rám. Tudod, én tulajdonképpen csak akkor éltem, amikor melletted lehettem és éppen ezért tesz az annyira boldoggá, hogy most melletted halhatok meg. Néhanapján kissé feledékeny, kissé szórakozott voltál, de mégis csak az egyetlen ember, aki igazán szeretett engem. Ezt nem felejttem el még a másvilágon sem. Ott is örökké éretted fogok imádkozni! Ugyebár tudod, hogy meg kell halnom? Ne mondj hazugságot! Légy halálom alkalmával is igaz barátom, ami mindig voltál! Meghalok, ugyebár?

- Igen.

- Köszönöm neked! Tudod, a meghalás egyáltalában nem olyan rossz dolog, mint ahogyan sokan gondolják! Én olyan boldogan mondom neked Isten hozzádot és majd egyszer a másvilágon ugyancsak boldogan foglak üdvözölni. Nézd, Sappho, ne sírj! Tedd meg nekem azt a szívességet és ne sírj!

- Hiszen nem sírok, kedves Carpio!

- De igen! Egy forró könnycsepp hullott az arcomba; az a tied volt! Nem törölöm le, hanem magammal viszem, hogy megmutassam a jó Istennek. Hadd lássa, hogy vannak még a földön igaz barátok és jó emberek. De nem szeretnék a szent este előtt meghalni! A karácsonyfa égjen a halálomnál. Milyen szép lenne, ha annak a gyertyái világítanának a mennyországig! - Az a fa Francinál Falkenauban és hozzá a te versed! Még mindig tudom kívülről. Szeretném még egyszer elszavalni, mint ott annak a három szegény embernek. És éppen úgy a karácsonyfa alatt! Sappho, imádkozz velem, hogy az Úristen éltesen még karácsony estéig!

Összekulcsolta kezeit az enyémmel és imádkozni kezdtünk. Csendben, egészen csendben, de annál áhítatosabban. Carpio nem mozdult később sem; hallottam halk lélegzetét, imádkozás közben elaludt. Órák hosszáig ültem ott mozdulatlanul, nem akartam felébreszteni. Éjfél elmúlt; a csillagok mutatták nekem, hogy még egy óra és még egy eltelt, mikor odaát, a tó másik oldalán rettenetes robaj támadt; majd egy nagy csattanás következett, mintha több ágyú egyszerre sült volna el; azután megint beállott a csend.

Carpio felriadt. Winnetou, Sannel és Rost kijöttek.

- Újból hó zuhant le a magaslatról, még pedig sok, - szólt az előbbi. - Hol történt?

- Úgy látszik, hogy odaát a kunyhónál, - válaszoltam.

Hallgatóztunk egy darabig. Segélykiáltás nem volt hallható. Tehát talán csak a kunyhó közelében történt a lavinaomlás.

- Az életünkre törnek; hallgatnak, - mondta Winnetou. - Nem megyünk oda éjnek idején. Megvárjuk, míg megvirrad. Látom a csillagok állásából, hogy Sarli testvérem tovább virrasztott, mint kellett volna. Most rajtam a sor; ő menjen be!

- Kérlek hagyj itt engem Carpioval; ő kívánta ezt így! - feleltem.

Bementek hárman és én Carpioval ismét egyedül maradtam. Le voltak hunyva a szemei és nemsokára elkezdett oly nehezen lélegzeni, mintha rosszat álmodnék; majd felnyitotta a szemeit, mélyen megkönnyebbedve kapott levegő után és hevesen mondta:

- Sappho, akarsz nekem egy szívességet tenni?

- Igen.

- Ki fogsz nevetni, de az előbb behunyt szemekkel láttam, egészen világosan láttam: A kunyhó odaát összeomlott; többen meghaltak; a medve ott van és egyikük sem mer tőlünk való féltében segítségért kiáltani. Menj át és mentsd meg őket! Megteszed?

- Igen. Téged beviszlek.

Nem nevettem ki. A hangjában, az egész helyzetben valami meggyőző rejlett. Állítólag előfordul, hogy a haldoklók a távolba látnak. Bevittem. A többiek még nem aludtak el. Rostnak mellette kellett maradnia, Winnetou és Sannel készek voltak, hogy elkísérjenek engem.

A csillagok világítottak nekünk utunknál. A tűz, mely odaát minden nap égett és ma is meg volt gyújtva, elaludt. Nem a víz, hanem a sziklák mellett mentünk. A tó északi oldala felől, ahol nemigen láthattak meg egykönnyen. Odaát nagy hőtömeg fehérlett felénk, mely lezuhant egy csomó kötörmelékkel együtt a hegytetőről és a kunyhót betemette. Ezt most kétséget kizáróan megállapíthattuk. Ebben a tekintetben Carpio jól látott. Vajon a medvére vonatkozólag is jó volt a látomása?

Most recsegést-rofogást hallottunk, mint mikor csontokat morzsolnak szét. Ennek a grizzlynek kellett lennie. Halkan és végtelenül óvatosan közelebb lopózkodtunk. Megláttuk a hótól élesen elütő alakját. A hólavina szélénél feküdt és valamit rágesált. Ember volt, akit szétmarcangolt? Felegyenesedtünk és feléje indultunk. Észrevett minket és abban a pillanatban hátsó lábára állott. Három lövés dördült el, én egyszer, Winnetou kétszer lőtt. A grizzly oldalt fordult, leesett, egyet bukfencezett és azután fekvé maradt.

- Megdőglött? Megdőglött? - hallottunk egy, az izgatottságtól, vagy a rémülettől rekedt hangot. Húzzanak ki, húzzanak ki, uraim! Az Istenre kérem önöket!

Óvatosan a medvéhez léptünk, hogy legelőbb is azt vizsgáljuk meg. Meg volt dögölve. Két ember látszott ki a romok közül. Három lépésnyire voltak egymástól. Az egyiknek fejét láttuk, a másiknak a mellét. A feje hiányzott. Azt szétzúzta a medve. Az első élt, Hiller volt; sértetlen maradt, mert a puha hó megvédelmezte, de a havon súlyos szikladarabok feküdtek és ezektől nem tudott megmoccanni. A halott, kit a medve szétmarcangolt, Eggly volt. Elhengergettük a köveket és talpra állítottuk Hillert.

- Hála Istennek! - sóhajtott fel. - Ezt, ezt sohasem fogom önöknek elfelejteni! Nem vagyok nyúl szívű, de ebben a félórában átéltem egy egész évszázadra való halálos félelmet. Egglyvel a kunyhó előtt örököttem; a lavina lezuhant és eltemetett minket; nem teljesen ugyan, de nem tudtunk kimászni; a kövek nagyon nehezek voltak. Ekkor érkezett meg a medve. Sokáig, sokáig, egy egész örökkévalóságig válogatott, hogy melyikünket egye meg; majd őt szaglászta végig; majd engem; éreztem forró leheletét; végre, végre őt választotta. A koponya ropegott és széttörtött rettenetes szájában. Hiszen a grizzly először mindig az agyvelőt keresi! De én még nem menekedtem meg; minden pillanatban rám kerülhetett a sor. Borzalmas volt; nem tudom azt leírni! Akkor jöttek önök, uraim. Én most meg vagyok váltva. Istennek, Istennek hála.

- Kinek köszöni? - kérdeztem. - Istennek? - Úgy gondolom, hogy az Istenbe vetett hit gyerekség?!

- Hallgasson, Sir! Ne beszéljen erről!

- Pshaw! Megtiltotta nekem, hogy beszéljek az én „ügynevezett” Istenemről és most neki hálálkodik? Nem vétkezett-e kétszer is, mikor azt mondta, hogy szívja ki a medve az agyvelejét?

- Hallgasson, hallgasson! Az ég szerelmére kérem! Abban a rettenetes örökkévalóságban, amit most élet és halál között töltöttem, felismertem hibáimat, bűneimet. Mentsék meg azokat is, kik el vannak temetve a kunyhóban! Én nem segíthetek. Le kell ülnöm! Reszketek minden tagomban!

Leült és kezeibe temette arcát. A hó- és kölavina, mint az előrelátható volt, a sziklatetőt találta el, mely a kunyhó fedelét alkotta és azt benyomta. Eltakarítottunk, amit bírtunk, hogy abba az üregbe jussunk, ahol rejtőzködniök kellett a még életben levőknek. Ez a munka végtelenül fárasztó és veszélyes volt ránk nézve, mert éjszaka volt és mindenfelől hullottak még a kötörmelékek. Reggel felé mégis sikerült helyet csinálni; most már Hiller is segített.

Az első, aki kiszabadult, az öreg Lachner volt. Mikor meglátta, hogy kik vagyunk, egy szót sem szólt, mi nem voltunk érdemesek hálájára! Viszketett a tenyerem, hogy arcul vágjam. Azután Welley és Reiter bújtak elő; ők is sértetlenek voltak. Úgy látszik, hogy elfelejtettek minden ellenségeskedést és megszorították a kezünket. Most szívtépő nyöszörgés és jajgatás hatolt hozzánk; de nagyon veszedelmes volt bemászni arra a helyre, ahonnan hallatszott. Átküldtem Sannelt a lakásunkra, hogy hozzon kénszálakat. Mikor elhozta, világosságot gyújtottam és bemásztam.

Minden pillanatban abban a veszélyben forogtam, hogy el leszek temetve. De nem lett semmi bajom. Először Cornerre bukkantam; halott volt; egy szikladarab éle benyomta a mellét, de azután a szikla továbbcsúszott és a holttest egészen szabadon feküdt. Elővigyázatból átkutattam az összes zsebeit és egyéb, rám nézve kevésbé fontos tárgyak mellett két letéti jegyet találtam. Ezeket magamhoz vettem. Azokra az összegekre vonatkoztak, melyekhez a gazemberek a Watter és Welley nuggetjeinek eladásából jutottak. Azután tovább másztam, hogy eljussak a nyöszörgőhöz; a bibliás ember volt, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy megmentéséről már szó sem lehetett. Nyögött önkívületében. Eszembe sem jutott, hogy kíméljem őt; megráztam, mert egy kérdést akartam hozzá intézni. Már hosszú idő óta foglalkoztam egy gondolattal, ami felől bizonyosságot akartam szerezni. Félig magához tért és értelmetlenül bámult rám.

- Sheppard, te lötted le Guy Finellt! - kiáltottam rá.

- Finell? - kérdezte. - Szamár. Miért akart feljelenteni?

Hosszú nyögés szakította félbe ezt a vallomást. Eltorzult arca olyannak látszott, a kilencedik, vagy tizedik kénforgács világánál, amit már meggyújtottam, mint egy ördögi álarc.

- És Reiter? - kérdeztem.

- Reiter? Tökfilkó! Egyszer lőtt velem, én Finellre, ő a cinkére, amelyet elhibázott. Ez volt csak a tréfa! Hiszen tudod, Corner, hogy azt hitte, ő a gyilkos és...

Sajnos, nem figyelhettem többé szavaira, mert felettem zörgést hallottam; gyorsan visszaugrottam. Kis kövecskék hullottak alá és megfosztottak egy nagyobb, igen nehéz szikladarabot a támaszától; lezuhant és az álarcra esett, mely még az előbb olyan gúnyosan vigyorgott rám. A bibliás ember halott volt. Isten nem akarta, hogy így bánja meg a bűneit, hanem a másvilágon akarta vezekeltetni. Ha valaki a legszentebbel, amije csak van az emberiségnek, olyan módon él vissza, ahogyan ezt ő tette, olyan bünt követ el, amit nem lehet idelelni megbocsátani. Hozzá sem nyúltam és visszamásztam.

Künn már elhalványultak a csillagok. Winnetou Amos Sannellel a romokon ült, nem messze tőlük Hiller, Welley és Reiter, akik halkán beszélgettek egymással; távolabb Lachner kuporgott egyedül. Amikor engem megpillantottak, azok hárman felállottak és újból köszönetüket fejezték ki előttem. Bocsánatot kértek mindenért, amit ellenünk tettek, vagy mondtak és azt kívánták, hogy hozzánk csatlakozhassanak és bebizonyíthassák, hogy nem méltatlanok a bocsánatra. Én Winnetouhoz utasítottam őket. Mikor ezt hallotta az apacs, így szólt:

- Ez a három sápadtarcú vétkeket és hibákat követett el, de bűnöket nem. Az legyen a büntetésük, hogy ezen a helyen kell maradniok, míg elmegyünk innen és magunkkal visszük őket. Nem lakhatnak együtt velünk, de fegyvertelenül meglátogathatnak és velünk ülhetik meg Krisztus ünnepét. Akkor majd belátják, hogy jóindulatú embereket sértettek meg, akik jó szándékkal voltak irántuk. Ez a medve a mienk. A bőrét és a húsát is magunkkal visszük.

- Nem tehetnék ezt meg mi? - kérdezte Hiller. - Mi majd mindent átviszünk.

- Jól van, legyen úgy.

Intett Sannelnak és nekem, hogy menjünk vele. Visszatértünk menedékhelyünkre, ahol elbeszéltük a két otthon maradottnak, hogy mi történt, Carpio szívből örült, hogy sejtelve igaznak bizonyult és így nagyon valószínűleg ő lett Hiller megmentője.

Délelőtt Hiller átjött. Welleyvel és Reiterrel; többször meg kellett tenniök az utat ide-oda, míg a bőrt és azt a nagy halom húst átszállították; egy részt neki is adtunk belőle, az eddigi lóhúsevőknek. Ennél az alkalomnál meglátták a karácsonyfát, melynek majd a szabadban kellett égnie, ha szélcsend lesz és nem fog havazni. Örültek, hogy ők is jelen lehetnek és Reiter így szólt hozzám németül:

- Már korábban is hallottam, hogy Old Shatterhand német. Talán érdekli önt, hogy nekem is van valamim, ami a karácsonyi ünneplés német módjára vonatkozik.

- Micsoda?

- Egy költemény.

- Pshaw! Egy költemény!

- Kérem, kérem, nem rossz! Én sem tartozom az olyanféle emberekhez, akik mindenféle rímfaragást, bármilyen legyen is az, valami rendkívüli dolognak tartanak. Olyan okok folytán, melyek családomban rejlenek, elkerültem hazámból és azután, mivel el voltam keseredve, nem voltam éppen mintaképe a tökéletes embernek. Elvesztettem külső támaszomat, majd a belsőt is; nem hittem többé Istenben. Apám kiolvasta ezt a sorok között leveleimből és elküldte ezt a verset karácsonyi ajándékkul. Nem mondhatom, hogy jámbor emberré tett volna, de mégis hatott rám annyiban, hogy tépelődni kezdtem felette. És nem süllyedtem még mélyebbre. A német ember szívesen szaval valamit karácsonyeste; el szabad szavalnom? Én ugyanis kívülről tudom.

- Ki a szerzője?

- Nem valami híres költő írta. Ellenkezőleg, egy fiatal gimnazista, akit apám akkoriban összhangzattanra tanított, amint írta.

- Egy diák? Pshaw! Hagyjuk ezt! Mondja meg inkább, hogyan feledkezhetett meg annyira magáról, hogy jól érezte magát Sheppard és társainak társaságában?

- Jó éreztem magamat? - válaszolta, azonnal sokkal komolyabbra válva. - Nehogy azt higgye, hogy nekem jó volt mellettük; nem vagyok én rossz ember. Kényszer alatt állottam, amely alól nem tudtam szabadulni. Ez titok ugyan, de Old Shatterhand nem fog elárulni, ha közlöm vele. Én ugyanis gyilkos vagyok.

Rám nézett, mintha azt várná, hogy ez a tudósítás meg fog ijeszteni.

- Ostobaság, - feleltem kacagva.

- De úgy van! Steelsvilleben történt a dolog. Nem volt megélhetésem és munkát vagy állást kerestem. Összetalálkoztam Shepparddal, beszélgetésbe elegyedtünk, elpanaszoltam a bajomat. Ő elmondta, hogy legényt keres, ki elkísérné őt Nyugatra és tűrhetően lő. Ajánlkoztam neki, de ő próbát követelt. Kimentünk a városból Guy Finnel farmja felé. Ott egy jó órát vára-koztunk az erdő szélén, míg Sheppard jó, neki megfelelő célt talált. Guy Finnel a kertjében volt. Egyszerre csak egy cinke repült arra és leszállott egy faágra Finnel feje fölött. Sheppard rám szólt hirtelen, hogy lőjem le a madarat, mialatt ő hármat számlál. Engedelmeskedtem, a cinke sértetlenül tovaszállott, de Finnell ott fetrengett vérében; golyóm a szívébe hatolt. A mai napig sem tudom megérteni, hogyan történhetett, mert már akkor sem voltam rossz lövő! Természetesen azonnal felszedtük a sátorfánkat és azóta a Sheppard karmai között vagyok. Ő csak azzal a feltétellel nem jelentett fel engem, ha írásbeli vallomást adok át neki a gyilkosságról és egy látra szóló váltót ötezer dollárról. Ezekkel azután hatalmában tartott. Valósággal a rabszolgája voltam és semmiféle kívánsága ellen sem mertem fellázadni, míg csak a Platte River mellett rá nem jöttem, hogy micsoda gazember. Egyszerűen elkergetett a pokolba, hogy ne lehessenek a szemtanúja a Welleyvel szemben elkövetett gaztettnek. Welleyvel azután én szövötkeztem ellene.

- Hogy történt tulajdonképpen az a lövés a cinkére? Hol volt Sheppard, mikor ön elsütötte a fegyverét?

- A hátam mögött állott.

- Hja úgy! Akkor nem is láthatta, hogy ő mit tett. Ő számolt és ön pontosan a háromra lőtt?

- Igen.

- Nem dördült egyszerre két lövés?

- Nem. De hogyan jut erre a különös kérdésre?

- Erről majd később! De hiszen a váltónak nem kellett volna önt megfélemlítenie!

- Az persze kevésbé is bántott, mert azzal csak esetlegesen lehetett volna ártani nekem. De a gyilkosság bevallása! Ezt ugyan kikényszeríttette és én tagadhattam volna, de ő megesküdt volna rá. Mind amellet a legsúlyosabban az önvád furdalt, mely még most is csak ritkán hagy éjjelenként nyugodni. Szerencsétlenné tettem egy családot. Folytonosan, örökkön-örökké ennek a rosszul irányított lövésnek az áldozatát látom a vérében fetrengve a földön! Sheppard ugyan halott most már, de tudom, hogy a váltót és a vallomást letétbe helyezte valahol. Elképzelhető, micsoda gondokat okoz ez nekem!

- Persze! De bízza rá magát Istenére! Ő tudja a legjobban, hogyan lehet önön segíteni. Egy Megváltója van minden embernek és egy megváltás minden lelki nyomorúságból; éppen most van itt az ideje erre gondolni és ebben hinni; most, mikor nemsokára újból meghalljuk a nagy angyali üdvözetet zengeni: „Hallgassatok most a szóra, nagy örömet hirdetek!”

Megfordultam és bementem a lakásba. Amikor már nem láthatott többé, kikukucsáltam az örökzöld mögül. A meglepetéstől mereven állva maradt és tekintetét arra a pontra szegezte, ahol én eltűntem. Utolsó szavaim az ő költeményének kezdő sorai voltak; lehetett ez véletlen?

Megmutattam Winnetounak a letéti jegyeket és megmondtam, hogy ez a Reiter egy volt tanáromnak a fia.

- Tudom, miért mondja ezt nekem, testvérem, - mosolygott; - teljesüljön a kívánsága. Ez a sápadtarcú szegény is azt remélte, hogy segíthet magán a finding-hole nuggetjeivel; a jó, a nagy Krisztus majd fog neki hozni!

Nagy öröm volt ez nekem, pedig Reiter nem az egyetlen volt, aki ajándékot kap; természetesen az én Carpiomnak is kellett kapnia belőle - ha él még akkor. Szemmel láthatólag összehalt, folyton gyengébb lett; csodálatosképpen csak a hangja maradt erős. Mikor azt mondtam neki, hogy ebből reményt lehet meríteni a gyógyulás lehetőségére, így válaszolt bágyadt mosollyal:

- Ne gondold! Bizonyos, hogy egyelőre elválunk. Titokban búcsút is vettem már a földtől. Nem esett nehezemre, mert igazán nem adott nekem sokat, ami visszatartana; nagyon szigorú mostohaanya volt hozzám. Szívesen válok meg tehát tőle. Ha a hangom erősebb, mint én magam, az bizonyára csak a költemény miatt van. El akarom még egyszer mondani, hangosan el akarom szavalni. Azután majd csendes leszek erre az életre. Örökre elhallgatok.

- Van még valami kívánságod, kedves Carpio, amit teljesíthetnék?

- Nincs, mert amit én kívánok, azt megteszed te, anélkül, hogy külön kellene kérnem. Ha hazamész, szülőföldünkre, üdvözöld az enyémeiket; mondd meg nekik, hogy elvonultam más emberek szórakozottságai és tévedései elől és most már végre boldog vagyok. Mondd meg nekik azt is, hogy most már mennyei atyám fog dönteni másvilági hivatásom felől és nem félek tőle, hogy olyan szemrehányásokat fogok kapni, mint amilyenekkel itt folytonosan és kegyetlenül üldöztek! Most aludni akarok. Bocsáss meg, kedves barátom! Olyan fáradt vagyok és oly szép az álom. Ha a halál oly gyöngéden és barátságosan jön, mint az álom, akkor szüntelen, állandóan meg akarok halni!

Lehunyta kedves szemeit. Alig egy perc múlva azonban újból felnyitotta és így szólt:

- Most hirtelen igen nagy kérés jutott az eszembe, kedves Sappho. Itt nincs koporsó és nem szeretném, ha közvetlenül a csupasz föld venne körül. Amott van a grizzly bőre. Ha nem túlságosan értékes az neked, takarj be abba. Ez ugyan szintén egy neme a tévedésnek, és zavarnak, mert ilyenbe tulajdonképpen csak híres harcosokat szokás eltemetni, de a tévedésekhez hozzá vagyok szokva és úgyis ez lesz a legutolsó a földön. Megteszed?

- Szívből.

- Köszönöm, most már aludni fogok!

Rost ott ült mellettünk és mindent hallott. Könnyek gördültek le az arcán. Ő is nagyon megszerette a haldoklót.

A nap és a rákövetkező éjjel minden különösebb esemény nélkül telt el; de huszonnegyedikén reggel vidám hangok szólaltak meg a hegytetőn és egy csapat sosónt pillantottunk meg közeledni. Talán húsz embert, akiket Wagare-Tey, a fiatal főnök vezetett. Teeh, a felderítő is közöttük volt. Értünk jöttek, hogy elvigyenek magukkal; hócipőket és mindenféle egyéb felszerelést hoztak, amikre szükségünk volt. Első kérdésünk lovaink voltak; jól gondoskodtak róluk. Azután természetesen az upsaróakkal való ellenségeskedés kimenetele érdekelt bennünket. Kiderült, hogy a vérindianok voltak a bűnösök; Peteh ezt be is vallotta nagy mérgesen,

mielőtt belehalt a sebébe, amit tőlem kapott. A gyilkosok szintén mind ott voltak a Pacific Creek melletti táborban; kiszolgáltatták őket, élükön az öreg, ravasz Innua Nehmával. És kivégezték őket a kínozó cölöpön. A sosónok pedig békét kötöttek az upsarokákkal. Yakonpi-Topa felszólított, hogy hozzuk el a nekünk kölcsönzött lovakat és akkor ő visszaadja a Hillertől elvett szörméket. Kijelentette, hogy Hiller egyedül is jöhet tárgyaiért.

A sosónok azt hitték, hogy azonnal el fogunk indulni velük. De ez Carpio miatt lehetetlen volt. Amint meghallották, hogy haldokló is van közöttünk, elhallgatott minden hangos szó. Azzal a félnék tisztelettel vonultak vissza, amely a halált megilleti. A leterített grizzly húsa adott nekik elég sok csendes, de mégis érdekes foglalkozást. Többfelé tüzet gyújtottak és pecsenyeillat terjedt el az egész pawareban. Mikor Carpio meghallotta, hogy megjöttek felszabadítóink, így szólt:

- Az enyém is nemsokára megjelenik! Én vagyok közületek az egyetlen, aki itt marad a völgyben. Eljössz talán valaha az életben ide?

- Lehetséges! Ha olyan helyre kerülnék is, amely néhány napi távolságra van innen, akkor is idelovagolnék és meglátogatnálak téged, kedves Carpiom!

- Tedd meg ezt. Ha eljössz, én is itt vagyok, ha te nem is látsz. Ha csak megtehetem, jelt fogok adni, egy barátságos zizegéssel a falevelekben, vagy vidám csobogással a tó meleg hullámaiban. Ez lesz az én mennyei üdvözetem tehozzád; akkor megint tovalovagolhatsz és azt mondhatod magadban, hogy a te hű Carpiod megköszönte látogatásodat!

Este újból világítottak a csillagok. Szellő se lebbent és a vízből felszálló meleg megengedte, hogy kivigyük a szabadba a haldoklót. Puha ágyra fektettük a karácsonyfa közelében. A fehérek körülötte foglaltak helyet, egy nagyobb körben pedig a sosónok, kíváncsian nézve az égő karácsonyfára. Csak egyetlen ember hiányzott: az öreg Lachner. Megizentem neki, hogy haldoklik az öccse; ő elfordult és nem adott választ. Most a sötétben bolyongott ide-oda, egyedül fősvénysége társaságában, ami megölt minden érzést szívében. Nem tudta megbocsátani, hogy kisiklott a finding-hole aránya a kezei közül, Carpio egyetlen szóval sem kérdezősködött utána.

Előkerültek a nuggetek és Winnetou utasítása szerint négy egyforma halomba raktuk a karácsonyfa alá. Azután meggyújtottuk a gyertyákat. Mialatt ezt rendeztük, Carpio azt mondta nekem:

- Tulajdonképpen most, azonnal, az elején kellene elszavalnom a költeményt; de úgy érzem, hogy az utolsó szavaknál meg fogok halni. Várok tehát inkább a végéig. Emlékszel, hogy tegnapelőtt együtt imádkoztunk az Úristenhez, hogy engedje megérnem ezt a karácsonyi ragyogást. Teljesítette a kérésünket; de utána azonnal meghalok, érzem. Tedd meg nekem azt a szívességet és énekeld el azt a dalt: „Csendes éj, szent éjszaka!” Ez lesz utolsó dalom itt lenn a földön; odafenn Halleluját fogok zengeni.

Mikor felgyúlt minden gyertya, Hiller, Reiter, Rost és én elénekeltük a dalt németül. Azután pár komoly szót mondtam. Többre nem voltam képes, mert a könnyek elfojtották hangomat. Majd Winnetou szétosztotta a nuggeteket. Sannel, Reiter, Rost és Carpio között.

Milyen boldog volt ez a négy ember! Az öreg Amos Sannel most már nyugalomba vonulhatott; Reiter kijelentette, hogy az összeg felét elküldi apjának, az én öreg kántoromnak; Rost ennek az ajándéknak következtében arra gondolhatott, hogy az indiánoktól való visszatérte után orvosi gyakorlatot kezdhet. Carpio pedig erőtlén kezét Winnetou jobbjára csúsztatta. Meleg köszönetét fejezte ki neki és azután így szólt hozzám:

- Minek az arany egy haldoklónak? De mégis végtelenül örülök neki, mert tudom, miért adjátok nekem. Tedd meg azt a szívességet, kedves Sappho és vidd el az apámnak! Boldoggá tesz engem az a gondolat, hogy legalább most az egyszer öröme lesz a fiában. De mondd meg neki, hogy ez nem tévedés, vagy szórakozottság, hanem igazán az övé az egész!

Welley és Hiller semmit sem kapott; csalódottnak érezhették magukat, de nem árultak el semmit. Most átadtam az előbbinek a két letéti jegyet és megmagyaráztam neki, hogy honnan való és hogy ez a tőle és Wattertól elrabolt nuggetek ellenértéke. Majdnem összeesett az örömteljes ijedségtől és felolvadt a hálálkodásban.

Ezután Reiter kapta meg váltóját és írásbeli vallomását a gyilkosságról. Természetesen el kellett neki beszélnem, hogy jutottunk hozzá ehhez a két okmányhoz. Végül még megmondtam neki, hogy nem ő, hanem Sheppard volt Finell gyilkosa; a bibliás ember a háta mögött állott és egyszerre lőtt vele, de Finellre célzott, hogy ártalmatlanná tegye, mivel félt, hogy feljelentést tesz ellene. Magától értetődőleg azt is megmondtam, hogy magától a gyilkostól tudtam meg mindezt.

- Ez az értesítés értékesebb nekem mindennél. A nuggeteknél is! - kiáltá a megajándékozott. - Istennek hála és köszönet, mert most már végre nyugodtan és lelkiifurdalás nélkül alhatom! Nem nyomja emberélet a lelkiismeretemet; ez új erőt, bátorságot és önbizalmat ad; mától kezdve egészen más ember lesz belőlem! És ilyen jótevőkre leselkedünk mi, hogy elvegyük tőlük, ami nem a mienk, hanem az övék volt! Mert ha még most sem akarnánk belátni, hogy Winnetounak volt korábbi joga a fínding-holera, akkor önmagunknak kellene kételkednünk józan eszünkben!

- Egyáltalában nem csodálkoztunk az önök viselkedésén, - jegyeztem meg, - mert egészen más formában is megismertük már az aranyszomj káros hatását. Nincs az embernek gonoszabb ellensége, mint saját szenvedélyei. Ezt például most már Mr. Hiller is el fogja ismerni, ha bebizonyítom neki, hogy irántam tanúsított barátságtalan magatartásával magának ártott a legtöbbet. Az ön részére is van ugyanis ajándékom. Itt van, Mr. Hiller, tessék!

Ezzel odaadtam neki a bőrlevelet, melyet Yakonpi-Topa írt a feleségének. Felnyitotta. Hol belenézett, hol rám pillantott csodálkozással, majd megszólalt;

- Hiszen ez az az indián levél, amit én aláírtam! Honnan vette ezt, Mr. Shatterhand? Ezt önnek csak a feleségem adhatta. Pedig azt hittem, hogy nem is került vele érintkezésbe!

- Ezt én nem állítottam, csak ön következtette abból, hogy nem beszéltem róla. Az ön viselkedése nem volt alkalmas, hogy beszédessé tegyen minket önnel szemben. Senki sem tudta ezt a levelet elolvasni és csak akkor tudta meg a felesége, hogy miről van szó, mikor megmutatta nekem. Nekünk egészen más terveink voltak, de a felesége és a fia annyira kértek, hogy karoljuk fel ügyüket, hogy feladtunk minden más tervet és sietve Nyugatra lovagoltunk, hogy megkockáztassuk az ön kiszabadítását. Mi, tudniillik Winnetou, Rost és én, nem lovagoltunk egyenesen a kikatsákhöz, mert megtudtuk, hogy ezek a sosónok ellen vonulnak; útközben találkoztunk velük és sikerült Yakonpi-Topánál nemcsak az ön szabadon bocsátását kieszközölni, hanem még azt az ígéretet is, hogy vissza fogja adni egész tulajdonát. Ezek a fáradozások és eredmények nem váltak értéktelenebbé azért, hogy ön időközben kiszabadult. Amikor találkoztam önnel, viselkedése természetesen lakatot tett a számra. Ha nem támada volna meg olyan durván hitemet, úgy már akkor megszerezhettem volna önnek a legnagyobb örömet, ami önre csak várhat. A felesége ugyanis még egy levelet és egy újságot is bízott rám. Ezennel átadom mind a kettőt, mint családjának karácsonyi ajándékát és mint újabb bizonyítékát annak, hogy Isten jósága megkönyörül még az eltévelyedetteken is. Most olvasson! És ha azután is fenn akarja tartani eddigi álláspontját, akkor igazán nem irigylem önt azért,

amit a szememre hányt. Tudniillik azt, hogy ön odaát, a hazájában több, sokkal több volt, mint én!

Átadtam neki az újságot és felesége levelét, melyet a szállodába hozott nekünk. Olvasni kezdte. Amikor befejezte, leejtette mind a kettőt, kezébe temette arcát és sírt, sírt hangosan. Nem zavartuk és egy szót sem szóltunk. Ridegen beszéltem vele, de a szándékom jó volt. Sok időbe telt, amíg újból felemelte fejét és Winnetounak, majd nekem nyújtotta kezeit:

- Milyen bolond voltam, mekkora bolond! - mondta. - Be kell vallanom, hogy szellemileg vak voltam, tökéletesen vak. Azt írja a feleségem, hogy önök nem tudják, milyen rangom volt odaát és nem is lenne értelme, ha ezt most közölném önökkel; de büszke voltam, elbizakodott, sőt sokszor durva olyanokhoz, kik nálam alacsonyabb helyzetben voltak. Azt hittem, hogy semminek sem kell lennem, csak úrnak és sohasem gondoltam arra, hogy mindent csak a születés véletlenségének köszönhetek és éppen úgy szülehettem volna valami alacsony sorban levő szegény ördög fiának is. Kinevettem azokat az embereket, akik azt mondták, hogy az Istentől ajándékba kapott nemesség arra kötelez, hogy az ember igazán nemes is legyen és nemesen is cselekedjék; kigúnyoltam a keresztény ételszabályokat, amelyek azt parancsolják a magasan állónak, hogy szeretetet vessenek és ezáltal kétszeresen szeretet arassanak. Gőgöt vettem és gyűlöletet, bosszút arattam; megvetést szórtam szét és nem vettem észre, hogy ebből mindenütt romlás és bosszú sarjadzik. Büszkeségből olyan embert tettem ellenséggemmé, aki lelkiismeretlen volt és emellett hatalmasabb és okosabb, mint én, elhatározta, hogy tönkretesz. És sikerült is neki. Egyetlen egy nap elég volt, hogy becstelen koldussá tegyen. Ekkor támogatást és segítséget kerestem mindenfelé; mindenütt ugyanazzal a megvetéssel utasítottak el, amellyel azelőtt oly pazarul bántam. Egy ember könyörült meg rajtam, egy szomszédom. De ő sem érettem, hanem feleségem és az apósom kedvéért. Ahelyett, hogy magamba szállottam volna, magamon kívül voltam; dühöngtem a törvényekre, a hatóságokra. Az volt az eredmény, hogy a súlyos következmények elől szöknöm kellett. Amerikába vándoroltam. A feleségem később követett gyermekünkkel. Apósom útközben nyomorúságosan elpusztult. Még akkor sem láttam be, hogy én, csak egyedül én vagyok bűnös szerencsétlenségünkben. Fellázadtam a sors ellen. Isten ellen nem lázadhattam fel, hiszen régen sutba dobtam a benne való hitet, mint gyerekmesét. Még feleségem életét is pokollá tettem, aki önfeláldozással és híven követett a becstelenségbe és számkivetésbe. Csak pénzre törekedtem. Pénzre, pénzre, amire szükségem volt, hogy pert indíthassak, ami bebizonyítaná ártatlanságomat. Azért fogadtam el olyan gyorsan és örömmel azt az ajánlatot, hogy segítek a finding-hole kiaknázásában. És azért állottam azonnal ellenfelek pártjára, mikor Winnetou azt állította és be is bizonyította, hogy az arany nem a mienk, hanem az övé. Még ridegebb lettem, mint azelőtt voltam; nem volt Istenem, hitem, szeretetem; az alázatosság nevetséges fogalom volt előttem és éppen ezért sohasem szállottam magamba. Csak bosszút, megtorlást lihegtem: ez volt a két Istenem, akiknek szolgáltam. Minden gondolatomat, minden vágyamat, minden törekvésemet csak az az izzó vágy vezérelte, hogy a „szemet szemért, fogat fogért” kegyetlen törvénye szerint cselekedhessem. Ekkor lezuhant odaát a lavina és beállott az a rettenetes félórányi örökkévalóság, amelyben Isten választ adott az én káromlásaimra. Nem tudom és nem is akarom ecsetelni önöknek, hogy mit éreztem és gondoltam ezalatt a rövid és mégis oly nagyon hosszú idő alatt. Az egész életem elvonult előttem; átéltem még egyszer, de nem abban a fényben, ami valaha körülvett, hanem a medve torkának ropogó fogazata előtt. Istenkáromlásomban az ő fogainak ajándékoztam az agyamat. Ekkor felvillant bennem, hirtelen és világossággal; megláttam, hogy mi voltam én. Azt mondják, hogy a halál órájában elvonul az ember szemei előtt az egész élete és élesen meg van világítva minden hiba, amit elkövetett. Nálam ez a monda beteljesedett. Gazdagságban, magas polcon születve, egész életemen át én voltam saját Istenem, hogy most éltem végén ne legyek egyéb, mint nyomorúságos, hitvány

eledele egy vadállatnak. És még csak nem is kiálthatok segítségért! Hallgatnom kellett, mert minden kiáltás rám irányította volna a medve figyelmét. De egész lelkem egyetlen kiáltás volt. Egyetlen imádság a megmenekülés után ebből a halálos veszedelemből. És Isten meghallgatta imádságomat. Bölcsességében éppen azokat küldte megsegítesemre, akiknek minden ok nélkül ellenségévé váltam. És most mit cselekszenek? Ahelyett, hogy bosszút állanának, megajándékoznak, visszaadnak mindent. Mindent, amit elvesztettem és még ráadásul sokkal, de sokkal többet! Mert tudják meg, hogy egészen más emberré tettem. Most már hiszek Istenben és tudom, miért vezetett bölcs keze a mélységbe. Ami felett eddig sohasem rendelkeztem, máától kezdve az enyém lesz: az igazi boldogság. Mert máától kezdve az leszek, ami sohasem voltam: istenfélő, alázatos és bizalomteljes Istennel, szigorú magammal szemben és szeretetteljes, segítségre kész minden emberrel szemben, akik, amint ezt most megtanultam, a testvéreim. Nehéz iskolát jártam végig: más az én helyemben bizonyára elpusztult volna; de Isten nagyon jól tudta, hogy nálam erős orvosságra van szükség, hogy meggyógyuljak. Ön, Mr. Shatterhand, egészen jól mondta, már mint kis fiú:

Ha az Úr csapással megver,
Elbírnai erőt is ad;
Ha az élet sújt teherrel,
Te csak tűrj és remélj tovább!

Angolul beszélt, hogy Winnetou is megérthesse. Ezt a versszakot azonban természetesen németül idézte. Mikor ezt Reiter meghallotta, boldog meglepetéssel gyorsan közbevágtott:

- Micsoda... micsoda verset idéz ön itt?! Hiszen ez abból a költeményből van, amit apám küldött nekem! Egyik volt tanulója írta. Honnan ismeri?

Hiller előbb rá pillantott, azután rám, majd megkérdezte:

- Ismeri azt a volt tanulót? Tudja, hogy mi lett belőle?

- Nem.

- Ah, ez érdekes, végtelenül érdekes! Nekem sem volt erről mindeztideig semmi sejtelmem, de most olvastam a feleségem levelében. Ő egy költeményt hozott magával hazulról és ez igaz, szilárd támasza volt szenvedései közepette. Én nevettem felette, de oly sokszor hallottam tőle és fiamtól, hogy magam is tudom kívülről. Úgy tűnik fel nekem, mintha az a fiatal diák ezeket a szavakat:

Óh, tekints le gyermekedre,
Ki fényed után eped;
És Te véle ne szállj perbe,
Hozzád tér az elveszett!

- egyenesen rólam költötte volna. A feleségem valaha a karácsonyfa alatt hallotta a szerző egy iskolatársától. Mi is itt ülünk a vad Nyugaton, a karácsonyfa alatt és semmi sem illik úgy a mai ünnephez, mint ez a költemény. Valószínűleg meg fogok ugyan többször akadni, de azt hiszem, nem fogok kihagyni belőle semmit, tehát most...

- Várjon! Várjon! - szakította őt félbe Reiter. - Én folyékonyan tudom és nem fogok hibát ejteni. Engedje tehát meg, hogy én szavaljam el.

Erre megszólalt Carpio hangja:

- Nem. Egyikük sem. Csak nekem szabad ezt tennem. Old Shatterhand így akarja és neki joga van eldönteni ezt, mert ő a szerző és én vagyok az az iskolatársa, akiről Mr. Hiller beszélt!

Bár lassan és fáradtan, de érthetően beszélt. Reiter csodálkozásának akart kifejezést adni, de én intettem neki, hogy maradjon csendben.

- Jer, kedves Sappho! - kérlelt Carpio. - Ültess fel és szoríts magadhoz! Tudom, hogy most fogok beszélni életemben utoljára. De utolsó szavaim legyenek a te karácsonyi versed sorai!

Teljesítettem kívánságát és szívemre szorítottam őt. Felettünk ragyogtak Isten csillagai; előttünk a karácsonyfá gyertyái égtek; már leégtek és kezdtek kialudni. Egyik a másik után. Így alszik ki az emberi élet is itt lenn a földön; de a mennyboltozaton ott ragyognak továbbra is az örök élet hirdetői és minden sugaruk azt mondja nekünk, hogy a halál nem egyéb, mint a mennyország kapuja. A felséges feltámadás kezdete.

A haldokló összekulcsolta kezeit és szemét néma kéréssel körbe járatta. Megértették és mindenki összekulcsolta kezeit. Halk, jámbor, isteni lehelet látszott átsuhanni a zárt völgyön; valóban az vett bennünket most körül, amiről azt mondja a kedves karácsonyi dal: „csendes éj, szent éjszaka”. Boldog mosollyal, halotthalvány, beesett arcán Carpio elkezdte:

Hallgassatok most a szóra.
Nagy örömet hirdetek,
Ma a világ megváltója:
Jézus Krisztus született!

Halleluja zeng a mennybe,
Nap kiáltja: Csillag állj!
Hívők ajkán ima lebben,
Tömjén füstje égbe száll...

Hangosan kezdte el, de hangja versszakról versszakra vesztett erejéből. Mindamellet érthetően meg lehetett hallani minden egyes szót a köröskörül uralkodó mély csendben. Láttam, hogy lehunyja szemeit. De azért tovább beszélt, lassabban, folyton lassabban, oly idegen-szerűen, oly csodálatosan hangzott, mintha egy más, nekünk ismeretlen légkörből jönne. Mélyen meg voltam hatva és sírtam, mint egy gyermek, hogy mások is sírtak-e, azt nem láttam, mert könnyeim szüntelenül megtöltötték szemeimet. Annál a helynél, hogy:

A pap a halott fejére
Áldva teszi két kezét

Carpio kitérte karjait és emeltebb hangon folytatta:

Boldog, aki életébe
Örök szeretetbe hitt!

Ezzel aztán ereje kimerült. Most már egyre halkabban, halkabban hangzott, mindjobban elhalóan:

Boldog ki az örök élet
Forrása... után... eped,
S végső... peremén... életének
Föl... az... égre... vet... szemet...

Az utolsó szavakat már csak alig hallhatóan sóhajban lehelte ki. Carpio halott volt. Az ég nemcsak utolsó pillantását, de őt magát is befogadta. Elaludt az utolsó gyertya a fán; mintha az egész völgy és benne mi mindnyájan, megnémultunk volna. A halottat még mindig a szívemhez szorítva tartottam. Ekkor Hiller áthajolt a helyéről, kezét Carpio lehanyatlott fejére tette és meghatottságtól remegő hangon fejezte be a költeményt:

Haldokolva, ha kerested
Fönn a váltság csillagát
Megtalálod, el nem veszted
Fényinél az Üdv honát.

Néked is szól, szól valóban.
Az öröm, mit hirdetek.
Ma a világ Megváltója,
Jézus Krisztus született!

Egy gyertya sem égett már a fán. Így nem lehetett látni a könnyeket, amelyek mindnyájunk szemében csillogtak; legalább is minden fehér emberében. Kivéve az öreg Lachnert, aki most sem volt közöttünk. Egyik a másik után állott fel, anélkül, hogy csak egy szót is szólott volna. Mert ahol egy lélek elhagyja földi hüvelyét, az megszentelt hely, melyet hallgatással szokás megtisztelni. Egyedül maradtam, a halottal a mellemen, míg hosszú idő múlva Winnetou kijött és így szólt hozzám:

- Testvérem, tegye le szegény barátjának porhüvelyét; holnap olyan lakást fogunk neki építeni, ami tovább fog tartani, mint a teste. A lelke már felszállott a nagy, a jó Manitouhoz, ahol a megváltás örök fáí égnék, melyek nem alusznak el soha, mint ez itt. Tüzet gyújtunk az elhunynak mindkét oldalán és virrasztunk mellette, míg meg nem virrad. Szívesen hagyta itt ezt az életet és valaha mi is követni fogjuk őt és viszontlátjuk. Howgh!

Kövekből, ágakból és lombokból ravatalt építettünk, amelyre a medvebőrt terítettük és Carpiot erre fektettük. Azután jobbról és balról tüzet gyújtottunk, melynek lobogó fényénél Winnetou és én tartottuk a halott mellett az utolsó örökösödést. Reggel azt parancsolta a sosónoknak, hogy olyan síremléket emeljenek, amely méltó az ő és Old Shatterhand barátjához.

Kő akadt elég, hogy sírboltot építsenek, ami hosszú évekig dacolhat a vadállatokkal és az idő vasfogával. Mikor ez délután elkészült, eltemettük Carpiot keresztény szertartás szerint. A sosónok letérdeltek és összetették kezeiket, mikor elmondtam az utolsó imát. Azután lezártuk a sírt és Wagare-Tey, a kígyóindianok fiatal főnöke megígérte nekem, hogy legközelebbi vadászkirándulásán, amit errefelé tesz, körülülteti örökzöld növényekkel. Később egyszer arra jártam és meggyőződhettem, hogy betartotta a szavát.

Másnap reggel elindultunk. Úgy voltunk egymáshoz, mintha testvérek lennénk és csak az öreg Lachner jelenléte zavart bennünket. Ez az ember igen sok dolgot adott nekünk. Semmit sem akart csinálni és semmihez sem értett. A hócipőkben nem tudott velünk lépést tartani, nekünk kellett őt húznunk és támogatnunk és mivel összes fáradságunkért egy barátságos arcot, egy jó szót sem kaptunk tőle, nem volt csoda, hogy a vörösek végül nem valami barátságosan bántak vele. Se nekem, sem Winnetounak nem juthatott eszünkbe, hogy nagyobb tapintatra intsük a vörösöket; ezt Lachner nem érdemelte meg. Mikor elértük a sosónok téli táborát, már olyan gyenge volt, hogy a lábára sem tudott állani. Ő volt az első beteg, kit Rost kezelés alá vett. Az indiánok részvét nélkül hagyták volna meghalni, ha ránk való tekintetből nem érezték volna magukat indítatva, hogy legalább némileg gondoskodjanak róla. Tavasszal, mint később hallottam, néhány fehér vadász a Laramie-erődbe vitte. Hogy azután mi lett vele, azt nem tudom. Egyáltalán nem is érdekelt, hogy megtudjak valamit róla.

Rost nagyon szívesen megkapta Avah-Niahtól az engedélyt, hogy addig maradjon a sosónoknál, míg azt célja érdekében szükségesnek tartja. Most a Kelet egyik legtekintélyesebb orvosa és... úti elbeszéléseim buzgó olvasója. Nagyon fog örülni, ha ebben a kötetben megtalálja önmagát és bocsánatot kérek tőle, ha úgy festettem le, amilyen akkoriban volt. Benső

hangja időközben megmondhatta neki, hogy a csuklyás és a harántcsíkos nem egyedüli izmai az embernek, amelyek említést érdemelnek.

Nem volt kedvünk tavaszig a kígyóindianoknál maradni. Átkeltünk tehát a szoroson, mihelyt ez az első tartós olvadás megengedte. Mindenesetre nem kis vakmerőség volt ezt az utat lovakkal megkísérelni. De sikerült. Ha többes számban beszélek, Welleyt, Hillert, Sannelt, Reitert, Winnetout és magamat értem alatta. Innen kezdve ugyan lassan, de állandóan kelet felé tartottunk. A lovak élelmezése céljából gyakran igen hosszú pihenőket kellett tartanunk; fő táplálékuk a fiatal faágakból állott, amelyek most még nedvtelenek és fagyottak voltak. Ha Winnetou nem lett volna velünk, nem mertünk volna az állatoktól ilyen hosszú utat kívánni télvíz idején; de ő mindig feltalálta magát. Mindamellettt állandóan soványabbak lettek, hogy előbb a Grattan-erődben, azután a Kearny-erődben időt kellett nekik adnunk, míg annyira összeszedték magukat, hogy tovább indulhattunk.

Arról, hogy magunkkal vigyük a Hiller részére a sosónoknál és a kikatsáknál felhalmozott szőrmét, szó sem lehetett. Megállapodtunk, hogy az indiánok tavasszal a Laramie-erődbe szállítják és onnan majd elhosszák a kereskedők fehér hivatalnokai.

Március elseje volt, amikor bevonultunk Westonba. Leírjam azt az örömet, amit Hiller szerencsés visszatérte ott keltett? Még ha akarnám, akkor sem tudnám! Watter is hamarosan előkerült. Én a „valóságos senki” is jelen voltam, mikor Welleyvel együtt bemutatták a letéti jegyeket és felvették a pénzt. Mindketten összeállottak Amos Sannellel és Reiterrel és nagy faüzletet alapítottak. Ez megfelelt múltjuknak, meg jellemüknek és a cég, melyből később Sannel vált ki halálával, még ma is virágzik.

Winnetou megbízható helyen helyezte el a lovaikat és végre kivitelre került régebben tervezett keleti utazásunk. Mikor elváltam tőle, egy időre Németországba utaztam, hogy azután ősszel felkeressem a Tigris mellett a Haddledihn-beduinokat és az én hűségese, derék Hadzsi Halef Omaromat. Brémában meg sem állapodtam. Mert a pénz, amire Carpio nuggetjeit beváltottam, égette a zsebemet. Becsületesen átadtam és örömet szereztem vele.

Örömet azt igen, de semmi mást! Azoknak a személyeknek, ahol titoktartásra volt szükség, természetesen más nevet adtam. Nem kell tehát elhallgatnom, hogy a pénznek örültek ugyan, de kedves Carpiom szenvedései és halála nem okozott nekik nagy bánatot. Idegen volt ő már a családjának és amikor kifizettem az összeget, udvariasan, de hidegen köszönetet mondtak. Mehettek anélkül, hogy kérdésekkel zaklattak volna Carpio felől. Sőt, az volt az érzésem, úgy gondolkodtak, hogy örülhetnek, ha nem kívántak tőlem meggyőző számadások kapcsán bizonyítékokat, hogy nem volt-e az összeg eredetileg nagyobb?

A második látogatás, amit a már elbeszélte események folytán tettem, kellemesebb volt. Reiter megkért, hogy személyesen adjam át apjának üdvözlését és én ezt örömmel tettem meg. Az én öreg barátom hófehér emberke lett; a kántorné is megszükkült, de még éppen olyan jó húsból volt, mint egykoron. Mikor a felesége kiment a konyhába, az öreg kántor titokban közölte velem, hogy amióta a fia azt a rettenetesen sok pénzt küldte Amerikából, csak azóta tudja, hogy milyen szeretetteljes felesége is van neki; azelőtt egyáltalában nem is volt ideje, hogy megismerhesse valóban meghatóan gyöngéd természetét. Különbözn pedig fejedelmileg örül neki, hogy a fiával társulva felfedeztem azt a nagy aranylyukat, mert így én is éppen olyan gazdag vagyok, mint a fia! Hogy Winnetou nekem nem adott karácsonyi ajándékot, arról persze nem szóltam egy szót sem.

És Hiller?

Ő újból ugyanaz, ami Amerikába való szökése előtt volt. Ugyanaz, sőt több, mert megtalálta Istenét és ezzel egyetemben az egyedüli valódi boldogságot a földi életben. Hite úgy győ-

kerezik múltjának súlyos szenvedéseiben, mint a hatalmas fenyőfa, amely gyökereit mélyen a sziklarepedésbe bocsátja és ennek folytán ellenáll minden viharnek. A fia kiváló jogi állást foglal el. A felesége, aki egykoron az elhagyott hegyi malomban közel volt a kétségbeeséshez, aki a szegények legszegényebbike volt, éhezett és fázott, most a szűkölködők anyyala, a nyomorgók megmentője, vigasza mindenkinek, aki csak hozzáfordul védelemért és segítségért. Különösen a szent karácsony alkalmával küldi szét megbízottait azokhoz, akik nyögnek a sorscsapások terhe alatt, hogy enyhítsen szenvedéseiken. Ekkor összegyűlnek az aggastyánok, a nyomorékok, a szegények, a szenvedők. Mindenkit barátságos Isten-hozott fogad, mindenki számára van ajándék a ragyogó karácsonyfa alatt. De a legpompásabb ajándék, amit osztogat, a kegyelemhozó karácsonyi üdvözet, hogy mindenki részére megjött a Megváltó, akik csak megváltás után epednek lelki szenvedéseiktől. És ezt az üdvözetet, visszapillantva saját szenvedésére és az azokból való megváltásra, soha másképpen nem hirdeti, mint ezekben a neki annyira drága szavakban:

„Hallgassatok most a szóra,
Nagy örömet hirdetek,
Ma a világ Megváltója,
Jézus Krisztus született!”

- VÉGE. -

Winnetou kalandjai folytatódnak!